

ပုဂံကညီအလှိုင်ဖိထိဖိ ဒီးတၢ်တဲယုတဖၣ်

ဘၣ်တၢ်တဲယုထီၣ်အီၤလၢ
ဖုဆိဖါဝါ (တစိၣ်တလီၢ်အူၤပုၣ်ဒဲကစီၤ)

ဒီး

ဘၣ်တၢ်ကွဲးထူးထီၣ်က့ၤအီၤလၢ
ဖုတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ (တစိၣ်တလီၢ်အူၤပုၣ်ဒဲကစီၤ)

ပှၤကညီအလုၢ်ဖိထီၣ်ဖိဒီးတၢ်တဲယုၤတဖၣ်

Hta and the Karen Way of Life (Sgaw Karen Version)

Drum Publication Group
P.O Box 66
Kanchanaburi, 71000
Thailand

drum@drumpublications.org
www.drumpublications.org

August, 2010

လါခူးလီၤ ၂၇၄၉ ကညီနံၣ်

ISBN 978-616-7225-20-3

တၢ်ဂီၤတၢ်ဖီၣ်တဖၣ် – လံာ်ကုတၢ်ဂီၤ, ယုၢ်ဒီးကညီတၢ်သံကျဲၣ်ပိးလီၤအဂီၢ်လၢလံာ်
ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်တၢ်မၤန့ၢ်အိၤလၢ “ကွၢ်ကလုာ်” န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ

ပှၤသးပှၢ်လၢပျၢၤအထိတဖၣ်	၁
မ့ၢ်ဝါခိၣ်ပှၢ်ဝါမဲအထိ	၂
ဖုၣ်ကီၤၤၤ	၄
ထါဘၣ်ဃးသးပှၢ်လၢပျၢၤဒီးအတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထု	၆
ပမ့ၢ်ပပှၢ်လၢပျၢၤအထိစံးပၣ်	၇
တၢ်ရူၤတၢ်နဲၤတၢ်တီၢ်တၢ်လိၤ	၈
ပှၤသးပှၢ်အထိဟ့ၣ်ပလီၢ်အဖိအလံၤ	၁၀
ပပှၤကညီခဲအံၤပသးပှၤနီၣ်ကစၢ်ယွၤဒီးလုၢ်လၢ်တနီၤ	၁၁
ထါဟ့ၣ်ပလီၢ်ဖိလံၤလၢခံသ့ၣ်တဖၣ်	၁၁
ဃၢ်ဒီးဃိကဲထီၣ်အဂ့ၢ်	၁၂
သးပှၢ်လၢပျၢၤဒီးလီၤဝဲယွၤဒီးပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိလၢထါဒ်အံၤ	၁၃
ကညီစှီၤလၢပျၢၤလူၤအိၣ်သံၣ်လၢ်လူၤအဂ့ၢ်	၁၄

မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါအထါတဖၣ်	၁၆
တၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံအထါ	၁၆
တၢ်အိၣ်သကိးတၢ်ပိၣ်တၢ်ပီအထါ	၁၉
မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါဒိန့ၢ်လိာ်အသးလၢထါအကလုာ်ကလုာ်	၂၀
ထါဟးယုအမံၤအပွၣ်	၂၂
ထါသူၣ်လီၤ	၂၃
ထါလီၤကျိၣ်	၂၃
ထါအံၣ်လီၤဝီလီၤသး	၂၄
ထါစံးသ့စံးဒိၣ်	၂၅
ထါဘူးဖိနီၣ်ဒီးစိ	၂၅
ထါကလၢလိၣ်	၂၆
ထါယၢၤဘၣ်	၂၆
ထါဂံၢ်ထံး	၂၇
ထါဂံၢ်ထံးယဲၤလၢ	၂၇
ထါလီလံာ်	၂၈
ထါထူထါယွၤ	၃၁
ထါယုလိာ်သးတၢ် (တၢ်မၤလိာ်လိာ်သးလၢထါအကျိၣ်)	၃၄
ထါယုအိမိာ်	၃၄
ထါယုအိၣ်သဘျုးသဲးသၣ်	၃၄
ထါယုအိၣ်ပိာ်ခွါသဘျုးသံး	၃၅
ထါယုလံာ်ဖဲယုဝံထၢၣ်	၃၅

ထါယုအိမိန်ကျိ	၃၅
ထါယုအိသံး	၃၅
ထါယုအိထံ	၃၆
ထါယုအိဒံသုန်	၃၆
ပှၤသွဲၣ်က့ၤဒံသုန်အဘျဉ်	၃၆
မၤကိသုၣ်ဖးဒံသုန်	၃၆
ပိၣ်မုၢ်ယုဝံကုလၤပိၣ်ခွါအအိၣ်	၃၆
တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲကညီလုၢ်လၢ်ထူသနူတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ	၃၇
နီၢ်မုၢ်အဲဒီးစီၤတနဲအဂ့ၢ်	၃၇
ပိၣ်ခွါအထဲတဒီး	၄၀
ပိၣ်ခွါအဆုကၤ	၄၀
ပိၣ်မုၢ်အဆု	၄၀
ပိၣ်မုၢ်အနံၣ်-နံၣ်စိုၤ, နံၣ်ဒိဘိ	၄၀
နံၣ်ကဲၣ်	၄၀
တၢ်ကူတၢ်ကၤအကံၣ်အဝုၤ	၄၀
ကညီလုၢ်လၢ်တၢ်ကံၢ်စုနွံကလုာ်	၄၁
တၢ်ကွဲးထီၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ယဲၤလၢပျၢၤတဖၣ်	၄၂
သးပှၤလၢပျၢၤအတၢ်ကတိၤဒိတယုာ်	၄၂
ချံၣ်နီၣ်ပုၢ်ကဲထီၣ်အဂ့ၢ်	၄၄
ပှၤသးပှၤလၢပျၢၤတဲစိၤဝဲလၢမ့ၢ်အူက့ၤဘုက့ၤအဂ့ၢ်	၄၉
လၢပျၢၤယိၣ်တၢ်ဒီးယိၣ်မဲးကဲထီၣ်အဂ့ၢ်	၅၂

ချဉ်သၢနၢၣ်ကဲထီၣ်အဂ့ၢ်	၅၅
ဆၣ်ဒၢမုၢ်ကဲထီၣ်အဂ့ၢ်	၅၇
ခိၣ်ဆံဆဲၣ်အဂ့ၢ်	၆၃
ကဆိဝါအပူ	၈၀
စီၤကူၣ်န့ၢ်အပူ	၉၂
ပလူက့ၢ်အတၢ်တဲစီၤ	၁၀၁
ပူမုၢ်န့ၢ်	၁၀၅
တၢ်ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ	၁၀၇
တၢ်ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤအစၢတဖၣ်	၁၁၁

တၢ်ကတိၤလၢညါ

ပှၤတကလုာ်စုာ်စုာ်အိၣ်ဒီးအတၢ်စံာ်စိၤတဲာ်ဒီးအတၢ်စံာ်ယဲၤလၢပျၢၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးနီၣ်တၢ်စံာ်စိၤတဲာ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်အရၢဒိၣ်လၢပှၤတကလုာ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွဲးဖိ, လုာ်ဇိၤထီၤဇိၤ, လုာ်လၢ်ထူၤသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, တၢ်လုာ်အိၣ်သးသမူအကျိၤအကျဲၤလၢတၢ်မၤတၢ်အိၣ်လၢညါတဖၣ်မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်စံာ်စိၤတဲာ်လၢမိသၢ်ခဲအံၤကြၢၤမၤလိမၤဒီးဒီးဟံးယၢ်ပၤယၢ်က့ၤအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအအိၣ်လၢလံာ်အံၤအပူၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲဖုသ့ကဘံ (ထီၣ်ဒီးဘိအမံၤ “ဖုတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ”) အနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲကွဲးထုးထီၣ်က့ၤဝဲဒိဖျိဖုဆိဖါဝါအတၢ်စံာ်ယဲၤတဲာ်က့ၤအိၣ်တဆိတဆိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်အံၤအပူၤပကထံၣ်ဘၣ်ပှၤကညိအထီၤဖိ, တၢ်စံာ်ယဲၤလၢပျၢၤဒီးကညိလုာ်လၢ်ထူၤသန့အဂ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တကဲထီၣ်လံာ်လၢအလၢအပှၤတဘျီဘၣ်ဆၣ်ပမ့ၢ်လၢလံာ်အံၤကကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်လၢတၢ်ပာ်ကီၤကတိၤဒီးကွၢ်သတြၢၤအိၣ်သ့သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်အံၤတၢ်ယုၢ်န့ၢ်အမံၤလၢ “ပှၤကညိအလုာ်ဖိထီၤဖိဒီးတၢ်တဲယုၢ်တဖၣ်” ဒိဖျိလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဝဲဒ်သိးဒီးဖုတဂၤအတၢ်တဲယုၢ်ပှၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအသိးအယိန့ၣ်လီၤ.

ပှၤတကလုာ်အကျိၢ်အလံာ်အလဲၢ်အတၢ်ဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်န့ၣ်ဒီးသန့ထီၣ်အသးပှၤတဂၤဘၣ်တဂၤအစုပူၤန့ၣ်လီၤ. ပမ့ၢ်လၢလၢပကထုးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်ဝဲလံာ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢပှၤတဝါကွဲးဝဲလၢအနီၣ်ကစၢ်အယိတနံၣ်အံၤပသးခုစံးဘျးဘၣ်ပဖုသ့ကဘံ (ဖုတၢ်ဟ့ၣ်လီၤ) လၢအသးအိၣ်ဟ့ၣ်ပှၤလၢပကထုးထီၣ်ရၤလီၤဘၣ်အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပစံးဘျးဘၣ်စ့ၢ်ကိးကွၢ်ကလုာ်အပှၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်လၢအသးအိၣ်ဟ့ၣ်စူးကါပှၤတၢ်ဂီၤတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢလံာ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွဲးလံာ်အတၢ်ကတိၤလၢညါ

ပုၤကညိအထိဒီးအတၢ်စံာ်ဃဲၤလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢပမ့ၢ်ပပျၢၤလၢညါသ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်တဟ်သ့ၣ်ပာ်သးဘၣ်တနီၤဒီးလၢထံကီၢ်တၢ်အိၣ်သးတဘၣ်လိာ်ဘၣ်စးအယိထိဒီးတၢ်ဃဲၤပူၤသ့ၣ်တဖၣ်လီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒၣ်တစ့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလံာ်အံၤအပူၤမ့ၢ်ဝဲဖုဆီဖါဝါအတၢ်သ့ၣ်နီၣ်က့ၤတၢ်စံာ်စိၤတဲစိၤဒီးပမ့ၢ်ပပျၢၤအထိတနီၤဒီးဘၣ်တၢ်ဟ်ဖျိၣ်ထုးထီၣ်က့ၤအီၤလၢလံာ်တဘျီအံၤန့ၣ်လီၤ. ပဆိကမိၣ်လၢကကဲဘျုးကဲဖျိၣ်လၢပုၤဖးတၢ်ဖိတဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွဲးလံာ်အဂီၢ်ဖုၣ်ကီၢ်

ဖုသုကဘၢအိၣ်ဖျိၣ်ထီၣ်ဖဲ ၂၁သိ, လါဒိၣ်စ့ဘၢၣ် ၁၉၄၈ နံၣ်ဖဲကဝဲဒါသဝီ, တန့ၣ်ခါကီၢ်ဆၣ်, ဖၣ်အၣ်ကီၢ်ရၣ်ဖဲကညိကီၢ်ဖဲန့ၣ်လီၤ. ကတီၢ်အံၤအဝဲအိၣ်ဆိးဖဲအူးပုၣ်ကညိဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒဲကဝီၤဒီးမၤတၢ်လၢဒဲကဝီၤပူၤဒဲကဝီၤအပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဂၤအသိးန့ၣ်လီၤ. လံာ်တဘျီအံၤမ့ၢ်လံာ်လၢအဝဲကွဲးဝဲအဆိကတၢ်တဘျီန့ၣ်လီၤ.

ပုသးပုၤလၢပျၢၤအထိတဖၣ်

တၢ်လၢထိတမံၤအံၤမ့ၢ်တၢ်လၢအအိၣ်ဒီးအနီၤပညီၤလၢအနီၣ်အယီၣ်လၢပကဘၣ်
ပၣ်ဖျါထီၣ်အီၤခီဖျိလၢပမံၤပပုၤလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ကတိၤတၢ်န့ၣ်တကတိၤဝဲလီၤ
လီၤဒ်လံာ်အကျိၣ်အသီးဘၣ်, စူးကါဝဲထိအကျိၣ်ဖဲအသိၣ်လီၤတဲလီၤတၢ်, စံၣ်စိၤ
က့ၤအဂ့ၢ်အကျိၣ်, ဖဲအိၣ်မူးအိၣ်ဝဲအခါ, ဖဲအယဲၤယုၤန့ၢ်အဖိအလံၤလၢတၢ်ယဲၤပူ
အခါဒီးတဲယုၣ်ဝဲဒီးတၢ်ကတိၤလီၤဘၢဒီးအဂၤအိၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. ထိအိၣ်ဝဲအကလုာ်
ကလုာ်ဒ်အမ့ၢ်ပုသးပုၤလၢပျၢၤအထိလၢပျၢၤ, ထိနီၣ်ဒီးစိ, ထိဘူးဖိ, ထိပူ, ထိတၢ်ကတိၤ,
ထိက့ၣ်, ထိသးဝံၣ်, ထိအုၣ်တၢ်, ထိထူထိယုၤ, ထိပျၢၤထိစ့ၤ, ထိန့ၣ်သ့ၣ်
ဃးမိၤ, ထိအိၣ်မူး, ထိတမျါဒီးထိမ့ၢ်ဆ့ၣ်မ့ၢ်ဂီၤဒီးအဂၤအိၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ. ထိတ
ကလုာ်ဒီးတကလုာ်တၢ်မၤအီၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအထူသန့ဒ်ဝဲလီၤ. အဒိ, ဖဲမုၢ်ကနီၤဖိၣ်
သၣ်ခါတၢ်ပိၣ်သကိးအခါကမၤဝဲတကလုာ်, ဖဲဖျိသးအခါကမၤဝဲထိတကလုာ်
ဒီးဖဲတၢ်သံတၢ်ပုၤအိၣ်ဝဲအခါကမၤဝဲတကလုာ်အိၣ်ဝဲအါမးလီၤ. ဖဲပဖးလံာ်အံၤပက
ထံၣ်ဘၣ်ထိအကလုာ်တနီၤန့ၣ်လီၤ.

ထီလၢအဖီလၢတယုၢ်အံၤဘၣ်ထွဲဒီးပမ့ၤပပှၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ, အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၤဝါခိၣ်ပှၢ်ဝါမဲအထီ

မ့ၤဝါခိၣ်သံဒၣ်မ့ၢ်လၢၣ်

ပှၢ်ဝါမဲသံဒၣ်မ့ၢ်လၢၣ်

တၢ်တအိၣ်သိၣ်ဖိဒဲလၢၤ

တၢ်တအိၣ်သိၣ်ဖိသၣ်လၢၤ

မ့ၤဝါခိၣ်သံဒၣ်မ့ၢ်လၢၣ်

ကလံၤဟဲဝါဒိၣ်ဝါဒါ

မ့ၤဝါခိၣ်သံဒၣ်လၢၣ်လံ

ပှၢ်ဝါမဲသံဒၣ်လၢၣ်လံ

တၢ်တအိၣ်သိၣ်ဖိဒဲဒဲး

တၢ်တအိၣ်သိၣ်ဖိသၣ်ဒဲး

အိၣ်လီၤတဲာ်က့ၤပှၢ်အလံၤ

ဒဲဆၢဖးရီၤလၢအခံ

ထီအခီပညီ - မ့ၤဝါခိၣ်ပှၢ်ဝါမဲစံးတၢ်မ့ၢ်ဝဲပှၤကညီအခီၣ်ထံးကတၢၢ်တဂၤလၢညါခါန့ၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအတအိၣ်သဘျုၣ်, တအိၣ်သဲးသၣ်, တအိၣ်မိာ်တအိၣ်ခွဲး, အခီၣ်ဝါအမဲဝါန့ၣ်လီၤ. စံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတအိၣ်တၢ်တထုတၢ်, တလံၣ်တၢ်တလီတၢ်, တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်တမျၢၣ်တၢ်ဘၣ်ဒီးမ့ၢ်ပှၤတီပှၤလီၤ, အိၣ်ဒီးအသူးအသုၣ်အိၣ်ဒီးအလၢကပီၤပှၢ်တန့ၢ်သံတသ့တဂၤန့ၣ်ပှၤသးပှၤလၢပျၢၤကိးဝဲလၢမ့ၤဝါခိၣ်ပှၢ်ဝါမဲလီၤ.

မ့ၤဝါခိၣ်ပှၢ်ဝါမဲစံးဝဲဒဲအံၤလၢခံသါမ့ၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်န့ၣ်ကလံၤကဟဲဘၣ်သုဒီးသုကဝါဒိၣ်ဝါဒါလီၤ. ကလံၤန့ၣ်ကိးဝဲလၢကလံၤဘီကလံၤနးန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢကလံၤဘီကလံၤနးန့ၣ်ဆူၣ်ခါတဆူၣ်ခါန့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်ဝံာ်တဲာ်အသးသၢတီၤ, ဘၣ်ဘျုၣ်ကဆီန့ၣ်ကံၤသၢကူၣ်, ဘၣ်လုလုလီၤအိး, ဘၣ်ကစၢ်ကစၢ်လီၤတကြူးန့ၣ်လီၤ. သန့ၤသုသးလၢကစၢ်တဂ့ၤ, သန့ၤသုသးလၢကလိတဂ့ၤ, လုကလီၤအိးဘၣ်သု, ကစၢ်ကလီၤတကြူးဘၣ်သု, ဖံးဃာ်သုဃဲာ်တီၢ်မ့ၢ်ကျၢၤ, ဖီၣ်ဃာ်သုလီၤခိၣ်ဆၢၣ်မ့ၢ်ဃံးတက့ၢ်. လူၤပျၢၤတဂ့ၤ, လူၤစ့ၤတဂ့ၤ, တၢ်ကဟဲလီၤန့ၣ်သု, တၢ်ကဟဲလီၤအသးလၢထူလၢယွၤ, တၢ်ကဟဲလီၤအသးလၢတၢ်သုတၢ်ပှၤဘၣ်ဆၢၣ်န့ၣ်အိၤတဂ့ၤ. နီၢ်လီၤကလီၤန့ၣ်သု, နီၢ်ပျီၢ်ကပျီၢ်န့ၣ်သု, ပျံၤဒဲတဂ့ၤပျံၤဝဲတဂ့ၤ, ကန့ၣ်သ့ၣ်ပီၢ်တဂ့ၤကန့ၣ်ဝဲပီၢ်တဂ့ၤ, သုမ့ၢ်စ့ၢ်ပှၤလၢအကလုာ်န့ၣ်သုကကဲပှၤအကုာ်, တၢ်အါ

န့ၣ်ယုလၢအဒံးတၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ဟးလၢအခိၣ်, ဆိုလီၤသုခိၣ်မၤကလုာ်အိၣ်ကစုဒီးတၢ်
လၢတၢ်ပဲၤန့ၣ်ကတုၤအိၣ်ဒၣ်နသုတဘျီလီၤ. တုၤလၢယတအိၣ်သိၣ်အိၣ်သီသုလၢ
ဘၣ်တဘျီန့ၣ်ကလံၤဖးဒိၣ်ကဘၣ်နသုလီၤ. ကလံၤမ့ၢ်ဟဲဘၣ်သုန့ၣ်သုကလီၤမ့ၢ်
လီၤဖးလၢအံၤတရီၤလၢန့ၣ်တရီၤ (တရီၤစံးတၢ်န့ၣ်တကယၤတရီၤ, တကထိတရီၤ), က
လီၤမ့ၢ်ပြီၤန့ၣ်အသိးလီၤ. အိၣ်မ့ၢ်ယုအိၣ်မ့ၢ်ဖိး, အိၣ်မ့ၢ်ဂၢ်အိၣ်မ့ၢ်ကျၢၤ, ဆ့ကၤ
မ့ၢ်တဘၣ်သုဘၣ်န့ၣ်ကၤအီၤတဂ့ၤ, မိၢ်စ့ၣ်မိၢ်လၢကပျိးန့ၣ်သု, တၢ်ခဲးမ့ၢ်မုၢ်နၤကဟဲ
ဒီးတၢ်မ့ၢ်ကိးသုန့ၣ်ကိးဆၢအီၤတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

ဒ်ထါအဂၤတဖျါၣ်စံးဝဲဒၣ်အသိး, အိၣ်လၢမုၢ်ဆါပျီၢ်နသး

မိၢ်စ့ၣ်မိၢ်လၢကပျိးနၤ

မိၢ်စ့ၣ်မိၢ်လၢစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်မုၢ်ကီၤလံၤလီၤ. လူၤပိၢ်မၤထွဲအီၤနီတမံၤတဂ့ၤ, နီတဂၤ
တဂ့ၤ. ထါတဖျါၣ်စံးဝဲ,

ရူၣ်သ့ၣ်ပျီၢ်ဒၤလၢဝုၢ်ယၤ

ပျီၢ်န့ၣ်ပုၤဖိမုၢ်ဖိမၤ

ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်ဒၤအိၣ်မ့ၢ်ဂၢ်မ့ၢ်ကျၢၤတက့ၢ်.

ဖုကိုးရဲ

တၢ်လၢဖုကိုးရဲတကၢ်အံၤဟဲဟံးစုနဲၣ်ကျဲၤကၤအဖီအလံၤလၢတၢ်လဲၤတၢ်ကၤ, တၢ်ဖံး
အိၣ်မၤအိၣ်အပူၤဒီးလၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, တၢ်အူတူအူကွၤ, ပိာ်ကျိၣ်ပျီၤဒၢ, ဒုတနာ်
ဂုၢ်သီတၢ်, အူပံၤဘါ, အူပိၤဒွါဒီးအူတၢ်သံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မၤဝဲလၢထါဒ်အံၤ,

ပမံၤကိုးရဲမံၤကိုးရဲ
ပပုၤကိုးရဲပုၤကိုးရဲ
မုၢ်ဆၣ်ဆၣ်ဒီးတူဒီးကွၤ
မုၢ်ဆါဆါဒီးတူဒီးကွၤ
ကိုးရဲမုၢ်ကၤသဒ်ဝဲ
အလီၢ်ခံကပြုၢ်ဆိသွဲ

ထါအခိပညီ - တၢ်လၢဖုကိုးရဲတကၢ်အံၤမုၢ်ပုၤတကၢ်လၢအဟဲဟ့ၣ်လီၤပုၤကညီဖီ
သ့ၣ်တဖၣ်လၢတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီးတၢ်လုၢ်တၢ်လၢသ့ၣ်တဖၣ်လၢအမုၢ်ဝဲကျိၣ်, ကွၤ,
တနာ်, သီတၢ်, ခနး, ပံၤဘါ, ပိၤဒွါ, ဒၢ, မိၤ, စၢၢ်စံး, တူဒီးအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
လီၤ.

ဒ်န့ၣ်အသိး, ထါအကတၢ်တကျါလၢအစံးဝဲ “အလီၢ်ခံကပြုၢ်ဆိသွဲ” န့ၣ်ဘၣ်ယး
ဒီးတၢ်ကူတၢ်သိးအလွဲၤဒီးအနွံအစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ကူတၢ်ကၤ
အလွဲၤတဖၣ်လၢညါန့ၣ်ပုၤသးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်စုၣ်န့ၣ်ဝဲအလွဲၤအိၣ်ဝဲလွံၢ်မံၤလီၤ. တၢ်အ
လွဲၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မုၢ်ဝဲအဂီၢ်ပုၤ, အဘိ, အသူ, အဝါန့ၣ်လီၤ.

(က) အဂီၢ်ပုၤန့ၣ်စုၣ်ဝဲလၢမကွံၢ်ဘၣ်, သ့ၣ်တလၢဘၣ် (ပုၤကိးလၢကျိၣ်ကျဲၣ်ဘၣ်)
လီၤမဲဘၣ်, သ့ၣ်ယူၤပုၤ, သးဖျိဒီးယီၤဖျိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ချီစုၣ်ယုၢ်တၢ်သ့ၣ်တ
ဖၣ်အံၤဒီးကကဲထီၣ်ဝဲလၢအဂီၢ်ပုၤန့ၣ်လီၤ.

(ခ) အဘိန့ၣ်စုၣ်န့ၣ်ဝဲလၢပနွံၤလဲ, နီၣ်ခိၣ်မိာ်တီၤလၢ, နီၤမုနဲၣ်လၢ, သးဖျိ, ယီၤ
ဖျိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ချီစုၣ်ယုၢ်အိၣ်ဒီးကကဲထီၣ်ဝဲလၢအဘိဘိၣ် (ဘိစၢ်) န့ၣ်လီၤ.

(ဂ) အဘိပုဂံတမံၤန့ၣ်မၤဝဲလၢဘဲဘိပုဂံန့ၣ်လီၤ.

(ဃ) အသူ - ကိၣ်ဘုၣ်န့ၣ်ချီယုၣ်ဝဲဒီးလုၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, တၢ်ကူတၢ်ကၤမ့ၢ်ဝံၤလဲၤဘျါလီၤ
ဝဲလၢကပံၣ်သူအကျါတနၤ, ထုးထီၣ်က့ၤဝဲဝံၤကဲထီၣ်အသူလီၤ.

တုၤမ့ၢ်ဖုက့ၤၤရှဲဟ့ၣ်လီၤက့ၤတၢ်အလွဲၤသ့ၣ်တဖၣ်တဘျီန့ၣ်ကဲထီၣ်က့ၤဝဲတၢ်အလွဲၤ
အကလုာ်ကလုာ်လၢပသူတၢ်အီၤတုၤမ့ၢ်မဆါတနံၤအံၤန့ၣ်လီၤ. ခဲအံၤပထါကူထါ
ကၤက့ၤတၢ်ကူတၢ်ကၤသ့ၣ်တဖၣ်အကလုာ်ကလုာ်လၢအမ့ၢ်အလါ, အဘိ, အဂီၢ်,
အလါအဲး (လုး), အဟ့, အသူ, အဝါဒီးအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ပကူပ
ကၤက့ၤဒီးကပြုၢ်မးဝဲဒ်ဆီဖါအသွဲဟဲလီၤစဲၤလၢအမဲၢ်ကိလိၤသ့ၣ်တဖၣ်အသိးန့ၣ်
လီၤ.

ဖုအံၤမၤလိာ်တၢ်အဖိအလံၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အံၤ, “စံာ်လၢယမၤအိၣ်ယုၤသုအံၤမၤအီၤ
ဒ်အံၤ, မၤလဲၢ်ထီၣ်အီၤတဂ့ၤ, မၤအိၣ်လီၤအီၤတဂ့ၤ, သုမ့ၢ်မၤလဲၢ်ထီၣ်န့ၣ်သုကဘၣ်
မၤတၢ်နး, သုမ့ၢ်မၤအိၣ်လီၤန့ၣ်သုအိၣ်တဘျီဘၣ်, အယိမၤဒ်ယမၤယုၤသုအသိးတ
က့ၢ်.” တၢ်မၤလိာ်ဘၣ်ယးတၢ်မၤလဲၢ်ထီၣ်မၤအိၣ်လီၤတဖၣ်မ့ၢ်ဝဲ,

တနၢ်န့ၣ်အပျံၤကဘၣ်အိၣ်ထဲယုဘိလီၤ.

ကွဲၤအပျံၤကဘၣ်အိၣ်ထဲတဘျီလီၤ.

သီတူၢ်န့ၣ်အပျံၤကဘၣ်အိၣ်ထဲတဘိလီၤ.

တယံၤန့ၣ်အပျံၤကဘၣ်အိၣ်ထဲတဘျီလီၤ.

ပိၤဒွါန့ၣ်အပျံၤကဘၣ်အိၣ်တပူၤလီၤ.

တူၤန့ၣ်အပျံၤကဘၣ်အိၣ်တပူၤလီၤ.

ခနးန့ၣ်အပျံၤကဘၣ်အိၣ်လွံၢ်ဘိလီၤ.

ထီဘၣ်သးပှၤသးပှၤလၢပျၢဒီးအတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထု

ပှၤသးပှၤလၢပျၢန့ၣ်အိၣ်ဒီးအတၢ်ဒုၣ်တၢ်ထုတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သရူးကမၣ်, တၢ်မၤကမၣ်မုၢ်ကမၣ်ခါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တဖုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအဟံၣ်ပူၤဘၣ်. မ့ၢ်ထီၣ်ကမၣ်ဘၣ်လၢပှၤဟံၣ်ပူၤန့ၣ်ပျၢၣ်လီၤက့ၤအဟံၣ်ပူၤဒီးတယီၤထံဖိဆံၣ်ထံသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကယုၤပှၤသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ကိးလၢမုၢ်နၢခိန့ၣ်, ဒုၣ်သကိးဝဲတၢ်လူလူဖိးဖိးလီၤ. ထံၣ်ဝဲဒၣ်လၢမုၢ်ပှၤဖုပှၤသ့ၣ်တဖၣ်အကလၢက့ၤလၢပျၢပူၤန့ၣ်လီၤ. မၤဝဲလၢထီၣ်အံၤ,

ပမံၤလၢပျၢပမံၤလၢပျၢ
ပပှၤလၢပျၢပပှၤလၢပျၢ
ပမံၤလၢပျၢန့ၣ်အဒး
ပပှၤလၢပျၢန့ၣ်အဒး
ဖိသၣ်ခဲအံၤတန့ၣ်ဒး
တကဲမ့ၢ်ကဲပှၤဘၣ်လၢ

ထီၣ်လွံၢ်မ့ၢ်ကိးလၢမုၢ်နၢစ့ၢ်ကိးစံးဝဲလၢမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခါသ့ၣ်တဖၣ်အကလၢက့ၤလၢပျၢပူၤန့ၣ်လီၤ. အယီၤမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခါသ့ၣ်တဖၣ်တလဲၤတက့ၤ, တဖံးတမၤတၢ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်. ဒုၣ်တၢ်ဒ်မုၢ်ပှၤဖုပှၤအသိးစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်လၢဖဲးသံၣ်ဖဲးခူးကြဲလီၤန့ၣ်အကတီၢ်စိးဝၣ်ဃးမ့ၢ်ကအုန့ၣ်တမၤဝဲလၢဘၣ်. စိးဝၣ်ဃးမ့ၢ်တကအုဘၣ်မ့ၢ်မၤဝဲဘၣ်ဆၣ်တုၤလၢဘုသၣ်မ့ၢ်ဂီၤထီၣ်ဒီးလံာ်မ့ၢ်သံၣ်လီၤလၢဘုကျါန့ၣ်တမၤတအိၣ်ဝဲလၢဘၣ်. မ့ၢ်မၤမ့ၢ်အိၣ်ဝဲတခီတအိၣ်ဘၣ်ဝဲကိးဂၤဒဲးလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

စိးဝၣ်ဃးကအုဖဲအလဲၤဖဲးလီၤခူးမံလၢပှၤပူၤအခါခူးအဝဲန့ၣ်တမၤဝဲလၢဘၣ်. လံာ်သံၣ်လီၤစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖဲဘုဂီၤထီၣ်အခါလံာ်တဘျီမ့ၢ်ဟဲလီၤတဲာ်သံလၢခူးပူၤန့ၣ်တက့ၤအိၣ်ဝဲလၢဘၣ်.

စံးပာ်ဝဲလၢထီၣ်အံၤ, လံာ်သံၣ်လီၤကိးဝၣ်ကအု
မၤလၢတဂ့ၤပျၢနစု

ဖိသင်ခဲအံတဖန်လၢတၢ်အယိတၢ်သိးဒီးသးပုဂံလၢညါလၢဘၣ်. ပုဂံသးပုဂံလၢ
ညါတဲဝဲ, “ပုဂံတၢ်န့ၣ်ပဟးတၢ်ဖျဲး, ကိၤဝံၤထံန့ၣ်အိၣ်ဘၣ်ထံဆ့” ဒီးတၢ်အၢတၢ်သိ
သ့ၣ်တဖန်ပုဂံမ့ၢ်န့ၢ်, တၢ်လၢပကလဲၤပကမၤပတၢ်ပညိၣ်သ့ၣ်တဖန်န့ၣ်ကလၢက
ပုၤထီၣ်ဝဲလၢပုၤကိးဂၤဒီးအဂီၢ်လီၤ.

ပမံၤပပုဂံလၢပျၢၤအထိၣ်စံးဟံ

ပမံၤလၢပျၢၤလၢကစၢၤ
ပပုဂံလၢပျၢၤလၢကစၢၤ
သဘံၣ်ဒိၣ်နီၣ်ကိၢ်လဲၢ်ဒၤ
ကျိးဒိၣ်နီၣ်ကိၢ်လဲၢ်ဒၤ
ဖိသင်ခဲအံတဖန်
လိၤအိၣ်မ့ၢ်တပုၤလၢၤ

ထါအိၣ်ပညိ - လိၤအိၣ်မ့ၢ်တပုၤလၢၤစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖိသင်ခဲအံတသ့ၣ်ညါထူစံာ်
လိာ်ပုၤ, ဖဲးအိၣ်သံၣ်ဖဲးအိၣ်ခးလၢဘၣ်. မ့ၢ်ပုဂံသးပုဂံလၢညါန့ၣ်စံာ်လဲၢ်လံတလဲာ်
ဘၣ်အိၣ်ဒီးဘၣ်, ခးလဲၢ်လံတလဲာ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးဘၣ်ဒီးအိၣ်ဘၣ်ဒီးအဲၣ်သ့ၣ်အသးလၢ
အခုဖံးဖုမၤအိၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်အခါလၢပုၤမၤဘျဲးဝံၤဟ့ၣ်ဝံၤန့ၣ်ဘျဲးအိၣ်ဒီးအဖီ, ပ
အံအိၣ်ဒီးအဖီလီၤ. တမံၤတပျီၤ, ပုၤဝဲၢ်မ့ၢ်ဟဲဟးန့ၣ်ဒုးအိၣ်ဝဲမ့ၢ်ဒုးအိၣ်ဝဲထံ, မ့ၢ်တ
အိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထံဘၣ်န့ၣ်အသ့ၣ်တမုၢ်အသးတမုၢ်ဘၣ်အဲၣ်သ့ၣ်ဘၣ်. တုၤလၢအိၣ်မ့ၢ်
အိၣ်ထံဝံၤတဘျီဘိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ဝဲခုၣ်တံၢ်န့ၣ်တံၢ်, သဲးသူသဲးသ့ၣ်, သဘျုၣ်လၢသ့ၣ်တ
ဖန်ဒီးမၤသကိးဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ပုဂံသးပုဂံလၢပျၢၤန့ၣ်တလိာ်ဒိၣ်လိာ်သ့ၣ်အသးဘၣ်. အ
ဝဲသ့ၣ်အဲၣ်လိာ်အသး, အိၣ်သနၢ်ကုဒီးကသ့ၣ်ကဆီ, ထူဖိ, ကျိၣ်ဖိစ့ဖိအါအါဘၣ်
ဆၢကူတၢ်ဘျဲးကတၢ်ညာ်လီၤ. မ့ၢ်တမၤဝဲဒ်န့ၣ်ဒီးပုၤလၢအဖျိၣ်တဖန်န့ၣ်ဘၣ်ယိၣ်
ဝဲလၢအတၢ်ဒိတံၤဒိသကိးရှုဒီးအဲၣ်သ့ၣ်တဘျီဘၣ်ဒီးအတံၤသကိးကစၢၤဘၣ်ဖုး
န့ၣ်လီၤ.

■ ပှသးပှလၢပျၢအထါတဖၣ်

ဒ်ထါဖိတဖျၢၣ်စံးဝဲအသိး,

စိတအဲၣ်ဒီးတၢ်ထီၣ်ထီ

အဲၣ်ဒီးတၢ်ပၤတဘျီယီ

စိတအဲၣ်ဒီးတၢ်ခိၣ်စူ

အဲၣ်ဒီးတၢ်ပၤလီၤတလူၤ

ပှဖိသၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပှသးပှမ့ၢ်ဂ့ၤခဲအံၤတနီၤနီၤန့ၣ်လိာ်ဒိၣ်လိာ်သ့ၤလီၤက့ၤအသး
လီၤ. တမ့ၢ်အတၢ်ဘၣ်န့ၣ်သက့အဲၣ်ဒီးတဲဘၣ်သးဝဲလၢအတၢ်ကအိၣ်ဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်တ
နီၤနီၤန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ပှသးပှလၢညါန့ၣ်ဒုၣ်တၢ်န့ၣ်လဲၤတၢ်ခုၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ခဲအံၤပှၤဒုၣ်
တၢ်တန့ၣ်လဲၤက့ၤတၢ်တတုၤအါအါလၢၤဘၣ်.

တၢ်ရှုတၢ်န့ၣ်တၢ်တီတၢ်လီၤ

တၢ်တီတၢ်လီၤအဂ့ၢ်န့ၣ်မၤဝဲလၢထါဒ်အံၤအသိးန့ၣ်လီၤ,

ပမ့ၢ်လၢပျၢၤပမ့ၢ်ရှုၤ

ပပှၢ်လၢပျၢၤပပှၢ်ရှုၤ

ဆၣ်နီၤအိၣ်မ့ၤအခိၣ်ယူ

ဆၢထၢၣ်အိၣ်ထံအခိၣ်ယူ

ဝဲၤကလံၣ်ကၤထီၣ်ဆုသု

ကတြၢၣ်ဒ်ကျူးမိၢ်ပှၤယူၤ

ထါအခီပညီ -

(က) ရှုစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတလံၣ်တၢ်တလီၤတၢ်, တဟ့ၣ်တၢ်တဘျီတၢ်, တမၤကမၢ်
မုၢ်ကမၢ်ခွါဘၣ်. သ့ၣ်က့ၤသးပှၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢညါအိၣ်လၢပှၤပူၤဒးခံၣ်ဖျၢၣ်အိၣ်ဘူး
လိာ်အသး, မၤအိၣ်သံၣ်မၤအိၣ်ခုးဝံၤကဆၢထီၣ်က့ၤထီၣ်ဘံၣ်ယၢ်အဂီၢ်, ဒးခံၣ်ဖျၢၣ်
မိၢ်ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်ကိးထံၣ်လိာ်အသးလၢကလဲၤခူၣ်က့ၤခုၣ်တံၢ်န့ၣ်တံၢ်ဒီးလဲၤဝဲဖဲက့ၤ
တတုၤအယိမံတုၢ်ဝဲတနၢၤန့ၣ်လီၤ. လၢအလီၢ်ခံၣ်ဒးအဝဲတဖျၢၣ်အိၣ်တုၢ်အဖိမုၢ်က

နီတဂၤ၊ ဒးအဝဲတဖျၢၣ်အိၣ်တၢ်က့ၤအဖိခါဖိၣ်သၣ်ခါတဂၤဒီးဖဲန့ၣ်အခါဘီၣ်သိၣ်တၢ်သူအါမးန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်ခံးလီၤတဘျီ, ဘီၣ်သိၣ်ကိးတၢ်သူကညီၤ, ပိၣ်မ့ၢ်ဖိပျံၤတၢ်ဒီးကိးစိပိၣ်ခါဖိတဂၤန့ၣ်, “ကိၣ်ဒၤ, ယပျံၤတၢ်ဒိၣ်မးဟဲမံသကိးဒီးယၢတက့ၢ်.” ဒီးပိၣ်ခါဖိန့ၣ်တဝံခိၣ်ဒိၣ်ခံယၢဘၣ်, ဟဲမံဝဲဒီးပိၣ်မ့ၢ်ဖိခါလီၤန့ၣ်အီၤချီၣ်တဘျီဃီမံသကိးဝဲသိတနၤကျၢၤလီၤ. တဟံးစုယိၣ်ခိၣ်လိာ်အသးဘၣ်, အဝဲအံၤမ့ၢ်အရူၤလီၤ.

ဖဲအမၤဒုးဝံၤပာ်အဘုဖိဖဲအဒုးပူၤဒီးလၢဖိကျူၤခံတခီပာ်ထီၣ်ဝဲခုၣ်တံၢ်န့ၣ်တံၢ်, လူၢ်သၣ်ဒံသၣ်, လူၢ်ခ့သၣ်ပွဲၤဖိကျူၤခံန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢအဂၤတဖၣ်မ့ၢ်ဟဲထံၣ်သနၣ်က့တဟံးန့ၢ်အိၣ်ဝဲဘၣ်. အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်အရူၤလီၤ. မ့ၢ်ထံၣ်ကနဲဒၤလၢပုၤပာ်ပနီၣ်အီၤဝံၤန့ၣ်တမၤပုၤတၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ထံၣ်ပုၤတၢ်လီၤတံၢ်တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤန့ၣ်တမၤန့ၢ်ဝဲဘၣ်. တယုၣ်စုယုၣ်ခိၣ်လၢပုၤထီၣ်ကပိၤဆိကပိၤအပူၤဘၣ်. အဝဲန့ၣ်မ့ၢ်စုရူၤခိၣ်ရူၤဒီးအနီၢ်ကစၢ်ရူၤန့ၣ်လီၤ.

(ခ) ဆုၣ်နီၤအိၣ်မ့ၢ်အခိၣ်ယူ - အခီပညီစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢပူၤသဝီအပူၤတၢ်ကိတၢ်ခဲမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တမံၤမံၤလံန့ၣ်ဆုၣ်နီၤတၢ်ပိၣ်သကိးဝဲ, ကျဲၤသကိးဝဲယူယူဖိးဖိးလီၤ. ဖိလံၤန့ၣ်သဝီဖိသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဘၣ်ကိဘၣ်ခဲလၢတၢ်လီၤအဂၤန့ၣ်လဲၤသကိးဝဲယူယူလီၤ. ကူးဘုကူးဟုတၢ်ဖံးတၢ်မၤမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်တမံၤမံၤလဲၤသကိးဝဲ, မၤသကိးဝဲယူယူဖိးဖိးကိးဂၤဒီးလီၤ.

(ဂ) ဂဲၤကလံၣ်ကၤထီၣ်ဆုၣ်သ့, ကတြၢ်ဒ်ကျူးမိၢ်ပုၤယူၤလၢတၢ်လဲၤဘျီထူဘါယူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, မၤဘျီမၤပွဲၤအခါမ့ၢ်ဂ့ၤကူထီၣ်ကၤထီၣ်ဝဲဆုၣ်မိၢ်သ့, ဆုၣ်မိၢ်ဝါအကလုာ်ကလုာ်ကတြၢ်ကတြၢ်ကျိးစ့ဘိယူၤလၢတၢ်ဖးဖိအသိးဒီးနကွၢ်ယံၤလၢဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ... တဟ့ၣ်တဘျီ, တသ့ၣ်လီၤသးကွံပုၤဂၤအတၢ်ဘၣ်. အိၣ်မ့ၢ်အခိၣ်ယူစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲကိၣ်ကး တၢ်ပိၣ်သကိးတၢ်ယူယူဖိးဖိး, ဒီးအိၣ်ထံအခိၣ်ယူန့ၣ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်ယူ, ဖံးတၢ်မၤတၢ်ယူယူဖိးဖိးန့ၣ်လီၤ. ကတြၢ်ဒ်ကျူးမိၢ်ပုၤယူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်လဲၤဘျီတၢ်ဘါတၢ်, မၤဘျီမၤပွဲၤ, မၤတၢ်သ့ၣ်ဖွံသးညီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပုသေးပျံအထိဟုတ်ပလီအဖိအလံ

ကညီဖိသွန်တဖန်မှပုအဲဒ်ကတီးန့ဆာ်ခိန်ယၤလၢပျံလံလံန့လီၤ. အဲ
သွန်အိၣ်ဒီးန့ဆာ်, မူဒီးန့ဆာ်ထွဲဘၣ်ထွဲဘၣ်အယိၣ်သိးတၢ်သွန်တဖန်အံၤက
အိၣ်ကၢအိၣ်ခိးဝဲယံၣ်ယံၣ်အဂီၢ်သိၣ်က့ၤသီက့ၤအဖိအလံဘၣ်လးတၢ်ကတီးက့ၤန့
ဆာ်န့လီၤ. မၤဝဲလၢထါၣ်အံၤ,

အီထံကတီးထံမ့ၢ်ဂ့ၤ
အိၣ်ကီၢ်ကတီးကီၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤ
ဖိခံလၢခံကအိၣ်က့ၤ
ဖိသၣ်လၢခံကအိၣ်က့ၤ
အိၣ်ကီၢ်ကတီးမ့ၢ်တသ့
ကဲထီၣ်က့ၤပကီၢ်ဖုရ

ထါအိပညီ - ပုသေးပျံလှူတဲပာ်အဖိအလံသွန်တဖန်လၢသုမ့ၢ်ကဲခိၣ်ကဲနီၢ်
တဂၤဂၤန့ၣ်ပၤသွန်ပၤဝၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, သွန်လၢအထဲသိးစုၣ်ခိၣ်ဒုန့ၣ်ကျိအီၤတဂ့ၤ. သု
မ့ၢ်တ့ဟံၣ်တ့ယီၤန့ၣ်ကူၣ်သွန်လၢအအိၣ်တဖိခံဖိသွန်တဖန်န့ၣ်တက့ၢ်. သွန်လၢအ
ထဲသိးစုၣ်ခိၣ်ဒုသွန်တဖန်န့ၣ်ပာ်တ့ၢ်န့ၣ်ဖိသၣ်လၢခံအဂီၢ်တက့ၢ်. သွန်ခိၣ်ဝၣ်ခိၣ်
လၢအအိၣ်လၢထံကျိန့ၣ်သွန်တဖန်န့ၣ်ကူၣ်အီၤတဂ့ၤ, သုမ့ၢ်ကျိဒီးသွန်လၢအအိၣ်
လၢထံကျိန့ၣ်သွန်တဖန်မ့ၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်ထံကလီၤသံးကွံာ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. သွန်
လၢထံကျိန့ၣ်သွန်တဖန်အဂံၢ်စၢၤလီၤအသးလၢထံကျိ, ကဲထီၣ်က့ၤစ့ၤ, ကဲထီၣ်တ
ဝဲၤကၢၢ်ကီၢ်အယိၣ်ဒုဖိညၣ်ဖိအိၣ်ကဒုဝဲဒုန့ၣ်လီၤ. အယိၣ်သုမ့ၢ်ယုအိၣ်ညၣ်လၢထံကျိ
ပူၤန့ၣ်သုတဘၣ်ခူၣ်တပာ်ကၢၢ်ကီၢ်တဂ့ၤ, သုမ့ၢ်ခူၣ်မၤဟးဂီၢ်တၢ်သွန်တဖန်အံၤဒု
ဖိညၣ်ဖိအိၣ်ကဒုတသ့ဒီးအဝဲသွန်မ့ၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်ထံကျိအယံၣ်ကထီၣ်အ
ဃူးကထီၣ်ဝဲဒုန့ၣ်လီၤ. ဒီးသုမ့ၢ်အိၣ်ညၣ်န့ၣ်အိၣ်ညၣ်လၢအအိၣ်နဲသိးစုၣ်ခိၣ်ဒုဒီး
ညၣ်လၢအဆံးသွန်တဖန်န့ၣ်ပုဖိသၣ်လၢခံသွန်တဖန်ကအိၣ်က့ၤဒုဝဲန့ၣ်လီၤ.

သုမ့ၢ်ဆးစီၣ်အမဲာ်ပုာ်အမဲာ်န့ၣ်ကတြီၢ်ဒုဝဲစုၣ်သၢဘိတက့ၢ်. မ့ၢ်တံာ်မးအိၣ်မ့ၢ်တ
တံာ်ဘၣ်န့ၣ်အိၣ်အီၤတဂ့ၤ. ချဲးကီၢ်ချဲးကျိန့ၣ်အိၣ်တဂ့ၤ, တၢ်သွန်တဖန်အံၤမ့ၢ်အ

ကတိၤစ့ၤလီၤ. နွံၣ်ကစၢ်ကလိဒီးကိးသ့ၣ်တဖၣ်လၢမ့ၣ်အူတဂ့ၤ, သ့ၣ်ဖိဝၣ်ဖိမ့ၢ်သံ
န့ၣ်ဖိသၣ်လၢခံတစၢ်ဘၣ်တစၢ်အဂီၢ်တၢ်ကိတၢ်ခဲကအိၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်ဝၣ်,
ဆၣ်ဖိကိၢ်ဖိဒီးတၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘိမ့ၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်ပကီၢ်ကကဲထီၣ်က့ၤကိၢ်ဖုရူလီၤ.

ပပျက်ကညီခဲအံၤပသးပုၤနီၣ်ကစၢ်ယွၤဒီးလုၢ်လၢ်တနီၤ

ပုၤသးပုၤမၤဝဲလၢထါဒ်အံၤ,

ကစၢ်ခိၣ်သူၤယီၢ်ပဟံၤ
ကလိခိၣ်သူၤယီၢ်ပဟံၤ
ယွၤမၤမ့ၢ်အလီၢ်လၢပျၢၤ
ယွၤမၤဝဲၤအလီၢ်လၢပျၢၤ
ကစၢ်ခိၣ်ဆိမံၤဝဲးဘၤ
ယွၤလီၢ်ယွၤကျဲတအိၣ်လၢၤ

ထါအခိပညီ - သ့ၣ်ယံၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ဘံသ့ၣ်ခံလၢအတီၣ်န့ၣ်ပုၤသးပုၤကိးဝဲလၢယီၢ်ပ
ဟံၤလီၤ. ပကွၢ်စိသ့ၣ်လၢအယံၤဖျါသူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲယီၢ်ပဟံၤလီၤ. လၢပျၢၤန့ၣ်မိၢ်ပာ်
သ့ၣ်တဖၣ်ပာ်ဝဲကစၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒ်ယွၤအသိးမ့ၢ်လၢအခိၣ်အထီအယိန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်
“ဆိမံၤဝဲးဘၤယွၤလီၢ်ကျဲ” န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ပဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အံၤလီၤ. မ့ၢ်လၢပတၢ်ပာ်ခိၣ်ယွၤ
ဆံးလီၤစ့ၤလီၤအယိယွၤအလီၢ်အကျဲလီၤမၤကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထါဟ့ၣ်ပလီၢ်ဖိလံၤလၢခံသ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်ဟူထီၣ်လၢမ့ၢ်တြီၤပူၤ
တၢ်သါထီၣ်လၢမ့ၢ်တြီၤပူၤ
နၢ်ဟူတၢ်သူၤယလဲၤလူၤ
နၢ်ဟူတၢ်ပွဲၤယလဲၤလူၤ
လဲၤတုၤအထံးဆ့ၣ်နီၤယူ
မ့ၢ်လီၤဖိပျီၤစီၤတဘူး

■ ပှးသးပှ်လၢပျၢၤအထီတဖၣ်

ထီတခီပညီ - မိၢ်ပၢ်ဖဲလၢပျၢၤတဲပလီၢ်ဖိလံၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ, “ဖိသ့ၣ်လံၤသ့ၣ်
ဧၤ, အိၣ်ဒီးတၢ်ပလီၢ်သ့ၣ်ပလီၢ်သး, အဲအံၤနီၢ်လီၤနီၢ်ပျီၢ်အိၣ်ဝဲအါမးဒီးတၢ်ကဟဲတဲ
လီၤအသးလၢပှၤဂ့ၤပှၤဝါလီၤ. ကွၢ်မ့ၢ်ထံမ့ၢ်ဆး, ကန့ၢ်မ့ၢ်ထံကန့ၢ်မ့ၢ်ဆးဒီးန့ၣ်ညီ
အိၣ်ညီတဂ့ၤ. သုမ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်ပှၤစ့ၢ်ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်အကလုာ်န့ၣ်သုကဘၣ်ကဲပှၤအကုာ်
လီၤ.” တၢ်လၢစီၤတဘျးဒီးဖိပျီၤစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ပှၤဟးလံၣ်ဟးလီၤတၢ်အယိမုၢ်မဆါတ
နံၤအံၤပှၤဒ်န့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဒ်တနီၤနီၤန့ၣ်လီၤ.

ဃာ်ဒီးဃိကထီၣ်အဂ့ၢ်

ပှးသးပှ်လၢပျၢၤစံးပာ်ဝဲဒ်အံၤ,

ပှၤချးန့ၢ်ထူမ့ၢ်မိၤန့ၢ်

ပှၤချးန့ၢ်ယွၤမ့ၢ်မိၤန့ၢ်

သ့ၣ်လၢ်ကတိၤန့ၣ်ညါ

ဝၣ်လၢ်ကတိၤန့ၣ်ညါ

တၢ်လၢဃာ်ဒီးဃိခဲခါ

လၢလဲၣ်ခီကထီၣ်လၢညါ

လၢပျၢၤန့ၣ်ပှၤသးပှ်ခံၤသံကွၢ်လိာ်အသးဒီးတဲအါလိာ်အသး, အဝဲတဂၤတဲဝဲလၢ
ဃိကထီၣ်လၢညါ, ဒီးအဂၤတဂၤတဲဝဲဃာ်ကထီၣ်လၢညါ, ဃာ်န့ၣ်ဘၣ်တုယိ, ဃိ
န့ၣ်ဘၣ်တုယာ်...တဲအါလိာ်အသးခံၤန့ၣ်လီၤ. စံးကဒီးဝဲလၢထါဒ်အံၤ,

ယလဲၤယုၢ်လၢမးခဲဒီ

ယလဲၤဟးလၢမးခဲဒီ

ဒံမုၢ်မံကဘိကဘိ

ဒံခါမံကဘိကဘိ

ဃာ်တအိၣ်လၢပအိၣ်ဆို

ဒီတအိၣ်လၢပအိၣ်ဆို

မုၢ်ယါကွၢ်လီၤဃာ်ဒီးဒီး

အိၣ်ဆိုအိၣ်ဆိုနီၢ်ဒီးစိ

မးခဲဒီးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲကစၢ်လၢတၢ်ယီၤခါ, လၢမ့ၢ်အူအိၣ်ပျီၤလုၤတပျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်

ဒီးစီခံဂၢန့ၣ်လဲၤသ့ၣ်လီၤဒံမ့ၣ်တမ့ၢ်ဒီးဒံခွါတမ့ၢ်ဖဲကစၢၢ်အဝဲန့ၣ်အဒိခိၣ်န့ၣ်လီၤ.
တုၤလၢတၢ်စူၤလီၤတဘျီန့ၣ်မးခဲလၢအမ့ၢ်မးအံးဟဲခဲထီၣ်ခဲထီၣ်ဝဲလီၤ. တုၤမ့ၢ်တၢ်
ယီၤထီၣ်န့ၣ်နီၢ်ဒီးစီခံဂၢလဲၤယုအိၣ်က့ၤအဒံသၣ်ဒီးဒုအိၣ်ဝဲဒံသၣ်လၢကအိၣ်ဝဲအ
ဂီၢ်ဘၣ်ဆၣ်ယဲၣ်တအိၣ်ဒီတအိၣ်လၢကကိအိၣ်ဆ့ၢ်အိၣ်ဝဲအဂီၢ်ဘၣ်. မ့ၢ်ယါအိၣ်လၢမူ
ကပိၣ်လီၤထံၣ်လီၤပျာခံဂၢအံၤသးကညီၤဘၣ်ဝဲအယိကွံာ်လီၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢယဲာ်
တဘျီဒီးဒီတဘျီန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်ခံဂၢန့ၣ်ကိအိၣ်ဆ့ၢ်အိၣ်ဘၣ်က့ၤဝဲ
ဒံသၣ်ဒီးအိၣ်ဘၣ်က့ၤဝဲဝံၣ်ဝံၣ်ဘဲဘဲန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ပျာဒီမၤဝဲခံဂၢန့ၣ်စိာ်ထီၣ်
က့ၤဝဲယဲာ်ဒီးဒီးဟဲက့ၤက့ၤဝဲလၢအတၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ပိာ်ခွါတ
ဂၤဟံးထီၣ်ယဲာ်လဲၤကျိန့ၢ်ဝဲဝဲကျၢၣ်ပီၤဝဲဟဲက့ၤတ့ထီၣ်ဝဲယိဆိဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်
လၢယိဆိဖၣ်န့ၣ်ပျာကညီတုၤန့ၢ်အိၤအဆိကတၢ်လၢဝဲကျၢၣ်ပီၤလီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်
ပျာကညီပိာ်ခွါသ့ၣ်တဖၣ်ပိာ်အါထီၣ်က့ၤဝဲယဲာ်ကွါ, ဘီကဆု, ဘီဖျးဒီးတၢ်လၢအ
လိာ်အကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်မၤကဲထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပျာဖးတၢ်ဖိခဲလၢာ်သ့ၣ်စၢ, တၢ်လၢယိဒီးယဲာ်ခံခါအံၤန့ၣ်ယဲာ်ဒီးဒီန့ၣ်ကဲထီၣ်ဝဲလၢယိ
အမဲာ်ညါန့ၣ်ပသ့ၣ်ညါဘၣ်ပဝဲကိးဂၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.

သးပျာလၢပျာဒီလီၤဝဲယုဒီပျာဟီၣ်ခိၣ်ဖိလၢထါဒ်အံၤ

မူခိၣ်ဟူးဟူးမူခိၣ်ဟူး
ဟီၣ်ခိၣ်ဟူးဟူးဟီၣ်ခိၣ်ဟူး
ဟူးဟူးယိၣ်သံယုာ်ကၢ်တူာ်
ဟူးဟူးယိၣ်ကျိမိၤကၢ်တူာ်
ယုၤဖိအိၣ်လၢယွဲာ်အပူၤ
ဆၢထၢၣ်ဆၣ်နီၤယွဲာ်တဟူး

တၢ်လၢယိၣ်သံယုာ်ဒီးယိၣ်ကျိမိၤန့ၣ်ပျာသးပျာလၢပျာဒီလီၤဝဲလၢပျာဟီၣ်ခိၣ်ဖိ, မ့ၢ်မ့ၢ်
မူခိၣ်န့ၣ်ဒီလီၤဝဲလၢထူလၢယုၤန့ၣ်လီၤ. တုၤလၢပျာဟီၣ်ခိၣ်ဖိတနာ်ထူနာ်ယုၤလၢ
န့ၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တိတအိၣ်လၢဘၣ်. ဖဲလၢပျာဟီၣ်ခိၣ်ဖိအဲၣ်ယုၤပျာယုၤအိၣ်ဒိဝဲအခါ
တၢ်လံာ်တၢ်လိတအိၣ်ဘၣ်, မ့ၢ်န့ၢ်အိၣ်တၢ်ဟိညၣ်, တၢ်ယီၤညၣ်, တၢ်ဖဲးတၢ်ညၣ်တ
မံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤန့ၣ်စီၤထီၣ်ဝဲလၢစီၤပာ်အပူၤဝဲမးနီၤအိၣ်လိာ်အသးဂၤဘျီဂၤဘျီန့ၣ်

လီၤ. လၢညါခိဘၣ်လးဒီးတၢ်ဆါတၢ်ပူၤလၢဖျါသ့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ်ပုၤလဲၤဟံၤလီၤစီၤ
ပၢ်လၢအမ့ၢ်အတီၤသ့ၣ်တဖၣ်သန့ကုၣ်န့ၣ်တၢ်ဝံၤနစီၤကွၢ်စီၤပၢ်လၢအဂၤတဖျါၣ်မ့ၢ်
တဘၣ်နလဲၤတဲက့ၤဒီးပုၤစီၤဘၣ်န့ၣ်က့ၤန့ၣ်လီၤ.

တုၤလီၤက့ၤလၢဖိစီၤလံၤစီၤတစီၤဘၣ်တစီၤတုၤခဲအံၤန့ၣ်တၢ်မ့ၢ်တၢ်တီၣ်စ့ၤလီၤကွံာ်ဝဲ,
စီၤပၢ်သ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤတၢ်အတီၤအလိၤစ့ၤလီၤကွံာ်ဝဲဒၣ်လီၤ. ယူၤဖိအိၣ်လၢယုၤအ
ပူၤစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲပုၤသးပုၤလၢပျါၤသ့ၣ်တဖၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤမ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်, တၢ်သ
ဘၣ်သဘၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ကျဲၤသကိးဝဲ, မၤစၢၤလိာ်က့ၤအသးတဂၤဘၣ်တဂၤယူ
ယူၤဖိဖိလၢတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ, တၢ်မ့ၢ်ဒိၣ်မၤဆံးလီၤဒီးတၢ်မ့ၢ်ဆံးမၤလီၤမၤကွံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်
လီၤ.

ကညီစီၤလၢပျါၤလူၤအိၣ်သံၣ်လၢန့ၣ်အဂီၢ်

ကစၢ်ခိၣ်လၢအလုၢ်ထီ
ကလိခိၣ်လၢအလုၢ်ထီ
ထီၣ်ခ့ၣ်ထီၣ်ခ့ၣ်လီၤတီၤ
ထီၣ်ကိးယူၤထီၣ်ကိးလီၤတီၤ
တၢ်တလီၤတီၤထီၣ်ကံၣ်ဘီ
ယူၤထီၣ်ဒီးဩတဘျီယီ

တၢ်လၢထီၣ်ကိးဒီးထီၣ်ခ့ၣ်န့ၣ်ပုၤသးပုၤလၢညါဒိလီၤဝဲလၢအမ့ၢ်ပုၤကလုာ်ဒိၣ်ဒ်အမ့ၢ်
ကိၤလၢဝါ, တလၢပယီၤ, ပုၤထံဒိၣ်ကိၢ်ဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်ခ့ၣ်ထီၣ်ကိးသ့ၣ်တ
ဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပုၤကညီစီၤတကလုာ်န့ၣ်ဒိလီၤဝဲလၢအမ့ၢ်ထီၣ်ကံၣ်ဘီန့ၣ်လီၤ. က
ညီစီၤတကလုာ်အံၤအိၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢကစၢ်ခိၣ်ကလိကျါ, သ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်ဘုဖိဟုဖိလၢ
ကစၢ်ခိၣ်ကလိဒိၣ်အကျါန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်တၢ်အလီၢ်တတီၤတီၤန့ၣ်ဖဲအိၣ်
သံၣ်ဖဲအိၣ်ခ့း, ဒီးတုၤအမၤအိၣ်ဝဲယံာ်ထီၣ်တဘျီသုးကဒီးအလီၢ်ဆူညါတတီၤဘၣ်
တတီၤန့ၣ်လီၤ. လူၤအိၣ်ဝဲလုာ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢကစၢ်ခိၣ်ကလိအကျါန့ၣ်ဒီးလီၤကံၣ်စ့ၢ်
ကိးဒီးထီၣ်ကံၣ်ဘီလၢအလုၤယုၤအိၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ဝဲသ့ၣ်, ချါၣ်သ့ၣ်ချါၣ်သ့ၣ်အယိကညီ
စီၤအံၤပုၤသးပုၤလၢပျါၤဒိလီၤဝဲလၢထီၣ်ကံၣ်ဘီန့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢစိုၤအခီပညီန့ၣ်တၢ်စံးဝဲလၢဖဲအဝဲသ့ၣ်လူၤအိၣ်လၢအခါအဟံၣ်န့ၣ်အိၣ်ဝဲ
လၢန့ၣ်စ့ၤကိၣ်န့ၣ်, လၢအံၤစ့ၤကိၣ်န့ၣ်, လၢန့ၣ်တစ့ၤလၢအံၤတစ့ၤအယိကိးဝဲဒၣ်
လၢကညီစိုၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဆိးလၢကစၢၢ်ကျါကလိကျါ, လၢပှၢ်မုၢ်က
နၢအခါန့ၣ်အလှူအလၢ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်အိၣ်ယဲၤအိၣ်ဘူးဒီးတုၤမ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ဆိးက့ဆါဘျီအ
ခါန့ၣ်အကသံၣ်ကသီမ့ၢ်ဝဲသ့ၣ်တၢ်ဝၣ်တၢ်, သ့ၣ်ဂံၢ်ဝၣ်စဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးချီန့ၣ်စ့ၤကိးဝဲ
ဆိသုးခိၣ်ကးဒီးဆိဖါခိၣ်သံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တုၤလၢအဘၣ်ဒီးဘၣ်ထံးန့ၣ်စ့ၣ်အိ
ဝဲနီၣ်ဘျီ, နါပၢၢ်စီၤအဘျီဒီးဖဲအလိၤမ့ၢ်ကိၢ်ထီၣ်တဘျီလၢလၢန့ၣ်ဒုးအိဝဲလၢတၢ်အ
သဒံသၢမံၤလၢအမ့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်သဒံ, မ့ၢ်အူသဒံဒီးပိၣ်လဲၣ်သဒံဝံၤဒီးဘျီက့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်
လီၤ.

တၢ်အသဒံသၢမံၤစံးတၢ်န့ၢ်မ့ၢ်ဝဲ-ဟီၣ်ခိၣ်သဒံန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတယီတၢ်, မ့ၢ်အူသဒံန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ
တပူၤမူၣ်ဒီးပိၣ်လဲၣ်သဒံမ့ၢ်ဝဲအံၤသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်မ့ၢ်ဖုးမ့ၢ်ပျီၤလၢသံမိၢ်ပီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ,
သ့ၣ်ဒုလီၤတၢ်မ့ၢ်ဂ့ၤဒီးမ့ၢ်ဖုးဒီးတၢ်အဂၤတခါခါန့ၣ်ကွဲၣ်န့ၣ်က့ၤဝဲအကလၢ, ကံၢ်န့ၢ်
က့ၤဝဲအစုဒီးဘျးတယီလီၤဝဲဒီးနီၣ်က့တဘျီဒီးထံၣ်တက့ၤန့ၣ်လီၤ. ထံၣ်န့ၣ်တ
ယီၤလီၤဝဲလၢနီၣ်က့အလိၤဒီးကွဲၣ်န့ၣ်အကလၢဒီးကိးဝဲလၢကွဲတယီၤလီၤက့ၤဝဲအက
လၢန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ယုအိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢထုလၢယု, ဆဲအိၣ်
ဝၣ်ခိးဒီးမ့ၢ်န့ၣ်အိၣ်တၢ်ဖိလံၤဖိယၢ်လၢအဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်နီၤအိၣ်လိာ်အသးပွဲၤသိး
သိးလီၤ. တၢ်ဆၢကတီၢ်ဖဲန့ၣ်အခါတၢ်မူးတၢ်ရံၢ်တအိၣ်ဘၣ်, တၢ်အိၣ်တၢ်ဆိးအလီၢ်
တဂၢ်တကျါဘၣ်. ခံန့ၣ်သၢနံၣ်လဲၤအိၣ်လၢန့ၣ်တပူၤလၢအံၤတပူၤဒီးသိးဒီးထီၣ်
ကံၢ်လၢအလဲၤယုအိၣ်သ့ၣ်သၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. သ့ၣ်က့သးပှၢ်မၤဝဲလၢထါမၤလိာ်တ
ဖၣ်ဒ်အံၤ,

လဲၤပဝဲတန့ၣ်မိၢ်ဖိ
ဒ်ပအူးလဲၤလၢသ့ၣ်လီၤ
ပုၤဂၤမ့ၢ်မၤရီၢ်မၤရ
မၤရီၢ်ရဲနဲဒၣ်တဂ့ၤ

အခီပညီန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ, သုမ့ၢ်လဲၤအိၣ်လဲၤဆိးတပူၤလၢလၢန့ၣ်သုကဘၣ်အိၣ်ဆိးတပူၤ
ယိးသိးသိး, တဘၣ်အိၣ်လီၤမုၢ်လီၤဖးလိာ်သုသးတဂ့ၤ, ဒီးပုၤဂၤမ့ၢ်ဝဲဆါသုဒ်အံၤ
ဒ်န့ၣ်သန့ၣ်က့တဘၣ်စံးအာစံးသီကဒါက့ၤပုၤ, တဲအာတဲသီကဒါက့ၤပုၤတဂ့ၤ. အိၣ်
လၢတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွဲတၢ်ယုတၢ်ဖိးအပူၤကိးဂၤဒီးတက့ၢ်.

မုက်ကနီဖိပ်သင်ခွါအထိတဖန်

တၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံၤအထိ

မုက်ကနီဖိပ်သင်ခွါသ့ၣ်တဖန်မ့ၢ်အိၣ်သကိးတၢ်ပိၣ်တၢ်ပိၣ်, တဲတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံၤအ
ဂ့ၢ်န့ၣ်မၤယုၣ်လဲၤလၢအကျိၣ်, မၤအိၣ်မၤဒီးလိာ်အသးလၢထီၣ်တဖန်လီၤ. တၢ်
အဲၣ်တၢ်ကွံၤအထိသ့ၣ်တဖန်အိၣ်ဝဲအါမးန့ၣ်လီၤ. အဒိ, ဖဲပိာ်ခွါတၢ်အဲၣ်ဘၣ်ပိာ်
မုက်တၢ်လံၤန့ၣ်ကလဲၤယုၣ်လဲၤအမိၢ်အပၢ်ဒီးမၤဝဲလၢထီၣ်အံၤ,

စိကထီၣ်အဲၣ်အိၣ်ချၢၣ်ဖီ

မုၢ်ယါချၢၣ်ခံဘၣ်န့ၣ်လီၤ

တၢ်လၢချၢၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုက်အပၢ်လၢအလဲၤဆူအံၤလဲၤဆူဘး, လဲၤလၢအံၤလဲၤလၢဘး
ဒီးယုၣ်အိၣ်ယုၣ်အိၣ်တၢ်လၢအဟံၣ်ဖိယိဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မိၢ်တၢ်တခီန့ၣ်ပှၤသးပှၤ
လၢပျၢၤကိးဝဲလၢမုၢ်ယါဒီးတၢ်လၢချၢၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပိာ်မုၢ်ယါန့ၣ်မ့ၢ်မိၢ်အယိမုၢ်ယါချၢၣ်
န့ၣ်မ့ၢ်မိၢ်ဒီးပိာ်န့ၣ်လီၤ. နီပစံးတၢ်အသိး, ပှၤဖိပ်သင်ခွါလၢညါခါကွၢ်ပှၤပိာ်မုက်မ့ၢ်ဂ့ၢ်
တၢ်တၢ်န့ၣ်လဲၤသံကွၢ်ဆိဝဲလၢပှၤပိာ်မုက်အမိၢ်ဒီးအပၢ်အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ပှၤမိၢ်
ပှၤပိာ်မုၢ်အဲၣ်ဝဲ, ဒီးဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးဝဲတဘျီလံၤန့ၣ်အဖိမုက်စ့ၢ်ကိးတၢ်တဲအါတဲစ့ၢ်အ
မိၢ်အပၢ်ခံၤအတၢ်ဘၣ်သးဘၣ်. အၢၣ်လီၤဝဲအမိၢ်အပၢ်အတၢ်ဘၣ်သးန့ၣ်အသိး
ကိးဂၤဒီးလီၤ.

ပိၣ်ခွါဖိအထါလၢအကယုအဲၣ်ပိၣ်မုၢ်,

စီကသူးခးပျၢ်ဝၣ်မ့

ပျၢ်မ့ၢ်လဲၤစီကစီၢ်က့ၤ

ကျဲတဘိပုၤလီၢ်တလဲၤ

စီကပျၢ်လီၤထွံၣ်မိၤစဲ

တၢ်လၢထီၣ်ကိၣ်ဆွဲၣ်န့ၣ်ပယီၤကိးဝဲလၢ “အောင်သွယ်” န့ၣ်လီၤ. လၢညါန့ၣ်ပုၤဖိၣ်
သၣ်ခွါတဂၤတုၤအအဲၣ်ဘၣ်မုၢ်ကနီၤဖိတဂၤလံၤန့ၣ်တလဲၤသံကွၢ်ယုအဲၣ်ဝဲလၢအနီၢ်
ကစၢ်နီတဂၤနီတဘျီဘၣ်. မၤလီၤဆိဝဲပုၤလၢအနၢ်န့ၣ်ဝဲတဂၤလဲၤသံကွၢ်န့ၣ်အဝဲလၢ
ပုၤမိၢ်ပုၤပၢ်ဒီးပုၤကစၢ်အအိၣ်ဝံၤတၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးမ့ၢ်အိၣ်လံတဘျီတုၤထီၣ်ကိၣ်
ဆွဲၣ်မ့ၢ်ဟဲက့ၤတဲဘၣ်အီၤမးလဲၤက့ၤဝဲလၢအနီၢ်ကစၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပိၣ်မုၢ်အထါလၢအမၤအိၣ်န့ၣ်က့ၤဝဲပုၤပိၣ်ခွါ,

နီၢ်မ့ၢ်ထုခိးတၢ်အဒီ (မုၢ်ကနီၤဒိလီၤအသးလၢထု)

ယုၢ်မ့ၢ်ဟဲထုကဝံၣ်လီၤ (ယုၢ်တခီမ့ၢ်ပုၤပိၣ်ခွါ)

တုၤလၢပုၤခံၣ်အမိၢ်ဒီးအပၢ်ခံခိယၢ်ပၤအတၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးအိၣ်ဝဲတဘျီလံၤန့ၣ်
ပိၣ်မုၢ်ပၢ်အသးလၢပိၣ်ခွါမ့ၢ်ဟဲလၢအအိၣ်တဘျီမးအဝဲကအၢၣ်လီၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

ပိၣ်ခွါမၤန့ၣ်ကဒါက့ၤပိၣ်မုၢ်လၢထါ,

ကျၢၢ်ကျၢၢ်ခိၣ်ဖိမ့ၢ်ဒုၣ်လီၤ

မိၢ်ကိးဖိကိးဒဲၣ်ဘၣ်အီၤ

တုၤလၢနအၢၣ်လီၤယၤလံတဘျီန့ၣ်ယမိၢ်ကကိးဘၣ်က့ၤနၤလၢဖိမုၢ်, ဒဲၣ်မုၢ်န့ၣ်
လီၤ.

မုၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါတုၤမ့ၢ်အအဲၣ်လိာ်အသးလံတဘျီမၤလိာ်က့ၤအသးလၢထါ,

ပုၤမ့ၢ်အိၣ်စးန့ၣ်ချံ

စံးလၢစီအံၤမၤလိာ်လံ

အခိပညီမ့ၢ်ဝဲပုၤမ့ၢ်ဟဲယုအဲၣ်ဘၣ်ဖူးနၤလၢခံတဂၤဂ့ၤတဂၤဂ့ၤန့ၣ်တဲအီၤလၢနတၢ်
အဲၣ်တီအိၣ်ဒီးယၤလံန့ၣ်လီၤ.

နီၢ်မ့ၢ်ကနဲအိၣ်လၢလ့

ပကိာ်လိာ်နၤအဲၣ်တဂ့ၤ

■ မုန်ကန်ဖိသိပ်သွါအထိတဖန်

ပိတ်ခွါလာအကတကဂုတကဂုမုန်ဟဲယုအဲဒ်နဘဉ်ဆဉ်အာဉ်လီၤအီၤလာတဂုၤ.

စိမိခိဉ်ဖီအိဉ်မုန်ကျါ

လာအသီစိတဒီလာ

ပိတ်ခွါစံးဝဲ, နတၢ်အဲဒ်ဒီးနတၢ်အာဉ်လီၤမုန်တီမုန်ကျါဒီးယၤသပျံကတၢ်န့ဉ်ယမုန်
ထံဉ်ပိတ်မုန်လာအကသနကံး ယတလဲၤယုအဲဒ်အီၤလာဘဉ်.

ထါမၤလိာ်,

တနံဉ်တလါမိမိကိာ်

ဆိုးသိဉ်တဂုၤမိာ်တခိး

မုန်ဝဲဒ်မၤအအိဉ်ခိးလိာ်အသးန့ဉ်လီၤ.

တုၤလာအအိဉ်ယုဆိးယုဝံၤတဘျီမၤဝဲထါဒ်သီးအံၤ,

ပုၤမုန်ယီၤနၤတခွဲပျံ

ပုၤယီၤလာခိအိဉ်လာထံ

ပုၤမုန်ယီၤနၤတခွဲဘိ

ပုၤယီၤလာထံအိဉ်လာခိ

ပုၤမုန်ယီၤနၤတယီၤယၤ

ယီၤထဲနၤတဘဉ်ယသး

ပုၤမုန်ယီၤဖးယၢ်ယၢ်ယုၤ

ဝဲခံၤယီၤလၢ်တဂုၤ

ထါအခိပညီမုန်ဝဲ, လၢတၢ်အဲဒ်လိာ်ဘဉ်ပသးဒိဉ်ဒိဉ်အယိမိာ်ပခံခိမုန်ကဒုးလီၤဖး
ပုၤသနကံးပတလီၤဖးဘဉ်. ပုၤမုန်ယီၤပုၤလာထံပကအိဉ်လာခိ, ပုၤမုန်ယီၤပုၤလာ
ခိပကအိဉ်လာထံလီၤ.

ထိဉ်လွံၢ်ကုၢ်ကြုၢ်သုဉ်ဒု

ဖိဉ်ယာ်စိစုပျံတဂုၤ

တုၤလာပအဲဒ်လိာ်ပသးလံတဘျီန့ဉ်မၤလီၤဖးလၢ်နသးဒီးယၤတဂုၤ.

ထိဉ်လီၤယူၤတပျံထံတိၤ

စိတပျံဖျဲးမိာ်အဖိ

တုၤလာယအဲဒ်ဘဉ်လံနၤတဘျီန့ဉ်ယတညိကွံာ်နၤလာဘဉ်.

တၢ်တုၤချၢၣ်ဘံထီၣ်သ့ၣ်ချူး
ချၢၣ်ဒီးသ့ၣ်သံယုၣ်အိၣ်ယုၣ်
တုၤလၢယအဲၣ်ဘၣ်လံၤနၤတဘျီန့ၣ်ယကသံယုၣ်မူယုၣ်က့ၤဒီးနၤလီၤ.
ဖိတဖိးဒုမ့ၢ်တကျၢၤ
ကိၢ်ခိၣ်စိတအိၣ်လၢၤ
နမ့ၢ်မၤလီၤဖးနသးဒီးယၤတခီဟီၣ်ခိၣ်ချၢစိတအိၣ်လၢၤဘၣ်.
သးတလၢၣ်နၤစီၢ်နီၢ်တြူၤ
သးမ့ၢ်လၢၣ်နၤဟီၣ်ခိၣ်ဟူး
ယအဲၣ်ဘၣ်နၤတုၤဒၣ်လဲၣ်ဟီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်တဟူးဘၣ်န့ၣ်ယသးတလၢၣ်နၤဘၣ်.
လီၤတယၣ်ဒ်ညၣ်ဖိဝါ
သံန့ၢ်က့သးတဖၣ်နၤ
ယတၢ်အိၣ်မူမ့ၢ်လဲၤအသးဒီးညၣ်ဖိဝါလၢထံကျါဘၣ်ဆၣ်, ယသံန့ၢ်က့ယသးတ
လၢၣ်နၤဘၣ်. အဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲမုၢ်ကနီၤဖိၣ်သၣ်ခွါလၢညါသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံ
အထါတနီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်သကိးတၢ်ပီၣ်တၢ်ပီၣ်အထါ

ပိၣ်မုၢ်ကနီၤတဂၤတဲအိၣ်တဲဆံးလီၤအသးဒီးမၤအိၣ်န့ၢ်ပိၣ်ခွါဖိလၢထါဒ်အံၤ,
ထံယွၤစးရဲးအိတဂ့ၤ
အိလၢထံယွၤတရူၣ်လု
ပုၤဖျိၣ်ပုၤယၢၣ်ဒ်သိးယၤအံၤမၤတဂ့ၤ, မၤန့ၢ်အိၤလၢပုၤတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤတဖၣ်န့ၣ်တ
က့ၢ်.
ဖိပၢ်ဖးရဲးအဲၣ်ဒီးလု
လုထံလီၤစီၤဘၣ်ဘုဂ့ၤ
နမ့ၢ်ပံးန့ၢ်ဘၣ်နဖိနမါနဖိနဝၤလၢအတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤတဖၣ်န့ၣ်နသ့ၣ်ကမုၢ်နသး
ကမုၢ်, နတၢ်အိၣ်မူကအိၣ်ဂၢၢ်ဆိးကျၢၤဒ်သိးဒီးလုအသိးန့ၣ်လီၤ.
ဖိပၢ်ဖးရဲးအဲၣ်တၢ်ဘံ
ကျိၢ်နီၣ်ရဲးဒီးထီၣ်ပဝံ
နမ့ၢ်ပံးန့ၢ်နမါနဝၤန့ၣ်ပံးန့ၢ်အိၤလၢပုၤတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. နမ့ၢ်

■ မုဂ်ကနီဖိန်သုဂ်ခွါအထိတဖုန်

ဟံးနုာ်ပုၤဖျိန်ဖိန်သိးဒီးယၤအံၤလုာ်အိန်နၤတပုၤဘၣ်.

ပိာ်ခွါဖိတခီဒိဆၢက့ၤပုၤမုဂ်ကနီၤဖိလၢထါၣ်လၢအသိးလီၤ.

စီသုဂ်ပျိုၤဖိဝန်ပျိုၤဖိ

စီမၤနါစီၤအိန်နါစီၤ

ယဲဒုန်အံၤယမုာ်ပုၤတဂၤလၢအတၢ်တအိန်တယၤဘၣ်အယိစီမၤနါစီၤအိန်နါစီၤ,
အိန်ဖျိန်အိန်ယၢ်အံၤလီၤ.

စီဒိန်ထီၣ်အယၤတကူ

ဒိသုဂ်ဖျၢၤဘိလၢပုၤပူၤ

မုမုာ်ယဲဒုန်တဂၤအံၤယမိၢ်ယပုၤမုာ်လၢအတၢ်တအိန်တယၤ, ယမုာ်ပုၤဖျိန်ဖိအယိယ
တၢ်အိန်မူလၢပုၤတဝၢအကျါအံၤလီၤဂၢ်ဒီးသုဂ်လၢပုၤပူၤဖျၢၤဘိလၢအလၢတ
အိန်ဘၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

မုဂ်ကနီၤဖိန်သုဂ်ခွါဒိန့ၣ်လိာ်အသးလၢထါအကလုာ်ကလုာ်

ကွၢ်စီသုဂ်စံးမုာ်သုဂ်ဂ့ၤ

သုဂ်ထီၣ်ရိၢ်ဒီးဝန်တဒု

ကွၢ်စီသုဂ်ဝါအတီၤဘျါ

လဲၤတုၤအထံးပုၤထဲးဂၤ

ပိာ်မုဂ်လၢယဘၣ်သးအီၤတဂၤန့ၣ်ယဆိကမိၣ်လၢယကယုအဲၣ်အီၤဘၣ်ဆၣ်အဝဲ
အိန်ဒီးအတၢ်အဲၣ်တီလံ.

စီဒိန်ထီၣ်တချုးတၢ်ခဲ

ပံးဝါဖိပုၤပျၢ်န့ၣ်လံ

ပုၤလၢပကွၢ်ပဘၣ်သးလံသန့က့ၤပုၤဟံးနုာ်လၢပမဲၣ်ညါအိန်စ့ၢ်ကိးလီၤ.

ကွၢ်နဂီၤကြၢၤဘၣ်လၢယဲ

လိးကီနဘုသုဂ်ဘၣ်အဲ

တၢ်ပိာ်မုဂ်ဖိတဂၤပကွၢ်အီၤဂ့ၤသန့က့ၤမုာ်လၢအကမဲဖျးလံန့ၣ်လီၤ.

ကွၢ်စီဖိခးလဲၢ်နီၣ်ပျို

လိးကီသုဂ်ဝါကၢ်ဖိၣ်ထီ

တၢ်ပိာ်မုဂ်တဂၤအံၤယဆိကမိၣ်လၢအသံၣ်ဝါတအိန်ဘၣ်သန့က့ၤအိန်ဒီးအသံၣ်

ဝါလီၤ.

နမ့ၢ်တဟဲမဆါဆါ
နဟဲနမၤယုၢ်မၤညိ
နမ့ၢ်တဟဲဆိမဆါ
နဟဲနမၤသယုၢ်ယၤ
တၢ်သိၣ်သြးသီယဲၣ်လၢၣ်သြ
န့ၣ်တီၤဟဲမၤယုၢ်န့ၣ်ဆဲ
တၢ်သိၣ်သြးသီယဲၣ်လၢၣ်လီၤ
န့ၣ်ဆဲဟဲမၤယုၢ်န့ၣ်တီၤ

ယဆိကမိၣ်နၤဒီးတၢ်သယုၢ်ဘၣ်ယၤဒိၣ်မး, အခဲအံၤနဟဲဝံၤနက့ၤကဒီးအယိတၢ်
ကသယုၢ်ဘၣ်ယၤဒီးနၤလီၤ.

မံတယုၢ်မံမိၢ်တၢ်သု
မံမိၢ်ဖိဟဲယကွၢ်ဂ့ၤ

ယမံတယုၢ်ယမံမိၢ်ဘၣ်နၤဒီးလၢတၢ်မံမိၢ်အပူၤယကွၢ်နၤဂ့ၤဒိၣ်မးလီၤ.

သးစွဲဒီးနၤဇိၣ်သးစွဲ
ဒ်မ့ၢ်အူစွဲအိၣ်သိၣ်ဂဲၤ

ယသးအိၣ်ဘၣ်နၤသးစွဲဘၣ်နၤဒ်မ့ၢ်အူစွဲအိၣ်သိၣ်ဂဲၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

ပှၤနီၢ်ဒိမၤဝါခံၤလီၤဖးဒီးမၤအိၣ်လိာ်က့ၤအသးလၢထါဒ်အံၤ,

သယုၢ်ယၤနကွၢ်လီၤကျဲ
ကျဲလၢစီလဲၤမုၢ်လဲၤဝဲၤ

နတၢ်မ့ၢ်သယုၢ်နသးဒီးယၤန့ၣ်ကျဲလၢနလ့ၢ်လီၤဒီးယၤလၢပလဲၤဖဲးရဲးလၢညါန့ၣ်န
ကထံၣ်ဘၣ်ယၤလီၤ.

သယုၢ်နၤနကွၢ်ထီၣ်ကျိၤ
ကျိၤလၢစီလဲၤထီၣ်လ့ၢ်လီၤ

တၢ်မ့ၢ်သယုၢ်နသးဒီးယၤန့ၣ်ကွၢ်ထီၣ်လၢဟံၣ်ကျိၤလီၤလၢယသိးထီၣ်ဟံၣ်ခိၣ်ဒုးန့ၣ်
ကမ့ၢ်ဝဲဒ်နထံၣ်ယၤအသိးန့ၣ်လီၤ.

သယုၢ်ယၤနကွၢ်ထီၣ်စဲ
စဲလၢစီဘျးလီၤထၢၣ်လွဲ

တၢ်မ့ၢ်သယုၢ်နသးဒီးယၤန့ၣ်ကွၢ်ထီၣ်စဲလၢယဘျးလီၤထၢၣ်လၢအလီၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ဝဲဒ်

■ မုဂ်ကနီဖိန်သုဉ်ခွါအထိတဖန်

နထံဉ်ဘဉ်ယၤအသိးလီၤ.

သယုၤယၤနကွၢ်သ့ၣ်ကျီၤ

သ့ၣ်ကျီၤစီစုလီၢ်အိၣ်ထီ

တၢ်မ့ၢ်သယုၤနသးဒီးယၤန့ၣ်ဖဲနလဲၤလၢခးပူၤဒီးဖဲယထီၣ်ကျီၤသ့ၣ်အလီၢ်နမ့ၢ်ကွၢ်
ထီၣ်ဒီးနကထံဉ်မ့ၢ်ဘဉ်ယၤလီၤ.

သယုၤယၤနကွၢ်လီၤထံ

စီဂီၤအိၣ်လၢညဉ်မဲၢ်ခံ

တၢ်မ့ၢ်သယုၤနသးဒီးယၤဒီးလဲၤလၢထံကျိပူၤဒီးနမ့ၢ်ကွၢ်လီၤထံကျိန့ၣ်ယဂီၤအိၣ်ဖဲ
ညဉ်မဲၢ်ခံန့ၣ်လီၤ.

ထါဟးယုအမံၤအပွၣ်

ထါဟးယုအမံၤအပွၣ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသိးမ့ၢ်ဝဲထါယုဖိယုမၤလၢကဆိဟံဉ်ဆိယီအ
ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ထါဒ်သိးအံၤအိၣ်ဝဲအါမးဒီးဖဲအံၤပကထံဉ်ဘဉ်အီၤစ့ၤကိၣ်ဖျါန့ၣ်လီၤ.
ထါဒ်အံၤတကလုာ်ပှၤမၤအီၤတဂၤလၢအကစၢ်ဒ်ဝဲအတၢ်သ့တၢ်ဘဉ်ဒီးမၤဝဲဒီးအ
ဒီးအဖီၣ်န့ၣ်လီၤ. ပိာ်ခွါတဂၤမ့ၢ်ယုအဲၣ်ပိာ်မုၢ်န့ၣ်ကမၤဝဲလၢထါဒ်လၢအသိးလီၤ.

တၢ်လူၢ်ဒိၣ်စီဟဲပိာ်ဖူ

နီၢ်ဘီယီၣ်ဖိစီဟဲလူၤ

ယဟဲလၢကျဲအံၤမ့ၢ်နးမ့ၢ်ဖီၣ်သနာ်ကွၢ်ဒ်သိးယကန့ၢ်ဘဉ်နၤအဂီၢ်ယတူၢ်ဖီၣ်တူၢ်နးယ
သးလီၤ.

ဘီယီၣ်ဖိအမိၢ်ပျဲဒဲး

မိၢ်စံးဟးယုအလီၢ်မံ

ဘီယီၣ်ဖိအမိၢ်ပျဲဆၢ

မိၢ်စံးဟးယုဒ်အဒၢး

ယမိၢ်စံးယၤလၢယကဘဉ်ဆိဟံဉ်ဆိယီအယီယဟဲလၢနအိၣ်လီၤ.

ပှၤမုၢ်ကနီၤဖိန်သုဉ်ခွါခံဂၤန့ၣ်လိာ်အသးဝံၤတးဒီးဒိသကိးလိာ်အသးလၢထါဒ်အံၤ,

လဲၤတၢ်ခံဂၤခိၣ်ကျိၤစ့

နပုၢ်ဒါကဲယပုၢ်ဒဲး

ခိၣ်ကျိၤစ့လဲၤတၢ်ခံၣ်
နပုၤဒုကဲယပုၤဒါ
လဲၤတၢ်ခံၣ်ယီၤယီၤန့ၣ်
အိၣ်မ့ၤလၢသဲးဘ့ၣ်လၢပူၤ
ယီၤယီၤန့ၣ်လဲၤတၢ်ခံၣ်
အိၣ်မ့ၤလၢသဲးဘ့ၣ်လၢကျါ

တဘျီအံၤန့ၣ်ဒီးယၢခံၣ်ပကဲထီၣ်နီၣ်ဒီးမၤဝၤလံးဒီးနပုၤဒုကဲယပုၤဒု, နပုၤဒါကဲယ
ပုၤဒါန့ၣ်အသိးအယိပကဲလဲၤအိၣ်ဝံၣ်သကိးမ့ၤလၢထံခံၣ်လၢမိမိပါပါအသဲးကျိးန့ၣ်
လၢသဲးဘ့ၣ်လၢပူၤန့ၣ်လီၤ.

ထီၣ်သ့ၣ်လီၤ

သ့ၣ်လီၤပထိးလၢစးယၢၤ
ပထိးသ့ၣ်လီၤလၢစးယၢၤ
ဘံထီၣ်သ့ၣ်ဘံစံးဘံကျါၤ
ဘံထီၣ်ဝၣ်ဘံစံးဘံကျါၤ
ဘံခံၣ်ခူၣ်ဘံလီၤစ့ၤသၢၤ
ပုၤပုၤဘျါမးတန့ၢ်လၢၤ
သ့ၣ်လီၤပသးကျဲမုၢ်ပူၤ
လီၤရၢၢ်တၢ်သၣ်မံသ့
သ့ၣ်လီၤပသးကျဲမုၢ်သး
လီၤရၢၢ်တၢ်သၣ်မံဝါ

မ့ၢ်လၢပဝဲခံၣ်အံၤပအဲၣ်ဘၣ်လိာ်ပသးဒီးပဆီဟံၣ်ဆီယိဝံၣ်မိၢ်ပၢ်ယီၤဖး (ထုးဖး) ပ
ဝဲတန့ၢ်လၢၤဘၣ်. ပတၢ်အဲၣ်ကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒ်ပထိးထီၣ်ဘံအမ့ၢ်အသိး, ပကဘၣ်ဖိ
ထီၣ်သၣ်ထီၣ်, ထီၣ်ဖိလီၤလံၤက့ၤဒ်သ့ၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ထီၣ်လီၤကျိၣ်

လီၤကျိၣ်နကျါယုၢ်တနု
သုတတိာ်ဆဲယၢလၢထု

ယဲယဟဲအိၣ်လၢသုကျါထဲတဂၢၢ်ယုၢ်တနုအသိးလီၤ. သုတကူၣ်သံမၤဟးဂီၤယၢ
တဂ့ၤ.

■ မှန်ကန်ဖိသင့်သောအထိတဖန်

လီၤကျိၣ်နကျါဝၣ်တဘီ

သုတထီၣ်ထွံၤယၤလၢထီ

ယၤအံၤယၤဟဲအိၣ်လၢသုကျါမၤအသးဒ်ဝၣ်တဘီအသိးလီၤ. သုတထီၣ်ထွံၤယၤဒ်ထီအသိးတဂ့ၤ.

လီၤကျိၣ်နကျါပအံၤဘီ

အိၣ်သုတထီၣ်ကွံာ်အမိၤ

လီၤကျိၣ်နကျါပအံၤဌ

အိၣ်သုတထီၣ်ကွံာ်အဖု

ယဲယအိၣ်လီၤကျိၣ်လၢသုကျါဒ်သိးဒီးပအံၤအမိၤအသိးလီၤ. မ်သုအိၣ်ဒီးသုတထီၣ်ကွံာ်ညိကွံာ်ယၤဒ်ပအံၤအမိၤပအံၤအဖုအသိးတဂ့ၤ.

ထီအံၤလီၤဝီလီၤသး

အဲအံၤမ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်တဲအံၤတဲဆံးလီၤသးအထီတနီၤန့ၣ်လီၤ. ပိာ်ခွါ မ့တမ့ၢ် ပိာ်မှန်ကမၤဝဲလၢထီလၢကတဲဆံးလီၤအသးဒ်အံၤ,

တူၢ်တနီၤစီးလၢကမၤ

တနီၤတူၢ်စီးလၢကမၤ

ပှၤဒုသုကီးလၢအဂၤ

ပှၤပျီၢ်သုကီးလၢအဂၤ

ပှၤဒုတသုမ့ၢ်မီၤယၤ

မဲာ်ဆုးဒီးဂီၤမိၣ်ဒိၣ်မး

ယဲဒၣ်တဂၤအံၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သုတအိၣ်ဒီးယၤ, ယတသုဖံးသုမၤတၢ်ဒီးတၢ်တအိၣ်တယၤဘၣ်. ယဒုတနီၤကူၣ်သီတူၢ်တသုစုၢ်ကီးအယိယမဲာ်ဆုးဒီးယတံၤသကိးဂီၤမိၣ်သုၣ်တဖၣ်ဒိၣ်မးလီၤ.

စီတမိၣ်ဒ်ယုၢ်တဒု

စီဟဲဘၣ်ဘုသၣ်လီၤဆူ

ပှၤမိၣ်ပှၤဘုးဘၣ်ညၣ်ဖာ

စီတမိၣ်ဘုးဘၣ်လၢၢ်ချါ

ပှၤမိၣ်ပှၤဘုးဘၣ်ညၣ်ဝဲာ်

စီတမိၣ်ဘုးညၣ်ဆါဆဲး

ယဲဒၣ်အံၤယတမိၣ်တသီဘၣ်, ပှၤဝဲပှၤမိၣ်ပှၤသီပှၤဘူၣ်ဂ့ၤတီၢ်ဘၣ်အယိယလီၤသး
အူးဒၣ်မးဒီးယမၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤတဘၣ်န့ၢ်အတီၤနီတဘျီဘၣ်.

ထါစံးသ့စံးဒိၣ်

မ့ၢ်ဝဲထါတဲဒိၣ်တဲထီ, တၢ်ဂ့ၤတဲဝါပှၤတဂၤဂၤန့ၣ်လီၤ.

နမိၢ်မၤသ့ပၢ်မၤသ့
ဟံၣ်ဆၢခိၣ်က့ၤရၤဟဲက့ၤ
နမိၢ်မၤသ့ပၢ်မၤညီ
ဟံၣ်ဆၢခိၣ်က့ၤရၤဟဲယီၤ
ကလုာ်ဘၣ်ဒ်န့ၤတဂၤ
ဆုၣ်နီၤဘၣ်လၢကီၢ်အသး

ယဲဒၣ်ယမ့ၢ်ပှၤလၢအမၤတသ့အိၣ်တဘၣ်ဘၣ်, မ့မ့ၢ်နဲၣ်နမိၢ်နပၢ်မၤသ့အိၣ်ဘၣ်ဒီး
အိၣ်ဒီးကသ့ၣ်တၢ်ကဆိကွါ, ဒီးနမိၢ်နပၢ်စ့ၢ်ကီးကဲဘၣ်လၢပှၤဒိၣ်ပှၤထီပဒိၣ်ပပှၢ်
သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထါဘူးဖိနီၤဒီးစီ

ခိၣ်သခၢၣ်ခံၣ်ဖျါၣ်နီၢ်အဲ
ချီၣ်မံၤဒါခံဘ့ၣ်နီၢ်အဲ
မ့ၢ်ထူထီၣ်ထူထီၣ်သတြၤ
မ့ၢ်ဒါလီၤဒါလီၤသတြၤ
ခံဘ့ၣ်မ့ၢ်ထူထီၣ်စံစွဲ
မ့ၢ်ယါချါၣ်ခံတအဲၣ်ဝဲ

ပဝဲခံၣ်အံၤပအဲၣ်လိာ်ကွံၤလိာ်ပသး, ပကဲထီၣ်နီၢ်ဒီမၤဝၤလံ. ပခိၣ်သခၢၣ်ခံၣ်ဖျါၣ်အံၤ
ပကဘၣ်ပၢ်လီၤသတြၤဒဲတုၤသိးသိး, ပချီၣ်မံၤဒါခံဘ့ၣ်သန့က့ပကဘၣ်ဒါလီၤတုၤ
သိးသိးလီၤ. ပဒါလီၤမ့ၢ်တယူတဖိးဘၣ်န့ၣ်ပမိၢ်ပပၢ်တအဲၣ်ဝဲဘၣ်. ဒ်န့ၣ်အသိးတုၤ
ပဆိဟံၣ်ဆိယီဝံၤဒီမၤဝၤခံၣ်အသးကဘၣ်ယူယီၣ်လီၤပလိာ်, တဘၣ်ဖုၣ်ထံၣ်ဖုၣ်
ထီဘၣ်, ဒီးကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်ယူတၢ်ဖိးအိၣ်မူထွဲဘၣ်ထွဲဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

■ မုဂ်ကနီဖိန်သုဂ်ခွါအထိတဖုန်
လီၤပုံၤခိန်လၢနံၣ်သိဘိ
ခိန်သူလုၣ်ကယံၢ်ဆီသိ
လီၤလုၢ်ထံခံၣ်ထီၣ်ဘဲ
စံၣ်လၢၢ်ခိန်စီးလၢၢ်ခိန်စး
လီၤလုၢ်ထံခံၣ်ထီၣ်ဘိ
စံၣ်လၢၢ်ခိန်စးလၢၢ်ခိန်စီး

ပဝဲခံၣ်အံၤတုၤပအံၣ်လိာ်ပသး, ပဟံၣ်လိာ်ပသးလံတဘျီပကလဲၤလုၢ်ထံခံၣ်ဂၢၤဒ်သိး
သိး, မၤကဆွဲကဆိပသးဒီးသူၣ်ဖွဲသးညီၣ်သိးဒီးထီၣ်ဘိလီၤလုၢ်ထံစံၣ်လၢလၢၢ်
ခိန်လုၢ်ခိန်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ထါကလၢလိာ်

ကလၢလိာ်လၢဖွဲၣ်သိဖိ
လီၤခိးနီၢ်လၢဘုလုၣ်လီၤ
ကလၢလိာ်လၢဖွဲၣ်သိဝါ
လီၤခိးနီၢ်လၢဘုလုၣ်ကျါ
ကလၢလိာ်လၢဖွဲၣ်သိဘိ
လီၤခိးနီၢ်လၢဘုလုၣ်တီၤ

ခဲမုၢ်ဆုၣ်နမုၢ်လဲၤကူးဘုလၢပုၤတဂၤဂၤအစံၣ်ပူၤန့ၣ်စီကလိာ်ထီၣ်အသးလၢဖွဲၣ်သိ
ဖိ, မ့တမ့ၢ်ဖွဲၣ်သိဝါ, မ့တမ့ၢ်ဖွဲၣ်သိဘိဒီးစီကလဲၤအိၣ်လၢဘုလုၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. န
မ့ၢ်ထံၣ်ဖွဲၣ်သိသ့ၣ်တဖုန်န့ၣ်မ့ၢ်ယၤလီၤ.

ဖဲအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ယံၤလိာ်သးအခါစ့ၢ်ကိးမၤဝဲလၢထါဒီးထါတဘျီအံၤတၢ်ကိး
အီၤလၢထါယၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ထါယၤဘၣ်

ဆုၣ်နီၤလၢတီၤခိန်မဲၢ်ခံ
ကွၢ်ထီၣ်လၢယၤဘၣ်နမံၤ
သ့ၣ်ခိန်ဆၢၣ်ခံထီၣ်လွံၢ်ပူၤ

ယၤတၢ်နၤဒီးလဲၤဒီးက့ၤ
 ထုးလီၤယၢ်စံးယကမံ
 စီယၤတၢ်နၤတုၤအဝံၤ
 လဲၤလၢဝၢ်ပူၤတၢ်အိၣ်အါ
 ထံၣ်တၢ်ဝံၣ်ယၤထီၣ်ဘၣ်နၤ
 လဲၤလၢဝၢ်ပူၤတၢ်အိၣ်ပီ
 ထံၣ်တၢ်ဝံၣ်ယၤထီၣ်ဘၣ်ဖိ

မ့ၢ်လၢယဘၣ်အိၣ်ယံၤဒီးနၤအယီၤယမ့ၢ်ထံၣ်လါမိၢ်ယယၤထီၣ်ဘၣ်နၤ, ယမ့ၢ်ထံၣ်
 သ့ၣ်ခိၣ်ဆၢၣ်ယယၤထီၣ်ဘၣ်နၤ, ယမ့ၢ်လဲၤဆူပူၤဝၢ်ပူၤယမ့ၢ်ထံၣ်တၢ်အိၣ်တၢ်အီ
 လၢအဝံၣ်အဘဲန့ၣ်ယယၤထီၣ်ဘၣ်နၤလီၤ.

ထါဂံၢ်ထံး

သ့ၣ်ညါအုၣ်စၢဘၣ်လါနွံ
 စီဟဲဂံၢ်က့ၤမိၢ်အထံး
 သ့ၣ်ညါအုၣ်စၢဖိစၢဖိ
 မိၢ်ထံးလၢယပၢ်န့ၣ်လီၤ
 သ့ၣ်ညါအုၣ်စၢဖိစၢဖိ
 မိၢ်ထံးလၢယပၢ်န့ၣ်ယၤ

ပုၤကညီလၢညါခိအိၣ်လီၤဖးဒီးအထူအထံးလၢမ့ၢ်ပုၤအိၣ်ယဲၤဖိတဖၣ်ယီၤန့ၣ်လီၤ.
 အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ယဲၤလၢထိးလၢဆီဒီးသ့ၣ်ညါဘၣ်လိာ်က့ၤသးဖဲအအိၣ်ယဲၤန့ၣ်လီၤ.

ဂ့ၢ်သူချုၣ်ဒီးယဲာ်လီၤလဲ
 မိၢ်ထံးပၢ်ထံးတဘၣ်ယဲ
 ဂ့ၢ်သူချုၣ်ဒီးယဲာ်လီၤစွါ
 မိၢ်ထံးပၢ်ထံးတဘၣ်ယး

ထါဂံၢ်ထံးဃဲလၢ

လၢပျၢၤမိၢ်ဖိတဖၣ်ယီ
 ပျီၤလီၤဃုာ်ထိးအကမိ

■ မုဂ်ကနီဖိဉ်သုဂ်ခွါအထိတဖဉ်

လၢပျၢၤမိၢ်ဖိတန့ၣ်မး

ပျီၤလီၤယုၣ်ထိးအကပၤ

ပှၤကညီလၢညါခီသုဂ်တဖဉ်လူၤယုသုဂ်ညါက့ၤအထူအထံးဒီးသုဂ်ညါက့ၤလၢအ
အိၣ်ဘုးတခီဒီးအိၣ်ဝဲလၢထိးလၢဆိစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

လၢပျၢၤမိၢ်ဖိတန့ၣ်ဃီ

လီၤဖးယုၢ်ဟဲဝဲကလီၤ

လၢပျၢၤမိၢ်ဖိတန့ၣ်မး

လီၤဖးယုၢ်ဟဲဝဲလီၤဃး

စံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲမုဂ်ကီၤလံၢ်ဟဲမၤလီၤဖးယဲၤဒီးဘုးန့ၣ်လီၤ.

ဝဲကလီၤသၢနံၣ်တသံ

ယုၢ်အိၣ်မံထိးအုၣ်အသွံ

ဝဲဒိၣ်လီၤဃီတၢ်သုဂ်ဝဲ

တုၤမ့ၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်သုဂ်တဖဉ်မၤလီၤဖးအဝဲသုဂ်တဘျီအဝဲသုဂ်ဟးကဲထီၣ်က့ၤဝဲ
တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လၢအဂၤသုဂ်တဖဉ်န့ၣ်လီၤ.

ထါလီလံာ်

ကွီၤယီၤဒုနီၢ်မ့ၢ်ပဲ

လီၤန့ၢ်ပှၤဒီးက့ၤဒီးလဲၤ

နီၢ်မ့ၢ်ပဲကွီၤယီၤဒု

လီၤန့ၢ်ပှၤဘိးစၢ်အပျၤ

ထီၣ်ကမဲၤသ့အနီၣ်စူ

နီၢ်ကမဲၤသ့အပျၤၤဘူ

ထီၣ်ကမဲၤသ့အနီၣ်ဝါ

နီၢ်ကမဲၤသ့လီၤန့ၢ်ပှၤ

– ပိၣ်မုဂ်ဂ့ၤပိၣ်ခွါဂ့ၤတနီၤနီၤလိၣ်လုၣ်အသးလၢ
ကအဲၣ်လိၣ်အသးဒီးလၢခံက့ၤနံၤထီၣ်ဝဲဒီးသုဂ်ညါ
က့ၤဝဲလၢအလီလံာ်လိၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. မုဂ်ကီၤလံာ်
န့ၣ်သက့ၤသိးပကအဲၣ်အီၤန့ၣ်ဟဲလီလံာ်န့ၢ်ပှၤဒီးလၢ
ခံက့ၤအဝဲပာ်တုၤက့ၤပှၤန့ၣ်လီၤ. မ့မ့ၢ်ကစၢ်ယုၤန့ၣ်
တလီလံာ်ပှၤဘျီ, အဲၣ်ပှၤလီၤစိၤလီၤထီလီၤ.

မၤပဝဲပြုးတံးပြုးတံး

မၤဒ်ညၣ်အီၣ်ဘျီထံ

မၤပဝဲတံးပြုးတံးပြုး

မၤဒ်ညၣ်အီၣ်ဘျီမူၤ

– ပဝဲခံဂၤအံၤမ့ၢ်လၢပအဲၣ်လိၣ်ပသးလံအဃိပှၤဂၤ
မ့ၢ်ယုအဲၣ်နၤသနၢ်ကုၢ်မနုၤသုတအဲၣ်အီၤလၢတဂ့ၤ.

ပှၤသူဆူၣ်သူဆူၣ်ဒၣ်ဝဲ
ဝဲခံၤသူတဆူၣ်ထွဲ
ပှၤဂၤမ့ၢ်ဆဲးဆူဆဲးပျၤ
ဝဲခံၤသူတမၤပှၤ

- ပှၤအဂၤအဂၤမ့ၢ်တဲၤလဲၣ်လဲၣ်သနၢ်က့ၣ်န့ၢ်
အီၤ, မၤထွဲအီၤတဂ့ၤ. ပကအိၣ်ဒၣ်ဝဲခံၤမၤဒၣ်ပ
ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအတၢ်ခံၤအံၤအသိးလီၤ.

သုတကွၢ်လိလိၣ်ဒီးလဲ
ကွၢ်လိထီၣ်ကြၢးအဲၣ်အပဲၤ
သုတကွၢ်လိလိၣ်ဒီးတီၤ
လိၣ်ဒီးတီၤအလၢၣ်ဖုၣ်ထီ

- ပသုတကွၢ်လိလိၣ်ဒီးတီၤတဂ့ၤ, ပမ့ၢ်ကွၢ်လိလိၣ်
ဒီးတီၤန့ၣ်ပဝဲခံၤအံၤကလဲၤအသးဖုၣ်ထီၣ်ဖုၣ်ထီ
လိၣ်ဒီးတီၤအသိးလီၤ.

ခိၣ်တဖျၢၣ်တီၣ်နံၣ်ဒု
တီၣ်နံၣ်ဒုခိၣ်ကျိၣ်ကျိၣ်
စုခံၤဖီၣ်တၢ်ခံၤမံၤ
နယုဆုၤယုဘၣ်ကယံး

- နၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, ယၤမ့ၢ်ဂ့ၤပကဘၣ်မၤတၢ်အဲၣ်ထဲတဂၤ
ဇီၤလီၤ. ပမၤတၢ်အဲၣ်တီၤမ့ၢ်အါန့ၣ်တၢ်ဂၢ်တၢ်ကျၢၤ
တအိၣ်ဒီးပှၤဘၣ်.

စံၣ်လၢအံၤစးလၢန့ၣ်စး
ဖိကွီၤနဒံးဘၣ်ပှၤလဲၣ်
စံၣ်လၢအံၤစီးလၢန့ၣ်စီး
ဖိကွီၤနဒံးဘၣ်ပှၤလီၣ်

- ပတၢ်အိၣ်မူအပူၤတၢ်မၤလၢပမၤအီၤန့ၣ်ပဘၣ်မၤ
အီၤထဲတမံၤဂ့ၤဂ့ၤ, လီၤတၢ်လီၤဆဲးဒီးဂၢ်ဂၢ်န့ၣ်
လီၤ. ပမ့ၢ်မၤလၢန့ၣ်တစးစးလၢအံၤတစးစးတဂ့ၤ
ဘၣ်. တၢ်စုၢ်တၢ်နၢ်စုၢ်ကီးမ့ၢ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတ
ဂၤန့ၣ်အတၢ်ဘၢကဘၣ်အိၣ်ထဲတခါန့ၣ်လီၤ.

ထံခံဆိကပှၢ်ခံလဲၤ
ကယွၤယုၣ်ကီၤကီၤခဲခဲ
ထံခံလဲၤကပှၢ်ခံဆိ
ကယွၤယုၣ်ခဲခဲကီၤကီၤ

- ပှၤတဂၤအမၤအိၣ်ခံတီၤ, အဝဲပၢ်တၢ်တတီၤဒီး
ဟံးက့ၤလၢအသိတတီၤဝံၤခံတီၤလၢန့ၣ်မ့ၢ်ပၢ်ဖျိၣ်
က့ၤအသးဒီးဟံးက့ၤဝဲန့ၣ်တညီဘၣ်. န့ၣ်အသိး,
ပှၤတဂၤကဘၢတၢ်ဘၢခံကလုာ်တသ့ဘၣ်.

ဆဲးဖးတြၢ်နခိၣ်ယၢ်ဒီ
ထံၣ်ကျဲအါနသးဒုဒီ
ဆဲးဖးတြၢ်နခိၣ်ယၢ်ပၤ
ထံၣ်ကျဲအါနအိၣ်တဂၤ

- တၢ်အဲၣ်န့ၣ်နကဘၣ်အဲၣ်ထဲတဂၤလီၤ. နအဲၣ်
ပှၤအဂၤအါန့ၣ်နသးကဒုဒီလီၤ.

■ မုန်ကန်ဖိတ်သင့်ခွါအထိတဖန်

သွန်ဖူနခါမုန်တတု၊ - ပုလလအတိအိတ်တိယာတကမုန်တအိတ်နလါ၊
ပုဒုဝ်ထူးထိုင်နစု ဘန်နုယကအိတ်ကွယဲနလီ၊

သွန်ဖူနခါမုန်တဝး
ပုဒုဝ်ထူးထိုင်ကွန

ထိုင်ယူနသးယိဖဒါ - ပဝဲခံဂပတိအိတ်ကွတိယူတိဖိမုန်အိတ်ဒီးပု၊
စီပလအပုဆွတ်တဝး နုပုဒိပုပုသွတ်တဖန်မလီဖးပုတနုဘန်၊

ထိုင်ယူနသးယိပအူး
စီပလအပုဆွတ်တဟူး

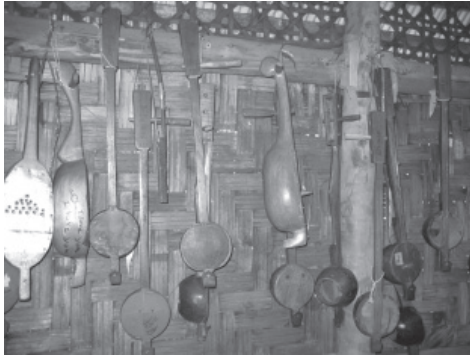
ဒီပုဝ်ဆိဟံမုန်သု - ပမုန်အိတ်ဒီးတိအိတ်ကွ၊ တိယူတိဖိနုတိ
မူခိတ်လီပုဆိထိုင်ကွ၊ အတိသိတိကိတိခဲလါအကဟဲဘန်ပုသွတ်တဖန်
ဒီပုဝ်ဆိဟံမုန်ကျါ၊ ပတဘန်ယိတ်ဘန်၊
မူခိတ်လီပုဆိထိုင်စါ၊

တနုသွတ်ဂုစီသွတ်ဂု - တနုသိတုသွတ်တဖန်မုန်တိတမံလါအကလု၊
သိတုသွတ်ဂုစီသွတ်ဂု မုန်၊ မုန်တုဒုလဲနဒုအပျါတဲဘန်အသးနု
ရှးစုစုရှးတဲအပျါ လီ၊ ပဝဲဒုတိပကဘန်အိတ်လိကွလိပသးတု၊
ရှးစုထွဲရှးတဲအပျါ ပပုသံတစုနုလီ၊ ဒီးပတိတုတိနုတိဘုတ်တိ
ဘါလါပနုတခါခါနုမိပကနုအိတုလီတိလီ၊
တုပသံတစုနုတကွ၊

နီလါအသါပိစီခံ
ကဘန်ပိတုအပုသံ
တကီသုမံရဲအဒု
ပုမတသုဝဲနုကွ

ထံခံဆိကပုခံလဲ - ယဟဲယုအိတ်နဒီးပုလါအဂတဂဟဲယုအိတ်စု၊
နကဘိးလါလဲတလဲ၊ ကိးနါအယိနကအိတ်လါလဲတဂလဲ၊ ဒီနုအ
ထံခံလဲကပုခံဆိ သိးကစိယုအတိကိးပုဒီးမုန်ကီလိအတိကိး
နကဘိးလါလဲတဆိ ပု၊ တိဂုဒီးတိအါကိးပုနုပကလဲဖဲလဲတခါ
တဟိကိးခံဒုခံဒု ခါပသုညါပဝဲလီ၊
နကစုလါလဲတဒု

ထိထူထိယွှ

ထိထူထိယွှ

ဒ်ပစံးတၢ်အသိးထိအိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်ဒီးလာအကျါအိၣ်ယုာ်စ့ၢ်ကိးဒီးထိထူထိယွှတနီၤန့ၣ်လီၤ. ထိလၢလၢာ်အံၤမ့ၢ်ဝဲပျာခရံၣ်မိအထိထူထိယွှန့ၣ်လီၤ.

ပျာသးပျာလၢပျာအထိဒီးယုာ်ဘၣ်ဃးမုၢ်ကီၤလံာ်လီၤန့ၣ်ပျာဟီၣ်ခိၣ်မိ,

တၢ်ဒိၣ်ထူပျာန့ၣ်ပိၤကဲ
တၢ်ဒိၣ်ယွှပျာန့ၣ်ပိၤကဲ
အိၣ်ဒီးကဟ့ၣ်ဒိၣ်လၢပျာ
အိၣ်ဒီးကညီၣ်ဒိၣ်လၢပျာ
စံးကဲမူခိၣ်ကဲထီၣ်ဝဲ
စံးကဲဟီၣ်ခိၣ်ကဲထီၣ်ဝဲ
မ့ၢ်လၢမိၢ်ဒိၣ်တုၤဖိးလဲ
မ့ၢ်လၢပာ်ဒိၣ်တုၤဖိးလဲ
တုၤလီၤဒီးအကွၢ်ဒိၣ်ဝဲ
တုၤလီၤဒီးအဂီၢ်ဒိၣ်ဝဲ
တုၤလီၤကပြုၢ်ဒီးမုၢ်ဆဲး

တၢ်လၢကစၢ်ယုၤတဂၤအံၤမ့ၢ်ကစၢ်ယုၤလၢအမုဲၤလီၤထူၤလီၤယိၣ်အိၣ်ဒီးအစီၣ်နီၣ်က

မိၤထီၤ, အိၣ်ဒီးအကဟုၤကညိၣ်, အိၣ်ဒီးအလၢကပီၤ, စံးလၢမူခိၣ်ကထီၣ်ဒီးမူခိၣ်
ကထီၣ်, စံးလၢဟီၣ်ခိၣ်ကထီၣ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်ကထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တုၤလီၤစ့ၢ်ကိးမိၢ်ခိၣ်ပၢ်ခိၣ်ခံၤလၢအမ့ၢ်နီၢ်အံၣ်အုၤဒီးစိၤအၢၤဒၣ်အက့ၢ်အဂီၢ်ဒၣ်ဝဲအ
သိး, ကပြုၢ်ဒ်သိးဒီးမုၢ်ကပြုၢ်ဒ်သိးဒီးလၢအသိးန့ၣ်လီၤ. တလီၤဖိဒံး, တလီၤဖိသုၣ်,
ပှၢတန့ၢ်သံတသုဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢခံတၢ်အၢတၢ်သီမိၢ်ပှၢလၢအမ့ၢ်မုၢ်ကိၤလံၢ်ဟဲလုပစီမိၢ်ခိၣ်ပၢ်ခိၣ်ခံၤအံၤဒီးဟဲ
လံၣ်န့ၢ်လီၤန့ၢ်ဝဲမိၢ်ခိၣ်ပၢ်ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ခိၣ်ပၢ်ခိၣ်အိၣ်ကမၣ်ဘၣ်ဝဲသုၣ်သံအသုၣ်ဒီး
မိၢ်ခိၣ်ပၢ်ခိၣ်ခံၤတၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢကစၢ်ယုၤဟ့ၣ်လီၤအဝဲသုၣ်န့ၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်ဝဲခဲ
လၢၢ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်တဘျီကွၢ်လီၤက့ၤတကူၢ်သုၣ်အလီၤ, ထံၣ်လီၤက့ၤအသးလၢအအိၣ်ဘုၣ်ဆုဝဲ
ဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢအဝဲသုၣ်လုၢ်သုၣ်ခါပတ်ကစၢ်ယုၤအကလုၢ်ကထီၤဒီးအတၢ်အိၣ်
မူတလူၤလၢယုၤအကျဲအကပူၤလၢ, လဲၤက့ၤဝဲဒ်မုၢ်ကိၤလံၢ်သီၣ်လိအဝဲသုၣ်ဒီး
လၢခံက့ၤတၢ်အၢတၢ်သီသုၣ်တဖၣ်အါထီၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဒီးတူၢ်တၢ်ဒီးဘးသုၣ်တဖၣ်အိၣ်
မူယါယုၢ်လိၣ်က့ၤအသးဒီးပှၢဟီၣ်ခိၣ်ဖိသုၣ်တဖၣ်ဒီးပှၢဟီၣ်ခိၣ်ဖိသုၣ်တဖၣ်အကျဲ
လဲၤက့ၤဝဲဆူလရၢ်အကျဲဒီးပှၢဟီၣ်ခိၣ်ဖိခဲလၢၢ်တၢ်သါအတၢ်မူတအိၣ်ဒီးအဝဲသုၣ်
လၢၤဘၣ်.

ထိယုလိာ်သးတၢ်

(တၢ်မၤလိာ်လိာ်သးလၢထိအကျိၣ်)

ပှၤသးပှၤလၢပျၢၤလုအိၣ်လိာ်အသးတၢ်, မၤလိာ်ဒိလိာ်အသးလၢထိအံၤ,

ထိယုအိမိာ်

စ့ၢ်တလုၢ်ယွၤမိာ်ဘုဒၢ
ထိၣ်သတြိၤဒီးနစုနၢ
သံမိာ်ပိၤထူဘိၣ်တၢ်သု
ထူဘိၣ်န့ၢ်စီသ့ၣ်လၢပု
သံမိာ်ပိၤထူဘိၣ်တၢ်ညီ
ထူဘိၣ်န့ၢ်စီသ့ၣ်လၢဘီ

မိာ်န့ၣ်ဖဲအံၤဒိလိာ်လၢယွၤမိာ်အစုနၢ, ပကဘၣ်ထူဒီးပစုန့ၣ်လီၤ.

ထိယုအိၣ်သဘျုၣ်သးသၣ်

ဆဲးတၢ်လုၢ်အခိၣ်လၢထံ
ကပြုၢ်ဘၣ်ဘုစီသ့ၣ်ခံ
ခံၣ်န့ၣ်သိၣ်ယဲၤကွၢ်ဆူယိၤ
ထီလိၤလဲၣ်ဒီးအမဲၢ်ကိ

ပိာ်မုၢ်ပိာ်ခွၢ်လၢညါဘိၣ်ထီၣ်လိာ်န့ၢ်အသးသဘျုၣ်လၢလၢစးခိ, ထူထီၣ်ဝဲမၤဝဲဒီး

အမၤကိ၊ အိၣ်ဝဲဒီးနံၤဘၣ်လိာ်သကိးအသးန့ၣ်လီၤ.

ထါဃုအိၣ်ပိာ်ခွါသဘျုၣ်သံး

ဖဲပိာ်မုၢ်ဃုအိၣ်ပိာ်ခွါအသဘျုၣ်သံးအခါဒီးလီၤဝဲအစုလၢပိာ်ခွါအခၢ်လၢဒီးမၤဝဲလၢထါ၊

ယဲာ်တၢ်ညၣ်နူခိၣ်မီးမီး
အဖိလၢဒီးထီၣ်လိခိ
ယဲာ်တၢ်ညၣ်နူခိၣ်မဲးမဲး
အဖိလၢဒီးထီၣ်မိဖဲ

ထါဃုလံာ်ဖဲဃုဝံထၢၣ်

ကလီၤဝါသံစိၣ်လၢပျီ (ဃုလံာ်ဖဲ)
ဘၣ်စီသးဘျးထီၣ်ဘျးလီၤ
တၢ်ဂုၤတၢ်ဂၤတလီကိ (ဃုဝံထၢၣ်)
လိကိနီၣ်ဖဲဘၣ်ယၢ်ခိ

ထါဃုအိၣ်မိာ်ကျိ

ဒးဘီၣ်လၢဝၣ်တူၣ်စီး
ဖဲးလဲးမံဘိးက့ၣ်အကိာ်

ထါဃုအိၣ်သံး

ဒ်ကွဲဖိဒုးလၢသ့ၣ်ဖၢ
နၢဘၣ်စီကဘၢကဘၢ
ဒ်ကွဲဖိဒုးလၢသ့ၣ်တီၤ
နၢဘၣ်စီကယီကယီ
ထီၣ်ကစၢၢ်စီခိၣ်ပၢၢ်လီၤ
နီၣ်ထံမူဘျဲၣ်လီၤစီ
ဘၣ်လၢပုၤတုၤလၢဝဲၢ်တုၤ
တၢ်တအိၣ်နဘၣ်အိၣ်ဃု

ထိယုအီထံ

ယွၤက့ၤသနံၣ်ထီၣ်ဖူဖူ
တၢ်ကိၢ်ဘၣ်ယွၤအသးအူ
ယွၤက့ၤသနံၣ်ထီၣ်ဖူလဲ
တၢ်ကိၢ်ဘၣ်ယွၤအသးကဲၤ

ထိယုအိၣ်ဒံသၣ်

တဘျီတခါၣ်ဖဲအမၤတၢ်အခါ, သွဲၣ်လီၤဒံသၣ်ဖံးဘျီအခါဒၣ်လဲၣ်မၤဝဲလၢထီၣ်လီၤ.
ပုၤဖိသၣ်လၢဝၢ်တပၤ
ထ့ၣ်ထီၣ်အီကုအညၣ်ဝါ
ပုၤဖိသၣ်လၢဝၢ်တခီ
ထ့ၣ်ထီၣ်အီကုအညၣ်ဘီ

ပုၤသွဲၣ်က့ၤဒံသၣ်အဘျီ

နမ့ၢ်အီဆါနုၤကြၢၢ်ညိ
ဘျီကွဲၣ်ဆွဲၣ်လီၤအလီၤ

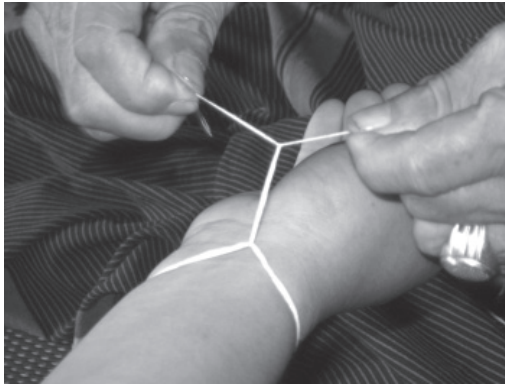
မၤကိသ့ၣ်ဖးဒံသၣ်

တၢ်သဲကြၢၢ်စံးမ့ၢ်လီသဲ
လၢၢ်မုၢ်ကဆီယီၤတလဲး
တၢ်သဲကြၢၢ်စံးမ့ၢ်လီဖျး
လၢၢ်မုၢ်ကဆီယီၤသ့ၣ်ဖး

ပိၢ်မုၢ်ဃုဝံကုလၢပိၢ်ခါအအိၣ်

ဘိလီၤနၢ်လီၤလၢဒးဘီ (မၤတဆံၣ်န့ၢ်အကုဒီးဂ့ၢ်ဂီၤ)
ဆဲးပိၤအခံလၢဂ့ၢ်သီ (မၤဆဲးပိၤန့ၢ်အကုခံလၢဂ့ၢ်သူၤ)

တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲကညီလုၢ်လၢ်ထူသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ

ဖံဖုလၢပျာၤတဖၣ်ထီၣ်ဘိသိၣ်ဖိသိၣ်လံၤလၢထီၣ်တဖၣ်, တၢ်ယဲၤပူၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်
တဲပူၤတနီၤန့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ဒိဟ့ၣ်တဲၣ်က့ၤတၢ်လၢအကဲထီၣ်တၢ်အသးတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

နီၢ်မုၢ်အဲဒီးစီၤတနဲအဂ့ၢ်

လၢပျာၤတၢ်တဲၣ်ဒၣ်လၢစီၤတနဲဒီးနီၢ်မုၢ်အဲလၢအမ့ၢ်ပှၤဒိမၤဝဲၣ်ခံၣ်အံၤမ့ၢ်ပှၤခံၣ်လၢ
အတကန့ၣ်မိၢ်တကန့ၣ်ပၢ်အကလုၢ်ကထီၣ်နီတဂၤဘၣ်, လူၤဒၣ်ထဲအသး, မၤဒၣ်
ထဲအသးခံၣ်လၢန့ၣ်လီၤ. ဒိဝဲလၢထီၣ်အံၤ,

မိၢ်လုၢ်အဖိနီၢ်မုၢ်အဲ
မိၢ်ဒီးသိၣ်အခိၣ်ဒီးထွဲ
မိၢ်သိၣ်အဖိနီၢ်မုၢ်ဝါ
မိၢ်ဒီးသိၣ်အခိၣ်ဒီးခါ

ပှၤဒိမၤဝဲၣ်ခံၣ်အံၤတူၤလၢအမိၢ်အပၢ်တအိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်လၢဘၣ်န့ၣ်တဲလိာ်အသး
ခံၣ်န့ၣ်လၢ, တဘျီညါအံၤပှၤမ့ၢ်သံမ့ၢ်ပှၤတဂၤလၢလၢန့ၣ်ပကဘၣ်မၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်အ
လုၢ်အထီၣ်, ပကဘၣ်ထူးန့ၢ်အီၤလၢနီၢ်တကူၣ်စီတကူၣ်, ဒီးပကဘၣ်မၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်
လၢထီၣ်သၢနံၤသၢနၤန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ပှၤထီၣ်တဘျီန့ၣ်ပကဘၣ်မၤန့ၢ်ကဒီးအဝဲသ့ၣ်လၢ
ထီၣ်ဝံးက့ၢ်, မၤန့ၢ်ဝဲၣ်ထီၣ်ဒၣ်အသိး, ထီၣ်အနီၢ်ဒီးစ့, ထီၣ်အခိၣ်ဒီးထူဒီးကိးဝဲ
လၢထီၣ်ဝံးက့ၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢထီၣ်ဝံးက့ၢ်န့ၣ်မ့ၢ်ထီၣ်လၢအကက့ၤယူၤဆှၢအဝဲ

■ တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲကညိလုၢ်လၢ်ထူသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ

သ့ၣ်ဆူမူခိၣ်ဘီၣ်မုၢ်အပူၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအက့ၤဆူမူခိၣ်ဘီၣ်မုၢ်အခါကဘၣ်က့ၤခိၣ်
ဝဲပိၣ်လဲၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ. ဖဲခိၣ်ပိၣ်လဲၣ်အခါကဘၣ်ဒီးထီၣ်ဝဲထီၣ်ဝဲက့ၣ်လၢအ
ကပီၢ်စိၣ်ခိၣ်အဝဲသ့ၣ်ဝံၤကဘၣ်က့ၤခိၣ်ဒီးဝဲကစၢ်ဖးဒိၣ်ဖးထီၣ်လၢမတၢ်မးထီၣ်အီၤ
တပၢ်ဘၣ်တဖျါန့ၣ်လီၤ. ဒီးကစၢ်အဝဲန့ၣ်တၢ်အဂၤတအိၣ်ဘၣ်, အိၣ်ဝဲထဲတၢ်
ဆူၣ်ဒီးတလုၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲထီၣ်ဝဲက့ၣ်ခိၣ်ပိၣ်လဲၣ်ဝံၤတဘျီလံၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ယူၤထီၣ်က
ဒီးဝဲဆူကစၢ်တၢ်ဆူၣ်တဖျါန့ၣ်အဒိခိၣ်ကဒီးလီၤ. တုၤလၢအတုၤလၢကစၢ်တၢ်
ဆူၣ်အဒိခိၣ်တဘျီန့ၣ်အိၣ်ဝဲထဲသ့ၣ်နၢမူဖိနၢဆီသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတုၤနနၢဘၣ်တၢ်နၢမူ
သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပုၤတအိၣ်ဒီးအိၣ်တၢ်နီၣ်တမံၤနီၣ်တဂၤလၢၤဘၣ်. ထဲနၢမူဘၣ်တၢ်နၢမူ
သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်နဟၢဖၢကးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲပုၤတဂၤဂၤသံဝံၤဒီးတချုးအက့ၤထီၣ်ဒီးဝဲဆူမူခိၣ်ဘီၣ်မုၢ်ပူၤအခါနီၣ်မုၢ်အဲတဲဝဲဒၣ်
လၢပကမၤန့ၢ်အထါ, ပကဘၣ်စံၣ်န့ၢ်အကျိၣ်, ပကဘၣ်လုၢ်န့ၢ်အမ့ၣ်, ပဘၣ်ထီၣ်
န့ၢ်အသ့ၣ်သ့ၣ်, ပဘၣ်မၤန့ၢ်အီၤလၢအကနဲ, ဘၣ်နဲၣ်န့ၢ်အီၤ အကျဲဒီးမုၢ်ထီၣ်န့ၣ်ပ
ကဘၣ်နဲၣ်အီၤလၢမုၢ်န့ၣ်, မုၢ်န့ၣ်ပကဘၣ်နဲၣ်န့ၢ်အီၤလၢမုၢ်ထီၣ်, ဆၣ်ကဆီန့ၣ်န
ဘၣ်ဒုးနဲၣ်န့ၢ်အီၤလၢမဲၣ်လၢကၤ, သ့ၣ်ထံးန့ၣ်နကဘၣ်နဲၣ်န့ၢ်အီၤလၢသ့ၣ်စိး, နက
ဘၣ်မၤန့ၢ်အီၤကတၢ်တံၢ်, ယဲၣ်လဲးတိၢ်, တက့ၢ်ထူၣ်ဖိ, ခုၣ်တၢ်န့ၣ်တၢ်ဒီးဒၢန့ၢ်
အီၤလၢကတၢ်တံၢ်အပူၤဒ်သိးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကက့ၤသ့ၣ်အိၣ်ဖျးအိၣ်ဘၣ်ဝဲအဂီၢ်
န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢကတၢ်တံၢ်န့ၣ်ပုၤဒၢန့ၢ်ဝဲတၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအကက့ၤ
စိၣ်တၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ယဲၣ်လဲးတိၢ်န့ၣ်မုၢ်ယဲၣ်လၢပုၤလဲးဝဲအတိၢ်လၢမုၢ်အူန့ၣ်လီၤ.
ဘၣ်မၤန့ၢ်စ့ၢ်ကီးဝဲရၢ်နါဒိၣ်, လၢပုၤယုထုကဖၣ်ဆၢဂ့ၤဆၢဝါဝဲဒီးမၤဝဲလၢထါဒ်အံၤ,

နမ့ၢ်က့ၤက့ၤစံၣ်တူၤတူၤ

သုတက့ၢ်လီၤရၢ်အပူၤ

နမ့ၢ်က့ၤက့ၤစံၣ်ထးထး

သုတက့ၢ်လီၤရၢ်အသး ... န့ၣ်လီၤ.

တုၤလၢတၢ်သၢနံၤသၢနၢ မ့တမ့ၢ် နံၣ်နံၣ်နံၣ်ဝံၤလံတဘျီပုၤလဲၤအးလီၤက့ၤပုၤသံအ
တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအမ့ၢ်ဝဲကတၢ်တံၢ်, ထီၣ်ဒုၣ်အဂီၢ်လၢအထီၣ်အနီၣ်ဒီးစ့အခိၣ်ဒီး
ထူတဘျီန့ၣ်ဆူသ့ၣ်ဃးထူၣ်, လၢအမ့ၢ်ပုၤလိအထူၣ်ဝံၤလံတဘျီန့ၣ်ဝဲလၢအတၢ်ဒီး
ထီၣ်က့ၤအထီၣ်ဝဲက့ၣ်ဒီးအတၢ်ယူၤစိၣ်အီၤဆူကစၢ်တၢ်ဆူၣ်အဒိခိၣ်လၢအမ့ၢ်မူခိၣ်
ဘီၣ်မုၢ်, ထူခိၣ်ထံးယွၤခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အိၣ်ဝဲထဲသံၣ်နၢမူဖိနၢဆီ, တၢ်မုၢ်

တၢ်ပၤဒီးတၢ်ကီၢ်တၢ်ဂီၤတအိၣ်ဝဲနီတမံၤလၢၤဘၣ်. အဝဲအိၣ်မူဘၣ်က့ၤဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်
ဘၣ်, ပျာတန့ၢ်သံတသ့လီၤစၢ်လီၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်အခါပျာသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အတၢ်ဘျုးတၢ်ဘါတအိၣ်ဒီးနီတမံၤဒီးဘၣ်. အိၣ်ထဲတၢ်
အိၣ်ယဲၤအိၣ်ဘူးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးနီၢ်မုၢ်အဲၤဘၣ်က့ၤအဖိအလံၤသ့ၣ်တဖၣ်
လၢ, “တဘျီအံၤပကဘၣ်အိၣ်က့ၤဒီးပလုၢ်ပလုၢ်ဒီးပတၢ်ဆဲးတၢ်လၢသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်
လီၤ. တၢ်လုၢ်တၢ်လၢန့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်လၢထိးဒီးတၢ်လၢထိးန့ၣ်ပကဘၣ်မၤထံခိၣ်မုၢ်ဘူး
န့ၣ်လီၤ. အဝဲန့ၣ်ပကဘၣ်မၤအီၤတနံၣ်န့ၣ်တဘျီ, ဖဲပမၤအီၤတနံၣ်တဘျီအခါန့ၣ်
ဖိလံၤလၢအအိၣ်ယံၤအိၣ်ဘူးသ့ၣ်တဖၣ်ကဘၣ်ဟဲက့ၤတုၤအတုၤကိးဂၤဒီးလီၤ. ဟဲ
က့ၤမ့ၢ်တတုၤကိးဂၤဒီးန့ၣ်မၤဝဲတသ့ဘၣ်. မ့ၢ်လၢဖဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ဘျုး
ဝဲထိးကံၢ်စု, ဖုန့ၣ်ကဘၣ်ဘျုးဝဲထိးကံၢ်စုတဖၣ်ဒီးဖဲစ့ၢ်ကိးဘၣ်ဘျုးဝဲတဖၣ်န့ၣ်
လီၤ. ဒီးကဘၣ်ဘျုးဝဲသၢနံၣ်န့ၣ်လီၤ”.

တုၤလၢသၢနံၣ်ပှၤထီၣ်တဘျီဖိလံၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢအအိၣ်လၢတၢ်လီၢ်အယံၤ, တဂၤ
လၢအဟံၣ်ဖိယီၤဖိဒီးအဖိအလံၤစုၣ်စုၣ်ကဘၣ်ဟဲက့ၤဝဲကိးဂၤဒီး, တဂၤမးအိၣ်တုၢ်
တန့ၢ်ဘၣ်. ဖဲအဟဲက့ၤတုၤဖိၣ်သီသီကိးဂၤဒီးန့ၣ်, ဒီလီၤအိၣ်သကိးဝဲအဖုအထိး
လၢအဘျုးဝဲသၢနံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢအကကံၢ်က့ၤဝဲအဖိအလံၤအစုတဘျီန့ၣ်
ဒီလီၤကဒီးဝဲအဖဲအထိးလၢအဘျုးဝဲသၢနံၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအအိၣ်သကိးအီၤသ
ကိးတၢ်အခါဖဲမ့ၢ်ဂ့ၤ, ဖုမ့ၢ်ဂ့ၤဒီးဖိမုၢ်ဖိခါဟံၣ်န့ၣ်ယီၤလၢအဟဲက့ၤသ့ၣ်တဖၣ်ခဲ
လၢန့ၣ်ဒူးသ့ၣ်ညါလိာ်က့ၤဝဲအသးတဖၣ်ဒီးတဖၣ်, အန့ၣ်မ့ၢ်နတခါ, အန့ၢ်မ့ၢ်နဖဲ,
အန့ၣ်မ့ၢ်နဖုဒီးဒူးသ့ၣ်ညါသကိးလိာ်က့ၤအသးတဖၣ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲအကံၢ်လိာ်န့ၢ်အဖိအလံၤအစုဝဲလံၤတဘျီဖဲဒီးဖုတဲထီၣ်ဝဲ, “ယကံၢ်န့ၢ်နသုစုအံၤ
လၢလုၢ်ဖိဝါလီၤ. လၢခံသုမ့ၢ်ထံၣ်လၢလုၢ်ဖိဝါအိၣ်လၢသုစုလီၤန့ၣ်ဒီးသုကသ့ၣ်ညါ
လၢသုမ့ၢ်ပျာကညီယဖိယလံၤလီၤ. မ်သုတနၣ်န့ၢ်နီၢ်လီၤနီၢ်ပျီၤတဂ့ၤ, ပျီၤဒီးပျီၤဝဲတ
ဂ့ၤ, အိၣ်မ့ၢ်ဂၢ်အိၣ်မ့ၢ်ကျၢၤတက့ၢ်. မ့ၢ်ပျာကညီယဖိယလံၤအနီၢ်နီၢ်န့ၣ်အစုကံၢ်က
ဘၣ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ”. မၤအိၣ်လီၤတၢ်က့ၤဝဲလၢထီၣ်အံၤ,

ကလၢအိၣ်လၢနစုဒု
ဖုၣ်တၢ်နစုကံၢ်တဂ့ၤ

■ တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲကညီလၢ်လၢ်ထူသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ

တၢ်တဲစီၤဝဲလၢနီၤမုၢ်အဲဒီးစီၤတနဲဒီမၤဝၤခံၤအံၤမၤအိၣ်ထီၣ်ဝဲကညီအတၢ်ကူတၢ်ကၤတနီၤန့ၣ်လီၤ. ကညီအဆုကူဆုကၤတဖၣ်အိၣ်ဝဲအကလုာ်ကလုာ်ဒီးအိၣ်ဒီးအိၣ်ပညီဒၣ်ဝဲစုာ်စုာ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢအအိၣ်ထီၣ်လၢနီၤမုၢ်အဲဒီးစီၤတနဲခံၤအစုၤပူၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒ်လၢအသိးအံၤန့ၣ်လီၤ.

ပိာ်ခွါအထဲတဒီ – ထဲတဒီန့ၣ်ဆးဖးချဲဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ထါကူဆၢထၢၣ်ဝဲ မ့တမ့ၢ် ထါဝါဝဲဒီတဘျီန့ၣ်လီၤ. ကိးဝဲလၢထဲဂ္ဂၤကွံၤ, ထဲလွံၤမဲာ်, ထါကွဲးန့ၣ်လီၤ.

ပိာ်ခွါအဆုကၤ – မ့ၢ်ဝဲဆုကၤပျီၤကဝီၤကိာ်, အကီာ်လၢတအိၣ်ဘၣ်. အိၣ်ဝဲလၢအဝါန့ၣ်လီၤ.

ပိာ်မုၢ်အဆု – ပိာ်မုၢ်တဒီန့ၣ်ထါကၤဝဲဆုမိၢ်ဝါဖးထီၣ်လီၤ. ဆုမိၢ်ဝါဖးထီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲမုၢ်ကနီၤစီထံအဆုကၤန့ၣ်လီၤ. ဆုကၤအဂၤတဖၣ်အိၣ်ဒီးဝဲဒ်အမ့ၢ်ဆုမိၢ်သူ, ဆုကၤဘၣ်ဒီးအဂၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ပိာ်မုၢ်အနံၣ် – နံၣ်စှီၤ, နံၣ်ဒီဘိ – နံၣ်အံၤဘၣ်န့ၣ်ဝဲတတီၤတတီၤဝံၤချီယုာ်ဝဲဒီးမကွံာ်ဘျီ, လီၤဖဲဘျီ, သ့ၣ်တလၢၤအဘျီ, သဲးဖျိ, ဃီၤဖျိဒီးကနဲယိးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးဒီးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤပိာ်မုၢ်လၢအဟူးတတုာ်ဒီးဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ချီဝဲတန့ၢ်ဘၣ်. ပုၤမုၢ်ကနီၤချီဝဲတန့ၢ်ဘၣ်. ပုၤချီတၢ်န့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဒၣ်ထဲပုၤဟူးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤချီအံၤလၢဟံၣ်ပုၤဃီပုၤ, နူပုၤသဝီအပုၤတန့ၢ်ဘၣ်. လီၤချီဝဲလၢထံဆၣ်ပုၤန့ၣ်လီၤ. နံၣ်အဝဲအံၤပုၤပိာ်မုၢ်လၢအထီၣ်ပုၤမ့ၢ်ဝံၤမးကူဝဲန့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

နံၣ်ကဲာ် – နံၣ်ကဲာ်အံၤပုၤမုၢ်ပုၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်, ပုၤမုၢ်ကနီၤမ့ၢ်ဂ့ၢ်ကူဝဲန့ၢ်ခဲလၢာ်လီၤ.

တၢ်ကူတၢ်ကၤအကံၣ်အဝုၤ

တၢ်အကံၣ်န့ၣ်ထါန့ၣ်ဝဲလၢထီၣ်ခ့သၣ်, တမၣ်မဲ, ထးရံးဒိၣ်, ထးရံးဖိ, သီရံးဒိၣ်, ထီၣ်လွံၤကိာ်, တၢ်လံၤလူၢ်တီၤ, တၢ်ဖျးမဲာ်, တၢ်ကုၣ်ဒိၣ်, တၢ်ကုၣ်ဖိ, စိးကပုၤဒီး, ဖိဂီၤလီၤစၤ, ဒံချံ, လူၢ်ခ့ချံ, ထီၣ်ကံာ်မဲာ်ကွီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကံာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤထါကူထါကၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကညီလုၢ်လၢတၢ်ကံၤစုနွံကလုာ်

ပပုဂံကညီလၢပျၢၤအတၢ်ကံၤစုအိၣ်ဝဲနွံကလုာ်ဒ်အဖျါလၢလၢအသိးအံၤန့ၣ်လီၤ.
တၢ်ကံၤစုသ့ၣ်တဖၣ်အံၤပကထံၣ်ဘၣ်လၢတၢ်မၤဒီးအိၤလၢကညီဖိအကျါအိၣ်ဝဲဒၣ်
န့ၣ်လီၤ.

- ၁. တၢ်ကံၤစုတၢ်တကလုာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖဲဖိသၣ်အိၣ်ဖျါလီၤဝံၤတုၤလၢဖိသၣ်အဒုတံၢ်လံ
တဘျီန့ၣ်ကံၤန့ၢ်က့ၤဝဲအစုန့ၣ်လီၤ.
- ၂. တၢ်ကံၤစုခံကလုာ်ကလုာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖဲဖိသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ဖုးဒီးတၢ်တမံၤမံၤ, ပျံၤတၢ်ဖုး
တၢ်ဝံၤကံၤန့ၢ်က့ၤဝဲဒၣ်အစုက့ၤန့ၢ်က့ၤဝဲအကလၢန့ၣ်လီၤ.
- ၃. သၢကလုာ်တကလုာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖဲအဖိမုၢ်ဖိခွါသ့ၣ်တဖၣ်ထီၣ်ပှၢ်အိၣ်ယုာ်ဆိးယုာ်
န့ၣ်ကံၤန့ၢ်ဝဲအစုလၢပိာ်ခွါအိၣ်တကပၤဝံၤက့ၤကံၤက့ၤဝဲအစုလၢပိာ်မုၢ်အအိၣ်န့ၣ်
လီၤ.
- ၄. ဖဲအတုထီၣ်ဟံၣ်သီဝံၤက့ၤထီၣ်မံၤလၢအဟံၣ်သီပူၤပွဲၤထီၣ်သၢသီ, ဟံၣ်သီခိၣ်အ
ဒုတံၢ်ဟံၣ်ဖိယိဖိကိးကိးက့ၤဝဲအစုန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကံၤစုအကျါတကလုာ်လီၤ.
- ၅. ဖိလံၤသ့ၣ်တဖၣ်ထီၣ်ပှၢ်လၢတၢ်လီၤအယံၤသ့ၣ်တဖၣ်သၢန့ၣ်တဘျီကဘၣ်ဟဲ
က့ၤကံၤက့ၤအစုကိးဂၤဒီးကဘၣ်ဟဲက့ၤဝဲ, တဟဲက့ၤတသ့ဘၣ်. ကိးဝဲလၢတၢ်
ကံၤဆူၣ်စုန့ၣ်လီၤ. ဖဲတချုးသၢန့ၣ်ပွဲၤထီၣ်ဒီးဘၣ်အမိၢ်အဟံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘုၣ်ဟံ
ထီၣ်ဖိဆိဖိသ့ၣ်တဖၣ်, ဒီးဖိလၢအယံၤတနီၤဟဲက့ၤစိာ်ကျိၣ်စုဟံၣ်လီၤသကိးဝဲ
လၢသဘံၣ်ပူၤတဂၤဒ်တၢ်အိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဂၤဘၣ်တဂၤဒီးကံၤသကိးဝဲအစု
န့ၣ်လီၤ.
- ၆. လၢခူးကံၤစုတနံၣ်တဘျီကံၤဝဲလၢလုာ်ဖိဝါန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲပုဂံကညီအလှူအလၢထူသနူ
န့ၣ်လီၤ.
- ၇. ပုဂံကညီလၢညါဟံၣ်တဖျါၣ်ဂ့ၤတဖျါၣ်ဂ့ၤ ပှၢ်မ့ၢ်သံတဂၤတဂၤတဂၤတုၤအပွဲၤ
ထီၣ်တနွံဝဲန့ၣ်ကံၤဖှၣ်န့ၢ်ဝဲအကလၢဒီးပျုၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲတၢ်ကံၤစုနွံကလုာ်တကလုာ်
န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကွဲးထီၣ်ရီၤဒီးတၢ်စံၣ်ဃဲၤလၢပျၢၤတဖၣ်

ဖဲမုၢ်ဟါလီၤအဆၢကတီၢ်မုၢ်ဂ့ၤ, ဖဲအချူးအဒးအဆၢကတီၢ်မုၢ်ဂ့ၤပမံၤပပုၤသ့ၣ်တဖၣ်တဲယုၤအဖီအလံၤတဖၣ်လၢတၢ်စံၣ်ဃဲၤတဲယုၤ, ပူဇီၤကနီၤဒီး, တၢ်လၢခံၤလၢပျၢၤဒီးလုၢ်ဖိထါဖိတဖၣ်န့ၣ်လီၤ. လံာ်အဆၢဒိၣ်အပူၤအံၤပကထံၣ်ဘၣ်တၢ်တဲဒိတဲတဲာ်, တၢ်ကွဲးထီၣ်ရီၤဒီးတကတီၢ်ဃီတၢ်ဃဲၤပူၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

သးပုၤလၢပျၢၤအတၢ်ကတီၢ်ဒိတယုၢ်

ပမံၤပပုၤတဖၣ်ကတီၢ်ဒိဝဲလၢ, လဲၤတၢ်ဘၣ်မၤဒီးသကိး

သးပုၤဘၣ်မၤဘီၣ်နီၣ်ထိး

လၢညါခါဖိၣ်ဃဲအိၣ်ဝဲတဂၤ, အိၣ်ဖိၣ်ဃဲကွၢ်ဒီးအဖံတိၣ်နီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. တဘျီတခိၣ်အဖံတိၣ်နီၣ်လဲၤထီၣ်လိလီၤအဘုလၢစီမိခိၣ်အခါဖဲတဂၤကွၢ်ထီၣ်မုၢ်, ကွၢ်လီၤကွၢ်အခိၣ်ထိးအမဲာ်ခံးသူထီၣ်ဒီးလီၤဃံၤဝဲလၢစီမိလီၤသးပုၤနီၣ်ဘၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်အလံၤဖိၣ်ဃဲလဲၤဖဲးခးဟဲကွၢ်တုၤလၢဟံၣ်အခါအဝဲနီၣ်ထီၣ်ကွၢ်အသးဒီးအလံၤဖိၣ်ဃဲသံကွၢ်အီၤ, “နဘၣ်မနုၤလဲၣ်ဖံဖံ...” ဒီးအဖံတဲဘၣ်အီၤ, “ယလဲၤထီၣ်လိလီၤဘုလၢစီမိခိၣ်, ယကွၢ်ထီၣ်မုၢ်ဝံၤယကွၢ်လီၤကွၢ်ယခိၣ်ထိးယမဲာ်ခံးသူဒီးယလီၤဃံၤလီၤ. အခဲအံၤယကသံလီၤ. လဲၤယုကွၢ်ယပူၤလၢမုၢ်အအိၣ်လၢကျိၣ်သၢဆံဒီးမိသၢကယၤတက့ၢ်” ဒီးအဖံန့ၣ်သံဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဖံသံဝံၤအ

လီၢ်ခံန့ၣ်ဖိၣ်ယဲၣ်ဂၤထီၣ်လဲၤယုက့ၤအဖံအပူၤ, ဒီးလၢကျဲၤန့ၣ်တိၣ်လိာ်အသးဒီးအ့ၣ်နီၣ်ယဲၣ်, စူန့ၣ်ဘီ, ဟဲနီၣ်မိၢ်ဂံၢ်, ဟီၣ်န့ၣ်အံၣ်သ့, ဖံၣ်န့ၣ်ဘဲ, ခုၣ်န့ၣ်ထံ, ကိၢ်နီၣ်မ့ၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ပိာ်ထီၣ်လိာ်သးခံတဆုၤန့ၣ်ဝံၤလဲၤ...လဲၤဝဲကွၢ်ဝဲဖဲအလီၢ်ဘၣ်တလိာ်ဒီးဖိၣ်ယဲၣ်ကိးထီၣ်မုၢ်ဒီးတဲၤ, “မုၢ်ဇၢ, နဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤယၤယဖံအပူၤ, မုၢ်လၢယဖံကွၢ်ထီၣ်နၤလီၤတၢ်သံလၢစိၤမိၢ်ခိၣ်အယိမၤယဟဲဟံက့ၤအပူၤလၢနအိၣ်လၢကျိၣ်သၢဆံဒီးမိၤသၢကယၤန့ၣ်လီၤ.” မုၢ်စံးဆၢအီၤ, “ယကမၤဆိဖါသူလဲၤလီၤလၢနအိၣ်” ဒီးဆိဖါသူဟဲလီၤဝဲဒီးစူန့ၣ်ဘီကွၢ်ဆိဖါသူဟဲဘူးထီၣ်တဘျီတဖွဲဆဲးဝဲဆိဖါသူဝံၤကိၢ်န့ၣ်မ့ၣ်ကိၢ်ဝံၤအ့ၣ်နီၣ်ယဲၣ်ကျိၣ်, ဟီၣ်န့ၣ်အံၣ်သ့ဒီးဟဲန့ၣ်မိၢ်ဂံၢ်ယၤယုၣ်ဝံၤအိၣ်သကိးဝဲဆိဖါသူအညၣ်ခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံတနံၤဖိၣ်ယဲၣ်လဲၤကဒီးလၢမုၢ်အိၣ်, ယုကဒီးအဖံအပူၤ, မုၢ်တဲကဒီးလၢသၢကမၤထိးလဲၤဆုၤန့ၣ်နၤလၢခံတနံၤန့ၣ်လီၤ. ထိးဖးဒိၣ်တဖုဟဲလီၤတထံၣ်ယီၤကိၢ်တဲၤကစၢၢ်ဖးဒိၣ်ဒီးစူန့ၣ်ဘီတခီကွၢ်ယဲးယဲးဝံၤလဲၤတဖွဲဆဲးဝဲဒီးထိးဖးဒိၣ်တဖုလီၤယံၤဝဲန့ၣ်လီၤ. ကိၢ်န့ၣ်မုၢ်လဲၤကိၢ်ထီၣ်ကဒီးဝဲဝံၤထိးတဖုမဲဝဲခဲလၢာ်ဒီးအိၣ်သကိးဝဲထိးတဖုလၢာ်ကဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ.

မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်အခါဖိၣ်ယဲၣ်လဲၤယုကဒီးအဖံအပူၤဒီးမုၢ်ဒိၣ်တဘၣ်ဖိၣ်ယဲၣ်, “ခဲမုၢ်ဆုၣ်ဟဲထီၣ်ဂဲၤကလံာ်လၢမူဖးဖိဒီးယမုၢ်နွံဘၣ်ကဟဲဟ့ၣ်လီၤနဖံအပူၤလီၤ.” မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ကဒီးတနံၤမုၢ်ဒိၣ်အမုၢ်နွံဘၣ်ဟဲလီၤဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖုၣ်လဲၤအိၣ်ခူသူၣ်သကိးဝဲလၢခုၣ်န့ၣ်ထံအဖိလၢာ်အယိတဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယိ, လၢခံတနံၤမုၢ်ဒိၣ်ဟ့ၣ်လီၤက့ၤဖိၣ်ယဲၣ်အဖံအပူၤလၢကျိၣ်သၢဆံဒီးမိၤသၢကယၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲဖိၣ်ယဲၣ်န့ၣ်က့ၤအဖံအပူၤဒီးဟဲက့ၤလၢကျဲၤအခါထီၣ်လိာ်အသးဒီးအသိၣ်လၢအအိၣ်ဖိၣ်ယဲၣ်ဒီးအဖံတိၣ်နီတဂၤဒီးအတၢ်သံကွၢ်အီၤ, “နဟဲက့ၤဖဲလဲၣ်သိၣ်.” ဖိၣ်ယဲၣ်တဲဆၢက့ၤဝဲ, “ယလဲၤယုက့ၤယဖံအပူၤလၢမုၢ်ဒိၣ်အအိၣ်လၢကျိၣ်သၢဆံဒီးမိၤသၢကယၤ, မုၢ်နကမၤတနီၤဇၢ.” ဒီးအသိၣ်ကွၢ်လီၤဝဲ, “နတၢ်အိၣ်ပွဲၤအံၤနမုၢ်နီၤပုၤ, ယကန့ၣ်စုၤ, ယကမၤလၢအအီၤ” ဒီးတတူၢ်လိာ်ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်အံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢခံက့ၤန့ၣ်အဝဲမၤဝဲအဖံလဲၤထီၣ်လိာ်လီၤဘုလၢစိၤမိၢ်ခိၣ်ဒီးဖဲအဖံလဲၤထီၣ်အခါအဝဲလဲၤယီၤဒီးထူလီၤတၢ်ကွၢ်ဝဲအဖံလၢစိၤမိၢ်ခိၣ်ဒီးအဖံလီၤတၢ်သံဝဲန့ၣ်လီၤ. ဝံၤဒီးအဝဲလဲၤဆုၣ်မုၢ်အအိၣ်ဒီးလဲၤဝဲထဲတဂၤ, ယုက့ၤဝဲအဖံအပူၤဒီးတဲဝဲဒ်အသိၣ်တဲဝဲအသိးစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဒီးမုၢ်ဒိၣ်တဘၣ်အီၤ, “ခဲမုၢ်ဆုၣ်န့ၣ်ဟဲ, ယကမၤယဆိဖါသူဟဲဟ့ၣ်လီၤနၤ”. တုၤမုၢ်မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ဒီးအဝဲလဲၤဝဲန့ၣ်ဒီးဖဲန့ၣ်ဆိဖါသူတဘၣ်ဟဲလီၤ, ဒီးအဝဲကွၢ်ကွၢ်ဝဲ

■ တၢ်ကွဲးထီၣ်ဒီးတၢ်စံၣ်ယဲၤလၢပျၢၤတဖၣ်

ဆီၣ်ဖါတုၤအတၢ်ဟဲဘူးထီၣ်ဘူးထီၣ်ဒီးစိးအိၣ်ကွံာ်အိၣ်ခဲလၢၤလီၤ. တအိၣ်တုၤနီတ
စးလၢၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢပဝဲပုၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်အံၤပမ့ၢ်လဲၤတၢ်က့ၤတၢ်န့ၣ်ကဘၣ်လဲၤတၢ်ဒီးတံၤသ
ကိးသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ. တဘၣ်လဲၤတၢ်ထဲတဂၤဘၣ်, ပုၤသးပုၤန့ၣ်လဲၤတၢ်ဒီးနီၣ်ထိးဘိ
လီၤ. မ့ၢ်ဖိၣ်ယဲၤတဂၤအံၤတမၤတံၤမၤသကိးဘၣ်အယိဘၣ်သံမုၢ်သံဖျိးကွံာ်ဝဲဒၣ်
န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဖိၣ်ယဲၤလၢအဂၤတဂၤတခါတံၤမၤသကိးအယိအိၣ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်မုၢ်မုၢ်
ခုၣ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤ.

ချံၣ်နီၣ်ပုၤကထီၣ်အဂ့ၢ်

တၢ်လၢချံၣ်နီၣ်ပုၤန့ၣ်ကထီၣ်ဝဲခိဖျိဖိၣ်ယဲၤဆဲးရဲန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲသၢကလုာ်,
တၢ်တကလုာ်န့ၣ်အမိၢ်သံအိၣ်က့ၤဒီးအပၢ် မ့တမ့ၢ် အပၢ်သံအိၣ်က့ၤဒီးအမိၢ်, ခံက
လုာ်တကလုာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖိၣ်ယဲၤလၢအမိၢ်တအိၣ်အပၢ်တအိၣ်လၢၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲၤ
ခံကလုာ်အံၤစီၤပၤတုၤလိာ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးဒူးအိၣ်ဒူးဆိးဝဲလၢဝုၤပူၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်လီၤ.
သၢကလုာ်တကလုာ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖိၣ်ယဲၤဆဲးရဲလီၤ. ဖိၣ်ယဲၤဆဲးရဲတကလုာ်အံၤစီၤပၤတဒူး
အိၣ်အိၣ်လၢဝုၤပူၤဘၣ်, မ့ၢ်လၢအဘူးအတံၢ်လီၤတုၤ, အဘူးအတံၢ်တအိၣ်နီတဂၤ
လၢၤအယိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤအယိလၢစီၤပၤတဒူးအိၣ်အိၣ်လၢဝုၤပူၤဘၣ်လဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်
လၢစီၤပၤဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢပုၤကလီၤကံာ်ဘၣ်ဖူးပုၤန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. န
သိးပုၤသုတလီၤကံာ်ပုၤန့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်စီၤပၤမၤပုၤလဲၤဟံၤအဝဲသ့ၣ်ဆူတၢ်လီၤ
လၢအသအူးသပိၤ, တၢ်လီၤလၢပုၤလဲၤမ့ၢ်တုၤပုၤလီၤမၢ်, တၢ်လီၤလၢပုၤလဲၤမ့ၢ်တုၤ
ပုၤတဟဲက့ၤဘၣ်နီတဂၤလၢၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖိၣ်ယဲၤအံၤအိၣ်ဝဲတဂၤဒီးစီၤပၤမၤအလဲၤအိၣ်လဲၤဆိးဝဲလၢတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်န့ၣ်လီၤ.
ဟ့ၣ်လီၤဝဲဖိၣ်ယဲၤဒီးဟုသးဖဲအဝဲန့ၣ်, ယုာ်ဒီးယဲာ်ထူးလံာ်ဖိတဘျီဒီးမၤဝဲအတၢ်
လဲၤထဲတဂၤမိၤလီၤ. အဝဲလဲၤတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်ကတုၤအဂီၢ်ဘၣ်ဟးဝဲလၢအခိၣ်ယံာ်ဝဲ
ခံန့ၣ်ဒီးတုၤဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲဖိၣ်ယဲၤလဲၤတုၤဆူတၢ်လီၤဖဲန့ၣ်အခါအဝဲအိၣ်ဒီးတၢ်ပျံၤတၢ်
ဖူးဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲာ်, ဒီးဖဲအတချုးမံးဒီးအခါအဝဲထုကဖၣ်သုၣ်ကမဲၤတၢ်ဒ်အံၤ,

“ထူဒိုင်ကစ၊ ယူဒိုင်ကစ၊ မိကစ၊ ပါကစ၊ ဖံဒိုင်ကစ၊ ဖုဒိုင်ကစ၊ သုဂံကစ၊ ဝဂံကစ၊ တာဒိုင်သုဂံသံနမိလီ၊ တာပျံနဲသီးဒီးကံသုဂံ၊ တာအမဲဒ်နီလါပုဂံ ပုဂံသုဂံဒါ...ယဲယမုဒ်ဖိယဲဆဲရဲတဂါလါစီပတတုလိယါ၊ စီပနီဟးထိုင် ကွံယါအံယကဟဲအိုင်ဟဲဆီးကွါတါလိဖဲအံလီ။ ပံယဘုဂံတဂု၊ စံယနံ တဂု..” ဘါထုကဖုဂံတါဝံဒီးမံဒ်ဒိုင်ထဲတဂါဇါနုလီ။ ဖဲဖိယဲမံအခါမံမိဝဲ လာဖုသးပုဂံတဂါဟဲလါအအိုင်၊ ဟဲစိဝဲဒီးသုဂံမုဂံတံဒ်...ဖုတဲဘုဂံဖိယဲ၊ “တာ လံဖီဒါ၊ ဖုဟဲဟံလီနီနုသုဂံမုဂံတံဒ်သုဂံဖးဒိုင်အခိုင်ထံးအံလီ”။ ထဲနုဂံတ ဘျီ၊ ဖိယဲလဲထိုင်ဒီးဖီအိုင်ကွါမုဖိထံဖိဝံအိုင်ဝဲမုထဲတဂါနုလီ။ မါကဒီး လာခံတနု၊ ဖိယဲမံဒီးမံမိကဒီးဝဲလာဖုသးပုဂံတဂါနုဟဲကဒီးလာအအိုင်ဒီးတဲ ဘုဂံကဒီးအီလါ၊ “တာလံဒါ၊ နအိုင်ဖဲအံနုတုထိုင်နုချံနီပုဂံတဘုဂံတကွါ။ နကဘုဂံကျီနုဝဂံတဘိ၊ ဝဲအီယံပံယံပံဝံပျံနုအပျံဒီးသံထိုင်ဒီးအသံ နလါနကခးလါသုဂံအဂီတကွါ။ တာအံမုဝဲလါနကဟးခးအိုင်လံဖိယဲဖိ၊ ထိုင်ဖိလံဖိအဂီလီ”။

လာခံကွါနုမုလါအကူအကူယံအယိဖဲအဲဟးခးအိုင်တာမုနုထိုင်သုဂံတဖု နီးဘုဂံဘုဂံမံကွါဝဲလါထိုင်ဆုဂံသုဂံတဖုအကျီနုလီ။ ဘုဂံတနံတခိုင်အဲ လဲခးနုဝဲထိုင်လွံတဘုဂံ၊ ဟဲကွါစိပံကွံဝဲအခါလါထိုင်လွံတဘုဂံအကနုပူ နုထိုင်နုဝဲလါဘုနုဖျါဒီးပအံနုဖျါနုလီ။ တယံတမိဘုဂံအခါလါတါဖဲခး ဖဲသံအဆါကတီအယိဖိယဲလဲဖဲခးလါကစါနုလုနုကွံနုလီ။ ဖဲခးဝံ အဆါကတီဖိယဲဂီကွါအခးဒီးဘုဂံတနံဖဲဖိယဲလဲဂီခးအခါထိုင်ဝဲဖုတဂါဟဲ ဆုအအိုင်ဒီးဟဲတဲအီ၊ “ဖုလံဒါ၊ ခဲမုဆုဂံတနံနုတဘုဂံဟဲဂီလါနုခးအံ လါတဂု။ ခဲမုဆုဂံနုဖုကလဲဖျီဖုဖိဒီးဖုကဟဲဘုဂံကျဲဖဲအံလီ။ ဖုဖုလံသုဂံ တဖုအိုင်အါမး၊ ဖုဖုလံသုဂံတဖုအံအိုင်ဒီးအနီကွံတနီ၊ မုထိုင်နုဒီးက မါဆုးမါဆါဘုဂံဖုနု...” ထဲနုတဘျီ၊ လါမုဆုဂံထိုင်တနံဖိယဲတလဲလါအ ခးပူလါဘုဂံ။ ဖိယဲနုဟုတုသီတခါလါအခးပူဒ်သီးဒီးကလံဖးဒိုင်အသီး၊ ဟဲသီဘုဂံအီနုလီ။ လာခံတနံဖဲဖိယဲလဲကွါကွါအခးနုတထိုင်ကွါလါ သုဂံဖု၊ သုဂံဒုတဖုလါဘုဂံ။ အခးပူအိုင်ကွါပျီဟုကလံမုလါကလံမုအူပျီ ကွံဝဲအယိလီ။ ထဲနုတဘျီ၊ ဖိယဲလဲထိုင်လီဘုဂံလီကွါဝဲအဘုချံလါတါ

လူၢ်တလူၢ်န့ၣ်တဖျၢၣ်, တၢ်လူၢ်နွံလူၢ်ဘုနွံဖျၢၣ်ဒီးတာ်ကွၢ်တကွၢ်ပအံၤတဖျၢၣ်, တၢ်ကွၢ်နွံကွၢ်ပအံၤနွံဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤလၢအခါဘၣ်တဘျီ, တၢ်လူၢ်နွံလူၢ်ဒီးနွံကွၢ်န့ၣ်ဘုဒီးပအံၤဟဲထီၣ်ဝဲပုၤထူၣ်ကလၢန့ၣ်လီၤ.

လၢခံတယံၣ်တမိၢ်ဘၣ်န့ၣ်စီၤပၤအူအဝၢ်သ့ၣ်တဖၣ်တၢ်စူၤတၢ်ယီၤတဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး, တၢ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်ကျဲတအိၣ်လၢဘၣ်. တၢ်စူၤခါကဲထီၣ်က့ၤလၢတၢ်ယီၤခါ, တၢ်ယီၤခါကဲထီၣ်က့ၤလၢတၢ်စူၤခါန့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီစီၤပၤဒီးအပူၤထံဖိကီၢ်ဖိဘၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲလၢဘုဖိဟုဖိတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤအကပၤကပၤန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်စီၤပၤကိးဖှိၣ်ဝဲအဝံၤအမိၣ်လၢအဒူးတၢ်ဘၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢဆူအအိၣ်ဒီးမၤဝဲအတၢ်ဒူးကွၢ်ဝဲ, ဒီးအဝံၤအမိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒူးတၢ်ဝံၤဒီးစံးဘၣ်စီၤပၤဒ်အံၤ, “ကစၢ်စီၤပၤဒၤ, ဖိၣ်ယဲဆဲးရဲလၢနနီၤဟးကွၢ်အီၤတဂၤန့ၣ်နမ့ၢ်ဖျိက့ၤအီၤဒီးပိၣ်မုၢ်လၢနနူပူၤဝဲပူၤတဂၤဂၤန့ၣ်တၢ်စူၤတၢ်ယီၤကဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်လီၤ.” တုၤမ့ၢ်စီၤပၤနီၤဟူတၢ်ဒ်န့ၣ်တဘျီကိးဖှိၣ်ဝဲကယဲၢ်မ့ၢ်မုၢ်ကနီၤလၢအအိၣ်လၢအနူပူၤဝဲပူၤခဲလၢၢ်, ဒီးမၤဝဲအတၢ်ဟဲလၢအနူပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ပုၤမုၢ်ကနီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲတုၤဝဲဝံၤစီၤပၤသံကွၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢ, “မ့ၢ်မတၤကဟံးဒီးဖိၣ်ယဲဆဲးရဲတဂၤလဲၣ်. ပုၤမ့ၢ်ဟံးန့ၢ်ဒီးဖိၣ်ယဲဆဲးရဲတဂၤဂၤန့ၣ်တၢ်စူၤတၢ်ယီၤကဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤဝဲဒီးပကအိၣ်ဘၣ်က့ၤဘုဖိဟုဖိ, တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤကလၢပုၤက့ၤဝဲဒီးပကအိၣ်ဘၣ်က့ၤမုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤ.” စီၤပၤသံကွၢ်ဝဲပုၤမုၢ်ကနီၤတဂၤဘၣ်တဂၤဒီးတုၤလၢပုၤဖှိၣ်ဖိအဖိမုၢ်တဂၤအတီၤတဘျီအတၢ်တဲဆၢအီၤလၢ, “ယမ့ၢ်ဟံးဒီးဖိၣ်ယဲဆဲးရဲန့ၣ်မ့ၢ်ကစၢ်စီၤပၤကကွၢ်န့ၢ်က့ၤယမိၢ်ယပၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးဧါ.” ဒီးစီၤပၤအၢၣ်လီၤလၢအကကွၢ်န့ၢ်ဝဲအမိအပါဂ့ၤဂ့ၤ, ဒီးဒ်အအိၣ်ဘၣ်ဝဲအသိးကအိၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲဒီးကအံးထွဲကွၢ်ထွဲဝဲဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ဖိသၣ်မုၢ်အံၤတဲက့ၤတၢ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်ဒီးအမိၢ်အပၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲးဂ့ၤဂ့ၤလီၤ.

ဖိမုၢ်ဖိတဂၤအံၤမ့ၢ်လၢအမိၢ်အပၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲးအယိအဝဲယုၢ်လီၤအခိၣ်, ဒီးလဲၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်မုၢ်တဂၤအံၤတခီသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးတၢ်လီၢ်တၢ်ကျဲလၢဖိၣ်ယဲလဲၤအိၣ်ဝဲဂ့ၤဂ့ၤအယိလဲၤဝဲထဲတဂၤဧါန့ၣ်လီၤ. တနံၤယီဖဲအဟးလီၤအခါန့ၣ်တၢ်ဟဲစူၤလီၤဝဲတဘျီယီန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤလၢကျဲအခါန့ၣ်ဘၣ်အိၣ်ဝဲဒ်တကွံၤဒ်ခံနွံညါဒီးလဲၤတုၤဘၣ်ဝဲလၢဖိၣ်ယဲအခူးပူၤဂ့ၤဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအတုၤလၢခူးပူၤအခါထံၣ်စိယီၤဝဲ

ဖိပ်ယဲအဒဲအယိလဲလီၤဝဲဆူဒဲန့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်ဖိပ်ယဲတခီတအိၣ်လၢဒဲဘၣ်. ဘၣ်လၢ
ဖိပ်ယဲလဲၤကျိၣ်နီၣ်ဒီးအဝဲလဲၤထီၣ်အိၣ်ဝဲလၢဖိပ်ယဲအဒဲပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖိပ်ယဲတခီဘၣ်
လၢဟါခီလီၤဖဲအဟဲက့ၤလၢဒဲအခါထံၣ်ဝဲလၢပုၤဖျိၣ်မုၢ်ဖိတဂၤလၢဒဲပူၤဒီးအဝဲသံ
ကွၢ်ဝဲလၢ, “မ့ၢ်နအိၣ်နဟဲဖဲလဲၣ်.” ဒီးပိၣ်မုၢ်န့ၣ်တဲဘၣ်က့ၤဖိပ်ယဲဆဲးရဲလၢသါဟး
ဖျိး, ဒီးဖိပ်ယဲတခီတဲဆၢက့ၤအီၤလၢ, “မ့ၢ်နန့ၣ်နအိၣ်မ့ၢ်အီၤထံမ့ၢ်ဝံၤက့ၤက့ၤတ
က့ၢ်.” ဖဲန့ၣ်ပိၣ်မုၢ်ဖိန့ၣ်တဲဘၣ်က့ၤဖိပ်ယဲလၢ, “ယတလဲၤတက့ၤနီတပူၤလၢဘၣ်,
ယမ့ၢ်ဘၣ်သံယကသံဒီးနၤ, ယမ့ၢ်ဘၣ်မူယကမူဒီးနၤ, ယကအိၣ်က့ၤဒီးနၤဖဲအံၤ
လီၤ.” ဖိပ်ယဲတခီမ့ၢ်လၢအတံၤသကိးတအိၣ်ဘၣ်အယိတတဲအါတဲစ့ၤဝဲစ့ၢ်ကိးလၢ
ဘၣ်. ထဲန့ၣ်တဘျီ, မ့ၢ်လၢပူၤဝဲပူၤဖဲစီၤပၤအိၣ်တၢ်အလီၢ်တခီန့ၣ်တၢ်ကိၢ်တၢ်စူၤ
ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စးက့ၤ, တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤလၢပုၤက့ၤဝဲအယိပုၤဖျိၣ်မုၢ်ဖိအမိၢ်အပၢ်ခဲၤ
န့ၣ်စီၤပၤကွၢ်လုၢ်အိၣ်လုၢ်အီၤက့ၤအဝဲသ့ၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖိပ်ယဲဒီးပုၤဖျိၣ်မုၢ်ကနီၤဖိကဲထီၣ်က့ၤပုၤနီၤဒီးမၤဝဲဒီးလၢခံက့ၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်မၤအိၣ်
ခးမၤအိၣ်သံၣ်ဒီးဖဲအမၤခးဝံၤန့ၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်ဘုနွံဖိဒီးပအံနွံဖိန့ၣ်လီၤ. လၢခံန့ၣ်အဝဲ
သ့ၣ်ထီၣ်ဖိအဖိသၢဂၤဒီးဖဲန့ၣ်ဖိပ်ယဲတဲဘၣ်အမၤ, “တဘျီညါအံၤနသကိးအိၣ်လံ.
ယကလဲၤကူၣ်တၢ်ခဲဂီၤ, ဘိၣ်န့ၣ်ယမ့ၢ်မ့ၢ်ဂီၤ...” မ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ဂီၤဂီၤဖိပ်ယဲအမၤဘိၣ်
န့ၣ်အမ့ၢ်ဝံၤဖိပ်ယဲယုၢ်လီၤအခိၣ်, ဒီးလဲၤဝဲတၢ်ယံၣ်သၢနံၣ်မၤန့ၣ်ဝဲစ့တသံးန့ၣ်လီၤ.
ဘိၣ်ထီၣ်ဝဲစ့တသံးန့ၣ်လၢတၢ်ကံးညၢ်တကထၢဘၣ်တကထၢပုၤဝဲအထၢၣ်ပူၤဒီးဟဲ
က့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဟဲက့ၤဒုးနဲၣ်အဖိဒီးအမၤလၢစ့တသံး, ဒီးမ့ၢ်လၢအဖိတခီတထံၣ်
ဘၣ်စ့နီတဘျီအယိကွၢ်ဝဲစ့တဘျီအံၤတဂၤဝံၤတဂၤဝံၤဒီးဘိၣ်ထီၣ်ဟံက့ၤဝဲလၢအ
ထၢၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

လၢခံက့ၤစ့ၤသီဒီးသါကလဲၤပူၤတၢ်အယိမၤကဒီးအမၤလၢကဘိၣ်န့ၣ်အမ့ၢ်, ဝံၤအဝဲ
စိၣ်ထီၣ်အစ့တသံးဒီးလဲၤကဒီးဝဲလီၤ. ဖဲအလဲၤတၢ်လၢကျဲအခါထံၣ်လိာ်အသးဒီး
ပုၤတဂၤ, အတၢ်တဲအီၤ, “နကလဲၤဆူလဲၣ်, နကပူၤယဆိတဖျိၣ်ခါ, ဒီးအမိၢ်တ
ဘျီန့ၣ်ခဲလၢၣ်ယကဆါထဲတသံးလီၤ.” ဖိပ်ယဲကနၣ်တၢ်လီၤဘၣ်အီၤဒီးအဝဲပူၤဝဲ
ဆိတဖျိၣ်, ဟဲက့ၤဘျီဝဲအတၢ်အါထီၣ်န့ၣ်အီၤနွံကပိၤ, နွံယၣ်ခိၣ်တဘျီအဝဲလဲၤဆါ
ကဒီးအဆိဒီးန့ၣ်ကဒီးလၢစ့ယဲၢ်ဘးန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟဲက့ၤအိၣ်ကဒီးလၢအဟံၣ်ဒီးတ
ယံၣ်ဘၣ်န့ၣ်အဝဲလဲၤဟးယုပူၤကဒီးတၢ်ဒီးထံၣ်ဝဲလၢထိးတဂီၢ်ဒီးပူၤန့ၣ်ဝဲလၢစ့ယဲၢ်

■ တၢ်ကွဲးထီၣ်ရီၤဒီးတၢ်စံၣ်ယဲၤလၢပျၢၤတဖၣ်

ဘးအံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဟဲက့ၤဘျုးဝဲဒီးအတၢ်အါထီၣ်ဒီးဟးဆါကဒီးဝဲဒီးန့ၣ်ကဒီးဝဲစ့တၢ်ယဲၤဘးန့ၣ်လီၤ. တယံၣ်တမိၢ်အဝဲဟးယုပုၤကဒီးတၢ်ဒီးပုၤန့ၣ်ဝဲကျိၢ်ဖိတဒုဒီးအဖိဖါခံၣ်လၢစ့တၢ်ယဲၤဘးဒီးဟဲက့ၤဘျုးဝဲဒီးအတၢ်အါထီၣ်န့ၣ်ကရၢန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီအဝဲဟးဆါကဒီးအကျိၢ်ဒီးန့ၣ်ဝဲစ့တပိၢ်ယဲၤဆံ, ဒီးလၢခံအဝဲပုၤကဒီးပနၢ်မိၢ်ဒီးအဖိဖါတဒုန့ၣ်လီၤ. ဘျုးဝဲကဒီးဝဲပနၢ်ဒီးအတၢ်အါထီၣ်ပုၤဝဲန့ၣ်ကရၢတဘျီ, အဝဲဟးကိးဆါဝဲအပနၢ်ဒီးဆါဝဲန့ၣ်စ့သၢပိၢ်ယဲၤဆံဘးန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်တနံၤအဝဲဆိကမိၢ်ထီၣ်ဝဲလၢနံၣ်လၢအကဟဲကဘၣ်ထူးအိၣ်သ့ၣ်မုၢ်အဂီၢ်လိၣ်ဘၣ်ဝဲကဆိအယိအဝဲယုပုၤဝဲကဆိန့ၣ်လီၤ. အယိပုၤကဒီးဝဲကဆိတဒုလၢစ့တပိၢ်ယဲၤဆံဘးလၢကထူးအိၣ်သ့ၣ်မုၢ်ယိၣ်ဝဲအဂီၢ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးဖိမိၢ်ဖိပၢ်တန့ၣ်အိၣ်မုၢ်ဆိးပၤဘၣ်က့ၤဝဲမုၢ်မုၢ်ခုၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤသးပုၤအတၢ်ကတိၤဒီးအိၣ်ဝဲဒ်အံၤ, “ဖိၣ်တအိၣ်ဒီးအချံ, ဒိၣ်တအိၣ်ဒီးအထံး” “ဖိၣ်ယဲလၢပျၢၤဖိၣ်ယဲပိၤ, ဖိၣ်ယဲထီၣ်ဘုလၢလုလီၤ” န့ၣ်လီၤ.

ဒီးဒိကဒီးဝဲလၢထါ, ကျိၢ်အိၣ်အါပနၢ်အိၣ်ဆံ
 ဖိၣ်လီၤတဟါမုၢ်တနံၤ
 ကျိၢ်အိၣ်ဆံပနၢ်အိၣ်အါ
 ဖိၣ်လီၤတနံၤမုၢ်တဟါ ... န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဲဒီးထါတဖျၢၣ်အံၤအိၣ်ပညိန့ၣ်ပသ့ၣ်ညါဘၣ်ပဝဲညိညိန့ၣ်လီၤ. ပုၤအဖိၣ်သနၢ်က့ၤပသုတဟ်ဆံးအဝဲသ့ၣ်တဂ့ၤ, ပုၤကဲဒိၣ်နၢ်သက့သုတဟ်ထီၣ်ထီအသးတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲဆဲးရဲအဘူးအတၢ်တအိၣ်နၢ်သက့, ပုၤဖိၣ်မုၢ်ဖိတဂၤမ့ၢ်ဖိၣ်သနၢ်က့ၤလၢခံက့ၤန့ၣ်မၤသ့အိၣ်သ့ဒီးအိၣ်ထီၣ်က့ၤဒီးကျိၢ်ဒီးစ့ဒီးကဆိ, ဒီးထူးထီၣ်တီၤထီၣ်က့ၤဝဲသ့န့ၣ်လီၤ. ပုၤသးပုၤစံးဝဲ, “ပဖိၣ်န့ၣ်ပသုတဟ်တဂ့ၤ, ပကဲဒိၣ်န့ၣ်ပသုတနံၤတဂ့ၤ” န့ၣ်လီၤ.

ပုသးပုဂံလၢပျၢၤတဲစၢ်ဝဲလၢမ့ၢ်အူက့ၤဘုက့ၤအဂီၢ်

ဘုက့ၤအဂီၢ်ဟုက့ၤအဂီၢ်

လၢပျၢၤပုဂံကညီလၢအမ့ၢ်ကဝၢ်တကလုာ်, သဲးက့ၤအရူးအဘုလၢထွံၣ်, ထွံၣ်တခီ န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်သအုးသပိုၤဒီးဘုသးဘၣ်အၢထွံၣ်အယိဘုက့ၤက့ၤဝဲလီၤ. ဒီးဘုန့ၣ်လဲၤ ယုၢ်အိၣ်က့ၤဝဲလၢယိၣ်ခံကိၤခံလၢလၢၢ်သၢဖျၢၣ်အကဆူးအပူၤလၢထံခံဒးထံဖီလၢ် လၢကညီပိုၢ်ကိးဝဲလၢက့ၤက့ၤဒီးန့ၣ်လီၤ.

ထဲန့ၣ်တဘျီကဝၢ်စ့ၢ်ကိးယိအိၣ်ထွံၣ်လၢမ့ၢ်အူအယိ, မ့ၢ်အူစ့ၢ်ကိးသးလိၣ်ထွံၣ်ဒီး မ့ၢ်အူယုၢ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်အူတခီယုၢ်ဒီးလဲၤအိၣ်ဝဲလၢဝၣ်ကအိအပူၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ် လီၤ. ဖဲမ့ၢ်အူလဲၤအိၣ်ခူသ့ၣ်လၢဝၣ်ပူၤအခါဒွဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်ထွဲဝဲအခံန့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်တထံၣ်က့ၤဘု, တထံၣ်က့ၤမ့ၢ်အူအယိလီၤဒီး လီၤဘုးဝဲ, ဟးယုအိၣ်က့ၤဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်သၣ်, တၢ်တၢ်တၢ်ဘိ, တက့ၢ်သၣ်ဒီးယၢ်သၣ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢဘုတကလုာ်အံၤဖဲအလဲၤယုၢ်အိၣ်ခူသ့ၣ်အခါန့ၣ်ပုၤလၢအထံၣ်ထွဲအခံန့ၣ်မ့ၢ် ဝဲညၣ်ပၢၢ်ဘိန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်ညၣ်ပၢၢ်ဘိသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဘၣ်ဘုဖီဖဲလီၤ ယုၤလၢယိၣ်ခံကိၤခံန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီဘုတဲဘၣ်ညၣ်ပၢၢ်ဘိလၢ, “နအိၣ်ယဖီ အံၤန့ၣ်သုတတဲဘၣ်ပုၤကညီတဂ့ၤ, နမ့ၢ်တဲဘၣ်ပုၤကညီဒီးပုၤကညီမ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢ ယအိၣ်ဖဲအံၤဒီးမ့ၢ်ပံးအိၣ်ယၤန့ၣ်မ့ၢ်တပၣ်ယုၢ်ဒီးနၤန့ၣ်အိၣ်ယၤသုတဝံၣ်တဂ့ၤ. ကဘၣ်အိၣ်ယုၢ်ဒီးနၤမးအိၣ်ဝဲကဝံၣ်ကဘဲန့ၣ်လီၤ”.

မ့ၢ်အူစ့ၢ်ကိးတဲဒွဲၣ်ဒ်န့ၣ်အသိးလီၤ. “ဒွဲၣ်ဒၤ, ပုၤကညီမ့ၢ်သံကွၢ်နၤန့ၣ်တဲအီၤလၢ ယအိၣ်ခူသ့ၣ်လၢဝၣ်ကိပူၤတဂ့ၤ. နမ့ၢ်တဲဘၣ်ပုၤကညီန့ၣ်မိပုၤကညီကအိၣ်ဝဲဒၣ် နၤဒီးကယိအိၣ်နၤလၢယၤအံၤတက့ၢ်.”

ထဲန့ၣ်တဘျီ, တုၤမ့ၢ်ပုၤကညီတဖၣ်လီၤဒီးမ့ၢ်န့ၣ်သံဝဲအိၣ်တနီၤ, လၢအဟးယုသံ ကွၢ်က့ၤဘုန့ၣ်အိၣ်ဝဲတနီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤလူၤယုတၢ်အါဒ်အါဂၤဒီးပုၤထံၣ်ဝဲလၢညၣ်

ပၢ်ဘီၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ညၢ်ပၢ်ဘီၣ်တဲဘၣ်ပှၤကညီလၢ, “ဘုလဲၤယုၢ်အိၣ်ခူသ့ၣ်အလီၢ် န့ၣ်ယထံၣ်လီၤ. ယအိၣ်ဘၣ်အဖိဟဲလီၤယုၤဖဲအံၤ, ဒီးဘုန့ၣ်တဲဘၣ်ယၤလၢနအိၣ် ယဖိဒီးနထံၣ်ဘၣ်ယၤန့ၣ်နတဘၣ်တဲပှၤကညီဘၣ်. နမ့ၢ်တဲဘၣ်ပှၤကညီန့ၣ်ပှၤက ညီမ့ၢ်သ့ၣ်ညါဒီးမ့ၢ်ဟဲမၤန့ၢ်ယၤဒီးမ့ၢ်အိၣ်ယၤန့ၣ်ကအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးနၤန့ၣ်လီၤ.” ဖဲန့ၣ် ပှၤကညီမၤညၢ်ပၢ်ဘီၣ်လဲၤဟံးန့ၢ်အိၣ်ဘုချံၣ်န့ၣ်လီၤ.

တဘျီန့ၣ်ညၢ်ပၢ်ဘီၣ်တဲဘၣ်ပှၤကညီလၢ, “ယဲၤဒၣ်အံၤယယုၤထံတဒးဘၣ်. ပှၤယုၤ ထံဒးန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲညၢ်လံၣ်လီၤ. တၢ်လၢဘုန့ၣ်အိၣ်လၢယိၣ်ခံကိၤခံလၢလၢ်ဖးဒိၣ်သၢ ဖျၢၣ်အကဆူးလၢထံခံဒးန့ၣ်လီၤ.” ဖဲန့ၣ်ပှၤကညီလဲၤမၤကဒီးညၢ်လံၣ်န့ၣ်လီၤ. ညၢ်လံၣ်တခီတဲကဒါက့ၤပှၤကညီ, “ယမ့ၢ်လဲၤဟံးန့ၢ်က့ၤဘုန့ၣ်ယဘၣ်ယိၣ်လၢန သုကအိၣ်ယုၢ်ဘၣ်ယၤဒီးဘုလီၤ.” ပှၤကညီတခီအၢၣ်လီၤအသးလၢလီၤစါဖိ, လီၤ စါလံၤသၢတအိၣ်ယုၢ်အိၣ်ဒီးဘုဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီညၢ်လံၣ်လဲၤဟံးန့ၢ်ဝဲဘု ချံၣ်ဒီးပအံၤချံၣ်ခံမံၤဝံၤဟဲက့ၤစိၣ်န့ၢ်ဝဲပှၤကညီန့ၣ်လီၤ. ဒီးပှၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်ကိးဖိၣ် က့ၤဝဲအဖိအလံၤတဖၣ်ခဲလၢ်ဒီးမၤလိာ်ဝဲဒၣ်ဒ်အံၤ, “တာ်လၢညၢ်ပၢ်ဘီၣ်ဒီးညၢ်ပၢ် ကျဲခဲဘၣ်အံၤလီၤစါဖိလီၤစါလံၤမံသုသုတအိၣ်အဝဲသ့ၣ်တဂ့ၤ. တၢ်လၢညၢ်ပၢ်ဘီ တဘၣ်အံၤမ့ၢ်ညၢ်တဘၣ်, ပၢ်လၢဘီ, ပၢ်လၢမ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ညၢ်လံၣ်လၢအမ့ၢ် ညၢ်ပၢ်ကျဲတဘၣ်အံၤမ့ၢ်ညၢ်တဘၣ်လၢအပၢ်ကျဲပၢ်ကပိၤ, တၢ်လီၢ်လၢပှၤလဲၤတ သ့ဘၣ်န့ၣ်လဲၤဝဲသ့လီၤ. အိၣ်အိၣ်နီတဘၣ်တဂ့ၤ.” ပှၤသးပှၤလၢပျၢၤန့ၣ်ဘၣ်ယးဒီး ညၢ်ခံကလုာ်အံၤတအိၣ်ဝဲနီတကလုာ်ဘၣ်.

တုၤမ့ၢ်ပှၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်ဘၣ်က့ၤဘုဒီးပအံၤဘၣ်ဆၣ်အိၣ်ဝဲတသ့ဘၣ်ဒီးဘၣ်ဟး ယုက့ၤဝဲဒၣ်မ့ၢ်အူကဒီးလီၤ. ဖဲအဟးယုက့ၤမ့ၢ်အူအခါထံၣ်ဝဲလၢဒွဲၣ်တဘၣ်ဒီးအ တၢ်စံးဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ, “မ့ၢ်အူအိၣ်ခူသ့ၣ်အလီၢ်န့ၣ်ယထံၣ်ချူးအိၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢ ယထံၣ်ချူးအိၣ်အယိအဝဲတဲယၤလၢနထံၣ်ယအိၣ်ခူသ့ၣ်ဒီးတဘၣ်တဲဘၣ်ပှၤကညီ တဂ့ၤ. နမ့ၢ်တဲဘၣ်ပှၤကညီဒီးပှၤကညီမ့ၢ်မၤန့ၢ်ယၤဒုကယိအိၣ်ဒၣ်နၤလၢယၤတ က့ၢ်န့ၣ်လီၤ.” ထဲန့ၣ်တဘျီပှၤကညီတဲဘၣ်ဒွဲၣ်လၢ, “ပတအိၣ်နၤဘၣ်. ပကအၢၣ် လီၤသးဒီးနၤလီၤ.” အန့ၣ်တဘျီဒွဲၣ်တဲဘၣ်က့ၤပှၤကညီလၢ, “တာ်လၢမ့ၢ်အူန့ၣ် လဲၤယုၢ်အိၣ်လၢဝၣ်အပူၤလီၤ. နမ့ၢ်မၤန့ၢ်ဝၣ်ဒီးတိသ့ၣ်ဖးအိၣ်ခံကွဲးဂူၢ်အိၣ်န့ၣ်နက ထံၣ်န့ၢ်မ့ၢ်အူဖဲန့ၣ်လီၤ.” ဖဲန့ၣ်ပှၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်ကိးဖိၣ်က့ၤအဖိအလံၤခဲလၢ်

ဒီးတဲဘၣ်ဝဲလၢဒွဲၣ်သိ, ညၣ်ပၢ်ဘီၤဒီးညၣ်ပၢ်ကျဲၤသၢဘၣ်အံၤလီၤစီၤဖိလီၤစီၤလံၤ
အိၣ်အဝဲသ့ၣ်နီၣ်တဘျီတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤပှၤသးပှၤတဲစီၤကဒီးဝဲတၢ်တဲအိၣ်တယုၤ,

ထးခိၣ်ဘၣ်တဲခိၣ်ဘၣ်လဲၤ

ပဒုၣ်တၢ်န့ၢ်ပဟးတၢ်ဖျဲး

ထးခိၣ်မ့ၢ်တဲခိၣ်ဘၣ်လဲၤ

ကီၤဝံၤထံၣ်န့ၢ်အိၣ်ဘၣ်ထံဆ့

ဒီးတဲဝဲလၢတၢ်တဲဒိတယုၤဒ်အံၤလီၤ, တဘျီန့ၣ်အံးသံးထီၣ်နီၣ်ဒ်အိၣ်ဝဲတဂၤ, အိၣ်ဝဲ
လၢပှၤမ့ၢ်သီထီၣ်အပူၤထဲတဂၤဇီၤလီၤ. ဘၣ်တဘျီပှၤခးတၢ်ဖိတဂၤဟးခးအိၣ်တၢ်တ
နံၤဘၣ်တနံၤဒီးတနံၤန့ၣ်အဝဲလဲၤတုၤလၢအံးသံးထီၣ်နီၣ်ဒ်တဂၤအိၣ်တၢ်အလီၤဒီးထံၣ်
ဝဲလၢအံးသံးတဂၤအံၤအနီၣ်ဒ်ဖးထီၣ်လုၤက့ၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လီၤဆီဘၣ်အီၤအယိအံး
သံးန့ၣ်တဲဘၣ်ပှၤခးတၢ်ဖိဒ်အံၤ, “နထံၣ်ယၤဒုနကွၢ်ယၤကလီၤဆီဘၣ်နၤဒိၣ်မးလၢ
ယနီၣ်ဒ်ဖးထီၣ်အယိလီၤ. သနၣ်က့ၤနတဘၣ်တဲပှၤနီၣ်တဂၤဘၣ်, နမ့ၢ်တဲပှၤဒုနခိၣ်က
ဘၣ်လဲၤလီၤ. ယဟးတကဲဘၣ်”. တဘျီန့ၣ်ပှၤခးတၢ်ဖိတဂၤဟဲက့ၤဆူအဟံၣ်ဒီးအ
သးတမ့ၢ်ဘၣ်, မိၣ်တဲဘၣ်နီၣ်ဟူဘၣ်သးပှၤအဂၤလၢအံးသံးတဂၤအခါဒုဖးထီၣ်
လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲလဲၤဆူစီၤပၤအအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်စီၤပၤလၢ, “ကစၢ်စီၤပၤဇၢ, ယ
ဘၣ်သးတဲနၤတၢ်တမံၤ. ယဟးခးအိၣ်တၢ်တနံၤယလဲၤထံၣ်လၢအံးသံးတဂၤအိၣ်
လၢပှၤပူၤအနီၣ်ဒ်ဖးထီၣ်လုၤမးလီၤ.” စီၤပၤတဲဘၣ်ပှၤခးတၢ်ဖိတဂၤန့ၣ်, “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်
မၤအံးသံးတဂၤန့ၣ်ဟဲလၢယအိၣ်တက့ၢ်. ယဘၣ်သးထံၣ်အဝဲစ့ၢ်ကီၤလီၤ.” ပှၤခး
တၢ်ဖိလၢအမ့ၢ်ဖိၣ်ယဲတဂၤအံၤတဲစီၤပၤဝံၤဘၣ်လဲၤဝဲဆူဖုအံးသံးတဂၤန့ၣ်အအိၣ်
လီၤ. ပှၤခးတၢ်ဖိတဂၤအံၤတုၤအတုၤလၢဖုအံးသံးအအိၣ်တဘျီအတၢ်တဲအီၤ, “ဒ်
လဲၣ်, နပၢ်ထီၣ်ဂီၤမးလဲၣ်..” အဝဲတဲဆၢဖုအံးသံး, “စီၤပၤအဲၣ်ဒီးထံၣ်နၤ, မၤန
လဲၤလၢအအိၣ်..” ဒီးဖုအံးသံးတဲဘၣ်အီၤ, “ယတဲနၤလံ, နတဘၣ်တဲပှၤနီၣ်တဂၤ
ဘၣ်. ယဟးတကဲဘၣ်ယတဲနၤ, အခဲအံၤနကဘၣ်လဲၤပုယၤလီၤ.” တဘျီန့ၣ်ပှၤ
ခးတၢ်ဖိတဂၤအံၤဘၣ်ပုထီၣ်ဝဲဖုအံးသံးဒီးဘၣ်လဲၤပုဆုၤဝဲဆူစီၤပၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
တုၤမ့ၢ်စီၤပၤထံၣ်ဘၣ်ဖုအံးသံးတဘျီအတၢ်လီၤဆီဘၣ်စ့ၢ်ကီၤအီၤလၢအနီၣ်ဒ်ဖးထီၣ်
လုၤက့ၤန့ၣ်လီၤ. စီၤပၤတဲဘၣ်ဖုအံးသံး, “နက့ၤက့ၤသ့လံ.” တဘျီန့ၣ်ပှၤခးတၢ်ဖိတ
ဂၤဘၣ်လဲၤပုဆုၤကဒီးဖုအံးသံးတုၤလၢအအိၣ်တၢ်အလီၤတစုန့ၣ်လီၤ. အယိန့ၣ်ထး
ခိၣ်မ့ၢ်တဲခိၣ်ဘၣ်လဲၤဝဲဒုၣ်လီၤ.

လၢပျၢၤယိၣ်တၢ်ဒီးယိၣ်မဲးကဲထီၣ်အဂ့ၢ်

လၢပျၢၤန့ၣ်စီၤပၤအိၣ်ဝဲတဂၤ, ဘၣ်တနံၤတခီၣ်အဝဲကိးဖှိၣ်ဝဲပှၤန့ၣ်သီဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဝံၤဒီးတဲဝဲလၢအကတုထီၣ်ယိၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. အယိၣ်န့ၣ်ပှၤန့ၣ်သီဖိသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤန့ၣ်န့ၢ်ဟီၣ်ခိၣ်ကပံၤလၢနီၣ်ပူၤဒီးမၤပှၤပိၣ်မုၢ်ပိၣ်ခွၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ယီၤဘျၢၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ဝံၤတုထီၣ်ယိၣ်တၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤလၢအဝံၤတဘျီမၤဘျၢၣ်မၤဘၢက့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲစီၤပၤမၤဘျၢၣ်အယိၣ်တၢ်ဒီးအခါန့ၣ်ဘၣ်ယးဒီးပှၤဖှိၣ်ဖိယၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တဖုးလဲၤဝဲလၢအကလဲၤမၤဘျၢၣ်ယိၣ်အဂီၢ်ဘၣ်ပှၤမ့ၢ်လဲၤမၤဘျၢၣ်ယိၣ်န့ၣ်ကဘၣ်မ့ၢ်ထဲပှၤဒိၣ်ကျိၣ်ဒိၣ်စ့ဒီးပှၤတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤဖှိၣ်ဖိဒ်သိးဒီးဖိၣ်ယဲလဲၤမၤဘျၢၣ်ဝဲတန့ၢ်ဘၣ်. လၢတၢ်န့ၣ်အယိၣ်ဖိၣ်ယဲတဂၤဒီးပှၤဖှိၣ်ဖိယၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကိးထီၣ်လိာ်အသးလၢကတုထီၣ်စ့ၢ်ကိးယိၣ်အဂီၢ်လီၤ. ဖိၣ်ယဲတဲလိာ်အသးဒီးပှၤဖှိၣ်ဖိယၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်လၢ, “ပဲဒၣ်အံၤပတၢ်တအိၣ်တယၤဘၣ်အယိၣ်ပကတုထီၣ်လၢယိၣ်မဲးလီၤ.” ထဲန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်လဲၤမၤန့ၢ်ဝဲမဲးလၢကၢၢ်ကီၤလၢလၢပှၤတ အိၣ်လဲၤယီၤလဲၤခါဘၣ်နီၣ်တဂၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ပှၤလဲၤဝဲသကိးမဲးဒီးဟဲက့ၤပၣ်ဖှိၣ်ဝဲ, ဒီးန့ၣ်ဝဲဒၣ်ဒီးရီၤဖိၣ်ယဲဝဲတရံး, တဖုးလဲၤန့ၣ်လီၤတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်, ဘၣ်ယိၣ်ဝဲလၢတၢ်ကယီၤဘၣ်ခါဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤလၢမဲးအါလံတစုတုထီၣ်ဝဲယိၣ်အခိၣ်ထံးတနံၣ်န့ၣ်သၢပတီၢ်, ဒီးလၢခံတနံၣ်တုထီၣ်ကဒီးဝဲခဲလၢၢ်ယဲၤပတီၢ်ဒီးမၤကဒီးတနံၣ်တုထီၣ်ကဒီးဝဲန့ၣ်ပတီၢ်တပတီၢ်ဒီးဝဲပဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢယိၣ်မဲးန့ၣ်ပှၤတုဝဲထဲန့ၣ်ပတီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲယိၣ်မဲးဝံၤဝဲတဘျီထူးထီၣ်က့ၤဝဲလၢထူသဘဲ, စုသဘဲဝံၤဒီးကမၤဘျၢၣ်မၤဘၢက့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်တဲသကိးလိာ်အသးလၢပှၤလၢအအဲၣ်ဒီးလၢအကလုာ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟဲမၤဘျၢၣ်လီၤတယံၤ, ပှၤလၢအအဲၣ်ဒီးလၢအကလုာ်ကဖျိးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟဲမၤဘျၢၣ်လီၤကွဲၤ, ပှၤလၢအအဲၣ်ဒီးလၢအကလုာ်ပံၤဒီးအဲၣ်ဒီးကတိၤတၢ်သ့သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟဲမၤဘျၢၣ်လီၤပှၤသ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်. မၤဘျၢၣ်လီၤဝဲဒၣ်ယိၣ်န့ၣ်သၢနံၤသၢနၤဒီးပှၤတဂၤဒီးတဂၤလဲၤဘိၣ်ဝဲဒၣ်ဘုတဂၤတဘိၣ်, ပအံၤတဘိၣ်ဒီးခုၣ်ချံၣ်ခဲၣ်ချံၣ်လီၤ. ဘုအချံၣ်န့ၣ်ကိးဝဲလၢဘုဆဲးချံၣ်ဒီးလဲၤမၤဘျၢၣ်ယုထုကဖၣ်သၣ်ကမဲၤဝဲတဂၤဘၣ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. ပှၤလဲၤအါမဲးဒီးဖဲတၢ်မၤဘျၢၣ်ယိၣ်လၢမုၢ်နၤနီၣ်န့ၣ်ပှၤကွၢ်ထီၣ်ဖိၣ်ယဲမၤဘျၢၣ်အ

ယိပ်လၢပုၤမံခိၣ်ဒီးန့ၣ်ထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢဖိၣ်ယဲအယိၣ်န့ၣ်ကပြုၣ်ကပြီၤဒိၣ်မးလီၤ. ဖိၣ်
ယဲအယိၣ်န့ၣ်ကိးဝဲလၢယိၣ်ဘုယိၣ်မ့ၤန့ၣ်လီၤ. လၢခံက့ၤန့ၣ်ပုၤတလဲၤမၤဘျီၣ်မၤဘါ
လၢၤစီၤပၤအယိၣ်တၢးနီတဂၤလၢၤဘၣ်, ဘၣ်မနုၤအယိၣ်လဲၣ်န့ၣ်စီၤပၤအယိၣ်န့ၣ်ဖဲ
အတုၣ်အခါပုၤပိၣ်မုၣ်ပိၣ်မၤ, ပိၣ်တၢ်ပိၣ်ခွါသ့ၣ်တဖှ်ယီၤ ဘၣ်ခါဘၣ်ဒီးလဲၤမၤဝဲ
န့ၣ်ကပံၣ်လၢနီၣ်အပူၤအယိၣ်တကဆွဲကဆီဘၣ်. မ့ၣ်ဖိၣ်ယဲအယိၣ်န့ၣ်ပုၤလဲၤမၤ
ဘျီၣ်သကိးက့ၤဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်မနုၤလဲၣ်ဖိၣ်ယဲတုၣ်အယိၣ်န့ၣ်မၤဝဲမဲးလၢ
ပုၤတယီၢ်တခါအီၤဘၣ်ဒီးကဆီဝဲဒီးပုၤမ့ၢ်လဲၤမၤဘျီၣ်န့ၣ်ပုၤယုတၢ်န့ၢ်, ပုၤဘၣ်ဘျုး
ဘၣ်ဖိၣ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်အယိၣ်ပုၤလဲၤဝဲအါအါဂီၢ်ဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤမၤဘျီၣ်ယိၣ်
တဘျီလၢလၢန့ၣ်သးဝံၣ်ဒီးမၤဝဲလၢထါဒ်အံၤ,

ယၢၤထီၣ်ယွၤသက့ၤသက့ၤ
ပၢ်ယွၤလၢမူအိၣ်ဟဲက့ၤ
ယၢၤထီၣ်ယွၤသက့ၤသက့ၤ
ပၢ်ယွၤလၢမူအိၣ်ဟဲလီၤ
မူခိၣ်ထူၣ်ဖျိယွၤဟဲလီၤ
ယီၢ်လီၤကတြၢၤဒိၣ်အတီၤ
စုနၢဆံၣ်ကဲဖိဖး
ကလီးထီၣ်က့ၤကစၢ်ယွၤ
စုနၢဆံၣ်ကဲလၢဖိ
ကလီးထီၣ်က့ၤကစၢ်ကျိ
မၤဘျီၣ်ယိၣ်ဖျုးဒီးသယီ
သယီဘိဘိယိၣ်ဘိဘိ
မၤဘျီၣ်ယိၣ်ဖျုးယိၣ်ဒီးဆူ
ဆူနၢမူကစၢ်ဟဲလူၤ
မၤဘျီၣ်ယိၣ်ဆိုးဒီးကဟံ
ခိၣ်သူလၢန့ၣ်ပျံၣ်န့ၣ်ဆံ
မၤဘျီၣ်ယိၣ်ဆိုးဒီးကဟီ
ခိၣ်သူလၢန့ၣ်ပျံၣ်န့ၣ်ဝီ
သၣ်ဒီးကၣ်ဒံဝီၤဒံဝုၤ
အမဲၢ်ခံဆွဲဒီးပုၤစု

အမၤခံဆွဲးဒီးပူၤဘီ
လဲၤဆုၣ်ကီၢ်ဒီးယွၤဖိစိ
သ့ၣ်ဖိယွၤကျိၣ်နီၣ်ဒီးဒီး
လဲၤဆုၣ်ကီၢ်ဒီးယွၤဖိခွါ
သ့ၣ်ဖိယွၤကျိၣ်နီၣ်ဒီးနး
လဲၤဆုၣ်ကီၢ်လဲၤဆုၣ်ဒီးဝံ
ဆဲးနီၣ်ကီၢ်ဆၢလၢထးသံ
ယွၤဒီးဖိၣ်ယဲလဲၤဖဲးခုး
ယွၤက့ၤဖိၣ်ယဲအိၣ်တမုၢ်
ယွၤက့ၤသနံၣ်ထီၣ်တဖၣ်
တဖၣ်က့ၣ်တုၤကနံၣ်အံၤ
ယွၤက့ၤအိၣ်မ့ၤလၢနီၣ်ဘျီ
မ့ၤဆွံလၢကဲထီၣ်ကပျၢၤ
ယွၤက့ၤယွၤကျိၣ်နီၣ်ချၢၣ်ဒု
ချၢၣ်ဒီးစၢ်ယွၤခိၣ်ဝံၣ်က့ၤ
က့ၤန့ၣ်ဒီးဖိၣ်အပူၤ
အိၣ်ဒီးလီၢ်ဒီးလီၢ်ခူ
က့ၤန့ၣ်ဒီးဖိၣ်အသး
အိၣ်ဒီးလီၢ်ခူဒီးလီၢ်ဒါ
က့ၤန့ၣ်ဒီးဖိၣ်အတီၤ
အိၣ်ဒီးလီၢ်ခူဒီးလီၢ်တိ

တၢ်လၢလၢအံၤမ့ၢ်ဝဲထါအိၣ်ပညီတနီၤန့ၣ်လီၤ.
အမၤခံဆွဲးဒီးပူၤစု - န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲလၢယိၣ်လီၤန့ၣ်ဘျးလီၤဝဲဒီးပူၤသၣ်စုပူၤသၣ်ထူသ့ၣ်
တဖၣ်လီၤ.

ယွၤက့ၤအိၣ်မ့ၤလၢနီၣ်ဘျီ - နီၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဝဲ, ယွၤအဝဲ, ယွၤအနီ, စီၤပၤအနီ, အနီၢ်,
န့ၣ်ပူၤဒီးဘျီန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဖးယံၤဖးယိၣ်, ဒ်ပစံးတၢ်အသိးယွၤက့ၤလီၤမၢ်ဝဲဘျီစၢ်တလၢၢ်
အူကွဲၤန့ၣ်လီၤ.

ယူကေယူကျီနီင်ချာ်ဒု၊ မှ်ဝဲယူကကွါအခါမလိာ်ဟ်ဝဲလါတုအဆါကတိာ်
ဘၣ်ကဟဲကွါကဒါကွါဝဲလိာ်၊ ဒီးနကွါထီၣ်လါပူၤန့ၣ်သးပှ်လါပျါတဲဝဲလါအအိၣ်
ဒီးချာ်တထူၣ်၊ ချာ်တထူၣ်န့ၣ်ကစၢ်ယူကျီနီၣ်၊ ကျီတဲာ်ဝဲအဒုတဒုဒီးတုၤချာ်ဒု
တဒုန့ၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ဒီးစၢ်ကဒါကွါဒီးအဒုအဂါတဖၣ်န့ၣ်ကစၢ်ယူကဟဲကွါကဒါကွါ
လိာ်။

လၢပျၢၤပှၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဆိးဝဲဒၣ်လၢကစၢ်ခံကလိကျါလၢပှၤမုၢ်ကနၢအကျါ
 ဇီးအခါဖဲန့ၣ်စ့ၢ်ကီးယုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဂီၢ်မုၢ်ဂီၢ်ပၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢတၢ်အုးယုၣ်ဖါ
 သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ထံၣ်ပှၤကညီလၢအမ့ၢ်ပိၣ်ခွါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အ့ၣ်သံကွံာ်ဝဲ, မ့မ့ၢ်ပှၤ
 ပိၣ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒုးကဲဝဲလၢအမါလီၤ. ပှၤပိၣ်ခွါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မၤဘူးက့ၤအဖိအ
 မါတဘူၣ်လၢၤဘၣ်. ဘၣ်ဟးအိၣ်ခူသ့ၣ်ဇီးအဟံၣ်ဖိယိဖိအယိလၢခံက့ၤန့ၣ်အမါဒါ
 ထီၣ်, အိၣ်ဖျါထီၣ်က့ၤအဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဆူၣ်အိၣ်ဖးထီလီၤကံက့ၤလၢတၢ်အုးယုၣ်
 သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

၅၅

မၤဝဲဒ်ကယူၤပှ်မၤအဝဲသ့ၣ်အသိးဝံၤဒီးကယူၤပှ်တဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒ်အံၤ, “အံၤဒုယကွၢ်သုယသးကညီၤဘၣ်သုဒိၣ်မးလီၤ. ယကပြးစၢၤဘၣ်သးနသုလီၤ. ယမ့ၢ်ပြးစၢၤက့ၤနသုန့ၣ်သုကအၢၣ်လီၤယၤစ့ၢ်ကိးဧါ. သုတဘၣ်အိၣ်ယၤနီတဘျီဘၣ်န့ၣ်မ့ၢ်သုအၢၣ်လီၤယၤကကဲဧါ.” ဒီးပှၤကညီပိၣ်ခွါသ့ၣ်တဖၣ်အၢၣ်လီၤဝဲလၢ, “ပတအိၣ်သုလၢၤဘၣ်” န့ၣ်လီၤ.

တဘျီန့ၣ်ကယူၤပှ်လဲၤဆူဘိကိၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်ဘိကိၣ်လၢ, “နဲနသူးန့ၣ်ပှၤကညီအပျၢ်တက့ၢ်. ယတဲအဝဲသ့ၣ်ဝံၤလံၤလၢအတအိၣ်လၢပှၤလၢၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.” ဘိကိၣ်သံကွၢ်, “ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အယဲၣ်ပၣ်ဧါ. မ့ၢ်ပၣ်တခီဟဲစိၣ်န့ၣ်ယၤယဲၣ်တက့ၢ်.” ပှၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤစိၣ်န့ၣ်ဝဲဘိကိၣ်အယဲၣ်ဒီးဘိကိၣ်မၤအလဲၤကျိန့ၣ်ဝၣ်ပျၢ်ဒီးဘိကိၣ်သူးလိအဝဲသ့ၣ်လၢပျၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘိကိၣ်န့ၣ်သူးပျၢ်ဒီးအစုနဲၣ် (စုမုၢ်ယုၣ်) တဲကွံာ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. အခဲအံၤနမ့ၢ်ထံၣ်ဘၣ်ဘိကိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်နကွၢ်ကွၢ်အစုနဲၣ်တဲတဘိလီၤ. မ့မ့ၢ်ကယူၤပှ်တခီတုန့ၣ်ဝဲပှၤကညီလၢချံၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤလၢချံၣ်ကဲထီၣ်ပျၢ်ကဲထီၣ်ဝံၤတဘျီဘိကိၣ်တဲဘၣ်ပှၤကညီ, “ပျၢ်ဝါဒ်အံၤန့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်သုဒုးတၢအုးယုၣ်တနၢၤဘၣ်. သုၣ်ကဘၣ်ဖျၢၤသုပျၢ်ခိၣ်ဒီးစုၣ်အထူးမးသုးဒုးတၢအုးယုၣ်ကနၢၤလီၤ.” ထဲန့ၣ်တဘျီဘိကိၣ်လဲၤဒုးနဲၣ်ပှၤကညီလၢစုၣ်အထူၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘိကိၣ်မၤအဝဲသ့ၣ်ကွးဘျူးစုၣ်ထူၣ်အဖံးဒီးဖဲစုၣ်အထူးလီၤန့ၣ်ခွါဝဲဒီးအပျၢ်ခိၣ်ကိးဘ့ၣ်ဒဲးဝံၤလိယုၣ်ဝဲအပျၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ဘိကိၣ်တဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢတဘျီအံၤသုတဘၣ်ကိၢ်တၢနီတမံၤလၢၤဘၣ်. သုဒုးတၢအုးယုၣ်ကနၢၤဝဲဂ့ၤဂ့ၤလီၤ. ပျၢ်အံၤမ့ၢ်ဘၣ်တပျၢ်တၢအုးယုၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဆၣ်သံဝဲသုလီၤ. အန့ၣ်တဘျီ, ပှၤကညီသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤကျိန့ၣ်ဝဲဝၣ်ကျုၣ်ဒီးကျိန့ၣ်ဝဲမိကိးဂၤဒဲး, ဒီးသံးလီၤဝဲပျၢ်စုၣ်အိၣ်ဒီးစုၣ်အထူးဒီးပျၢ်ဝါဝံၤတုၤမ့ၢ်နၢၤခီတုၤယီၤတဘျီက့ၤကဒါက့ၤဝဲဆူအဖိအမၤအအိၣ်ကိးဂၤဒဲးလီၤ. အဖိအမၤသ့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်တဘျီသ့ၣ်သုးဒုးဒိၣ်မးမ့ၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်လီၤမၢ်ယံာ်အယိလီၤ. အဖိအမၤတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ, “ပဆိကမိၣ်လၢယုၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤသံသုလၢာ်လံ. မ့ၢ်လၢသုအိၣ်ဒီးအယိပသးစုဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.” တဘျီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တဲဘၣ်က့ၤအဖိအမၤလၢ, “တဘျီအံၤတဘၣ်ကိၢ်တၢလၢၤတဂ့ၤ, တၢအုးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤပကဒုးဖျိးကွံာ်အဝဲသ့ၣ်လီၤ.” တချူးမ့ၢ်ဆ့ၣ်ဝါဒဲးဘၣ်န့ၣ်ပှၤကညီပိၣ်ခွါသ့ၣ်တဖၣ်ဟံးန့ၣ်တၢလီၢ်တၢ်ကျဲၤဂ့ၤဂ့ၤဝံၤတုၤလၢမ့ၢ်ဆ့ၣ်

ထီၣ်တံကပီၤသူလုသူလုအခါတၢ်အးယုၣ်ဂီၢ်မုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢတံတပလီၢ်သူၣ်ပလီၢ်သးအပူၤဟဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ပုဂံကညီပိၣ်ခွါသ့ၣ်တဖၣ်ဒးအဲဒ်သ့ၣ်လဲးကူၣ်, တၢ်မးလၢမုၢ်ထူၣ်မုၢ်ယုၢ်တဘျီတၢ်အးသ့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်လိာ်က့ၤအသးလၢအသကိးသ့ၣ်တဖၣ်လီၤယံၤမံလီၤအါအါဂီၢ်ဂီၢ်လၢအဘၣ်ပျီၣ်စုၣ်အယိဖအအိၣ်က့ၤစ့ၤကိာ်ဖိန့ၣ်ထွးထီၣ်ယုၢ်ကွံာ်ဒ်ဆူကစၢ်ခံကလိကျါန့ၣ်လီၤ. စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်, ပုဂံကညီတဖၣ်အိၣ်မုၢ်အိၣ်ခုၣ်ဘၣ်က့ၤဒ်န့ၣ်လီၤ.

တံလၢချံၣ်သၢနၢၣ်လၢပုဂံကညီစူးကါဝဲလၢညါန့ၣ်ကဲထီၣ်ဝဲလၢကယူၤပျီၣ်တုၣ်န့ၢ်အဲဒ်သ့ၣ်ဒီးပျီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်ဝဲလၢဘိကိာ်တုၣ်န့ၢ်အဲဒ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိ, ကယူၤပျီၣ်ဒီးဘိကိာ်န့ၣ်ပုၤသးပျီၣ်လၢညါသ့ၣ်တဖၣ်တအိၣ်အဲဒ်သ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်မုၢ်ဝဲဒ်တံတဲစါအဂ့ၢ်ဖျါဝဲလၢထးအသးန့ၣ်လီၤ.

ဆၣ်ဒါမုၢ်ကဲထီၣ်အဂ့ၢ်

တံတဲဝဲလၢညါန့ၣ်ပုၤဒီမါဝါအိၣ်ဝဲခံၤလီၤ. အဲဒ်သ့ၣ်ခံၤန့ၣ်ထီၣ်ဖိန့ၣ်ဒီးမုၢ်ဝဲအပိၣ်ခွါဖိန့ၣ်ဂဲလၢာ်လီၤ. ပုၤဒီမါဝါခံၤအံၤလုၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲအဖိခွါန့ၣ်အံၤအါနံၣ်အါလီၤဒီးလၢခံက့ၤအမိဆိးက့ၤထီၣ်ယံၤယံၤအတၢ်ဆါမုၢ်လၢကမူအဂီၢ်တအိၣ်လၢဘၣ်. ဒီးအဲဒ်တဲဘၣ်အဝါ, “ယတၢ်ဆါအံၤဘၣ်ဒီဘျီက့ၤတသ့လၢဘၣ်. ယဆိကမိၣ်လၢယကဘၣ်သံဒီးယတၢ်ဆါလၢတယံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ယမုၢ်သံန့ၣ်ဟံးန့ၣ်နမါလၢအသီလၢတဂ့ၤ, နမုၢ်ဟံးန့ၣ်နမါလၢအသီန့ၣ်ကမၤနးမၤဖျိၣ်ပပိလီၤ. အယိယမုၢ်သံန့ၣ်တဘၣ်ဟံးန့ၣ်နမါလၢအသီဘၣ်.” လၢခံစ့ၤန့ၣ်စ့ၤသီအမါသံသဒ်အဲဒ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖိခွါန့ၣ်အံၤအပါန့ၣ်အမံၤမုၢ်ဝဲခိၣ်သူလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခိၣ်သူလီၢ်အံၤအိၣ်က့ၤဒီးအဖိခွါန့ၣ်, ဒီးတယံၤတမိာ်အဲဒ်ကဟံးက့ၤအမါလၢအသီတဂၤလၢအမံၤမုၢ်ဝဲ ဒုၣ်မုၢ်ဘီ န့ၣ်လီၤ. အယိ, အဖိခွါန့ၣ်တဲဘၣ်အပါ, “မိမိတချုးသံဒီးဘၣ်န့ၣ်မၤလိာ်ပါလၢတဘၣ်ဟံးန့ၣ်နမါလၢအသီတဂ့ၤ. နမုၢ်ဟံးန့ၣ်နမါလၢအသီန့ၣ်ကိာ်သးဝဲလၢအတအဲၣ်ပုၤဘၣ်, ကမၤဆူးမၤဆါပုၤလီၤပါစါ”. ခိၣ်သူလီၢ်တဲဘၣ်က့ၤအဖိခွါန့ၣ်အံၤ, “သုတဘၣ်ကိာ်ဘၣ်ဖိခွါသ့ၣ်, ပါပါအိၣ်ဒီးတဘၣ်ကိာ်တၢ်နီတမံၤတဂ့ၤ”. လၢတၢ်န့ၣ်အယိအဖိခွါန့ၣ်တဲဘၣ်အါလၢအပါတၢ်နီတမံၤလၢဘၣ်.

လၢခံၣ်အါနံၤအါသီန့ၣ်နီၣ်ဒုၣ်မုၢ်ဘီကွၢ်က့ၤအဝၤအဖိခွါနွံၤန့ၣ်တဘၣ်မဲၣ်အဝဲလၢၤဘၣ်. အယီၤကူၣ်ထီၣ်ဝဲတာ်အၤလၢအဝၤအဖိခွါနွံၤအဖိခိၣ်ဒီးလီၤဆါထီၣ်အသးဒီးတဲဘၣ်အဝၤလၢ, “တာ်တမုၢ်တယုၢ်ယၤလၢၤဘၣ်. တဘျီညါအံၤနမ့ၢ်လဲၤလီၤသံကွံာ်နဖိခွါသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဒုယအိၣ်မုၢ်ထီၣ်က့ၤတသ့လၢၤဘၣ်လီၤ. နမ့ၢ်တလဲၤလီၤသံကွံာ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒုယအိၣ်မုၢ်ထီၣ်က့ၤတသ့လၢၤဘၣ်လီၤ. နမ့ၢ်အဲၣ်နဖိတခီတဘၣ်လဲၤလီၤသံကွံာ်အဝဲသ့ၣ်တဂ့ၤ. နမ့ၢ်အဲၣ်ယၤတခီနကဘၣ်လဲၤလီၤသံအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ”. ထဲန့ၣ်တဘျီခိၣ်သုလီၤဆိကမိၣ်တာ်ယၢ်ခီယၢ်ခီလၢအဝဲလီၤကီၤဘၣ်အဖိခွါသ့ၣ်တဖၣ်ဒိၣ်မးဒီးလီၤကီၤဘၣ်စ့ၢ်ကီးနီၣ်ဒုၣ်မုၢ်ဘီတဂၤအံၤဒိၣ်မးလီၤ.

တမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤခိၣ်သုလီၤတဲဘၣ်အဖိခွါသ့ၣ်တဖၣ်ဒိၣ်အံၤ, “ဖိခွါသ့ၣ်ဒၢ, ခဲမုၢ်ဆုၣ်ပကလဲၤအိၣ်ဝံၣ်မ့ၤ, ဘိၣ်ထီၣ်မ့ၤခဲမုၢ်ဆုၣ်တက့ၢ်”. တဘျီန့ၣ်, လၢဂီၤခီအဖိခွါဖိနွံၤဘိၣ်ထီၣ်မ့ၤဘိၣ်ဖးဒိၣ်တဘိၣ်ဝံၤလဲၤသကိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤလၢပုၢ်လၢကျါအခါခိၣ်သုလီၤတဲဘၣ်အဖိခွါသ့ၣ်တဖၣ်လၢ, “အိၣ်ခိးပါပါတစီၤဖိ, ပါပါတလဲၤယုၤအိၣ်တာ်ဒီးတာ်လၢဝံၤမးပကအိၣ်မ့ၤ” ဒီးအဖိခွါသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ခိးအီၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤတလၢထီၣ်အဖိခွါသ့ၣ်တဖၣ်ဝံၤအဝဲဟဲက့ၤကဒါက့ၤဝဲဒၣ်ဆူအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. အဖိခွါသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ခိးအဟဲတုၤလၢအဝဲသ့ၣ်သ့ၣ်ဝံၤအသးဖးဒိၣ်ဒီးတဲလိာ်အသးလၢ, “ပအိၣ်ခိးပါပါတကဲဘၣ်, ပကအိၣ်မ့ၤလီၤ.” ဖဲန့ၣ်တဘျီအဝဲသ့ၣ်ဘျၣ်လီၤက့ၤအမ့ၤဘိၣ်, ဟ့ၣ်လီၤဒုးအိၣ်ဝဲအထွံာ်ဖိတစးဝံၤအိၣ်သကိးဝဲလီၤ. တၢ်ခံးလီၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်မဲၣ်လၢပုၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. တုၤမုၢ်မုၢ်ဆုၣ်ဝါထီၣ်တဘျီဒိပုၢ်ဝဲၣ်ခွါဒီးထွံာ်ဖိတဖုာ်ထီၣ်လိာ်သးအခံးဟဲက့ၤက့ၤဝဲဒၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟဲက့ၤဟးဝဲဒီးတုၤလၢအဟးတဘၣ်လၢၤဘၣ်တစုထွံာ်ဖိတဖုာ်လူၤနၢကွၢ်တာ်လၢအံၤလၢဘး, ဒီးအဝဲသ့ၣ်ပိာ်ထီၣ်ထွံာ်ဖိအခံးဟဲက့ၤသကိးဝဲဒၣ်လီၤ.

ဖဲခိၣ်သုလီၤဟဲက့ၤတုၤလၢအဟံၣ်တစုအမါထံၣ်လီၤအီၤဒီးသံကွၢ်အဝၤ, “နလဲၤလီၤသံနဖိဝံၤလံၤခါ”. အဝၤတဲဆါအီၤလၢဝံၤလံၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲတဲဘၣ်အဝၤ, “စးထီၣ်ဖဲနဟးလီၤဒီးလဲၤလီၤသံနဖိန့ၣ်ယအိၣ်မုၢ်ထီၣ်သပုၢ်ကတၢ်လီၤ”. တတီၤဒိၣ်ဒိၣ်အဖိခွါနွံၤဟဲက့ၤပာ်ထီၣ်ဒီးဖဲမုၢ်ပုၢ်ထံၣ်လီၤပုၤဖိဟဲက့ၤတုၤတဘျီလဲၤဟံးန့ၢ်ဝဲဆီဒိၣ်တဖျါ, ကမၤထီၣ်ဝဲဒီးတဲန့ၢ်ကဒီးဝဲအဝၤ, “နဖိခွါတဖၣ်ဟဲက့ၤတုၤအယီၤဘိးပၤထံးညိးထီၣ်ကဒီးလံ. လဲၤလီၤသံကဒီးတက့ၢ်”. တဘျီန့ၣ်ခိၣ်သုလီၤအ

တစ်ဆင့်ကမိန်အိတ်တိုင်းလေးကွက်အစလေးလှူလီတပုဂံ၊ ပတ်ဘာလီဝဲ
ဒီးသုဂံလှူလီအဖွဲ့ခိုင်းဝဲဟဲကွက်တဘျီအဖွဲ့ခိုင်းတဖုဒ်အံ၊ “ဖိခိုင်းသုဂံ၊ ပါထံ
ထီးမံကသွံတဖုဒ်ခိုင်းသုဂံတဘျီတိုင်းမု၊ ပကလဲဆဲးသကိးထီးတဖု” နှုလီ။

မုဆုဂံတိုင်းတနံတဘျီတိုင်းမုဝဲလဲသကိးဝဲဒ်နှုလီ။ တံတဘျီနှုတလဲကိး
လၢဝဲအထွံဖိတဖုနှုလၢတဘျီ။ ဝဲအလဲလၢကျဲအခါအဖွဲ့ခိုင်းသဒါလၢအသးအိန်
လွံနံတဘျီတကၢနုအိန်ဒီးစုညကမဲပုတသးတဘျီလၢအမိဟုဂံလီလံတံ
အီလီလီ။ ဝဲအလဲလၢကျဲအခါထံဝဲလၢပုသုဂံကထံတကျိးအယိဟုဂံလီဝဲအ
ပံလၢစုတသးဒီးမၤအပံပုနုအီကထံဒီးအပံတဲအီလၢ၊ “ဖိသဒါ၊ စုဖိအံနု
ပုတဘျီကမၤဧ”။ အဝဲတဘျီအပံ၊ “ဟုဂံလီယၤလၢနထွံမိ” ဒီးအပံဟုဂံလီ
ဝဲအထွံမိ၊ အဝဲဒီးနုထွံဒီးဒီးဘၢကွံဝဲစုဖိဒီးလဲပုအိန်ကထံနုဝဲဒ်နံတဘျီ
လဲတခါဒီးအိန်ဝဲတခါလီ။ တုလၢအတုလၢတပုဂံတဘျီအပံတဲအဝဲသုဂံ၊
“အအံယကဆဲးလီတဘျီဒီးသုဖုလီသကိးကိးဂၤဒီးယုယုတကွံ”။ တဲဝဲတဘျီ
ယိပံတကၢဆဲးလီအဘိဒီးအဝဲသုဂံဖုလီသကိးဝဲကိးဂၤဒီးဝဲအပံထူးထီဂံကွၢအ
ဘိနှုလီ။ အဝဲသုဂံအိန်တံကွၢလၢတပုဂံတကွၢသုဂံနှုလီ။ ထဲနှုတဘျီ၊ အ
ပံဟဲကွၢဝဲဒ်နှုလီ။ လၢမုနုအီအဝဲသုဂံအဒိပုဂံနံဂံသကိးဝဲတံပုသီတ
နုကျဲလီလီ။ တုလၢမုဂံဝဲထီဂံနုအပုသဒါသံကွၢအဝဲ၊ “တံတနုညါအံသု
မံနုမုသုမံမိတံတမံမံစုကိးဧ”။ အဝဲလၢအဒိတကၢတဲဝဲ၊ “ယဲယမံမိဒုဂံ
တတံဒီးညုတကံ”၊ အဝဲတကၢတဘျီတကၢနုမံမိတံဒ်နှုကိးဂၤဒီးလီ။ အပု
သဒါတကၢတဲထီဂံဝဲ၊ “ယဲယမံမိလၢပထီပစိထီဂံလိာ်ပသးတကၢတဘျီတကၢဒီးပ
တုထီဂံကွၢလၢတပုဂံအဒိခိုင်းလီ”။ ထဲနှုတဘျီအဝဲသုဂံထီပစိထီဂံလိာ်အသး
တကၢတဘျီတကၢဒီးတုအပုသဒါတကၢတုလၢတဖိခိုင်းတဘျီထူးထီဂံဝဲအယိဖိတ
ဘျီဒီးလဲကျိနုဝဲဝဲတဘျီဝဲဟဲကွၢဂံလီလီနုဝဲအဝဲသုဂံတဖုဒ်နှုလီ။ အယိအ
ဝဲသုဂံတဖုဒ်ဟဲကွၢထီဂံကွၢလဲလၢတပုဂံအချဲကိးဂၤဒီးနှုလီ။ ဝဲတဘျီနှု
တကွၢသုဂံဟဲကွၢကဒီးဝဲဆုအဟံကိးဂၤနှုလီ။ တုလၢဟံဒီးအပံအမိထံ
လီကဒီးအဝဲသုဂံဒီးလဲမၤနုကဒီးဆီဒ်အသီတဖျုဂံ၊ ကမၤထီဂံဝဲဝဲကအက
စုကဒီးဝဲလီ။ ဒီးအဝဲတဘျီအဝဲလၢ၊ “နကဘျီလဲမၤသံကဒီးနမိတကွံ၊ ကွံ
လၢအံယဘိးပညးထီဂံကဒီးလံ” နှုလီ။

တဘျီန့ၣ်ဖါတာ်ခိၣ်သူလီၤလဲၤဟးယုန့ၣ်တရံၣ်နွံဖျၢၣ်, ဟဲက့ၤစိၣ်ဝဲဝဲလူၤဖီၣ်ဒါန့ၣ်ဝဲ
အဖိလၢတရံၣ်အပူၤတကၤဘၣ်တကၤ, တရံၣ်တဖျၢၣ်အဖိခွါတကၤဒီးစၢတံၣ်ဝဲအခိၣ်
ယံးယံးလၢကထီၣ်ထွံလီၤဝဲအဂီၢ်လီၤ. လၢထံကျိအဆၢလၢ်ခိတကၤပၤန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီး
ဒီးတကၤအတနီၤဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်ဒီးတာ်လီၤလၢတနီၤအပူၤကိးမံၤဒဲးန့ၣ်ဒီးတကၤအိၣ်
ကွံာ်ဝဲခဲလၢ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီဖါတာ်ခိၣ်သူလီၤလဲၤတၢၤလီၤကွံာ်တရံၣ်နွံဖျၢၣ်
လၢအဖိခွါတဖၣ်အိၣ်လၢအပူၤလၢထံကျိပူၤခဲလၢ်လီၤ. တရံၣ်တဖၣ်လီၤထွံဒီးလီၤ
ဘၣ်လၢဒီးတကၤအတနီၤအပူၤဒီးဖဲမုၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်ဒီးတကၤဖးဒိၣ်လဲၤလီၤကွၢ်က့ၤအ
တနီၤဒီးထံၣ်ဝဲလၢတရံၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အခါစံးဝဲ, “ဟါ, တာ်တဂီၢ်အံၤတနီၤတဖျၢၣ်ဘၣ်
ထဲတရံၣ်လီၤ, ဒ်လဲၣ်ခိလဲၣ်.” အန့ၣ်တဘျီလဲၤလီၤမၤန့ၢ်ကွံာ်ဝဲတရံၣ်ဒီးအိးထီၣ်ကွၢ်
ဝဲဒီးထံၣ်ဘၣ်ဝဲလၢပုၤပိာ်ခွါဖိအိၣ်လၢအပူၤတဖျၢၣ်တကၤ, တဖျၢၣ်တကၤလီၤ. ဒီးတ
ကၤထဲထီၣ်ဝဲ, “ယုၢ်ဂီၢ်ယဲးဖိသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဘၣ်ပူၤလီၤ. အိၣ်ကဘဲ, ကဘၣ်အိၣ်
ကွံာ်ခဲလၢ်လီၤ”. ဖဲန့ၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်တဲဝဲ, “ဖုဒီးတကၤဖးဒိၣ်ဒါ, အိၣ်ပုၤတဂ့ၤ. ပ
ဝဲဒၣ်အံၤပုၤကမၤသံပုၤစ့ၢ်ကိးလီၤ. ပဟဲလီၤဘၣ်လၢနတနီၤအပူၤလီၤ, အိၣ်ပုၤတ
ဂ့ၤ, ပကက့ၤအိၣ်က့ၤဒီးနၤဒီးပကက့ၤသံက့ၤဒၣ်ဝဲနၤတဘီ”, အယိဒီးတကၤက
န့ၣ်တာ်လီၤဘၣ်အနၢ်ဒီးက့ၤကိးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲဒီးတကၤဖုပုၢ်က့ၤတုၤလၢအဟံၣ်တ
ဘျီဒီးတကၤမုၢ်ပုၢ်ထံၣ်ဝဲပုၤဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတဲဘၣ်အဝၤလၢ, “ဘၣ်ပူၤပုၤဖုပုၢ်, န
ဟဲက့ၤကိးယုၢ်ဂီၢ်ယဲးဖိတဖၣ်ပကဘၣ်အိၣ်ဝံၣ်ဝံၣ်ဘဲဘဲတထံၣ်” ဒီးတဘျီန့ၣ်ဒီးတ
ကၤဖုပုၢ်တဲဘၣ်အမါ, “အိၣ်အဝဲသ့ၣ်တဂ့ၤ, ကအိၣ်က့ၤဒၣ်ဝဲဒီးပုၤဒီးပကကိးဖိ
က့ၤအဝဲသ့ၣ်, ကအံးက့ၤကွၢ်က့ၤဒၣ်ဝဲပုၤ” န့ၣ်လီၤ. ဒီးတကၤမုၢ်ပုၢ်ကန့ၣ်ဝဲတာ်
ဘၣ်အနၢ်ဒီးကိးဖိကိးလံၤက့ၤဝဲဒီးကိးအိၣ်က့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးတကၤဖုပုၢ်တဲန့ၢ်အ
ဝဲသ့ၣ်လၢ, “သုနွံၤအံၤလဲၤဖဲးဒုးနွံလုၢ်နွံကွၢ်, ပကမၤအိၣ်ဒုး” န့ၣ်လီၤ. တဘျီ
န့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အဒိပုၢ်ဝဲနွံၤကစးထီၣ်လဲၤဖဲးဒုးတနံၤဘၣ်တနံၤဒီးဖဲအလဲၤဖဲးဒုးအခါ
တဲလိာ်အသးလၢ, “ပဖဲးဒုးတုၤဖဲမုၢ်ထူၣ်လီၤ. တုၤလၢမုၢ်ယုၢ်လီၤန့ၣ်ပကဘၣ်ချံ
တဘျီ, ပဘၣ်ချံမုၢ်ဝံၤဖဲးဒုးမုၢ်ဝံၤပကက့ၤလၢပပါအအိၣ်” န့ၣ်လီၤ. တုၤမုၢ်အဖဲး
ဒုးဘၣ်ချံဝံၤတဲဘၣ်ဝဲဒီးတကၤဖးဒိၣ်လၢ, “နလဲၤကွၢ်ကွၢ်ဒုးတထံၣ်, ဘၣ်နသးလံ
ဧါ”. ဒီးတကၤလဲၤကွၢ်ဝဲဒီးတဲဝဲလၢအအံၣ်တဖဲးဖိဒီးမၤဝဲအတၢ်ကျိၢ်နီၣ်တလုၢ်က
ဒီးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲဘၣ်ဒီးတကၤလၢ, “နကွၢ်ဒ်န့ၣ်တသ့ဘၣ်. နကဘၣ်ဆၢ
ထၢၣ်ဆိလီၤနခိၣ်ကွၢ်လီၤလၢနကံၣ်တြိဆူးအပူၤမးနကသ့ၣ်ညါလၢအလဲၤလီၤ”.

ထဲနှင့်တဘျီဒီးတကါဆာထာ်ဆဲးဖးတြာ်အခိၣ်, ကွၢ်တကူးဝဲလၢအခိၣ်ကဆူးအပူၤဝံၤတဲဝဲလၢအလံာ်လံာ်ဒီးတမၤဝဲအကျီဝဲလၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်တဲဘၣ်ဒီးတကါ, “ပကကုၤဟးလၢပပါအအိၣ်တဘျး” ဒီးဒီးတကးဟ့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အခွဲးအယိအဝဲသ့ၣ်ကကုၤလီၤ. တချုးလၢအကုၤဒီးဘၣ်န့ၣ်လဲၤကျီန့ၣ်ဝဲထၢနၤအလဲ, တုထီၣ်ဝဲအဝဲသ့ၣ်အနၤဒီးသီးဒီးတၢ်ဘီနၤအနၤကိးဂၤဒီးဝံၤဒီးထီၣ်ချံးဒီးဝံၤထီၣ်အချံးန့ၣ်ကယံာ်ဝဲလၢအန့ၣ်မးတုၤထီၣ်ဝဲလၢအပာ်ထံဆၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ထံၣ်ပုၤတဂၤဒီးတဲဘၣ်ဝဲလၢ, “ကုၤတဲဘၣ်ပပါခိၣ်သုလီၤဒီးမၤအဟဲလီၤလၢပအိၣ်တထံၣ်, ဟဲလီၤခဲအံၤလီၤ”. တဘျီယိပုၤတဂၤန့ၣ်ကုၤတဲဘၣ်ဖါတံာ်ခိၣ်သုလီၤလၢ, “နဖိခါမၤနလဲၤလီၤလၢထံဆၣ်ပူၤအခဲအံၤလီၤ. ကထံၣ်ဘၣ်သးနၤ” အန့ၣ်တဘျီခိၣ်သုလီၤလဲၤလီၤလၢထံဆၣ်ပူၤဒီးထံၣ်ဝဲဒၣ်အဖိခါသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဖိခါတဲဘၣ်အပာ်, “ခဲအံၤပဟဲကုၤယုအိၣ်ဒုၣ်မုၢ်ဘီအသ့ၣ်လီၤ. နမုၢ်တဟ့ၣ်အိၣ်ပုၤလၢဒုၣ်မုၢ်ဘီအသ့ၣ်ဘၣ်ပကမၤသံယုၣ်ဒီးနၤလီၤ.” အန့ၣ်တဘျီ, အပာ်ကုၤမၤသံလီၤဝဲထံၣ်တဖု, ဟဲစိၣ်န့ၣ်ဝဲအသ့ၣ်ဒီးအဖိခါနၤကွၢ်ဝဲတဂၤဘၣ်တဂၤဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်နၤဝဲဒီးတသ့ၣ်ညါဘၣ်. လၢခံကတၢ်ဖိသဒါနၤကွၢ်ဝဲဒီးတဲဘၣ်အပာ်, “နတၢ်သ့ၣ်အံၤတမုၢ်ဒုၣ်မုၢ်ဘီအသ့ၣ်ဘၣ်, မုၢ်ဝဲထံၣ်အသ့ၣ်လီၤ. ကုၤမၤန့ၣ်ကုၤပုၤလၢဒုၣ်မုၢ်ဘီအသ့ၣ်နီၢ်နီၢ်တက့ၢ်”. ဘၣ်ဆၣ်အပာ်တဲအါတၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဘျီဘၣ်, မုၢ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂၤအါအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီးအနၤ, အဝဲပျံၤဝဲဒီးကုၤကဒါကုၤဝဲလီၤ. အဝဲကုၤမၤသံကဒီးဝဲမိၣ်တဲးလဲးတဖု, ဟဲစိၣ်န့ၣ်ဝဲအဖိလၢမိၣ်တဲးလဲးအသ့ၣ်ဒီးအဖိလၢအခိၣ်တဖၣ်နၤကွၢ်ဝဲတသ့ၣ်ညါဘၣ်. အဖိသဒါနၤကွၢ်ဝဲဒီးတဲဝဲလၢအတမုၢ်နီၢ်ဒုၣ်မုၢ်ဘီအသ့ၣ်ဘၣ်, မုၢ်မိၣ်တဲးလဲးအသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. လူကွံာ်ကဒီးဝဲဒီးမၤကဒီးအပာ်, အပာ်ကုၤမၤသံကဒီးကျိၢ်တဖုဒီးဟဲကုၤစိၣ်ကဒီးကျိၢ်အသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲသ့ၣ်တဖၣ်နၤကွၢ်ဒီးတသ့ၣ်ညါဘၣ်. လၢခံအပုၤသဒါနၤကွၢ်ဝဲဒီးစံးဝဲ, “နတၢ်အံၤတမုၢ်ဘၣ်, မုၢ်ကျိၢ်သ့ၣ်” ဒီးလူကွံာ်ကဒီးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီအဖိတဲဘၣ်အပာ်, “ပမၤနၤဒုၣ်ပုၤထီၣ်သၢဘျီလံ, နမုၢ်တမၤန့ၣ်ပုၤလၢနမၤအသ့ၣ်ဘၣ်ပကမၤသံသုခံဂၤလၢာ်လီၤ”. တဘျီန့ၣ်အပာ်ပျံၤထီၣ်တၢ်ဒိၣ်မးဒီးကုၤကျိၢ်တဲးဝဲဒုၣ်မုၢ်ဘီအစုၤနၤ, ဒီးန့ၣ်ဝဲအသ့ၣ်ဝံၤဘီၣ်တံာ်န့ၣ်ဝဲအမၤအစုၤဒီးဟဲဆုၤန့ၣ်ဝဲအဖိလၢတၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အဖိသဒါနၤကွၢ်ဝဲဝံၤဒီးအိၣ်ထဲတဂၤခဲလၢာ်, တဖုအိၣ်အဝဲဒိၣ်တဂၤဘၣ်. ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ဒီးထီၣ်ချံးကုၤကဒါကုၤဝဲဒၣ်ဆုၤဒီးတကါအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအပာ်စ့ၢ်ကိးကုၤဝဲဆုၤအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအခိၣ်

တၢ်အမၤအစုနၢန့ၣ်မ့ၢ်လၢအသ့ၣ်လီၤအါဝဲအယီဝဲအလဲၤတၢ်လီၤခံန့ၣ်အမၤသံဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲအဝဲဟဲက့ၤလၢအဟံၣ်န့ၣ်ထံၣ်ဝဲလၢအမၤသံလံန့ၣ်လီၤ.

ထဲန့ၣ်တဘျီပှၤဒီပုၤဝဲၣ်ခွါနွံၣ်ဂၤက့ၤကဒါက့ၤလၢဒီးတကါအထံဆၣ်ပူၤ, စီးထီၣ်အချံ, ဟးထီၣ်ဒ်သိးကက့ၤက့ၤလၢအဖုဒီးတကါအဖံဒီးတကါအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဘီၣ်လီၤက့ၤအနၤ, မ့ၢ်အပုၤသဒါတဂၤဘီၣ်လီၤက့ၤအနၤတန့ၢ်လၢၤဘၣ်, ဒီးထူးဝဲဒၣ်အတၢ်လဲၤန့ၣ်ဒီးယီၣ်ထီၣ်ဒီးဘီၣ်လီၤက့ၤဝဲအနၤတန့ၢ်လၢၤဘၣ်. အယီဝဲအဝဲကထီၣ်က့ၤဝဲတၢ်ဘီၣ်နၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲန့ၣ်တဘျီအဝဲက့ၤကဒါက့ၤလၢအဖံအဖုအအိၣ်တဘျီလၢၤဘၣ်. မ့ၢ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်က့ၤဝဲဆူအဖံအဖုအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဖုသံကွၢ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဲဘၣ်ဝဲအဖုလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဲဘၣ်အဖုလၢအကဘၣ်လဲၤဆှၢဒုးအိၣ်အမ့ၤတနံၤတဘျီန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်လဲၤဆှၢမ့ၤတၢ်အပုၤထီၣ်တနွံၣ်ဒီးအပုၤတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ, “တဘျီအံၤယတသ့ၣ်ညါသုလၢၤဘၣ်. ယမဲၣ်ဒီးယံၣ်ဒီးခံးထီၣ်လီၤ. သုမ့ၢ်ဟဲဆှၢန့ၢ်ယမ့ၤလၢခံန့ၣ်ထီၣ်လၢသ့ၣ်ခံဝံၤမးကိးစိဘၣ်ယၤတက့ၢ်.” ဒီးတဲဘၣ်ကဒီးအဝဲ, “လၢခံန့ၣ်သုတဘၣ်ဟဲဆှၢန့ၢ်ယမ့ၤလၢၤတဂ့ၤ, ယမဲၣ်ဒီးယံၣ်ဒီးခံးထီၣ်ဒိၣ်မးလီၤ.” အဝဲတဲဘၣ်က့ၤအပုၤသဒါလၢ, “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဒီးနမ့ၢ်အိၣ်ဒီးထံၣ်ပှၤန့ၣ်အါၣ်ဂၤထီၣ်ဒီးကွၢ်ထီၣ်တၢ်ဆူမူခိၣ်န့ၣ်ပကလိၣ်ဖျါထီၣ်ပသးဒီးနကထံၣ်ဘၣ်ပှၤလီၤ”. တဘျီန့ၣ်ပုၤသဒါဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လီၤဖးလိၣ်အသးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်က့ၤအိၣ်က့ၤဒီးအဖုဒီးတကါအဖံဒီးတကါန့ၣ်လီၤ. တယံၣ်ဘၣ်ဆါထီၣ်ဝဲဒီးကိးဂၤဒီးသံကွံၣ်ဝဲဒၣ်ခဲလၢၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ဒီးတကါမုၢ်ပှၤဖုပှၤအသးဟးဂီၤဝဲဒၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်လၢတမၤအိၣ်ဘၣ်က့ၤပှၤဒီပုၤဝဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အယီဝဲလီၤ.

တုၤမ့ၢ်ပှၤဒီပုၤဝဲၣ်ယုဂၤသံဝံၤတဘျီက့ၤကဲထီၣ်က့ၤဝဲဒၣ်ဆၣ်ဒါမုၢ်လၢမူကပိၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ. လၢခံက့ၤန့ၣ်သၢနံၣ်တဘျီအပုၤသဒါအသးဝီၤဘၣ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအါၣ်ဂၤဘျၢၣ်သ့ၣ်ဘျၢၣ်ဝၣ်ဒီးကွၢ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ဆူမူခိၣ်တၢ်ဖးဖိလၢအသးသယုၢ်ဘၣ်, သးဝီၤဘၣ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အအိၣ်ဖျၢၣ်လီၤန့ၣ်တဟီၣ်ကြီၤအါအါဘၣ်. မ့ၢ်ဟီၣ်တဘျီဘျီန့ၣ်ပှၤသံယဲၤကယၤအ
ယီၤန့ၣ်မ့ၢ်အံၤကစၢ်စီၤပၤစၢ်မ့ၢ်အိၣ်ယံၣ်ယံၣ်ဒ်အံၤန့ၣ်ယံၣ်ယံၣ်ပှၤထံဖိကီၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်
စ့ၤလီၤစ့ၤလီၤဒီးကလၢၣ်ဝဲလီၤ. အယီၤဘၣ်တဘၣ်ကြၢၤလၢတာ်ကဘၣ်မၤသံကွံာ်
အီၤန့ၣ်လီၤ”. ဒီးစီၤပၤတဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ, “နသုတဲတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်လီၤ. ဖိသ့ၣ်မ့ၢ်အဝဲ
န့ၣ်သုဘၣ်ထီၣ်ထွံၣ်လီၤကွံာ်အီၤလၢထံကျိပူၤလီၤ. မ့ၢ်လီၤ...ယဲၤန့ၣ်ယဟ့ၣ်လီၤနသုတၢ်
ခွဲးတၢ်ယၢ်လံၤ, သန့ၣ်က့ၢ်အိၣ်ဒီးလၢအမိၢ်ဒီး...သုကဘၣ်လဲၤလ့ၤလၢအမိၢ်...မ့ၢ်တဟ့ၣ်
သုန့ၣ်သုကဘၣ်ဂ့ၢ်ဆူၣ်န့ၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ.” တဘျီန့ၣ်ပှၤသ့ၣ်က့ၢ်သးပှၤသ့ၣ်တဖၣ်က့ၤ
ဝဲဒီးဒိထီၣ်မိၤ, ကိးအိၣ်ဖျိၣ်ဝဲပှၤန့ၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးဖဲပှၤဟဲတုၤအခါတာ်ခိၣ်တာ်န့ၣ်
သ့ၣ်တဖၣ်တဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ, “ခဲမ့ၢ်ဆ့ၣ်ဟံၣ်တဖျၢၣ်တဂၤကဘၣ်လဲၤကျိဝဲဂၤ
ဘိၤဂၤဘိၤဒီးပကတုထီၣ်သကိးထီၣ်ဒီးပကထီၣ်ထွံၣ်လီၤကွံာ်စီၤပၤအဖိမ့ၢ်လီၤ.” မ့ၢ်
ဆ့ၣ်ထီၣ်လၢဂီၤပှၤဒိထီၣ်မိၤဒီးပှၤသဝီဖိန့ၣ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲသကိးဝဲဒီးယဲၤဂၤဘၣ်ဂၤ
ဘၣ်ဒီးမ့ၢ်တဂၤတဘၣ်ဒီးလဲၤကျိသကိးဝဲဝဲဂၤဘိၤဂၤဘိၤဝဲတုထီၣ်သကိးဝဲထီၣ်န့ၣ်
လီၤ. ဝံၤပာ်လီၤဝဲတာ်အိၣ်တာ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်လၢလၢပှၤပှၤလၢထီၣ်အပူၤ, ဟံၣ်ထီၣ်စီၤ
ပၤအဖိမ့ၢ်ဒီးထီၣ်ထွံၣ်လီၤကွံာ်ဝဲဒ်လၢထံကျိပူၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲထီၣ်တဘျီယူၤလီၤဝဲန့ၣ်
ထီၣ်စိးဝဲပှၤလၢဂီၤမ့ၢ်တဖၣ်ယူၤလီၤပိာ်ထွဲဝဲထီၣ်တဘျီအံၤအခံၤဒီးကိးသီၣ်သတြးဝဲ
ကယၢ်ပးန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်အံၤလီၤထွံၣ်တုၤလီၤဝဲလၢအံးသံးတဂၤအထံဆၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.
ဖဲန့ၣ်ဘၣ်လၢအံးသံးတဂၤဟဲလီၤလၢအထံဆၣ်ပူၤအခါထံၣ်ဝဲထီၣ်တဘျီဟဲလီၤယူၤ
န့ၣ်လီၤ. အဝဲထံၣ်စ့ၢ်ကိးစိးဝဲပှၤလၢသ့ၣ်တဖၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်ဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲဒ်လၢ
ထီၣ်တဘျီအံၤမ့ၢ်ကြၢၤဒီးယၤန့ၣ်ဖဲဟံၣ်လီၤယစုလၢထံကျိအံၤမိၢ်အကဟဲဘၣ်လၢယ
အိၣ်တက့ၢ်. ဖဲအဝဲဟံၣ်လီၤအစုလၢထံဖိးခိၣ်အခါထီၣ်တဘျီဟဲယူၤလီၤယဲးယဲးလၢ
အအိၣ်ဒီးအဝဲၤကွၢ်လီၤဝဲအိၣ်ဒီးဖိသ့ၣ်မ့ၢ်ဖိတဂၤဒီးဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ, “ဒီးတာ်အံၤဒ်
လဲၣ်. ဖိသ့ၣ်မ့ၢ်ဖိတဂၤအံၤဂီၤက့ၢ်လုၤဒီးမ့ၢ်ကြၢၤဒီးယၤန့ၣ်ဖဲယန့ၣ်လီၤယစုနၢ်အခါမိၢ်
တာ်န့ၣ်ထံဟဲလီၤဘၣ်လၢတက့ၢ်.” တဘျီန့ၣ်အံးသံးန့ၣ်လီၤအစုနၢ်ဒီးတာ်န့ၣ်ထံဟဲ
ယူၤလီၤဝဲန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီအဝဲဟံးထီၣ်ဖိသ့ၣ်မ့ၢ်ဝံၤထီၣ်ထွံၣ်လီၤက့ၤထီၣ်တဘျီ
န့ၣ်လီၤ. စိးဝဲပှၤလၢသ့ၣ်တဖၣ်ယူၤပိာ်လီၤကဒီးထီၣ်ဒီးအိၣ်ဝဲကိၣ်ကယၢ်ပးန့ၣ်လီၤ.
အံးသံးတဂၤအံၤက့ၤအိၣ်က့ၤလၢအတာ်လီၤဒီးဖိသ့ၣ်မ့ၢ်ဖိအံၤကိးန့ၣ်ဝဲအမံၤလၢနီၢ်ခ
နးကွဲးန့ၣ်လီၤ. ဖဲဖိသ့ၣ်ပိာ်မ့ၢ်ဖိတဂၤအံၤမ့ၢ်သၣ်ဝံၤအသးဒီးမ့ၢ်ဟီၣ်ဝဲန့ၣ်အဝဲန့ၣ်
လီၤအစုနၢ်ဒီးဖိသ့ၣ်မ့ၢ်ဖိနီၢ်ခနးကွဲးတဝံးအိၣ်ဝဲဒီးမဲဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

ယံၣ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ဒီးဖိသုၣ်မုၢ်အံၤမုၢ်ကနီၤထီၣ်ဝဲဒီးမုၢ်ပှၤလၢအဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤမးလၢ
ဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤပှၤဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤနီၣ်ခနးကွဲးတအိၣ်နီတဂၤဘၣ်. တၢ်လၢနီၣ်ခနးကွဲး
အံၤပယီၤကိးဝဲလၢ “မယံၣ်သီတာ” န့ၣ်လီၤ. တုၤလၢနီၣ်ခနးကွဲးမုၢ်ကနီၤထီၣ်ဝဲတ
ဘျီဖုအံးသံးဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ, “တၢ်လၢယၤအံၤယမုၢ်အံးသံးယအိၣ်ဒီးဖိသုၣ်မုၢ်အံၤ
အယိပှၤကဆိကမိၣ်ဘၣ်ဖုယၤလၢတၢ်တမံၤမံၤလီၤ.” အယိဖုအံးသံးတုၤထီၣ်ဝဲချံၣ်
တဘျီဝဲတဘျီအဖိမုၢ်နီၣ်ခနးကွဲးလၢပှၤလၢအသုၣ်ချံၣ်တဘျီအံၤနီၣ်တဂၤဂၤန့ၣ်
ကမုၢ်ဝဲနမံၤနစီၤလီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီဖုအံးသံးဆဲးလံာ်ဆဲးလံာ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဖဲပှၤထံဖိကီၢ်ဖိသုၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဟူဝဲလၢဖုအံးသံးဆဲးလံာ်ဆဲးလံာ်န့ၣ်တဘျီပှၤပိာ်ခွါဖိ
သုၣ်ခွါသုၣ်တဖၣ်အမုၢ်စီၤပဖိခွါမုၢ်ဂ့ၤ, ပှၤတၢ်အိၣ်တၢ်ယၤသုၣ်တဖၣ်မုၢ်ဂ့ၤ, ခိၣ်
ဆံဆဲၣ်လၢအမုၢ်နီၣ်ခနးကွဲးအပၢ်မုၢ်ဂ့ၤဒီးယၤမးမုၢ်ဂ့ၤ, လဲၣ်ခနးမုၢ်ဂ့ၤဟဲဝဲအါအါဂီၢ်
ဂီၢ်, မုၢ်ပှၤတဖၣ်လၢအဘၣ်သးဖုအံးသံးအဖိမုၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢဖုအံးသံးအဖိမုၢ်
ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤန့ၣ်ပှၤသုၣ်ညါဒိထံဒိကီၢ်လီၤ. သနၢ်ကမုၢ်လၢအမုၢ်ဖုအံးသံးအဖိမုၢ်အ
ယိပှၤလဲၤမၤဘူးတဘျီဘၣ်. အန့ၣ်တဘျီပှၤဟဲသုၣ်သကိးဝဲချံၣ်တဂၤဘၣ်တဂၤ,
ပှၤသုၣ်တနီၣ်နီတဂၤဘၣ်. ဖဲန့ၣ်အခါနီၣ်ခနးကွဲးအပၢ်ခိၣ်ဆံဆဲၣ်ဟဲသုၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲချံၣ်န့ၣ်
လီၤ. ဖဲခိၣ်ဆံဆဲၣ်သုၣ်ထီၣ်ချံၣ်အခါအိၣ်လုၢ်ခိၣ်မိမိတပျၢ်က့ၤအိၣ်က့ၤလၢအိၣ်
ကစၢ်လံာ်တထံၣ်န့ၣ်ပှၤနံၤဘၣ်ဖၣ်လဲအီၤသၤတြးသၤတြီၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ဒီးလၢခဲန့ၣ်
လဲၣ်ခနးလဲၤသုၣ်ထီၣ်ကွၢ်ဝဲအိၣ်ကပုၢ်လုးဒီးတဲဘၣ်အကူၤယၤမးလၢ, “ကူၤနဲလဲၤသုၣ်
ထီၣ်ကွၢ်, နသုၣ်ထီၣ်န့ၣ်လီၤ...စၢ်စၢ်ကိာ်ဖိလီၤ.” အကူၤတဲအီၤ, “ဘၣ်ကမုၢ်ခါ.” ဒီး
တဲဘၣ်အကူၤ, “မုၢ်...စၢ်စၢ်ဖိလီၤ. နသုၣ်န့ၣ်လီၤ.” တၢ်လၢလဲၣ်ခနးန့ၣ်စးထီၣ်လၢအ
ဒိၣ်ထီၣ်သီလံၤလံၤမုၢ်ပှၤလၢအတကူၤဘူးပှၤပိာ်မုၢ်အမဲာ်နီတဘျီဘၣ်အယိချံၣ်န့ၣ်
အဝဲသုၣ်မုၢ်နီၣ်သနၢ်ကမုၢ်အဝဲတသုၣ်ဘၣ်. တဘျီန့ၣ်အဝဲခွါယၤမးလဲၤသုၣ်ဝဲဒီးန့ၣ်ညီညီ
ဖိလီၤ. ဖဲယၤမးသုၣ်ချံၣ်တဘျီပှၤလၢအဟဲသုၣ်တဖၣ်န့ၣ်တြးတထံၣ်န့ၣ်သီၣ်သၤတြး
မးလီၤ. တုၤယၤမးသုၣ်ချံၣ်န့ၣ်တဘျီခိၣ်ဆံဆဲၣ်လၢအမုၢ်နီၣ်ခနးကွဲးအပၢ်အသးတမုၢ်
နီတစးဘၣ်. အဝဲတကျၢ်ထီၣ်အထးခိၣ် “တီး” ကနၢ်ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢအသးပှၤ,
“တၢ်ပိာ်မုၢ်အဝဲအံၤ ယၤမး မုၢ်နီၣ်နီသက့မုၢ်တနံၤယကမၤအီၤတုၤအန့ၣ်လီၤ.”
ခိၣ်ဆံဆဲၣ်မၤဝဲလၢထါဒ်အံၤ,

ယၤမးဝဲဟဲဘၣ်အတီၤ

ယၤမးဝဲသုၣ်ချံၣ်စီၤစီၤ

ယၤမးမဲသုချံၣ်န့ၢ်လံ
ခနးကွဲးပိာ်လၢစီခံ
အိၣ်ဒီးနီၤဖဲနံၤဖဲသီ
ခနးကွဲးစီကစီၣ်ဒီး..

တဘျီန့ၢ်ယၤမးအိၣ်ဒီးအံးသံးအဖိမုၣ်နွံသီပဲၤထီၣ်တဘျီအဝဲကက့ၤလၢအတာ်အိၣ်
တာ်ဆိးအလီၤလီၤ. တာ်လၢယၤမးဒီးလဲၣ်ခနးခံၤအံၤန့ၢ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်စီၤပၤအဖိမုၣ်ခံၤ
လၢၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲကက့ၤလၢအတာ်အိၣ်တာ်ဆိးအလီၤအခါအဖုအံးသံးဟ့ၣ်လီၤယၤ
မးဒီးကသံၣ်ခံၤပျၢၣ်လၢအမ့ၢ်ကသံၣ်မ့ၢ်အူခံၤပျၢၣ်လၢၣ်န့ၢ်လီၤ. ဝံၤဒီးမၤလိာ်ထွဲဝဲ,
“သုကက့ၤလၢကျဲန့ၢ်တာ်ကီတာ်ခဲကဘၣ်သုသၢမံၤလီၤ. အဆိကတာ်တမံၤန့ၢ်သုက
ထံၣ်ထီၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီကဟဲယူၤစီးသံသုန့ၢ်လီၤ. ဖဲနထံၣ်ထီၣ်ဖးဒိၣ်န့ၢ်လၢနမါအ
စုလီၤန့ၢ်ယဟ့ၣ်အီၤပသံးတာ်မျၢၣ်ဘိတဘိ, ဘ့ၣ်လီၤန့ၢ်နမါအပသံး...ကွံာ်ထီၣ်ဖးဒိၣ်
ဒီးပသံးအဝဲန့ၢ်ဒီးအဒီးကကၢ်လီၤတၢ်ကွံာ်ဝဲန့ၢ်လီၤ. နကထံၣ်ကဒီးဂုၢ်သီဖးဒိၣ်တ
ဘိကွံာ်ဒီးအီၤဒီးကသံၣ်မ့ၢ်အူတပျၢၣ်ဒီးဖဲမ့ၢ်အူကဲၤထီၣ်အခါဂုၢ်သီကလီၤမၤကွံာ်ဝဲ
လီၤ. ဒီးလၢခံနကထံၣ်ဘၣ်က့ၤဘီၣ်သီၣ်ဖးဒိၣ်တနုနကဘၣ်ကွံာ်ဒီးဘီၣ်သီၣ်န့ၢ်ဒီး
ကသံၣ်မ့ၢ်အူန့ၢ်လီၤ. ဒီးဘီၣ်သီၣ်ဖးဒိၣ်ကလီၤမၤကွံာ်ဝဲလီၤ. တုၤဘီၣ်သီၣ်လီၤမၤ
ဝံၤသုကက့ၤလၢညါန့ၢ်သုကထံၣ်ဘၣ်ဘလူ (ဒီးတကါ) အထံကမါတပျၢၣ်, သနာ်
က့သုတဘၣ်လုၣ်ထံၣ်ပျၢၣ်မဲာ်အီၤထံအီၤနီၤနီၤတဂၤတဂၤ. သုမ့ၢ်အီၤဘၣ်သးထံလုၣ်ထံပျၢၣ်
မဲာ်န့ၢ်က့ၤလုၢ်ထံလၢညါလၢတမံအူတမံပြုၣ်ကမါလၢညါန့ၢ်တက့ၢ်. နသုမ့ၢ်လုၣ်ထံ
လၢဒီးတကါအကမါန့ၢ်သုကကဲထီၣ်တၢ်အုး, က့ၤလုၣ်ထံပျၢၣ်က့ၤနသုမဲာ်လၢတမံ
အူအထံကမါလၢညါတကမါန့ၢ်တက့ၢ်.” ထဲန့ၢ်တဘျီနီၤခနးကွဲးဒီးအဝၤယၤမး,
အပုၢ်ခွါလဲၣ်ခနးပိာ်ထီၣ်လိာ်အခံဒီးယုၢ်လီၤအခိၣ်ဟဲက့ၤက့ၤဝဲဒၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်
က့ၤလၢကျဲန့ၢ်ဘၣ်လၢတာ်ကီတာ်ဂီၤဒီးတာ်ဒုၣ်စၢၤယံၤ, ဒီးဖဲအလီၤဘျးလီၤတီၤအ
ခါအဝဲသ့ၣ်တုၤလၢဒီးတကါထံကမါန့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်လၢတာ်ဘျးတာ်တီၤဘၣ်အမါဒီး
အိၣ်ယုၤဝဲအမါဖဲန့ၢ်တစီၣ်ဖိဒီးအမါအဲၣ်ဒီးလုၣ်ထံအယံအဝၤတဲဘၣ်အမါလၢ, “ဖု
အံးသံးတအဲၣ်ဒီးလၢပအီၣ်လုၣ်ထံကမါအဝဲအံၤဘၣ်, ပမ့ၢ်လုၣ်ထံအဝဲအံၤန့ၢ်ပက
ကဲထီၣ်တၢ်အုးအယံလီၤ.” အဝဲတဲအမါတန့ၢ်အယံအမါလဲၤလီၤလုၣ်ထံဒီးကဲထီၣ်
ဝဲလၢတၢ်အုးတုၤဒီးစံၣ်ထီၣ်ဝဲဆူသ့ၣ်ခံပုၢ်ပူၤတဘျီတၢ်အုးမၤလူၤအီၤဒီးလဲၤအိၣ်
ဆိးက့ၤဝဲဆူပုၢ်ပူၤန့ၢ်လီၤ. အန့ၢ်တဘျီအဝၤဟီၣ်ဆုၣ်နီၤဒီးဟီၣ်ဝဲဖဲန့ၢ်လီၤ. အပုၢ်

သံကွာ်အကို၊ “မုၢ်နလီၤကိးနမၤသပုၤကတၢၢ်ဧါ.” အဝဲတဲဘၣ်အပုၤလၢသါအဲၣ်
ဘၣ်အီၤသပုၤကတၢၢ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲမၤအဝဲလဲၤနီၣ်ထီၣ်န့ၣ်အီၤတၢၢ်အးတဂီၢ်ဒီး
သၢကခးန့ၣ်က့ၤဝဲအမၤန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီအဝဲလဲၤနီၣ်ထီၣ်တၢၢ်အးတဂီၢ်ဒီးဖဲအ
ဟဲက့ၤထီၣ်လၢညါတဖုန့ၣ်အဝဲခးလီၤတဲဘၣ်ဒီးတဲဘၣ်အကိုလၢ, “လဲၤဒၢန့ၣ်ထံ
လၢတမံအ့ကမၤမ့ၢ်ချ့...နမၤမ့ၢ်တချ့ဒုကသံ, တၢၢ်အးတဖုအံၤမ့ၢ်နမၤလီၤ.” အဝဲ
လဲၤဒၢန့ၣ်ထံဖးယံၤဟဲက့ၤစီၣ်ထံဝံၤဒုးလုၣ်ဝဲဒီးကဲထီၣ်က့ၤဝဲလၢအမၤပုၤကညီန့ၣ်
လီၤ. ပုၤမၤဝဲလၢထီၣ်တဖျၢၣ်ဒီးအံၤ,

ကိုကလူၤတၢၢ်ယုၤလၢပျီ
ပုၤဒုအိၣ်ခိးနဝဲၢ်နီၣ်
ပုၤဒုအိၣ်ခိးနဝဲၢ်နီၣ်
ပုၤဒုအိၣ်တုၤသဂၢၢ်ကို

ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်ဝဲဖဲန့ၣ်လီၤ. တယံာ်တမိၢ်လၢပုၤပူၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ထံၣ်ဝဲသ
မိၣ်ထူတဖုယုၤထီၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်ခနးကွဲးထံၣ်ဒီးသးလီၤဘၣ်ဝဲသမိၣ်ထူတဖုအယိမၤ
အဝၤလူၤဖီၣ်န့ၣ်အီၤ, ဒီးအဝၤတဲအီၤလၢ, “သးလီၤတဂ့ၤ, မၤတဂ့ၤ..” ဘၣ်မနုၤအ
ယိလဲၣ်န့ၣ်မ့ၢ်လၢအဝၤသ့ၣ်ညါဝဲလၢတၢၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢၢ်အဂ့ၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ. အမၤတခီ
မၤအဝၤလဲၤလူၤဖီၣ်န့ၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. ယံာ်ယံာ်မ့ၢ်လၢအဝဲအမၤတန့ၢ်ဘၣ်အယိအဝဲ
တဲဘၣ်အပုၤလၢ, “အိၣ်ခိးနနီၣ်, ယကလူၤဖီၣ်န့ၣ်နနီၣ်သမိၣ်ထူတဖုအံၤလီၤ.” အန့ၣ်
တဘျီအဝဲခးချ့ထီၣ်ဒီးလူၤဝဲသမိၣ်ထူတဖုန့ၣ်လူၤဖီၣ်ဝဲဘူးကချူးတချူး...ဘူးက
ချူးတချူးယံၤထီၣ်ယံၤထီၣ်ဒီးအတၢ်လီၤမၢ်ကွံာ်ဝဲဒီးတၢ်ဘျးအသးဒီးမံၤနီၤအိၣ်ဘျး
ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ခိၣ်ဆဲးဆဲးကိးထီၣ်ဝဲ, “တိ...တိ” ဒီးနီၢ်ခနးကွဲးန့ၣ်ဟူဝဲအ
ယိတဲဘၣ်ဝဲလဲၣ်ခနး, “ပုၤကိးတၢၢ်တဂၤန့ၣ်မ့ၢ်န့ၣ်လီၤ. အယိလဲၤလူၤက့ၤတထံၣ်
...” လဲၣ်ခနးတဲဘၣ်အကိုအမၤလၢ, “တမ့ၢ်ယကိုအကလုာ်ဘၣ်...ယတလဲၤလူၤ
ဘၣ်.” ဒီးနီၢ်ခနးကွဲးတဲကဒီး, “ယမၤနၤတန့ၢ်ဘၣ်, နၤအံၤနကိုမ့ၢ်သံနကဟံးက့ၤ
ယၤအယိယမၤနၤတန့ၢ်ဘၣ်.” အန့ၣ်တဘျီ, အဝဲအူထီၣ်လုၣ်တဘိ, ကဝီၤယာ်ဝဲ
အနီၤဒီးမၤလိာ်အနီၤလၢ, “ဟးထီၣ်လၢတၢၢ်ချၢတဂ့ၤ, အိၣ်ဖဲလုၣ်ကွီၤပူၤအံၤ” ဒီးအ
ဝဲလဲၤလူၤက့ၤအဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤအလီၢ်ခိၣ်ဆဲးဆဲးလိာ်ဖျါထီၣ်အသးဒီး
လိာ်ထီၣ်အသးလၢဆီဖါထူတဘျၢ, ဟဲဝဲဖဲလုၣ်ကွီၤအယၤကရဲးရဲး...ကရဲးရဲးဘၣ်
ဆၣ်နီၢ်ခနးကွဲးတကနၣ်ယုၤအီၤဘၣ်. လၢခံန့ၣ်ဆီဖါထူတဘျၢလၢအမ့ၢ်ခိၣ်ဆဲးဆဲး

ဆိကမိၣ်ဝဲလၢ၊ “တာ်ပိၣ်မုၢ်အံၤယမၤအီၤဒ်အံၤတန့ၢ်ဘၣ်. တာ်ပိၣ်မုၢ်အံၤအပါမုၢ်
အံးသံးဒီးယမုၢ်လိၣ်ထီၣ်ယသးလၢအံးသံးန့ၣ်အဝဲကဟဲဆူယအိၣ်လီၤ. ” အယိ
ခိၣ်ဆံဆဲၣ်လိၣ်ထီၣ်အသးလၢအံးသံးတဂၤဒီးအသဘံၣ်တဖျါၣ်ဟဲဝဲလၢလုၢ်ကွီၤ
အယၤဒီးတဲဘၣ်နီၢ်ခနးကွဲးလၢ၊ “နမ့ၢ်ဟဲမၤဘူၣ်လီၤနမၤဘူၣ်လီၤသ့လီၤ.” တ
ဘျီန့ၣ်နီၢ်ခနးကွဲးတဲအီၤ၊ “ဟဲန့ၣ်လီၤလၢအံၤဒီးယကမၤဘူၣ်လီၤ..” အံးသံးတဲ
အီၤ၊ “ယဲယမုၢ်အံးသံးယတလဲၤန့ၣ်လီၤဆူပျံၤကွီၤအပူၤဘၣ်. နမ့ၢ်ဘၣ်သးမၤဘူၣ်
န့ၣ်ဟဲထီၣ်မၤဘူၣ်လၢပျံၤကွီၤအချၢအံၤ ” န့ၣ်လီၤ. ထဲန့ၣ်တဘျီနီၢ်ခနးကွဲးဟးထီၣ်
လၢပျံၤကွီၤအချၢလၢကမၤဘူၣ်လီၤတာ်အဂီၢ်ဒီးတုၤလၢလုၢ်ကွီၤချၢတဘျီခိၣ်ဆံဆဲၣ်
ဖိးဟုထီၣ်အီၤဒီးကွၢၤစိၣ်ကွံၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီယၤမးဟးယုက့ၤအမၤဒီးအ
ပုၢ်ခံၤဟးအိၣ်သ့ၣ်သူဝၣ်သၣ်, ဟး...ဟးဝဲခံၤတာ်ဘျံးအဝဲၢ်အသးဒီးတစိၣ်ဖိလဲၤ
တုၤဝဲလၢချၢၣ်ဖးဒိၣ်တခိၣ်အခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘျံးဝဲဖဲန့ၣ်ဒီးတဲဘၣ်အ
ပုၢ်လၢ၊ “တာ်ဘျံးယသးဒိၣ်မးယကမံအိၣ်ဘျံးတယုၣ် ” ... အပုၢ်တဲအီၤ၊ “တာ်မုၢ်
ဘျံးနသးမံနီၤလၢယကံၣ်ဒုၣ်အလီၤအံၤ, မံနီၤကြီၤလၢအဂၤတဂ့ၤ. တာ်ဘၣ်အဘၣ်
သ့...” တုၤအဝဲၢ်မံအခါသၣ်ဘုလၢမုၢ်ဟဲစိၣ်လီၤန့ၣ်အပုၢ်မၤတၢၢ်ကွံၣ်ဝဲ, ပစိၤမုၢ်ဟဲစိၣ်
လီၤန့ၣ်အပုၢ်ဝံၢ်ကွံၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်တၢၢ်အုးဖါပုၢ်အိၣ်လၢချၢၣ်ခံတဖုကွၢ်လီၤတာ်
ဒီးထံၣ်လီၤအဝဲသ့ၣ်ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲ, “ပုၤဒိပုၤဝံၢ်ခံၤအံၤအဲၣ်လိာ်အသးဒိၣ်မး, မ့မုၢ်
ယဲယပုၢ်မၤနၤယၤ, ယဘၣ်ဟးအိၣ်ထဲတဖုလၢပုၢ်လၢကျါ ” ... ကွၢ်လီၤဝဲတခီခီဒီး
ဆိကမိၣ်ဝဲတခီခီဒီးအမဲၣ်ထံတတိၣ်လီၤဘၣ်လၢယၤမးအသးနါပုၢ်အလီၤတဘျီအဝဲ
ဂဲၤထၢၣ်ထုးထီၣ်အနးဒီးတဲဘၣ်အပုၢ်လၢ, “နၤအံၤနတဟ်ကါယၤဘၣ်. ယကကျိ
သံကွံၣ်နၤလီၤ.” အပုၢ်တဲဘၣ်က့ၤအဝဲၢ်, “ယထူးပုၣ်နၤတမ့ၢ်ဘၣ်, ထံဟဲလီၤစိၤ
လၢချၢၣ်ခံလီၤ.” ထဲန့ၣ်တဘျီကွၢ်ထီၣ်ဝဲလၢချၢၣ်ခံထံၣ်ဝဲလၢတၢၢ်အုးဖါတဖုဒီးအဝဲၢ်
ထုးထီၣ်ချံၣ်, သါကခးတၢၢ်အုးတဖုန့ၣ်လီၤ. တၢၢ်အုးတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်, “ဝံသးစူၤခး
သံယၤတဂ့ၤ, ယကွၢ်သုဒိပုၤဝံၢ်ခံၤအံၤအဲၣ်လိာ်သးဒိၣ်မး, မ့မုၢ်ယဲယပုၢ်တဂၤမၤ
နၤယၤအယိယဘၣ်ဟးအိၣ်ထဲတဖုဒ်အံၤယကွၢ်သုတခီခီ...ယဆိကမိၣ်တာ်တခီခီ
ဒီးယမဲၣ်ထံလီၤဘၣ်နၤလီၤ ”.

ဒိပုၤဝံၢ်ပသးမ့ၢ်တီ
တၢၢ်အုးကွၢ်အမဲၣ်ထံလီၤ
တၢၢ်အုးကွၢ်အမဲၣ်ထံလီၤ
သူထီၣ်ချံၣ်စိကခးအီၤ

တၢ်စိန်နမၤယထံၣ်လံ
စိန်တရှၢ်ထီခံယီၤခံ
တၢ်စိန်နမၤယထံၣ်စိ
စိန်တရှၢ်ထီခံယီၤခံ

ဘၣ်တဘျီန့ၣ်အံးသံးခံဂၤလဲၤလၢသံၣ်ဝံၤဟဲက့ၤတိလိာ်အသးဖဲကျဲခံဘိအတြၢ်ပူၤ
ဒီးဖဲန့ၣ်ထံၣ်ဝဲလၢတၢ်ကိၣ်လိၣ်တလိၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲလိာ်အသးခံဂၤန့ၣ်လၢ,
“တၢ်ကိၣ်လိၣ်တလိၣ်အံၤပမ့ၢ်တ့ၢ်န့ၣ်ကကဲထီၣ်တၢ်တခါခါလီၤ.” တၢ်ကိၣ်လိၣ်
တလိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ဖဲနီၢ်ခနးကွဲးကဲထီၣ်တၢ်အုးအခါ, ဒီးဖဲလဲၣ်ခနးခးလီၤတၢ်အံၤ
ဝံၤအဝဲကဲထီၣ်က့ၤပုၤကညီန့ၣ်အဟၢဖၢပူၤအိၣ်ဒီးတၢ်ကိၣ်လိၣ်တလိၣ်အဝဲအံၤဒီး
အဝၢထံၣ်လၢတၢ်ကိၣ်လိၣ်အိၣ်လၢအမၤအဟၢဖၢပူၤအယီၤသ့ၣ်ဒီးအခိၣ်ဒီးတၢ်
ကိၣ်လိၣ်တလိၣ်န့ၣ်ဖျိးလီၤတၢ်ကွံာ်ဝဲလၢကျဲခံဘိအတြၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

ထဲန့ၣ်တဘျီအံးသံးခံဂၤတဲလိာ်အသးဝံၤတ့ၢ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ကိၣ်လိၣ်တလိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်
လၢအံးသံးသ့ၣ်တဖၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအအိၣ်သဘျုၣ်တၢ်ဒီး, စိန်ယုာ်ဝဲဒီးတဒီး, ထးတံာ်
ဒီးနီၣ်ထိးဘိအယီၤအဝဲတဂၤထီၣ်ဝဲအခိၣ်ဒီးတဒီးတဖျၢၣ်, ထီထီၣ်န့ၢ်ဝဲအစုအ
ခိၣ်ဒီးထးတံာ်, အပျီၤယံတခိထီၣ်ဝဲဒီးနီၣ်ထိးဘိဝံၤအူဖဲဝဲဒီးထံပလီၤယံာ်ဒီး
အတၢ်ဟဲသၢထီၣ်သၢထီၣ်ကဲထီၣ်လၢတၢ်အုးဖါတဖုၤဂ့ၤလီၤ. ဝံၤအံးသံးခံဂၤန့ၣ်
တဲလိာ်အသးလၢ, “တၢ်အုးတဖုၤအံၤဖဲအကပိာ်ပခံတဂၤဂၤဒီးပကကွၢ်အီၤလီၤ. မ့ၢ်
ပိာ်နခံဒီးကွၢ်နၤ, မ့ၢ်ပိာ်ယခံဒီးယကကွၢ်လီၤ.” ဖဲအံးသံးတဲသကိးတၢ်ဝံၤတၢ်အုးတ
ဖုၤအံၤပိာ်ထီၣ်အံးသံးတဂၤအခံဒီးဖိၣ်ထီၣ်ဝဲအံးသံးအတၢ်ဘိဒီးက့ၤသကိးဝဲဒီးအိၣ်
က့ၤဝဲဒီးအံးသံးတဂၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢတၢ်အုးတဖုၤအံၤန့ၣ်စးထီၣ်လၢအကဲထီၣ်တၢ်
အုးလံၤလံၤတဘီၣ်တသိနီတဘျီဘၣ်. အိၣ်ဒၣ်ယဲၤဝဲကလၢာ်ထီဘိလီၤ. ဒီးမ့ၢ်တၢ်
အုးလၢအကလံဒီးမဲ့မးလီၤ. တုၤလၢအအိၣ်ထီၣ်န့ၣ်အဝဲလဲၤဆူပုၤပူၤဖဲတၢ်အုးဂီၤ
သ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲအလီၢ်တနံၤတဘျီကိးမုၢ်နံၤဒီးန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤဝဲအခါမ့ၢ်ထံၣ်
တၢ်အုးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပိးဝဲအခိၣ်တဖုၤသၢထံၣ်...တဖုၤသၢထံၣ်ကိးမုၢ်နံၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်
အုးတဖုၤန့ၣ်အိၣ်အဖုၤယဲၤကယၢဒီးအတၢ်လူၤမၤဒၢၢ်အီၤတချုးနီတဘျီဘၣ်.

ဘၣ်တဘျီတၢ်အုးပုၤတဖုၤတဲဘၣ်ယၢမးဒီးလဲၣ်ခနးလၢ, “လၢပုၤပူၤယပုၤလၢအမၤ
ဒၢၢ်ယၢတဖုၤန့ၣ်သုခးသံန့ၢ်ယၢမ့ၢ်န့ၣ်ယကအိၣ်ဘၣ်က့ၤမုာ်မုာ်ခုၣ်ခုၣ်လီၤ. ဒီး

တၢ်အုးဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤပှၤလၢကပၤက့ၤအီၤန့ၣ်ကမ့ၢ်တၢ်အုးလၢအံးသံးအအိၣ်တ
န့ၣ်လီၤ. တၢ်အုးအဝဲန့ၣ်ကပၤက့ၤတၢ်အုးလၢပှၤပှၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ”. တၢ်အုး
ယဲၤတန့ၣ်အံၤအမံၤလၢ “ကနိးမိၢ်” ဒီးအိၣ်ဝဲဆိးဝဲဒၣ်လၢအံးသံးအဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲ
န့ၣ်တၢ်အုးပှၤတဲဘၣ်ယၢမးဒီးလဲၣ်ခနးလၢ, “လဲၤခးသံးန့ၢ်က့ၤယၢယပှၤတန့ၣ်တ
က့ၢ်.” ယၢမးတဲဘၣ်တၢ်အုးပှၤလၢ, “လဲၤဒုးန့ၣ်ယၢလၢနပှၤ, ယကလဲၤခးသံးန့ၢ်
နၤတဘီ.” ထဲန့ၣ်တဘျီ, တၢ်အုးပှၤလဲၤန့ၣ်လီၤလၢပှၤပှၤ, မၤသီၣ်ထီၣ်အကလုာ်တ
ဘီ, အပှၤတၢ်အုးဟဲလုၤသဖျိအ့ၣ်အီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ခဲၣ်ဘဲတူၣ်ခဲၣ်လိာ်အသး
အယီၤယၢမးခးက့ၤတသ့လၢၤဘၣ်. မ့ၢ်လၢအသးပှၤဒီးအ့ၣ်အပှၤတန့ၢ်အယီၤဟဲက့ၤ
လုာ်က့ၤလၢယၢမးဒီးလဲၣ်ခနးအအိၣ်ဒီးတဲဝဲ, “နတခးနီတဘျီလၢၤ, တၢ်အံၤယမၤ
က့ၤတပှၤလၢၤဘၣ်.” ယၢမးတဲအီၤ, “နသ့ခဲၣ်ဘဲတူၣ်ခဲၣ်လိာ်အသးအယီၤယခးက့ၤတ
ဘၣ်လၢၤဘၣ်.” လၢခံယၢမးတဲအီၤ, “ဟဲဒီးလီၤနခဲ” ဒီးတၢ်အုးပှၤဟဲဒီးလီၤအခံ
ဝံၤယၢမးထူးပှၤဒီးသဘျုၣ်ထံအယီၤတၢ်အုးပှၤအခံပူၤအိၣ်ဝဲဂီၤစီၣ်ကလၢန့ၣ်လီၤ.
ယၢမးလဲၤလီၤကတီၤထီၣ်အသးဒီးတၢ်အုးပှၤစ့ၢ်ကိးလဲၤလီၤမၤသီၣ်ထီၣ်အကလုာ်
တဘျီအပှၤဟဲယီၤလုၤအ့ၣ်ကဒီးအဝဲန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အ့ၣ်လိာ်အသးဘဲတူၣ်ခဲၣ်
ခဲၣ်ပံးပူးပြးန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ယၢမးကွၢ်တလီၤဆီလၢၤဘၣ်အယီၤခးယီၤဝဲ “ပူး”
ကနာ်ဘၣ်ညီလၢတၢ်အုးပှၤအပှၤတန့ၢ်ဒီးသံးဝဲဒၣ်တဘျီယီၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲတဲဘၣ်ယၢ
မးလၢ, “တၢ်လၢအကပၤက့ၤတၢ်အုးဂီၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤကမ့ၢ်တဲတၢ်အုးလၢဖုအံးသံး
အအိၣ်တန့ၣ်လီၤ. ယဲၣ်ယသးပှၤလဲ.” ဝံၤဒီးအဝဲသ့ၣ်လဲၤသကိးဝဲဆူဖုအံးသံးအ
ဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲသ့ၣ်လဲၤတုၤလၢဖုအံးသံးအအိၣ်န့ၣ်ဖုအံးသံးထံၣ်လီၤယၢမးဒီး
တဲဘၣ်တၢ်အုးလၢအအိၣ်ဒီးအီၤတန့ၣ်လၢ, “ကနိးမိၢ်, လၢန့ၣ်နပၤဟဲတုၤလဲ. တ
ဘျီညါအံၤနကဘၣ်ပိာ်က့ၤနပၤအခံလီၤ. နအိၣ်ဒီးယၢတသ့လၢၤဘၣ်.” ယၢမးတဲ
ဘၣ်ဖုအံးသံးလၢ, “မ့ၢ်ယဖိၣ်ယမ့ၢ်ဖျၢၣ်လဲၤအီၤသၢထံၣ်န့ၣ်ကဘၣ်ဘီၣ်ထီၣ်တဘျီ
ယီ” န့ၣ်လီၤ. ဒီးဘီၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤ. အန့ၣ်တဘျီဖုအံးသံးစံးဘၣ်ကနိးမိၢ်, “ကနိးမိၢ်
ဧၤ, တဘျီညါအံၤနအိၣ်ဒီးယၢတသ့လၢၤဘၣ်. နကဘၣ်ပိာ်က့ၤနပၤအခံဒီးပၤက့ၤ
တၢ်အုးယဲၤကယၢန့ၣ်လီၤ. လဲၤဒီးနပၤ, နကဘၣ်လဲၤလုၤယုက့ၤနမိ” န့ၣ်လီၤ. တ
ဘျီန့ၣ်ကနိးမိၢ်ဘၣ်ပၤက့ၤတဲတၢ်အုးယဲၤကယၢန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်အုးပှၤတန့ၣ်ဘၣ်
က့ၤအိၣ်ဆိးက့ၤဝဲလၢပှၤပှၤန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီ, ယၢမးဒီးလဲၣ်ခနးဒီးကနိးမိၢ်ဒီး
တၢ်အုးယဲၤကယၢပိာ်ထီၣ်လိာ်အခံဒီးလဲၤလုၤယုက့ၤအမိၢ်န့ၣ်လီၤ. ပိာ်ထီၣ်လိာ်အ

ခံလဲ...လဲၤဝဲတဘျူးသီတုၤလၢထံကျိးဒိၣ်ဖးလံာ်တကျိးအယၤ, “ပွါ..တထံၣ်ညါအံၤဒုပကဘၣ်တုတိၤလီၤ. ပမ့ၢ်တတုတိၤဒုပပိုၢ်ထံတကၢ်ဘၣ်.”

တဘျီန့ၣ်တၢအးယံၤကယၤလဲၤကျိသ့ၣ်ဟဲက့ၤယံးဝဲဒီးတုထီၣ်တိၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲအတုထီၣ်ဝဲဘူးကတုၤလၢဝံၤဘးခိန့ၣ်မုၢ်ဟါန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒီးတဲလိာ်အသးလၢ, “ခဲမုၢ်ဆ့ၣ်မးပကတုဝံၤက့ၤ” န့ၣ်လီၤ. တံတနၤန့ၣ်မံသကိးဝဲသီတနၤကျၢၤ, တုၤမုၢ်မုၢ်ဝါထီၣ်တခိကွၢ်လီၤက့ၤဝဲအတိၤဒီးထံၣ်ဝဲလၢဆ့ၣ်တံၢ်ဟးဂီၤအတိၤလၢၣ်စီန့ၣ်လီၤ. မၤကဒီးတနၤအဝဲသ့ၣ်တုကဒီးတိၤဒီးဘူးကဝံၤအခါမုၢ်ဟါကဒီးန့ၣ်လီၤ. ဖဲမုၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်န့ၣ်ထံၣ်ဝဲလၢဆ့ၣ်တံၢ်ဟးဂီၤကဒီးခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. အါ...တဘျီညါအံၤကနိးမိၢ်တဲထီၣ်ဝဲ, “ပတတုတိၤလၢၤဘၣ်. ပကလဲၤကုၣ်သကိးဆီၣ်” န့ၣ်လီၤ. တနံၤန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်လဲၤကုၣ်သကိးဆီၣ်, ဟဲက့ၤစိာ်ဝဲဆီၣ်အပုယံၤကယၤဒီးပိဝဲပျံၤဒီးပျံၤပုၣ်ထီၣ်ဖးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်, ကနိးမိၢ်တဲထီၣ်ဝဲ, “စၢထီၣ်ယယိၢ်ဒုဒီးပျံၤ, ဆိုးလီၤပျံၤယကလဲၤယုလီၤယုဆ့ၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီန့ၣ်တထံၣ်” ဒီးအဝဲယုလီၤထံ, ပုဆိုးလီၤန့ၣ်အပျံၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲကနိးမိၢ်တချူးယုလီၤလၢထံလၢဒ်ဘၣ်အခါတဘၣ်ဝဲတၢအးသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လၢ, “ယမ့ၢ်တထူးဟူးထီၣ်ပျံၤဘၣ်န့ၣ်တဘၣ်ထူးထီၣ်ကွံာ်ပျံၤတဂ့ၤ, တုၤမုၢ်ယမၤဟူးထီၣ်န့ၣ်ထူးထီၣ်မုၢ်ချ့တက့ၢ်.” ဖဲအတုၤလၢထံခံဒးန့ၣ်တုၤလီၤဝဲဒၣ်လၢကျဲမုၢ်ဖးဒိၣ်တဘျီဒီးဖဲန့ၣ်ထံတအိၣ်လၢၤဘၣ်. အဝဲလဲၤပိာ်ဝဲကျဲတက့ၢ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်ပုၤမုၢ်ကနီၤတဂၤထါတၢ်ဒီးလဲၤဝဲလၢပိာ်မုၢ်ထါတၢ်အအိၣ်ဒီးသံကွၢ်ဝဲ, “နအိၣ်ပွဲၤဂၤလဲၣ်.” ပိာ်မုၢ်တဲအိၣ်, “ယအိၣ်ဒီးယပါခံဂၤလီၤ.” သံကွၢ်ကဒီးဝဲ, “နပါလဲၤဖဲလဲၣ်.” ဒီးပိာ်မုၢ်တဲကဒီးအိၣ်, “ယပါန့ၣ်လဲၤယုအိၣ်တၢ်, ယပါန့ၣ်မုၢ်ဆ့ၣ်ဖးဒိၣ်လီၤ.” တဘျီန့ၣ်ကနိးမိၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလံ, “ဆ့ၣ်လၢအတံာ်တံာ်ယတိၤန့ၣ်ကမ့ၢ်ဒၣ်ဆ့ၣ်ဖးဒိၣ်အဝဲအံၤလီၤ.” ဒီးအဝဲယုအဲၣ်ပိာ်မုၢ်ဖိန့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုၢ်တဂၤန့ၣ်အဲၣ်ဘၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ပိာ်မုၢ်တဲဘၣ်အိၣ်လၢ, “ယပါန့ၣ်မုၢ်ထံၣ်နၤဒု..ကအိၣ်နၤလီၤ.” ဒီးကနိးမိၢ်တဲဘၣ်ပိာ်မုၢ်န့ၣ်လၢ, “နပါမုၢ်သံကွၢ်နၤဒီးတဲအိၣ်လၢပဝဲဒၣ်ပမ့ၢ်ပုၤကညီပနၤလၢပုၤကညီအစိလီၤ. တဲမုၢ်သ့ယါဒီး..” ဒီးသံကွၢ်ကဒီးဝဲ, “နပါန့ၣ်အမံလၢတၢ်လီၤဖဲလဲၣ်.” တၢ်ပိာ်မုၢ်ဒုးနဲၣ်အိၣ်, “မံလၢလုပူၤတၢ်လီၤဖဲန့ၣ်” ဒီးထဲန့ၣ်တဘျီအဝဲလဲၤကွၢ်ဝဲဆ့ၣ်ဖးဒိၣ်မံအလီၢ်ဒီးဟဲက့ၤအိၣ်ဝဲယဲးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်အခါလၢဆ့ၣ်ဖးဒိၣ်ဟဲက့ၤတုၤန့ၣ်တဘၣ်ဝဲအဖိမုၢ်လၢ, “တၢ်တဟါအံၤတၢ်နၤဘၣ်

■ တာ်ကွဲးထီၣ်ရီၤဒီးတာ်စံၣ်ယဲၤလၢပျၢၤတဖၣ်

ယၤလၢပျၢၤကညီအစိလၢ်.” အဖီမုၢ်တဲအီၤ, “ပဲပျၢၤကညီန့ၣ်ပမုၢ်ကနီၤထီၣ်ဒ်
အံၤပစိနၢပျၢၤကညီလီၤ.” အန့ၣ်တဘျီဆွဲၣ်ဖးဒိၣ်တဲ, “ပြုယဖီမုၢ်အကလၢ, ယဖီ
မုၢ်အကလၢကဟးဘၣ်ဖး, ပြုယဖီမုၢ်အကလၢ...ဟဲက့ၤ...ဟဲက့ၤ...” ထဲန့ၣ်တ
ဘျီအဲပဲက့ၤမံက့ၤလၢအလီၤလၢလုပူၤလီၤ. ပိာ်မုၢ်န့ၣ်တဲဘၣ်ကနီၤမိၢ်လၢ, “တာ်လၢ
ယပါန့ၣ်မံအနၢပူၤယိာ်မးလီၤ”.

ဖဲန့ၣ်အခါကနီၤမိၢ်လဲၤန့ၣ်လီၤအိၣ်ခူသ့ၣ်လၢတာ်ပူၤဒီးဖဲအတုၤလီၤလၢတာ်ပူၤအခါအ
ဝဲစၢတာ်ခူသ့ၣ်ယာ်အပျံၤလၢတာ်လီၢ်တတိၤန့ၣ်လီၤ. ဖဲဆွဲၣ်ဖးဒိၣ်မံကမၣ်ဘၣ်သး
အခါအဝဲလဲၤမၤန့ၣ်ပျံၤဒီးလဲၤစၢထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢဆွဲၣ်ဖးဒိၣ်အဒုလီၤယံးယံးဝံၤထုးဟူး
ထီၣ်ဝဲအပျံၤန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီအသကိးတၢအုးလၢအိၣ်လၢခိခိၣ်တဖၣ်ထုးထီၣ်
ကွံာ်ဝဲပျံၤချ့ချ့, ဖဲအတုၤထီၣ်လၢခိခိၣ်န့ၣ်ဆွဲၣ်ဖးဒိၣ်အသးနီၤပျံၤလီၤအီးကွးကနာ်
လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်အိၣ်သကိးဝဲဆွဲၣ်ဖးဒိၣ်တဘျီန့ၣ်လၢာ်စိဖုကလုန့ၣ်လီၤ.
အိၣ်တုာ်က့ၤဒၣ်ထဲအကုးဒိၣ်တကုန့ၣ်အဝဲသ့ၣ်ပာ်ကဲဝဲလၢချံးဒီးကျိန့ၣ်ဝဲနီၣ်ဝံၤ
ဒီးကျါးဆုၤသကိးလိာ်အသးတဘျီဝံၤတဘျီတုၤလၢအသကိးလၢာ်တစုဒီးတုၤဝဲဒၣ်
လၢထံကျိအဝံၤဘးခိခဲလၢာ်န့ၣ်လီၤ. မၤဝဲဒၣ်လၢထါဒ်အံၤ,

မၤန့ၣ်အကုလုၤချံၤဖါ
ကျါးဆုၤလိာ်ပသးယာ်ပၤ
မၤန့ၣ်အကုလုၤချံၤဘီ
ကျါးဆုၤလိာ်ပသးယာ်ခိ
စၢတၢအုးမိၢ်လၢတနူ
စံာ်တလုာ်ပၤဝံၤခိၣ်အူ
စၢတၢအုးမိၢ်လၢသိၣ်ဂဲၤ
စံာ်တလုာ်ပၤဝံၤခိၣ်ကဲၤ
ချူးက့ၤနီၢ်လၢဝံၤဒိၣ်ပူၤ
ခိၣ်ဆံဆဲာ်က့ၤထီၣ်ဆူမူ
ချူးက့ၤနီၢ်လၢဝံၤဒိၣ်သး
ခိၣ်ဆံဆဲာ်က့ၤထီၣ်ဆူထး
ခိၣ်ဆံဆဲာ်က့ၤထီၣ်ဆူထး
ပုၤယံာ်တကီၤကွၢ်တဖျါ

ပုဂံကွံတံဖျါပုဂံသဒါ
အိဉ်မာပုဂံဒါဟ့ဉ်န့ဉ်ယု
ယုဉ်ထီဉ်ချဉ်လုပုဂံစုနု
ခိဉ်ဆဲဉ်လီၤတဲဉ်န့ဉ်ချု

ဖဲအဝဲသ့ဉ်ခိဉ်ကံထံကျိဉ်ကံလံတဘျီတုအုးအဒုယံကယုန့ဉ်စုထီဉ်ဝဲအမဲဉ်ခံဒီးတနု
သိဉ်ဂဲၤသ့ဉ်တဖှ်ကိးဒုဒဲးဝံၤဒွဲဉ်ထီဉ်ဝဲတနုသိဉ်ဂဲၤသ့ဉ်တဖှ်, ဒီးမာလီၤဝဲတုအုး
ယံကယုန့ဉ်လုကလဲၤစံဉ်ထီဉ်ဒီးဂဲၤကလံဉ်လုဝံၤပုၤဟံဉ်ခိဉ်ဒုးသ့ဉ်တဖှ်န့ဉ်
လီၤ. တုၤပုၤဒွဲဉ်ထီဉ်မ့ဉ်အုလုတုအုးသ့ဉ်တဖှ်အမဲဉ်လီၤတဒုဘဉ်တဒုဝံၤန့ဉ်အဝဲ
သ့ဉ်လဲၤယုထီဉ်ဝဲလုန့ဉ်ပုၤလုဟံဉ်ခိဉ်ဒုးတဖှ်န့ဉ်လီၤ. တုၤမ့ဉ်ပုၤဟံဉ်ခိဉ်ဒုး
တဖှ်အုထီဉ်တဘျီပုၤဖဲသ့ဉ်တဖှ်ယုကွံဉ်ဝဲလဲၤ, မ့ဉ်အုအိဉ်ကွံဉ်ဝဲဝံၤတဖျါဉ်
န့ဉ်ခဲလုန့ဉ်လီၤ. တဘျီန့ဉ်ခိဉ်ဆဲဉ်ပျံတံအိဉ်ကုၤတဘျီလုၤဘဉ်, ယုထီဉ်
ဝဲဆုမုးဖိ, လဲၤထီဉ်အိဉ်ကုၤဝဲလုတံအိဉ်ကျါန့ဉ်လီၤ. အန့ဉ်တဘျီယုမးချုးန့ဉ်
ကုၤဝဲအမါန့ဉ်လီၤ. အဝဲတဲဘဉ်အမါလု, “နုအံၤနတအိဉ်ယုနီတဖဲဘဉ်, ယ
ဟံးနုနုအံၤယဘဉ်လုကုၤမးနုဖိဉ်ဖိဉ်ယံယံလီၤဘုးလီၤတီၤဒိဉ်မးလီၤ. အဝဲ
အံၤနကဘဉ်စုဉ်နသးလုန့ဉ်နံၤနံၤဝံၤမးနကဘဉ်အိဉ်ယုဒီးယုလီၤ.” အမါတဲက
ဒါကုၤအီၤ, “ယကဘဉ်စုဉ်ယသးဒီးထံန့ဉ်နံၤနံၤန့ဉ်အလီၤတအိဉ်ဘဉ်. ခိဉ်ဆဲဉ်
န့ဉ်စးထီဉ်လုအဟဲကုၤဖိဉ်ယုန့ဉ်မးဘုးယုတဘျီဘဉ်. မ့ဉ်လုယကံၤန့ဉ်ပျါအယံ
အဝဲအိဉ်ဒုအတံဒီးယဲယအိဉ်ဒုယတံန့ဉ်လီၤ.” အဝဲတဲအီၤ, “မ့မ့ဒီးန့ဉ်တခီ
တလိဉ်နစုဉ်နသးလုထံလုၤဘဉ်. အဝဲအံၤခိဉ်ဆဲဉ်လဲၤအိဉ်ဖဲလဲဉ်.” အဝဲသံ
ကွံအမါဒီးအမါတဲအီၤလု, “ခိဉ်ဆဲဉ်ပျံတံလဲၤထီဉ်အိဉ်လုတံဖးဖိတံအိဉ်
ကျါန့ဉ်လီၤ. အဝဲလဲၤထီဉ်အိဉ်လုတံအိဉ်ကျါန့ဉ်ပုၤယံတကီၤမးကွံတဖျါဘဉ်.”
ယုမးမဲဟးလုယုကွံတထံဉ်ဘဉ်. တံလုလဲဉ်ခနးတကုၤန့ဉ်မ့ဉ်ပုၤတကုၤလုအ
တကွံပိဉ်မ့ဉ်အမဲဉ်နီတဘျီဘဉ်. အဝဲကွံထီဉ်ဝဲဆုမုခိဉ်တံအိဉ်အကျါဒီးထံဉ်ဝဲ
ဒုခိဉ်ဆဲဉ်ထဲအခိဉ်သုဉ်ယံတဖျါလီၤ. အဝဲတဲဘဉ်အကွီလု, “နကးဧါ. န
မ့ဉ်ဒီးန့ဉ်အံၤညိဉ်ထီဉ်နချဉ်ပျါခိဉ်တီတီယစုနုအံၤတကွံ. နမ့ဉ်ဒီးန့ဉ်ကဘဉ်ဝဲ
လီၤ.” တဘျီန့ဉ်ယုမးသုထီဉ်ချဉ်, ညိဉ်ထီဉ်ဝဲတီတီအပုၤစုနုန့ဉ်ဝံၤဒီးဘဉ်ဝဲ
တီတီခိဉ်ဆဲဉ်အခိဉ်သုဉ်ယံတဘျီခိဉ်ဆဲဉ်လီၤတဲဉ်တဖျါခိဉ်ဒီးအခိဉ်သုဉ်ယံအ
နုၤလီၤဆဲးဘဉ်ဝဲယုမးမဲအခိဉ်မ့ဉ်ဒီးခိဉ်ဆဲဉ်အစုဉ်ထီဉ်တဘျီတဲဝဲ, “ပါကသံ

လီၤ” ဒီးမၤပှၤလဲၤယုၣ်အီၤကသံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပှၤတဲအီၤလၢကသံၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢလုတ
ပျၢၣ်အလီၤန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ကနိးမိၢ်လဲၤထီၣ်လၢလုတပျၢၣ်အခိၣ်ဒီးကိးဝဲ, “ဟ့
ကသံၣ်န့ၣ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်.” ကသံၣ်ကိးဆၢတၢ်သီၣ်လၢကွၢ်ပူၤ, “ယအိၣ်လၢအံၤ” ဒီး
အဝဲလဲၤလီၤဝဲဆူကွၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ကိးကဒီးဝဲ, “ဟ့ကသံၣ်န့ၣ်အိၣ်ဖဲလဲၣ်.” ကသံၣ်
ကိးဆၢအီၤလၢလုခိၣ်လၢသါအိၣ်လၢအံၤန့ၣ်လီၤ. ဆိကမိၣ်ဝဲ, “ယမ့ၢ်လဲၤလၢလု
ခိၣ်ထံးအဝဲကိးဆၢယၤလၢလုခိၣ်, ယမ့ၢ်လဲၤထီၣ်လၢလုခိၣ်အဝဲအိၣ်လၢလုခိၣ်ထံး
လီၤ.” အယိအဝဲတီထီၣ်လုတပျၢၣ်န့ၣ်ဒီးဟဲက့ၤစးလီၤဝဲဖဲအသကိးအအိၣ်ဒီးတဲဝဲ,
“ကသံၣ်န့ၣ်အိၣ်ဖဲလုတပျၢၣ်အံၤအလီၤလီၤ...ယု, ယကလဲၤထီၣ်လၢမ့ၢ်အအိၣ်တ
ထံၣ်...မ့ၢ်တခီမ့ၢ်ယုၢ်လီၤန့ၣ်ယပါကသံၣ်လီၤ.” အယိကနိးမိၢ်လဲၤထီၣ်လၢမ့ၢ်အအိၣ်,
မ့ၢ်န့ၣ်ဒီးလုၣ်ကဟံၣ်ထူဒီးအဝဲလဲၤထုးယာ်ဝဲမ့ၢ်အလုၣ်ဒီးအတၢ်တဲဘၣ်အီၤလၢ, “န
ဟဲထုးယာ်ယလုၣ်ဘၣ်မနုၤလဲၣ်. ပကလဲၤတၢ်, မၤတံၢ်တၢ်ပှၤတဂ့ၤ...” ကနိးမိၢ်တဲ
ဘၣ်အီၤ, “မ့ၢ်ဧၤ, နမ့ၢ်ယုၢ်လီၤန့ၣ်ယပါကသံၣ်လီၤ. အယိယဟဲထုးယာ်နလုၣ်လီၤ.”
တဘျီန့ၣ်မ့ၢ်မၤအပျီၤတဖၣ်, “လဲၤလီၤကွၢ်ကွၢ်တဘျးဒီးလဲၤလီၤမၤမူထီၣ်က့ၤအပါ
တက့ၢ်.” တဘျီန့ၣ်မ့ၢ်အပျီၤလဲၤလီၤဒီးမၤမူထီၣ်က့ၤဝဲဝဲဟဲက့ၤထီၣ်တဲဝဲ, “ပမၤ
ဘျါက့ၤအပါဝဲလံ.” ဒီးမ့ၢ်တဲဘၣ်က့ၤကနိးမိၢ်, “ပျီက့ၤယၤတက့ၢ်. ယကဘၣ်
လဲၤတၢ်ဒီးလီၤ.” ကနိးမိၢ်တဲ, “မ့ၢ်...မ့ၢ်နသုလီၤယၤဧၤ. ယမ့ၢ်ပျီၤန့ၣ်ဒီးနမ့ၢ်ယုၢ်လီၤ
န့ၣ်ယပါကသံၣ်လီၤ.” မ့ၢ်တဲဘၣ်အီၤ, “ပဝဲဒၣ်အံၤပတလီၤတၢ်ဘၣ်. ပတလံၣ်တၢ်
ဘၣ်. က့ၤလီၤတခီနပါဘျါက့ၤလံ.” တဘျီန့ၣ်ကနိးမိၢ်ပျီကွၢ်မ့ၢ်အလုၣ်ဒီးဟဲက့ၤ
လီၤဝဲဒီးထံၣ်ဝဲလၢအပါတဆါလၢၤဘၣ်, အတၢ်ဆါဘျါကွၢ်ဝဲဒၣ်လံန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်
တဘျီအဝဲသ့ၣ်ပိာ်ထီၣ်လိာ်အခဲဟဲက့ၤဒီးထီၣ်က့ၤဆွဲၣ်ကု, ကျးဆၢလိာ်က့ၤအသး
တုၤအလၢာ်တဘျီ, ကနိးမိၢ်န့ၣ်အပါတဲဘၣ်အီၤ, “ဖိခါဧၤ, တဘျီညါအံၤဒုယက
ဘၣ်က့ၤအိၣ်က့ၤလၢယဉုယဝံၤလီၤ. နဲဒၣ်ဒုနကဘၣ်အိၣ်ယုၤက့ၤနတံၢ်နသကိးတ
ဖၣ်ဖဲပှၤပူၤအံၤလီၤ. နမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ကိတၢ်ခဲတဘျီဘျီ, တမံၤမံၤန့ၣ်ယၤထီၣ်ဘၣ်ယၤ
ဒီးယဲစ့ၢ်ကိးယမ့ၢ်လီၤဘၣ်လၢတၢ်ကိတၢ်ခဲတမံၤမံၤန့ၣ်ယကယၤထီၣ်ဘၣ်နၤစ့ၢ်ကိး
လီၤ.” တဘျီန့ၣ်ကနိးမိၢ်ဒီးအပါဒီးအမိဘၣ်အိၣ်လီၤဖးလိာ်ဝဲအသးန့ၣ်လီၤ. ဒီးအ
ဝဲကဲထီၣ်က့ၤဝဲတၢ်အုးအစီၤပၤန့ၣ်လီၤ. အပါဒီးအမိက့ၤအိၣ်က့ၤဆိးဝဲလၢအနီၤ
ထီၣ်ပြးသးအပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲယၤမးဒီးအမါဒီးအပှၤဟဲက့ၤအိၣ်လၢနီၤပူၤတယံၣ်တမိၢ်ဘၣ်န့ၣ်တၢ်ကစီၣ်ဟဲတုၤ

တခါလၢပုဂံကဟဲဒုးအထံအကီၢ်အယိအဝဲတဲဘဉ်အမါ, “အခဲအံၤတၢ်ကစီၣ်တုၤ အိၣ်ယၤတခါ...ပုဂံကဟဲဒုးပထံပကီၢ်ဒီး ယကဘဉ်လဲၤတၢ်အယိအိၣ်တုၤက့ၤဒီးယ မိ...မ့ၢ်ယကဘဉ်လဲၤတၢ်ဖးယံၣ်ဖးမိၢ်ဒုယတသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကိးဘဉ်.” တဘျီန့ၣ်အဝဲ ယုၢ်လီၤအခိၣ်ဒီးလဲၤဝဲဒီးအပုၢ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအလဲၤတၢ်လီၤခံၣ်န့ၣ်နီၢ်ခနးကွဲးအမံၤ ပုၢ်ပိၢ်မုၢ်တဲဘဉ်အိၣ်, “နလဲၤအိၣ်ဒီးခိၣ်ဆံဆဲၣ်န့ၣ်နကွဲးအဂီၢ်တဘဉ်ခါ. မ့ၢ်ဘဉ် ...နကွဲးန့ၢ်ယၤလၢအဂီၢ်, ယအဲၣ်ဒီးထံၣ်ဘဉ်သးလၢခိၣ်ဆံဆဲၣ်အဂီၢ်လီၤ.” အဲၣ် မုၢ်တဲဆါအိၣ်, “ယမ့ၢ်တုၤကဘဉ်ခါသၢၣ်” ဒီးမၤဝဲအဲၣ်မုၢ်တုၤန့ၢ်အိၣ်လီၤ. နီၢ်ခ နးကွဲးတုၤဝဲခိၣ်ဆံဆဲၣ်အဂီၢ်တဖျၢၣ်ဘဉ်တဖျၢၣ်, ဖဲအကဲထီၣ်ခွဲးဖျၢၣ်တဖျၢၣ်အခါ ဘဉ်လၢအဝဲလဲၤတၢ်ဟဲက့ၤတုၤဒီးတုၤအထံၣ်အဝဲဟဲက့ၤတဘျီအဝဲကျၢၢ်ခိၣ်လီၤ လၢအသ့ၣ်ဘဉ်တဘျီလၢအဝဲလီၤမံခိၣ်လၢခိၣ်သခါၣ်အလီၤဝဲအဝဲဒၣ်ဟးကွံာ် ဝဲဒၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢအဝဲဟဲက့ၤတၢ်ဘျးအသးဒိၣ်မးအယိက့ၤမံလီၤဝဲလၢအလီၤမံခိၣ် ဒီးဖဲအနီၣ်ဘူးကလီၤအခါသ့ၣ်ဘဉ်တဘျီန့ၣ်ဟူးထီၣ် “ကျိးတီး....ကျိးတီး...” ဒီး အဝဲတဲဝဲ, “အါ, သ့ၣ်ဘဉ်တဘျီယကမံဒီး...ဟူးထီၣ်..” အဝဲမံကဒါက့ၤကဒီး ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲအနီၣ်ဘူးကတုၤလီၤသ့ၣ်ဘဉ်တဘျီန့ၣ်ဟူးထီၣ်ကဒီး “ကျိးတီး ... ကျိးတီး ...” ဒီးအဝဲဂဲၤထီၣ်ဒီးတဲ, “အါ... သ့ၣ်ဘဉ်တဘျီလးလဲၣ်. ပကမံတ ချူးတဒး...” အဝဲထူးထီၣ်သ့ၣ်ဘဉ်တဘျီဒီးတချူးအတၢ်ကွံာ်ဝဲအခါထံၣ်ဝဲလၢ အအိၣ်ဒီးခိၣ်ဆံဆဲၣ်အဂီၢ်ခွဲးဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲအသးဟဲဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဒီးတဲ ဝဲ, “ယမါအံၤအသးတလၢခိၣ်ဆံဆဲၣ်ဒီးဘဉ်, အဝဲကွဲးဝဲအဂီၢ်ကဲထီၣ်ခွဲးဖျၢၣ်ညါ.. မ့ၢ်ကဲထီၣ်အဖျၢၣ်တဆံဒုတဂ့ၤတၢ်ဘဉ်.” အန့ၣ်တဘျီအဝဲကိးနီၢ်ဝဲပုၤမၤသံတၢ်ယိာ် ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးမၤဝဲအတၢ်လဲၤမၤသံကွံာ်နီၢ်ခနးကွဲးန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ယိာ်ခိၣ်သ့ၣ် တဖၣ်ပိာ်ထီၣ်လိာ်အခံ, ကိးထီၣ်နီၢ်ခနးကွဲးဒီးလဲၤဝဲဒၣ်ဆူတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လၢကမၤသံ အိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီနီၢ်ခနးကွဲးတတဲတၢ်နီတမံၤဘဉ်, ပိာ်ထီၣ်ဝဲပုၤခံဒီး ဟီၣ်ဒီးယၤဒီးလဲၤဝဲလီၤ. တုၤမ့ၢ်အလဲၤတုၤလၢတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်န့ၣ်ယိာ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် တဲဘဉ်အိၣ်, “နီၢ်ခနးကွဲးဒါ, နၤတဂၤအံၤနဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤမး... လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢအံၤပုၤ ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤထဲသိးဒီးနၤအံၤတအိၣ်နီတဂၤဘဉ်. ပအဲၣ်ဘဉ်နၤ, ပလိးကီၢ်နၤဒိၣ်မး လီၤ. ပတမၤသံနၤဘဉ်, ဖဲနလဲၤသ့န့ၣ်လဲၤနဲဒၣ်တက့ၢ်. တဘဉ်က့ၤကဒါက့ၤလၢ တဂ့ၤ, နမ့ၢ်က့ၤဒုစီၤပၤကမၤသံပုၤလီၤ.” တဘျီန့ၣ်ယိာ်ခိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်မၤလိာ်နီၢ်ခ နးကွဲးဝဲက့ၤက့ၤဝဲလီၤ. ဖဲန့ၣ်နီၢ်ခနးကွဲးအိၣ်တုၤက့ၤဝဲထဲတဂၤမိၤ, ဖဲအခိၣ်ကတိ န့ၣ်လဲၤဝဲထဲတဂၤ, အိၣ်ဝဲထဲတဂၤလၢပုၢ်မုၢ်သီထီၣ်အပူၤဂ့ၢ်သ့ၣ်ဂီၤ, သ့ၣ်ဒိၣ်ဝဲထီၣ်

အကျါ, ဘၣ်အိၣ်က့ၤဒၣ်ထဲသ့ၣ်သူဝၣ်သၣ်တာ်တံၢ်တာ်ဘိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲဟးဝဲယံၣ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ဒီးဘၣ်ဒၢဝဲတခီ, ဒီးဘၣ်တနံၤန့ၣ်အဝဲလဲၤတုၤဝဲလၢဖု
အံးသံးတဂၤအိၣ်တာ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲထံၣ်လၢဖုအံးသံးတဂၤဒီးတဲဘၣ်ဝဲ, “ဖု
အံးသံးဧၤ, တဘျီညါအံၤယကအိၣ်က့ၤဒီးနၤလီၤ. ယဟးအိၣ်လၢပျၢၤယံၣ်လံ, ဒီး
အဝဲအံၤယဟၢဖၢဆါထီၣ်...ယဆိကမိၣ်လၢယဖိကအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်လီၤ”. ဒီးအံးသံး
တခီတဝဲအါတဲစ့ၤလၢအီၤဘၣ်ဒီးတဲဘၣ်အီၤ, “နမ့ၢ်အိၣ်ဒီးယၤဒီးအိၣ်”... အံး
သံးကွၢ်အီၤဒီးသးကညီၤအီၤလီၤ. အံးသံးသံကွၢ်အီၤ, “မ့ၢ်နအိၣ်ဖဲလဲၣ်.” ဒီးတဲဝဲ
ဒၣ်, “ယအိၣ်လၢဝုၢ်ပူၤလီၤ. မ့ၢ်လၢပျၢၤနီၤဟးကွံာ်ယၤအယိယဘၣ်ဟးအိၣ်က့ၤလၢ
ပျၢ်မုၢ်ကနၢ်အံၤလီၤ.” ဒီးတာ်တဲဝဲလၢအဟးဆါထီၣ်ဒီးအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢအဖိ
ပိာ်ခွါဖိတဂၤလီၤ. အန့ၣ်တဘျီအိၣ်ဝဲယံၣ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ဒီးအဖိခွါဖိဟဲဒိၣ်ထီၣ်တစး
ဘၣ်တစးဒီးအဝဲစ့ၢ်ကီးဟးယုဒးအိၣ်ဖုအံးသံးလၢသ့ၣ်သူဝၣ်သၣ်တနံၤဘၣ်တနံၤ
န့ၣ်လီၤ. လၢခံတနံၤအဝဲတဲဘၣ်ဖုအံးသံး, “ဖုဧၤ, ကွၢ်န့ၢ်ယဖိ... တနံၤညါအံၤယ
ကလဲၤကဝဲၤအိၣ်..” ဒီးအဝဲစိာ်ထီၣ်သနီၢ်ဒီးကုဒီးလဲၤဝဲလီၤ. ဖုအံးသံးပုာ်လီၤအ
လံၤလၢစုာ်ပူၤဒီးထီၣ်ဝဲမဲဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. နီၢ်ခနးကွဲးလဲၤကဝဲၤဝဲယံၣ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ဒီး
ထံၣ်ဝဲလၢတၢအုးတန့ၣ်တစ့ၤဘၣ်ဒီးတၢအုးသံကွၢ်အီၤဒီးတဲဝဲ, “နၤအံၤနဖိတအိၣ်
ဧၤ.” နီၢ်ခနးကွဲးတဲအီၤ, “ယဖိအိၣ်...ယမၤယဖုကွၢ်န့ၢ်ယၤလၢဟံၣ်လီၤ.” တၢအုး
န့ၣ်တဲအီၤ, “တာ်လၢပဖိန့ၣ်ပဟ်တုၢ်အီၤန့ၣ်တဂ့ၤဘၣ်. တၢခဲအံၤန့ၣ်ပဖိသ့ၣ်တ
ဖၣ်ပဟ်တုၢ်အီၤန့ၣ်လီၤဖးဒီးပုၤခဲအံၤခဲအံၤလီၤ. နကွၢ်လၢအံၤပဝဲပဖိပပုၤလၢပချၢ
နထံၣ်ဧၤ.” တဘျီန့ၣ်တၢအုးသ့ၣ်တဖၣ်ဟးကွံာ်ဝဲလီၤ. လၢတၢအုးတဲတၢခဲန့ၣ်အ
ယိနီၢ်ခနးကွဲးသးကိာ်တာ်လၢအဖိအဂီၢ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. တဘျီယိအဝဲက့ၤက့ၤလၢအ
ဟံၣ်, အဝဲက့ၤဟံးန့ၢ်အဖိလၢစုာ်ပူၤဒီးဘၣ်လၢဖုအံးသံးမံကမၣ်ဘၣ်အသးဒီးတနီၣ်
အသးဘၣ်. ဒီးအဝဲလဲၤကဝဲၢ်ကဒီးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအဝဲလဲၤတာ်အလီၢ်ခဲဖုအံးသံး
မံနီၣ်ထီၣ်အသးဒီးမ့ၢ်လၢတထံၣ်အလံၤဘၣ်အယိလူၤယုက့ၤဝဲ, ဘၣ်ဆၣ်တထံၣ်ဝဲ
ဘၣ်. “တာ်အံၤကီလံ, ပုၤမိာ်ဟဲက့ၤမ့ၢ်တထံၣ်လၢအဖိဘၣ်ဒုတၢတဂ့ၤဘၣ်.” တ
ဘျီန့ၣ်အဝဲကျိန့ၢ်ဝဲသ့ၣ်တကူၢ်, ဒီးတ့ထီၣ်ဝဲပုၤကညီၤအဂီၢ်တဂၤဝဲၤအူဖဲဝဲဒီးထံပ
လီယံၣ်ယံၣ်တဘျီအတာ်ဟဲသါထီၣ်သါထီၣ်ဒီးကဲထီၣ်ဝဲလၢဖိသၣ်တဂၤ, မ့ၢ်စ့ၢ်ကီး
အပိာ်ခွါဖိလီၤကံးဒီးအလံၤဖိလၢအလီၢ်မၢ်န့ၣ်တဂၤယိလီၤ. ဒီးအံးသံးပုာ်မံလီၤက့ၤ
ဝဲလၢစုာ်ပူၤထီၣ်ဝဲမံကဒီးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်တတီၤဒိၣ်ဒိၣ်အလံၤမုာ်ဟဲက့ၤတုၤ

ထိုင်ဝဲလၢအဖုအံးသံးထိုင်ဝဲဖိသၢ်တဂၢလၢစုာ်ပူၤဒီးသံကွၢ်ဝဲ, “ဖု, နထိုင်ဝဲမတၢ ဖိလၢစုာ်ပူၤတဂၢလဲၣ်.” အဖုတဲအီၤ, “နဖိယၢဒီး..” ဒီးတဲဝဲ, “မ့ၢ်ယဖိဝဲလဲၣ်. ယဖိန့ၣ်ယပုလၢယချၢအံၤဒီး..” ဒီးဖုအံးသံးတဲဝဲ, “နဟဲက့ၤမၤန့ၢ်နဖိဆံးယံာ် လဲၣ်.” အလံၤမုာ်တခါ, “အး...ယဟဲက့ၤမၤန့ၢ်အခါဘၣ်လၢနမံးဒီးယတကိးဂဲၤ ထၢၣ်နၢဘၣ်. ယလဲၤကဲၤယထိုင်လၢတၢအုးတဖုၣ်သံကွၢ်ယၢဒီးတဲယၢလၢနၢအံၤ ယဖိတအိၣ်ခါ, ဒီးယတဲအီၤလၢယဖိအိၣ်အိၣ်လၢဟံၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်တဲယၢလၢတၢ လၢပဖိန့ၣ်ပတဘၣ်ဟံၣ်တ့ၢ်ဝဲဒ်န့ၣ်ဘၣ်, ပဟးန့ၣ်ပကဘၣ်ဟးစိာ်ဃုာ်အီၤလီၤ. ပမ့ၢ် တဟးစိာ်ဃုာ်အီၤဘၣ်န့ၣ်ပဖိလီၤမၤန့ၢ်ပုၤသ့လီၤ. အယိယဟဲက့ၤဟံးန့ၢ်က့ၤယဖိ လီၤ.” ဖုအံးသံးတဲဘၣ်နီၢ်ခဲးကွဲး, “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ဖိသၢ်တဂၢအဝဲအံၤပကဘၣ်မၤလီၤ မၤကွၢ်အီၤလီၤ.” ဒီးနီၢ်ခဲးကွဲးတဲဆၢအဖု, “တဘၣ်မၤလီၤမၤကွၢ်အီၤတဂ့ၤ, က အိၣ်ဒ်ဝဲခံၤအံၤတက့ၢ်.” တဘျီန့ၣ်အိၣ်ဝဲခံၤန့ၣ်ဒိၣ်ထိုင်ဝဲတစးဘၣ်တစးယံာ် ထိုင်ယံာ်ထိုင်ဒီးအနီၢ်ဒိၣ်ထိုင်ဝဲ, လဲၤထိုင်အိၣ်အဖုအံးသံးအလၢ်ကါသၢ် (သ့ၣ်ဝါ လီၤသ့ၣ်) ကိးနံၤဒီးန့ၣ်လီၤ. ယံာ်ထိုင်ယံာ်ထိုင်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဟးတုၤလၢပုၤယိာ်အပူၤ ဒီးထိုင်ဝဲလၢကဆိသ့ၣ်တဖုၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ခံၤဒီးထိုင်ဝဲကဆိဒီးကဆိတခါဘျီ ဒီးအဝဲသ့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ခံၤန့ၣ်မုၢ်မုၢ်ဟါဟဲက့ၤ, မုၢ်မုၢ်ဆ့ၣ်ထိုင်လဲၤဒီးဝဲကဆိ လၢပုၤပူၤကိးမုၢ်နံၤဒီးန့ၣ်လီၤ. အါနံၤအါသီစီၤပၤတဲဘၣ်အပူၤကွၢ်ကဆိသ့ၣ်တဖုၣ် လၢ, “လဲၤကွၢ်က့ၤသုကဆိတဘျီ” ဒီးဖဲန့ၣ်တဘျီစီၤပၤအပျဲၤလဲၤဟးဃုာ်ကွၢ်က့ၤအ ကဆိဒီးထိုင်က့ၤအကဆိန့ၣ်လီၤ. ထံၣ်စ့ၢ်ကိးဝဲလၢပုၤဖိသၢ်ခံၤဒီးလိာ်ကွဲးကဆိ အယိအဝဲသ့ၣ်တဲဘၣ်ပုၤဖိသၢ်ခံၤန့ၣ်လၢ, “ဟ့...ဖိသၢ်သ့ၣ်, သုဟဲဒီးပကဆိ ဘၣ်မနုၤလဲၣ်.” ဖိသၢ်ခံၤတဲကဒါက့ၤပုၤသးပုၤသ့ၣ်တဖုၣ်, “ကဆိအံၤတမ့ၢ်သု ကဆိဘၣ်, မ့ၢ်ပကဆိလီၤ.” တဘျီန့ၣ်တဲအါလိာ်အသးဖဲန့ၣ်တကူၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤပၤအပူၤတဖုၣ်ခးအဝဲသ့ၣ်ဒီးအတၢ်ဟဲလီၤတဲာ်လၢကိာ်လဲၤတဘျီအဝဲသ့ၣ်စံၣ် လီၤထၢထိုင်အိၣ်ကိာ်ဒီးခးကဒါက့ၤစီၤပၤအပူၤသ့ၣ်တဖုၣ်န့ၣ်ဒီးချံၣ်ဒီးဟဲလီၤတဲာ် ဝဲလၢဖိဒီးပနဲသ့ၣ်တဖုၣ်န့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီစီၤပၤအပျဲၤသ့ၣ်တဖုၣ်ကွၢ်တၢ်အံၤလီၤ ဆိဘၣ်အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တကူၢ်သ့ၣ်တဘျီယိဟဲက့ၤက့ၤဝဲလီၤ. ဖိသၢ်ခံၤစ့ၢ်ကိး ဖၢထိုင်ကိာ်ဂၤဖၢဂၤဖၢ, အိၣ်ဝဲကးကးဒီးက့ၤဒုးအိၣ်စ့ၢ်ကိးအမိၢ်ဒီးဖုအံးသံးခံၤန့ၣ် လီၤ. အမိၢ်သံကွၢ်အဝဲသ့ၣ်, “သုလဲၤန့ၢ်အိၣ်ကိာ်ဖဲလဲၣ်.” ဒီးတဲဘၣ်ဝဲအမိၢ်လၢတၢ် ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖုၣ်ဒီးအမိၢ်တဲအဝဲသ့ၣ်လၢ, “လဲၤလၢတဂ့ၤ, တၢ်လၢပုၤမုၢ်သီထီ အပူၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးဘီၣ်သိၣ်တၢ်သုသ့ၣ်တဖုၣ်, သုဖိသၢ်န့ၣ်ဟးကြီတဂ့ၢ်” ဒီးအဝဲ

သ့ၣ်တဲာ်အါအမိၢ်, “တလိၣ်ဘၣ်, မ့ၢ်ဒၣ်ပတၢ်လီၤတၢ်ကျဲၤလီၤ.” လၢခံၣ်လဲၤဟးဝဲဒၣ်
ဖဲန့ၣ်ကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. လဲၤဝဲဒီးဒီးကဒီးကဆိဒီးတဲာ်လိာ်ကဒီးအသး, ခးလိာ်အ
သးဒီးလၢဖိသၣ်အိၣ်တခါလီၤတဲာ်လၢကိၣ်ဖိနီၤဖိ, ဒီးလၢစီၤပၤအပျၢၤအအိၣ်တကပၤ
တခါလီၤတဲာ်လၢဖိဒီးပနဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်တဲာ်လၢအကဆိဒီးအဝဲတၢ်တခါ
တဲာ်လၢအကဆိကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်တဘျီစီၤပၤအပျၢၤသ့ၣ်တဖၣ်က့ၤတဲာ်ဘၣ်စီၤပၤလၢ, “တၢ်ဖိသၣ်ခံၣ်ပၤဟဲဒီးကဆိ
ကိးနံၤဒဲးဒီးတဲာ်ပကဆိလၢအဝဲသ့ၣ်အကဆိ, ပခးအဝဲသ့ၣ်ဒီးလီၤတဲာ်လၢကိၣ်ဖိနီၤ
ဖိဒီးအဝဲသ့ၣ်ထၢအိၣ်, အဝဲသ့ၣ်ခးပှၤတခါလီၤတဲာ်လၢဖိဒီးပနဲသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးပဟဲ
က့ၤစိၣ်န့ၣ်န့ၣ်လီၤ.” အန့ၣ်တဘျီ, စီၤပၤဆိကမိၣ်တၢ်ဒီးမၤဝဲအပျၢၤလဲၤကဒီးသါက
လဲၤပိာ်အခံၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်စီၤပၤဒီးအပျၢၤပိာ်ထီၣ်လိာ်သးခံၣ်လဲၤဝဲတက့ၢ်သ့ၣ်န့ၣ်
လီၤ. လဲၤဝဲတုၤအတုၤလၢပှၤပူၤကဆိအိၣ်တၢ်အလီၤန့ၣ်ထံၣ်ကဒီးဝဲပှၤဖိသၣ်ခံၣ်
န့ၣ်ဟဲဒီးအဝဲသ့ၣ်အကဆိန့ၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်စီၤပၤတဲာ်ဘၣ်ဖိသၣ်ခံၣ်, “ဟ့...ပှၤဖိသၣ်
ခံၣ်, စံၣ်လီၤကွံာ်က့ၤကွံာ်, ဒီးပကဆိလၢတဂ့ၤ, ကဆိအံၤတမ့ၢ်သုကဆိဘၣ်မ့ၢ်
ပကဆိလီၤ.” ဖိသၣ်ခံၣ်တဲာ်က့ၤစီၤပၤလၢ, “တၢ်အံၤမ့ၢ်ပကဆိအယိပဟဲဒီး
အီၤလီၤ.” မ့ၢ်လၢစီၤပၤတဲာ်အဝဲသ့ၣ်တန့ၢ်အယိစီၤပၤခးအဝဲသ့ၣ်လီၤတဲာ်လၢတၢ်
အိၣ်တၢ်အိၣ်ကိၣ်ဖိနီၤဖိဒီးအဝဲသ့ၣ်ခးဆၢက့ၤစီၤပၤလီၤတဲာ်လၢဖိဒီးပနဲန့ၣ်လီၤ. တုၤ
မ့ၢ်စီၤပၤထံၣ်ဘၣ်တၢ်တခါလီၤဆိဘၣ်အီၤဒိၣ်မးအယိသံကွၢ်ဝဲတၢ်ဖိသၣ်ခံၣ်န့ၣ်,
“မ့ၢ်နုၤသုအိၣ်ဖဲလဲၣ်. နုၤသုအိၣ်ဒီးမတၢ်တဂၤလဲၣ်.” ဖိသၣ်န့ၣ်တဲာ်ဘၣ်အီၤ, “ပအိၣ်
ဒီးပမိလီၤ. ပပါန့ၣ်မ့ၢ်အံးသးလီၤ.” စီၤပၤသံကွၢ်ကဒီး, “ဒီးနမိန့ၣ်အမံၤဒဲးလဲၣ်.”
ဖိသၣ်တဲာ်ဘၣ်စီၤပၤလၢအဝဲသ့ၣ်အမိန့ၣ်အမံၤလၢနီၢ်ခးကွဲး, ဒီးတဘျီလီၤန့ၣ်စီၤပၤ
တယးတၢ်ဘၣ်လံ. တၢ်အဝဲအမံၤမ့ၢ်သါဖိလီၤ. လၢခံၣ်န့ၣ်စီၤပၤဟဲဟးဖဲန့ၣ်ကိးမုၢ်နံၤ
ဒဲးဒီးတဲာ်ဘၣ်ဖိသၣ်လၢ, “နမ့ၢ်ယဖိလီၤ.” ဖိသၣ်တဲာ်က့ၤအီၤ, “ပတမ့ၢ်နုၤဘၣ်,
ပမ့ၢ်အံးသးအဖိ” ဒီးတဲာ်လိာ်သးတၢ်ဒီးစီၤပၤန့ၣ်လီၤ. စီၤပၤတဲာ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတတီၤဘၣ်တတီၤဒီးလၢခံၣ်ဟဲစိၣ်န့ၣ်ဝဲကိၣ်ဒီးတၢ်ကူတၢ်ကၤယံာ်
ထီၣ်ယံာ်ထီၣ်ဒီးဖိသၣ်အသးပၣ်ယုာ်ဒီးလဲၤပိာ်အပၢ်စီၤပၤအခံၣ်လၢန့ၣ်ပူၤစီၤပူၤဒီးတၢ်
မုၢ်ဘၣ်အဝဲသ့ၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်တဘျီစီၤပၤတဲာ်ဘၣ်အဖိခွါလၢ, “က့ၤတဲာ်ဘၣ်န
မိ, မၤအဟဲက့ၤအိၣ်က့ၤဒီးပှၤလၢအံၤ” ဒီးအဖိခွါတဲာ်ဘၣ်အပါလၢ, “တၢ်လၢမိမိ

နုနုယဆိကမိဂ်လၢပကိးအီလၢကဟဲက့ၤအိၣ်ဒီးနၢတကဲဘၣ်, နကိးအီတန့ၢ်
ဘၣ်.” တဘျီန့ၣ်စီပၤကူၣ်ထီၣ်တၢ်တမံၤဒီးတဲဘၣ်အဖီခွါဒ်အံၤ, “က့ၤတဲဘၣ်နမိ
န့ၣ်တဲဘၣ်အီလၢပပါသံလံမိဧၤ, မၤနက့ၤကလိးထီၣ်ပျုၣ်ထီၣ်က့ၤအီဒီးဖိဆံၣ်
ထံတယီထံသ့ၣ်တဖၣ်လီၤ.” အဖီခွါကန့ၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်အနီၤအယီဟဲက့ၤလဲလၢအ
မိၢ်အအိၣ်န့ၣ်တုၤအတုၤတဘျီအမိၢ်ထံၣ်ထီၣ်အီဒီးတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢ, “ဖိခွါသ့ၣ်
သုလီၤမံၤပံး, မ့ၢ်သုလဲၤဖဲလဲၣ်.” အဖီခွါတဲဆၢအမိ, “ပလဲၤဒီးကဆိလၢပျံၤပူၤ,
ပုၤတဂၤဟဲတဲလၢပဝဲအံၤပမ့ၢ်အဖီလီၤ. ဘၣ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်အဝဲသံကွၢ်ပုၤလၢ-နမိ
အမံၤဒ်လဲၣ်-ဒီးပတဲဘၣ်အီတဘျီအဝဲတဲလဲၣ်လၢ-နမိန့ၣ်မ့ၢ်အမါ-ပဝဲဒ်အံၤပ
မ့ၢ်အဖီအယီပလဲၤပိၣ်အခံ, ပလဲၤအိၣ်ဒီးအီမုၢ်မး, ပအိၣ်ဘၣ်ကိၣ်ဘျဲဘျဲ, ပကူ
ဘၣ်ကၢဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ, အခဲအံၤအဝဲဒ်သံလံအယီစီပၤအပုၤခိၣ်ပုၤနီၤသ့ၣ်တဖၣ်မၤ
နလဲၤကလိးပျုၣ်ထီၣ်က့ၤအီဒီးဖိဆံၣ်ထံတယီထံ, မၤပဟဲက့ၤတဲဘၣ်က့ၤနၢန့ၣ်
လီၤ.” အမိၢ်တဲဘၣ်အဖီခွါလၢ, “ယတက့ၤကလိးထီၣ်က့ၤအီဘၣ်.” အဖီခွါတဲ
ဘၣ်အမိ, “ဘၣ်မနုၤလဲၣ်” ဒီးတဲတၢ်လၢစီပၤန့ၣ်အမံၤလၢယၤမးလီၤ. တဘျီ
န့ၣ်နီၢ်ခနးကွဲးသ့ၣ်ညါဝဲလၢအမ့ၢ်အဝဲသပျံၤကတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢစီပၤမၤပုၤလဲၤ
မၤသံကွံၣ်နီၢ်ခနးကွဲးအခါန့ၣ်အဝဲဆိၣ်လီၤအသးဒ်အံၤ, “တၢ်လၢယဝဲတဂၤအံၤအ
သးတူၢ်ယၤထဲထဲအံၤညါန့ၣ်မ့ၢ်ဘၣ်အိၣ်ယုၣ်လၢခံယတအိၣ်ယုၣ်ဒီးအီလၢဘၣ်.
ယမ့ၢ်အိၣ်ယုၣ်ဒီးအီန့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်ယုၣ်ဒ်ဝဲယၤအံၤ” န့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤကလဲၤမၤသံအီၤ
အခါန့ၣ်အဝဲဆိၣ်လီၤအသးဒ်န့ၣ်လီၤ. တဲဘၣ်အဖီခွါ, “ယတဲနၢလံ, သုတဘၣ်
ဟးဘၣ်, အအံၤသုဟးယံၤထီၣ်ယံၤထီၣ်သုဟးထံၣ်တၢ်အါထီၣ်, တၢ်လၢယၤမးန့ၣ်
မ့ၢ်ဒ်သုပါသပျံၤကတၢ်လီၤ. သန့ၣ်က့ၤယတက့ၤကလိးအီဘၣ်.” တဘျီန့ၣ်ဖုအံး
သံးတဲဘၣ်အဖီမုၢ်, “ဖိမုၢ်ဧၤ, တၢ်နဝဲသံလံဒး ... က့ၤကလိးထီၣ်က့ၤအီမိၤ...
ဂ့ၤမ့ၢ်ဂ့ၤအါမ့ၢ်ဂ့ၤက့ၤကလိးထီၣ်က့ၤအီတက့ၢ်.” ဖုအံးသံးတဲအီၤန့ၣ်တဘျီအဝဲ
ဆိကမိၣ်ထံဝဲ, “တၢ်လၢပမိပါဝဲပုၤန့ၣ်ပကဘၣ်ဒိကန့ၣ်အီလီၤ.” ဒီးအဝဲတဲဘၣ်
က့ၤအဖီခွါ, “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ယကက့ၤကလိးထီၣ်က့ၤန့ၣ်ပါ” တဲဝဲဒ်ဒီးပိၣ်ထီၣ်လိၣ်သး
ခံဒီးက့ၤက့ၤဝဲဆူစီပၤအအိၣ်န့ၣ်လီၤ. တုၤနၢတစုစီပၤတဲဘၣ်အပျံၤလၢ, “ခဲအံၤ
ယကထီၣ်လီၤသံယသး, ယမါဟဲက့ၤမ့ၢ်တုၤန့ၣ်အိးထီၣ်တြၢန့ၣ်ဒီးယမါမ့ၢ်ဟဲ
က့ၤတလၢတြၢတဘျီန့ၣ်ကးဘၢကွံၣ်အီတုၤအတလၢတြၢန့ၣ်တက့ၢ်. ယုၢ်ထီၣ်
ကွံၣ်ဝဲတဘၣ်လၢဘၣ်.” ဖဲအမါဟဲက့ၤတုၤအခါန့ၣ်ဟဲက့ၤစီပၤယုၣ်ဝဲဒီးဖိဆံၣ်ထံ

တယီထံတဘျီယီလီၤ. ဝဲအဟဲက့ၤတုၤလၢန့ၣ်ပူၤန့ၣ်က့ၤထီၣ်ဝဲလၢအဝၤစီၤပၤအိၣ်အလီၤ, က့ၤန့ၣ်လီၤဝဲတြၢတဘျီဘၣ်တဘျီ, ပုၤကးတံၣ်ယၢ်တြၢတဘျီဘၣ်တဘျီတုၤအတလၢန့ၣ်ဘၣ်တဘျီပုၤကးတံၣ်ယၢ်တြၢဝံၤအဝဲကလိးကပျၢၣ်ထီၣ်အဝၤဒီးဖိဆံၣ်ထံတယီထံ, ဒီးလဲၤယီၤလၢအဝၤအယၢၤဝံၤအဝၤဂဲၤထၢၣ်ဖိးဟ့ၣ်ထီၣ်အမၤဒီးတဘျီယီနီၣ်ခဲးကွဲးဖျိးထီၣ်ကွံာ်ဆူအဝၤစီၤပၤဒီးတြၢဖိတဘျီဝံၤလီၤတံာ်ဝဲဆူကိာ်လၢန့ၣ်ဟီၣ်ခိၣ်လီၤဒီးဟီၣ်ခိၣ်အိၣ်ပူၤလီၤကွံာ်အိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢယၤမးန့ၣ်ပုၤတဲဝဲဒၣ်လၢအပၤဘၣ်တၢ်လၢဟီၣ်ခိၣ်တခီ, မ့ၢ်အပုၤလဲၣ်ခဲးတခီပၤဘၣ်က့ၤတၢ်လၢမူကပိာ်လီၤတၢ်ဖးဖီန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဲအံၤကတၢ်ဝဲဒၣ်ဝဲအံၤန့ၣ်လီၤ.

ကဆိဝါအပူ

တၢ်တဲဝဲဒၣ်လၢညါကဆိဝါစီၤပၤလၢအထူးတၢ်အိၣ်ဝဲတဖၣ်လီၤ. တၢ်လၢကဆိဝါစီၤပၤတဖၣ်အံၤအိၣ်ဝဲလၢပုၤမုၢ်ကနၤ, တၢ်လီၤဖးယံၤတတီၤလၢလုၤဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲဒီးအမၤဖးဒိၣ်တဖၣ်ဒီးအမၤဖိသၣ်နီၣ်သဒါတဖၣ်, အမၤအိၣ်ဝဲဒၣ်ခဲးဒီးအပၤဘၣ်ကဆိအဖုယံၤကယၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးဖဲကဆိဝါအိၣ်တၢ်လီၤအကပၤဝးတရံးန့ၣ်အိၣ်ဒီးဖီန့ၣ်ကထၢ, အိၣ်ဝဲဒီးတၢ်ငီၢ်ဖိလၢအအိၣ်ဝးတရံးတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်တကထၢ, ဖိထူဖိဘိအိၣ်ဝးတရံးတကထၢ, ဖိထီၣ်ကံၣ်, ဖိထီၣ်ကိး, ဖိတမူအဲၣ်, ဖိဒိယၢ်, ဖိတၤဆူၣ်, ဖိထံယဲၤသ့ၣ်တဖၣ်တကၤလၢအကလုာ်အိၣ်ဝဲတကလုာ်တကထၢတကလုာ်တကထၢအိၣ်ဝးတရံးနၤမူနၤဆီတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်န့ၣ်လူၢ်န့ၣ်ကွံာ်န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်လဲၤတုၤဆူတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်နတဘၣ်သးအိၣ်မ့ၢ်အိၣ်ထံဘၣ်, ထဲအနၤမူဘၣ်နၤလၢဖိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်နဟၢဖၢကကးဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဝဲတၢ်လီၤအဝဲန့ၣ်အခၢၣ်သးန့ၣ်အိၣ်ဝဲဒီးနီၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်, နီၣ်တဖျၢၣ်အံၤအကပၤစ့ၢ်ကိးအိၣ်ဒီးဖိသ့ၣ်တဖၣ်အကလုာ်ကလုာ်ဝးတရံးဝဲနီၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ. နီၣ်အဝဲန့ၣ်အကပၤန့ၣ်နၤမူနၤဆီဝဲဒၣ်ထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. နီၣ်အံၤအထံကပီၤဆ့ၣ်တဘိယုၢ်ယီန့ၣ်လီၤ. နီၣ်အဝဲန့ၣ်တၢ်ကိးအိၣ်လၢနီၣ်ဘၣ်ကၤလၢပယီၤကိးဝဲလၢ “ပဒုမာကန်” န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဝဲဒီးတကီၤသၢကလုာ်ဖဲနီၣ်တနီၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. တကီၤဂီၤ, တကီၤဝါဒီးတကီၤလုး (လါအဲး) သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢကဆိဝါအစီၤပၤအံၤဖဲအ

ဘဉ်အခါန့ၣ်လဲၤလီၤလုၣ်ဝဲထံဖဲနီၣ်တဖျါၣ်အံၤအပူၤကိးနံၤဒဲးန့ၣ်လီၤ. နီၣ်တဖျါၣ်အပူၤန့ၣ်တံၢ်ဖိတံၢ်ယၢ်ဖဲပုၤပူၤတဖှ်အကလုာ်ကလုာ်လဲၤလီၤလုၣ်သကိးဝဲထံဖဲန့ၣ်ဒီးမိၢ်ဖါခံၣ်, ခံဘုၣ်ခံဘုၣ်, ခံၣ်ခံၣ်, ကွဲဒီးမိၢ်ဖါခံဘုၣ်, ကနဲခံဘုၣ်, ထီၣ်ခံဘုၣ်, လံာ်ဖိယဲဖိဒီးတံၢ်အုးဒီးမိၢ်ဖါခံၣ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးဘဉ်အခါကဆိဝါဒီးအမါဒီးကဆိလၢအပၤဘဉ်ဝဲယံၢ်ကယၢ်စ့ၢ်ကိးလဲၤလုၣ်သကိးဝဲထံဖဲနီၣ်တဖျါၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘဉ်တနံၤကဆိဝါဒီးအမါလဲၤဟးလိာ်ကွဲလၢနီၣ်အကပၤ, ကွဲထီၣ်ဝဲလၢတးဒီးတထူၣ်အခံ, အဖိအိၣ်ဘိပးအယိတရၤလီၤန့ၣ်ဝဲအမါခံၣ်လၢအဖိ, ဒီးဖိလီၤဆူဘဉ်လၢအမါဖးဒိၣ်အလီၤဘိပးဒီးအမါဖးဒိၣ်သုၣ်ခုသးခုဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်မ့ၢ်လၢအမါဖိသဉ်တခုအလီၤန့ၣ်လီၤတံာ်လၢတၢ်သုၣ်တဒၤ, တၢ်သုၣ်အုၣ်အမါဖိသဉ်တဘျီအမါဖိသဉ်သးဒိၣ်ထီၣ်ဒီးတဲဘဉ်အဝၤ, “နၤအံၤ, နတအဲၣ်ယၤဘဉ်. မ့ၢ်နမါဖးဒိၣ်တခီနတရၤလီၤန့ၣ်အဝဲလၢဖိ, မ့ၢ်ယၤတခီနတရၤလီၤန့ၣ်ယၤလၢတၢ်သုၣ်, နၤအံၤနတအဲၣ်ယၤဘဉ်နအဲၣ်နမါဖးဒိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်ယၤလီၤ. တဘျီညါအံၤယကအိၣ်ဝံၤသံလီၤယသးလီၤ. ယမ့ၢ်သံန့ၣ်ယကကတၢထီၣ်ဘဉ်ကွဲၤဒၣ်ဝဲလၢစီၤပၤအဖိမုၣ်သဒါ, ဒီးယမ့ၢ်ကတၢထီၣ်လၢစီၤပၤအဖိမုၣ်သဒါန့ၣ်ယမ့ၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ယခိၣ်သဉ်ယံၢ်ကဆါဒၣ်ဝဲဒီးတုၤလၢယဘဉ်မံသခါဘဉ်နမဲမးကဘျီကွဲၤဒၣ်ဝဲတက့ၢ်. ယမ့ၢ်တသခါဘဉ်နမဲသမ့းန့ၣ်ယခိၣ်သဉ်ယံသုတဘျီကွဲၤတဂ့ၤန့ၣ်တက့ၢ်.” ဒီးအမါဖိသဉ်အံၤလၢခံၣ်အိၣ်အဆၣ်ယံာ်ထီၣ်ယံာ်ထီၣ်ဒီးအဝဲဒၣ်သံဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲအမါဖိသဉ်သံဝဲတဘျီအဝဲသုၣ်ယုန့ၣ်ဝဲသုၣ်မုၣ်ယိၣ်ဝဲဒီးမၤဂ့ၤမၤဘဉ်, ကုၢ်ယိစီမုၣ်ကွဲၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဖဲတၢ်ကုၢ်ယိစီမုၣ်ကွဲၤဝဲတဘျီကဆိဝါစီၤပၤအမါဖိသဉ်အံၤလဲၤကတၢထီၣ်ဘဉ်ဝဲလၢစီၤပၤအဖိမုၣ်သဒါသပုၤတၢ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤကိးန့ၣ်အမံၤလၢနီၤဆူလုၣ်သဒါန့ၣ်လီၤ. ပယီၤကိးအီၤလၢ “ဆူလုပဒါ”န့ၣ်လီၤ. ဖဲဆူလုၣ်သဒါမုၣ်ကနီၤထီၣ်ဝဲတဘျီအခိၣ်သဉ်ယံဆါဝဲတပယုာ်ယိန့ၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီအပါစီၤပၤမၤပုၤလဲၤကိးန့ၣ်အီၤဝံသးပုၤတဂၤ, ဒီးဖဲအဟဲတုၤန့ၣ်တဲဘဉ်စီၤပၤ, “ကစၢ်စီၤပၤမၤ, နတမၤလိာ်ယၤနီတဘျီဘဉ်. နမၤလိာ်ယၤတဘျီအံၤဘဉ်ဒီးတံာ်လိာ်ကအိၣ်ဖးဒိၣ်တမံၤမံၤ.” ဒီးစီၤပၤတဲဆါဝံသးပုၤ, “ဝံသးပုၤမၤဖိမုၣ်တဂၤအံၤန့ၣ်စးထီၣ်လၢအမုၣ်ကနီၤထီၣ်အံၤအခိၣ်သဉ်ယံဆါတပယုာ်ယိလီၤ. မ့ၢ်အလိာ်တမံၤမံၤမၤန့ၣ်နစုာ်ကွဲၤကံာ်ကွဲၤန့ၣ်ယၤတထံၣ်ဝံဖးဒိၣ်ဒါ..” န့ၣ်လီၤ.

ဖဲန့ၣ်ဝံသးပုၤမၤန့ၣ်ဝဲအတၢ်ဘိၣ်တဘိၣ်ဒီးစုာ်ကွဲၤကံာ်ကွဲၤဝဲဝဲတဲဘဉ်စီၤပၤ, “စီၤပၤ

ဧၤ, နဖီမုၢ်သဒါအံၤန့ၣ်လၢညါမ့ၢ်ကဆိဝါစီၤပၤအမါလီၤ. မ့ၢ်လၢကဆိဝါတရၤလီၤ န့ၢ်အီၤဖိတခါလီၤတၢ်လၢတၢ်သုၣ်ဒၤ, ဘၣ်လၢအလီၤအယိအဝဲသးဟဲထီၣ်အဝါ ကဆိဝါဒီးတဲၤလၢသါဝါတအၣ်သါဒီးကီၤဝံၤသံလီၤက့ၤအသးဒီးသံဝဲဒၣ်လီၤ. ဖဲ အတသံဒဲးအခါအဝဲတဲဘၣ်အဝါလၢသါမ့ၢ်သံန့ၣ်သါက့ၤကတၢထီၣ်ဘၣ်က့ၤဒၣ်ဝဲ လၢစီၤပၤအဖီမုၢ်သဒါဒီးတုၤသါဒိၣ်ထီၣ်န့ၣ်သါမ့ၢ်တသခါဘၣ်အဝါကဆိဝါအမဲ ဘၣ်န့ၣ်န့ၣ်သါခိၣ်သုၣ်သံဆါသုတဘျါလၢနီတဘျီတဂ့ၤန့ၣ်တက့ၢ်. အဝဲဆိၣ်လီၤ အသးဒီးကဆိဝါဒ်န့ၣ်အယိခဲအံၤကစၢ်စီၤပၤအဖီမုၢ်အံၤကဘၣ်သခါဘၣ်ကဆိဝါအ ဝဲန့ၣ်အမဲမးအခိၣ်သုၣ်သံဆါကဘျါက့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝံသးပှၢ်တဲဘၣ်က့ၤစီၤပၤ လၢအတၢ်ဒွဲးထီၣ်ဒ်န့ၣ်လီၤ.

အန့ၣ်တဘျီစီၤပၤမၤလိာ်လီၤဝဲလၢကယဲၢ်မ့ၢ်ပှၢ်ဒီးတာ်ဖိအိၣ်လၢအဂူၤပှၢ်ပူၤသ့ၣ်တ ဖၣ်ခဲလၢာ်ဟဲဖှိၣ်သကိးလၢအအိၣ်, ဒီးတဘျီန့ၣ်ကယဲၢ်မ့ၢ်ပှၢ်ဒီးတာ်ဖိတဖၣ်ဟဲသ ကိးဝဲလၢစီၤပၤအအိၣ်ခဲလၢာ်ဝံၤ, မၤဝဲအတၢ်ဆီရဲၣ်လီၤအသးတဂ့ၢ်တဂ့ၢ်ဝံၤစီၤပၤ လဲၤကွၢ်ဝဲဒၣ်တဂ့ၢ်တဂ့ၢ်ကွၢ်ဝဲတလီၤသးမံအီၤနီတဂၤဘၣ်. လၢခံအိၣ်က့ၤလၢတၢ်က တၢ်တဂၤ, ပှၢ်တဂၤန့ၣ်အခိၣ်ဒုၣ်သုၣ်ကဲမ့ၤဘိၣ်, အစုအခိၣ်အဖံဘၣ်ခိၣ်အဖံးအ ညၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆိၣ်မးအသးလၢအံၤတလိာ်လၢန့ၣ်တလိာ်, အမဲၣ်သုၣ်တခီလီၤကၢ် လၢဒီးတကါန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်စီၤပၤထံၣ်ယီၤအီၤတဘျီစီၤပၤဘၣ်အသးတထံၣ်ယီ လီၤ. တဘျီန့ၣ်စီၤပၤမၤပှၢ်ဒီးတာ်ဖိလၢအဂၤတဖၣ်ဒီးတဲၤ, “သုဝဲသ့ၣ်တဖၣ်သုက့ၤ က့ၤသုလဲ, မ့ၢ်မ့ၢ်အဝဲအံၤတဂၤကအိၣ်တုၤပာ်စၢၤဒီးယၤဖဲအံၤတက့ၢ် ”. တဘျီန့ၣ် စီၤပၤတဲဘၣ်ပှၢ်ဒီးတာ်ဖိတဂၤန့ၣ်, “ယကွၢ်နၤန့ၣ်ယဆိကမိၣ်လၢယတၢ်လိာ်သ့ၣ်တ ဖၣ်နမၤန့ၢ်ယၤကလၢပွဲၤလီၤ ”. ပှၢ်ဒီးတာ်ဖိအဝဲန့ၣ်အမံၤလၢ သုနိးတရး န့ၣ်လီၤ. ပှၢ်ဒီးတာ်ဖိသံကွၢ်စီၤပၤ, “မ့ၢ်စီၤပၤအတၢ်လိာ်ဒီးယၤအိၣ်မနုၤတမံၤလဲၣ်,” ဒီးစီၤ ပၤတဲဘၣ်ပှၢ်ဒီးတာ်ဖိ, “ယဖီမုၢ်တဂၤအံၤအိၣ်ဖျဲၣ်ထီၣ်ဝံၤ, တုၤလၢအမုၢ်ကနီၤ ထီၣ်ခဲအံၤအခိၣ်သုၣ်သံဆါတပယုာ်ယီလီၤ. ယမၤဝံးဒွဲးကွၢ်စုာ်ကွၢ်, ဝံးဒွဲးကွၢ်ဝံၤတဲ ယၤလၢနဖီမုၢ်အဝဲအံၤလၢညါခီမ့ၢ်ကဆိဝါအမါဖိသုၣ်လီၤ. မ့ၢ်လၢအဝဲအသးတမုၢ် အဝါဘၣ်ဒီးအဝဲကီၤဝံၤအိၣ်အဆၣ်တုၤလၢအသံန့ၣ်လီၤ. တချုးအသံဒဲးဘၣ်န့ၣ် အဝဲထံးထၣ်ဝဲလၢသါမ့ၢ်သံန့ၣ်သါကဟဲကတၢထီၣ်က့ၤဘၣ်ဒၣ်ဝဲလၢစီၤပၤအဖီမုၢ်သ ဒါဒီးဖဲသါမုၢ်ကနီၤထီၣ်န့ၣ်သါခိၣ်သုၣ်သံဆါဒၣ်ဝဲတုၤသါဘၣ်သခါဘၣ်ကဆိ ဝါအမဲမးဒီးသါခိၣ်သုၣ်သံဆါကဘျါက့ၤဝဲဒၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. အယိန့ၣ်တာ်လၢကဆိဝါ

န့ၣ်မ့ၢ်နနၢ်ဟူဘၣ်ဒီးနထံၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီးဧါ. နမၤန့ၢ်ယၤကဆိဝါအမဲၤမ့ၢ်န့ၣ်ယကကွၢ်
 ငးအိၣ်နၤဒီးနဖိနမၤတစါဒၣ်နသး, နတဘၣ်ကိၢ်ဘၣ်ဂီၤဘၣ်. ယကဟ့ၣ်လီၤတၢ်
 လၢတၢ်ပှၤဖဲဒၣ်နလိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ”. ပှၤဒးတၢ်ဖိတဲဘၣ်က့ၤစီၤပၤလၢ,
 “တၢ်လၢကဆိဝါတဖၣ်န့ၣ်ယတထံၣ်ဘၣ်နီတဘျီဘၣ်. မ့ၢ်အခိၣ်လီၤဒုယထံၣ်ဘၣ်,
 အခိၣ်လီၤန့ၣ်တဆံးတၢ်ဘၣ်. ယမ့ၢ်လဲၤယုၤဒုယဆိမိၣ်လၢယကထံၣ်လီၤ”. တဘျီ
 န့ၣ်အဝဲအၢၣ်လီၤစီၤပၤလၢအဝဲကလဲၤယုၤန့ၢ်အီၤကဆိမဲလီၤ, “သနၢ်က့ၤယကဘၣ်
 က့ၤတဲဘၣ်ယမၤဝံၤမး, ယကဟဲတဲဘၣ်က့ၤနၤန့ၣ်လီၤ”. စီၤပၤတဲအီၤ, “နမ့ၢ်လဲၤ
 န့ၣ်နကလိၣ်ဘၣ်တၢ်မနုၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်”. အဝဲတဲစီၤပၤလၢ, “ယကလိၣ်ဝဲဒၣ်
 ထၢၣ်ပးပူၣ်လၢအတြီၢ်ဘုယဲၢ်ဆံတဖျၢၣ်ဒီးယဲၢ်ဖးဒိၣ်တဘျီ, ယဲၢ်က့ၣ်တဘျီ, ဟု
 သးသၢဆံနၢ်ဒီးပျံၤထးဖးထီတဘျီဒီးကွါဖးဒိၣ်တဘျီဒီးနီၣ်ရဲၣ်ထးနွံဘိန့ၣ်လီၤ”.
 အဝဲတဲစီၤပၤလၢန့ၣ်ဝံၤအဝဲက့ၤတဲဘၣ်က့ၤအမၤ, “စီၤပၤမၤယလဲၤမၤန့ၢ်အီၤလၢက
 ဆိဝါအမဲန့ၣ်လီၤ. ပှၤမုၢ်ပှၤဒါ, စီၤပၤမၤလိၣ်ယၤလၢဖဲယလဲၤတၢ်အလီၢ်ခဲန့ၣ်အဝဲ
 ဒၣ်ကငးအိၣ်ဒုးအီၤနၤ, နအဝဲဒၣ်အိၣ်ဘၣ်အသိးန့ၣ်ကငးအိၣ်ဒုးအီၤနၤလၢလၢပှၤ
 ပှၤလီၤ,” အန့ၣ်တဘျီအမၤတဲအီၤ, “မ့ၢ်န့ၣ်နမ့ၢ်လဲၤဒီးလဲၤ... ပကအိၣ်က့ၤဒၣ်
 ဝဲလၢခံၣ်ဂ့ၤ” န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ပှၤဒးတၢ်ဖိယုၤလီၤခိၣ်ဒီးလဲၤဝဲဆူစီၤပၤအအိၣ်န့ၣ်
 လီၤ. တုၤစီၤပၤထံၣ်လီၤအီၤတဘျီစီၤပၤသံကွၢ်ပှၤဒးတၢ်ဖိလၢ, “နမၤတဲနၤလဲၣ်.”
 ဒီးတဲဘၣ်က့ၤဝဲစီၤပၤ, “နကစၢ်စီၤပၤတဲယၤအသိးယက့ၤတဲဘၣ်ယမၤဒီးယမၤတဲဝဲ
 စီၤပၤမ့ၢ်ငးအိၣ်ဒုးအီၤပၤန့ၣ်, ဒီးနမ့ၢ်ယုၤန့ၢ်အဝဲလၢကဆိဝါအမဲဒုန လဲၤသ့လီၤ”.
 စီၤပၤန့ၢ်ဟူတၢ်န့ၣ်တဘျီစီၤပၤအသးခုဒိၣ်မး, စီၤပၤတဲဘၣ်ပှၤဒးတၢ်ဖိဖးဒိၣ်
 အံၤ, “ဖဲနက့ၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်တၢ်လိၣ်ဒီးနၤလၢနမၤလိၣ်ဟံၤယၤလၢနကလဲၤတၢ်အဂီၢ်
 န့ၣ်ယမၤန့ၢ်နၤခဲလၢၣ်ဝံၤလံ. မ့ၢ်လိၣ်ဒီးတမံၤမံၤန့ၣ်တဲယၤ, ယကမၤန့ၢ်နၤ” ဒီးပှၤ
 ဒးတၢ်ဖိဖးဒိၣ်တဲဘၣ်စီၤပၤအံၤ, “ယကလဲၤတၢ်အမဲအံၤကယံၣ်ဘၣ်ယၤသၢနံၣ်
 လီၤ. အယိကွၢ်ငးအိၣ်ဒုးအီၤယဖိယမၤသ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်တက့ၢ်”. စီၤပၤတဲ
 ဘၣ်ပှၤဒးတၢ်ဖိလၢ, “နတဘၣ်ကိၢ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်, လဲၤမၤန့ၢ်ယၤကဆိမဲတုၤအန့ၢ်
 တက့ၢ်”. ပှၤဒးတၢ်ဖိတဲဘၣ်စီၤပၤ, “ယဆိမိၣ်လၢယမၤန့ၢ်နၤကန့ၢ်သပှၢ်ကတၢ်
 လီၤ”. တဘျီန့ၣ်စီၤပၤတဲမိးဆိ, “အအံၤယမၤန့ၢ်နၤဟုသး, ယဲၢ်, တၢ်ဖိတၢ်လံၤ
 သ့ၣ်တဖၣ်နမၤလိၣ်ဟံၤယၤခဲလၢၣ်လံ, အအံၤထၢၣ်ပးပူၣ်လၢအတြီၢ်ဘုယဲၢ်ဆံတ
 ဖျၢၣ်” န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ပှၤဒးတၢ်ဖိဟံးန့ၢ်ထၢၣ်ပးပူၣ်တဖျၢၣ်, ဒၤန့ၣ်ဝဲဟုသးသၢ
 ဆံဒီးတၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ, အံၤသၣ် မိၢ်ဂံၢ်ဒီးယဲၢ်ဒီးကွါ, တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအလိၣ်ဘၣ်သ့ၣ်

တဖၣ်လၢလၢပွဲၤပွဲၤဝံၤတဲဘၣ်စီၤပၤ, “ယဲၤလဲၤတာ်ခဲအံၤကယံၣ်သၢနံၣ်, မ့ၢ်ပွဲၤထီၣ်သၢနံၣ်မးယဟဲက့ၤကတုၤလီၤ. မ့ၢ်လၢတာ်ဒုၣ်စၢၤယံၤအယီၤလီၤ”. တဘျီန့ၣ်အဝဲဝဲထီၣ်အထၢၣ်ပးပူၣ်, ဂဲၤဆၢထၢၣ်ဒီးတဲဘၣ်စီၤပၤ, “ပၣ်, ထၢၣ်တဖျၢၣ်ဒီးတာ်ဖိတာ်လံၤအယၢကအိၣ်ညီသၢပီၤ” တဘျီစးထီၣ်လဲၤတာ်လီၤ. ပုၤဒးတာ်ဖိမးဒိၣ်လဲၤလဲၤတုၤလၢပျၢၤယီၣ်ပူၤ, မ့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အိၣ်မးတိၣ်ပံးသံးဝၣ်ဖျိမးတဟံၤလၢၤဘၣ်. သ့ၣ်တိၣ်ဒ်န့ၣ်အယံၤကအိၣ်ဝဲနကွၢ်တလၢၣ်မဲၣ်န့ၣ်နွံဘျီန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ပုၤဒးတာ်ဖိထုးထီၣ်ယဲၣ်, ကျိတခီခီလဲၤတခီခီတုၤပျၢၤတဘျီန့ၣ်ဖျိဒီးတာ်ဘူးကခဲး, တၢ်လီၤဘျးလီၤတီၤပုၤဒးတာ်ဖိမးဒိၣ်တဒီးကွဲးဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲဖိထီၣ်မ့ၤ, အိၣ်မ့ၤဝံၤတီၢ်ထီၣ်နီၣ်ရဲၣ်တဘျီလၢသ့ၣ်ကပၤ, ဘျးလီၤအထၢၣ်လၢနီၣ်ရဲၣ်လီၤဒီးအဝဲလဲၤန့ၣ်လီၤမံၤလၢအထၢၣ်ပူၤသီတနၤကျၢၤဂဲၤဆၢထၢၣ်လၢဂီၤဖိအိၣ်ကဒီးမ့ၤ, မ့ၤမံၤအိၣ်မ့ၤဝံၤအိၣ်ဘျးတစိၣ်ဖိဝဲထီၣ်ထၢၣ်လဲၤကဒီးတာ်န့ၣ်လီၤ. လဲၤကဒီးတာ်တစိၣ်ဖိတိကဒီးလၢဝၣ်ဆူၣ်တပျၢၤန့ၣ်အိၣ်ထဲဝၣ်ဆူၣ်လဲၤလဲ, နလဲၤဝၣ်မးတဖးဘၣ်. တဘျီန့ၣ်ပုၤဒးတာ်ဖိဆိမိၣ်ထီၣ်တၢ်, “တာ်အံၤမ့ၢ်တာ်ကိတာ်ခဲတဘးဘးအံၤလဲၣ်”. ဝဲထီၣ်အထၢၣ်ထီၣ်လၢဝၣ်ဆူၣ်ခံကျိကၢ်လီၤဝၣ်ဆူၣ်ဒီးအတာ်ကၢ်လီၤလၢအဝဲတထူၣ်အခံ, အဝဲလဲၤကၢ်ယီၤဝဲဒီးကျိကၢ်လီၤကဒီးဝဲဝၣ်ဆူၣ်အဝဲတခိၣ်, ဒီးအတာ်ကၢ်လီၤလၢအဝဲတခိၣ်အခံအဝဲလဲၤကၢ်ယီၤကျိကဒီးအဝဲတခိၣ်မၤဝဲဒ်န့ၣ်သ့တနၤကျၢၤဘူးလၢမ့ၢ်ကဟါအဝဲကျိဝၣ်ဆူၣ်ပျၢၤတဘျီန့ၣ်ဖျိညီသ့း, ဒီးတာ်ဘျးပုၤဒးတာ်ဖိတဂၤအံၤအသးမးဒိၣ်န့ၣ်လီၤ. အဝဲဖိကဒီးမ့ၤ, မ့ၤမံၤအိၣ်မ့ၤဝံၤတီၢ်ထီၣ်ကဒီးအနီၣ်ရဲၣ်လၢသ့ၣ်ကပၤ, ဘျးလီၤအထၢၣ်လၢနီၣ်ရဲၣ်လီၤဝံၤဝၣ်န့ၣ်လီၤလၢအထၢၣ်ပးပူၣ်အပူၤ, မံၤကဒီးဝဲသီတနၤကျၢၤမ့ၢ်ဆူၣ်ထီၣ်ဖိအိၣ်ကဒီးမ့ၤ, အိၣ်မ့ၤဝံၤဝဲထီၣ်ထၢၣ်လဲၤကဒီးဝဲန့ၣ်လီၤ. လဲၤလဲၤဝဲတိကဒီးလၢကပံၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကအိၣ်ဝဲတလၢၣ်နမဲၣ်ကွၢ်နွံဘျီအဘၢၣ်စၢၤယံၣ်ဝဲဒၣ်ထဲန့ၣ်ညါလီၤ. လၢဝၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အယံၤအလဲၤနကွၢ်တလၢၣ်မဲၣ်နွံဘျီစုၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲလဲၤကျိန့ၣ် သ့ၣ်ဖးဒိၣ်တထူၣ်, ကိသ့ၣ်ဖးဝဲခံခီဒီးအဝဲကွၢ်ကပံၣ်တဖၣ်အံၤနမ့ၢ်လဲၤခီန့ၣ်နခီၣ်ကလီၤဘျၢၤအယီၤအဝဲတံၢ်ယီၤဝဲသ့ၣ်ခံကွဲးဒီးဒါလီၤဝဲတက့ၢ်လဲၤကဲဝဲသ့ၣ်တဘျီတုၤအကတၢ်, ဒါလီၤကဒီးဝဲအဂၤတဘျီဒီးလဲၤကဲကဒီးဝဲမၤဝဲဒ်န့ၣ်သ့တနၤကျၢၤတုၤတလၢဝဲကပံၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဟါကဒီးဝဲတဘျီန့ၣ်လီၤ. ဖိအိၣ်ကဒီးမ့ၤ, မ့ၤမံၤအိၣ်မ့ၤဝံၤဖဲအတီၢ်ထီၣ်ကဒီးဝဲအနီၣ်ရဲၣ်တဘျီလၢသ့ၣ်ကပၤအခါဆိမိၣ်ထီၣ်ဝဲ, “တာ်ကိတာ်ခဲတာ်နးတာ်ဖျိတဘးဘးအံၤယမ့ၢ်သံဖဲအံၤဝံၤလီၤ. ယမၤတကဲလၢၤလဲၣ်” တဘျီအဝဲမံၤကဒီးလီၤ.

ပုဂံတော်ဖိမိပင်ထိုင်ဖိမိမိထိုင်အိုင်မုဝံဆိမိဝံထိုင်ဝံ, “တော်အံပိုင်ခွါ” ဝံထိုင်က
 ဦးအထောင်လဲကဦးဝဲလီၤ. လဲတော်တတီၤဖိတီဦးလၢလုဖးဒိုင်တဖျါ, နကွါအထီ
 လၢဘၣ်ထိုင်ကဦးဝဲန့ၣ်တလၢၣ်မိကွါအိုင်ဝဲဒၣ်န့ၣ်ဘျီ, ဦးလုတခီဘံးအိုင်ထဲအ
 ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုဂံတော်ဖိကွါထိုင်လုကပၤ, “တော်အံအိုင်ထဲတော်ကီတၢ်ခဲ, တော်အံ
 တၢ်ဖးနးညါ, တော်အံယတလဲလၢပုၤလဲၣ်, ယကအိုင်သံလီၤယသးဖဲအံၤဂ့ၤဒါခီ
 ဧါသၢ်”. ပုဂံတော်ဖိဆိကမိတၢ်ဦးပာ်ဆူၣ်ထိုင်ကဦးအသး, “ဟ့..တော်အံပိုင်
 ခွါ,” ဝံထိုင်အထောင်ဦးလဲကဦးဝဲတုၤလၢလုကပၤ, လၢလုခိုင်ထံးန့ၣ်စၢထိုင်ဝဲယံာ်
 ကွၢ်ဦးပျံးထး, ကွၢ်ထိုင်ဝဲလၢလုကပၤဦးအယံာ်ကွၢ်ဘျးဦးလုကမိဝံဦးထိုင်ပိုင်
 ဝဲပျံးလီၤမၤဝဲဒ်န့ၣ်လၢလုကပၤ, ကွၢ်ဝဲတခီခီထိုင်ဝဲတခီခီသုတနံၤကျါတုၤအထိုင်
 ဘးလုဒီခိုင်တၢ်ဘျးအသးဒိုင်မးန့ၣ်လီၤ. ပုဂံတော်ဖိအိုင်ဘျးကဦးဝဲဒၣ်ဖဲန့ၣ်ဝံၤဂဲၤ
 ဆၢထောင်လဲကဦးတၢ်, ဦးလၢလုခံန့ၣ်အိုင်ထဲသံဖိဖိမိအကလုာ်ကလုာ်, နမူနာ
 ဆိုအယံာ်တၢ်ဘျးဖိယံာ်အသးဘျီဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုဂံတော်ဖိဆူၣ်နီၤအိုင်ဘျးလၢလုဖး
 ထီခိုင်ကွါစိတၢ်ယံာ်ခီထိုင်စိတၢ်ဖးယံာ်, ထိုင်စိဝဲဒၣ်လၢဖိကျိးဖးလဲၣ်တကျိး
 အိုင်ဦးလုဘုၣ်ပုၤဖးလဲၣ်ဦးထိုင်စိဝဲဒၣ်တၢ်ပျါဝါဝါတခါကွါဝဲထံထံဆးဆးလီၤဂံာ်
 လၢကဆိန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲဆိကမိဝဲတၢ်လၢကဆိဝါဒုအံၤကမ့ၢ်တၢ်အဝဲအံၤ
 လီၤ. ဖဲပုဂံတော်ဖိတဂၤအံၤမၤလိာ်စီၤပၤလၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤအကျါန့ၣ်ပာ်လုာ်ဝဲဒီး
 ထးတပူဖးဒိုင်တဘိစုာ်ကီးလီၤ. ဖဲန့ၣ်ပုဂံတော်ဖိကွါစိဝဲထံထံဆးဆးဦးသုၣ်ညါဝဲ
 လၢတၢ်အံၤကမ့ၢ်ကဆိဝါစီၤပၤတဒုန့ၣ်ဒုထံဆးလံ, ဦးတၢ်ဒုၣ်စၢၤအံၤတဘျးဘၣ်.
 လုကျါလဲလဲဦးယမ့ၢ်လဲၤလၢလုကျါအံၤဒုတညီဘၣ်. ကဆိဝါတဒုအံၤပၤကဆိသုၣ်
 တဖၣ်အိုင်ဝဲဒၣ်ယံာ်ကယၤညါတၢ်ယံာ်ကယၤအံၤတၢ်တစ့ၤဘၣ်, ယမ့ၢ်လဲၤလၢယ
 ခိုင်လၢလုကျါတဂ့ၤလၢယဂီၢ်ဘၣ်.

တဘျီန့ၣ်ပှၤဒးတၢ်ဖိထုးထီၣ်အထးတပူဖးဒိၣ်တဘိ, တပူလီၤဝဲဟီၣ်ခိၣ်လုခိၣ်တုၤ
အဘၢအဝဲဝံၤတပူလီၤဝဲလီၤလီၤဒီးကဆိဝါအိၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. ကလိကတုၤက
ဆိဝါအိၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဝဲတဘျီန့ၣ်ညါ, အဝဲတပူတခီဒိဟဲက့ၤထီၣ်ကွၢ်စိဝဲတ
ခီဒိလီၤလီၤဆူကဆိဝါတဖုအိၣ်တၢ်အလီၢ်န့ၣ်လီၤ. တပူဝဲယံၣ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ကွၢ်ဝဲ
ဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢအလီၤဒီးကဆိဝါအိၣ်လံတဘျီအဝဲတပူဖျိထီၣ်ဝဲဒၣ်ဆူတၢ်ဖိ
ခိၣ်န့ၣ်လီၤ. ဝဲအဝဲတပူဖျိဝဲဝံၤကွၢ်စူၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအဝဲတပူဖျိအခါတၢ်အံၤဘၣ်ညီတိ
တိကဆိဝါဆၢထၢၣ်အဟၢဖၤဖိလၢတိတိန့ၣ်လီၤ. ဝဲပှၤဒးတၢ်ဖိမၤလီၢ်တၢ်ဒီးစိၤပၤ

အခါမၤလိာ်ယုာ်ဝဲဒၣ်ဒီးဖဲမ့ၢ်သံတဘိဒီးတၢ်ဘိတကူၣ်ဒီးတၢ်အဂၤတဖၣ်ပယီၤကိးဝဲလၢ (ပရိက္ခရာၣ်ၣ်ပါး) န့ၣ်လီၤ. ပှၤဒးတၢ်ဖိန့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢကဆိအံၤအိၣ်ဒီးအသူးအသ့ၣ်အလၢကပီၤ, တအိၣ်ကြိတၢ်ဘၣ်, န့ၣ်အိၣ်န့ၣ်အိတၢ်လၢအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤလၢအဝဲကွၢ်ထီၣ်ဝဲကဆိ တဖၣ်န့ၣ်ကွၢ်ထံကွၢ်ဆးဝဲယဲးယဲးလီၤတၢ်လီၤဆဲး, “အၤလၢလၢ, ကဆိဝါတဖၣ်အံၤဒိၣ်တၢ်ဖးဂ့ၤ, ကဆိဂ့ၤဒ်အံၤယတထံၣ်ဘၣ်နီတဘျီဘၣ်. ကွၢ်လၢအမဲၢ်ဒီးဂ့ၤ, ကွၢ်လၢအခိၣ်မိၢ်ဂ့ၤ, ကွၢ်လၢအခိၣ်သၣ်ယံးဒီးဂ့ၤ, န ကွၢ်လၢအမဲၢ်ဒီးဂ့ၤဒီးကွၢ်လၢအမဲၢ်တခါကဆိအမဲၢ်အံၤန့ၣ်တအိၣ်ဝဲနီတဖၣ်ဘၣ်. န ကွၢ်လၢအမိၢ်ပှၤဒ်န့ၣ်ဘိၣ်တလုးကုး” န့ၣ်လီၤ. အဝဲကွၢ်ကဆိဝါတဖၣ်အံၤဒိၣ်တၢ်တခါဒီးဂ့ၤလီၤအဲၣ်လီၤကွံာ်ဘၣ်အသးအယိပှၤဒးတၢ်ဖိတဂၤအံၤဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ, “တၢ်အံၤဒုယတခးလၢၤဘၣ်, ဒိၣ်တၢ်ဂ့ၤလီၤအဲၣ်လီၤကွံာ်တဘးဘးအံၤကအိၣ်မူက့ၤဒၣ်ဝဲ” န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢစီၤပၤဖိမုၣ်သဒါအမံၤလၢနီၤဆူလၢသဒါတဂၤန့ၣ်တခါပှၤဒးတၢ်ဖိဟးလီၤလၢကလဲၤမၤန့ၣ်အဝဲကဆိဝါအမဲၢ်အခါအခိၣ်သၣ်ယံးတဆါဝဲနီတဘျီလၢၤဘၣ်, အခိၣ်သၣ်ယံးဆါဘျီဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤပၤတခါကွၢ်ဒုးအိၣ်ဒုးအိစ့ၢ်ကိးပှၤဒးတၢ်ဖိအံၤအဖိအမၤသ့ၣ်တဖၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

အန့ၣ်တဘျီပှၤဒးတၢ်ဖိဆိကမိၣ်ထီၣ်ကဒီးဝဲယမ့ၢ်တခးန့ၣ်စီၤပၤဖိမုၣ်သဒါလၢကဆိဝါအမဲၢ်အံၤဘၣ်ဒီးစီၤပၤဖိမုၣ်အခိၣ်သၣ်ယံးကဆါဒီးတဘျီဝဲဘၣ်. စီၤပၤတခါအဲၣ်ဘၣ်အဖိမုၣ်ဒီးမုၢ်လၢဝဲလၢအဖိမုၣ်ခိၣ်သၣ်ယံးဆါကဘျီက့ၤဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအလိာ်ဒီးယၤသ့ၣ်တဖၣ်အဝဲထုးထီၣ်မၤလၢပွဲၤဝဲ, တၢ်လၢအလိာ်လၢယဖိယမၤအဂီၢ်တခါကွၢ်ဒုးအိၣ်ဒုးအိဝဲလၢလၢပွဲၤပွဲၤလံအယိတလီၤဆိလၢၤဘၣ်ဒ်တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်ဒီးစီၤပၤအသိးတလီၤဆိလၢၤဘၣ်, ဘၣ်ခးဒီးကခးလီၤ. အခါဖဲန့ၣ်ကဆိဝါအမၤဖးဒိၣ်ဒီးအသကိးယဲၤကယၤတအိၣ်ဘူးဒီးအိၤလၢအယၤနီတဖၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်လၢအလဲၤဟးလိာ်ကွဲးဒီးလဲၤယုၤအိၣ်အဆၣ်လၢသံၣ်ကျိးဖိကျိးလၢတၢ်လီၤအယံၤန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ပှၤဒးတၢ်ဖိထုးထီၣ်ချံၣ်, သူထီၣ်ဝဲပညိၣ်ထီၣ်ဝဲလီၤလီၤဒီးကဆိဝါအဟၢဖၤဖိလၢန့ၣ်ကွၢ်ဝဲတဘျီဘၣ်. ကခးဝဲန့ၣ်ဘံၣ်ထီၣ်အမဲၢ်ခးဝဲဘၣ်ဝဲဖဲကဆိဝါတဖၣ်အဒုလီၤလီၤန့ၣ်တဘျီကဆိဝါကိးပသုထီၣ်ဝဲ “ကြံ” ကလၢန့ၣ်လီၤ. ဒီးပျၢ်န့ၣ်ဘၣ်ဖဲအဒုဒီးဖျိကနၤထီၣ်လၢအပျိၢ်ယံးန့ၣ်တဘျီကဆိဝါဆိကမိၣ်ထီၣ် “တၢ်ခးယၤအံၤတမ့ၢ်ပှၤကလိာ်ကလိာ်ဘၣ်. တၢ်လီၤအဝဲအံၤန့ၣ်ပှၤကဟဲးကြိယၤန့ၣ်တညီစ့ၢ်ကိးဘၣ်. တၢ်အံၤကဘၣ်မ့ၢ်တၢ်မံၤမံၤ” ဒီးအဝဲစ့ၢ်ကိးတမ့ၢ်ကဆိမုၢ်ဆုၣ်မုၢ်ဂီၤဘၣ်, မ့ၢ်

ကဆိလအဆင့်အားအသုံးအသွယ်အလကပီတင်လီ။ ဖုပုဒ်အိဘဉ်အိအဝဲကိး ထိုင်ကြံအခါန့ၣ်အမိဖးဒိၣ်အိအဂယံကယၢနဟူဝဲတဘျီဟဲက့ၤလှၢသဖွဲဝဲဒၣ် ဆူကဆိဝါအဆိကိးဒုးဒဲး၊ နကွၢ်တထံၣ်န့ၣ်ကဆိလဲလဲသိၣ်သထွဲပး၊ ဒီးပုဒ် တၢ်ဖိအိၣ်လၢတၢ်ဖိလၢကွၢ်စုၣ်န့ၣ်ဝဲလဲးဒီးကွၢ်ထီၣ်ဝဲကဆိတဖၣ်အိၣ်ဝဲအကလုာ် ကလုာ်ဘိၣ်ပျံ၊ မိၢ်မိၢ်ဖါဖါအဲၣ်လိာ်အသးဂ့ၤမးတဘျီန့ၣ်ဟဲက့ၤဖိၣ်ဝဲကဆိဝါတဖၣ် အဆိန့ၣ်လီၤ။ ကဆိဝါအမိဖးဒိၣ်တဖၣ်ဟဲက့ၤလၢအဝါကဆိဝါအယၢသံကွဲဝဲ၊ “မ့ၢ်နဘဉ်မနုၤလဲၣ်။ ပနၢ်ဟူလၢနကိးသိၣ်” ဒီးအဝါကဆိဝါဆိကမိၣ်တၢ်ဝံၤတဲဝဲ၊ “မ့ၢ်ကိၢ်န့ၣ်ယမံၤမိၢ်တၢ်ယမံၤဒီးယမံၤမိၢ်တၢ်လီၤပျံၤလီၤဖုးအၢအၢသိသိဒီးယကိးပသူ ဘဉ်မးယသးလီၤ။ တမ့ၢ်တၢ်ဂၤနီတမံၤဘဉ်ယတဘဉ်တၢ်နီတမံၤဘဉ်။ လဲၤယုအိၣ် နသုဆၣ်တခါတဘဉ်ကိၢ်တၢ်လၢယဂီၢ်နီတမံၤဘဉ်”။ တဘျီန့ၣ်အမိဒီးကဆိယံက ယၢန့ၣ်ပိာ်ထီၣ်လိာ်အခံဒီးလဲၤယုအိၣ်ကဒီးအဆၣ်တကူၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ။

အန့ၣ်တဘျီကဆိဝါသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်လီၤ၊ “ယၢအံၤယမ့ၢ်ကဆိလၢအိၣ်ဒီးအစိကမိၢ် အိၣ်ဒီးအလကပီအယိန့ၣ်တုၤလၢယဘဉ်တၢ်အံၤဒုတၢ်လိာ်ကအိၣ်ဖးဒိၣ်တ မံၤ...” ဒီးအဝဲကွၢ်လီၤဝဲလၢအဖိလၢဒီးထံၣ်ဝဲလၢတၢ်ပူၤလီၤဖျိတပူၤ၊ ဒီးအဝဲဆဲး လီၤဝဲအမဲဖဲန့ၣ်တးဒီး...ပုဒ်တၢ်ဖိတခါဘျးထီၣ်န့ၣ်အိၣ်လၢတၢ်ဘိတကူၢ်ဒီးဖဲဒိၣ်သံ တဘျီန့ၣ်လီၤ။ အဝဲထုးထီၣ်က့ၤအမဲဒီးထံၣ်ဘဉ်ဝဲတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တဘျီအဝဲကွၢ် လီၤဝဲဒၣ်ပုဒ်တၢ်ဖိဒီးတဲဝဲ၊ “နဟဲဒီးယၢအံၤမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်လဲၣ်။ တၢ်ဂ့ၢ်မ့ၢ်တဖၣ်တၢ် လိာ်မ့ၢ်တဖၣ်ဘဉ်ဒု...တၢ်လီၤအဝဲအံၤပုၤဟဲနီၤစိတတုၤနီတဂၤဘဉ်။ ပုၤကလိာ်က လာ်ဟဲမၤယၢတန့ၣ်ဘဉ်၊ နဲစ့ၢ်ကိးနကမ့ၢ်ပုၤဒ်တၢ်ဖိလၢအစၣ်နီၤတဂၤလီၤ”။ တ ဘျီန့ၣ်ပုၤဒ်တၢ်ဖိတဲန့ၣ်အိၣ်၊ “စိပၤလၢဝဲတဝဲတဂၤန့ၣ်မၤလီၤယၢလီၤ။ စိပၤတ ဂၤန့ၣ်အိၣ်ဒီးအဖိမုာ်သဒါတဂၤ၊ အဖိမုာ်သဒါတဂၤန့ၣ်တုၤလၢအမုာ်ကနီၤထီၣ်တ ဘျီအခိၣ်သၣ်ယံဆါတပယုာ်ယိ၊ အိၣ်တသ့အိၣ်တဘဉ်ဘဉ်။ တုၤခဲအံၤလဲၤကိး ကွၢ်ဝဲဝဲသးပုၤတဂၤဒီးမၤဝဲဝဲသးပုၤန့ၣ်စ့ၢ်ကွၢ်ကိၢ်ကွၢ်န့ၣ်အိၣ်၊ ဝဲဒုးတၢ်ဝံၤတဲဘဉ်ဝဲစိ ပၤအံၤလၢ၊ ကစၢ်စိပၤဧနဖိမုာ်သဒါနီၢ်ဆူလၢသဒါတဂၤန့ၣ်လၢညါတယၢမ့ၢ် ကဆိဝါအမိဖိသၣ်လီၤ။ မ့ၢ်လၢအဝါကဆိဝါတရၢန့ၣ်အဖိ၊ တၢ်သ့ၣ်လီၤဒီးဘဉ် အလီၤဒီးမ့ၢ်မ့ၢ်အမိဖးဒိၣ်တခါဖိလီၤတဲဘဉ်လၢအလီၤန့ၣ်ဒီးအဝဲသးတမုာ်အဝါ ကဆိဝါအယိအဝဲအိၣ်ဝံၤသံလီၤအသးဒီးအဆၣ်ဒီးလၢခံက့ၤသံဝဲလီၤ။ တချုးအ သံဒီးဘဉ်န့ၣ်အဝဲထံးထံၣ်ဝဲဒၣ်အံၤယမ့ၢ်သံန့ၣ်ယကက့ၤကတၢထီၣ်ဘဉ်ဒၣ်ဝဲ

လၢစီၤပၤဖိမုၢ်သဒါဒီးတုၤယမုၢ်ကနီၤထီၣ်တဘျီန့ၣ်ယခိၣ်သၣ်ယံၤကဆါဒၣ်တုၤ
လၢယမုၢ်မံၤခၢၣ်ဘၣ်ယဝၤကဆိဝါအမဲးမးယခိၣ်သၣ်ယံၤဆါကဘျီဒၣ်တက့ၢ်. ဝံ
န့ၣ်အတၢ်ဒူးထီၣ်ဒ်န့ၣ်ဒီးလၢခံဖဲပူၤဝုၤပူၤပုၤဒီးတၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကိးဂၤဒီးန့ၣ်စီၤပၤ
ကိးဖျိၣ်ဝဲခဲလၢၣ်, မၤပဟဲဆူအအိၣ်ဒီးတုၤလၢပဟဲတုၤလၢၣ်တဘျီအဝဲဟးကွၢ်ပုၤဒီး
တၢ်ဖိတဂၤဘၣ်တဂၤဒီးအဝဲကွၢ်လၢယၤတဂၤဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သး, မံသ့ၣ်မံသးဘၣ်
အဝဲအယိအဝဲမၤပုၤဒီးတၢ်ဖိအဂၤတဖၣ်က့ၤက့ၤခဲလၢၣ်, ကိးတုၤက့ၤထဲယၤတဂၤဒီး
သံကွၢ်သံဒီးယၤဒီးမၤလီၤဝဲယၤလၢယဘၣ်ဟဲမၤန့ၣ်နမဲန့ၣ်လီၤ”. ထဲန့ၣ်တဘျီကဆိ
ဝါစီၤပၤသ့ၣ်ညါဝဲဒၣ်တၢ်ဂ့ၢ်ဒီးမၤပုၤဒီးတၢ်ဖိကတဲးန့ၣ်အမဲဘၣ်ဆၣ်တန့ၢ်ဘၣ်, တၢ်
ဒီးကွၢ်တန့ၢ်ဘၣ်. တဘျီန့ၣ်ကဆိဝါတဲဘၣ်ပုၤဒီးတၢ်ဖိ, “တၢ်လၢၤတဂ့ၤ, နတၢ်တ
န့ၢ်စ့ၢ်ကိးဘၣ်. ယတုၢ်မီၢ်တကဲလၢၤဘၣ်”. ကဆိဝါဖီၣ်န့ၣ်အမဲးထီၣ်လၢအထွဲတခီ,
ဝံၢ်လီၤဝဲဒီးလီၤတၢ်ဝဲဒၣ်လီၤ. အန့ၣ်တဘျီကဆိဝါတဲဘၣ်ပုၤဒီးတၢ်ဖိ, “နဟဲတၢ်
အံၤယံၣ်ဝဲဒၣ်သၢနံၣ်ကျဲလီၤ. အမဲအံၤနဘၣ်က့ၤကျဲလၢအံၤဖဲယနဲၣ်နၤကျဲလီၤလီၤ
အံၤ...က့ၤက့ၤတက့ၢ်. နက့ၤတနွံန့ၣ်တုၤဝဲဒၣ်ဂ့ၤဂ့ၤလၢစီၤပၤအန့ၢ်န့ၣ်လီၤ. နဟဲ
တၢ်အံၤယံၣ်လံ, နမ့ၢ်က့ၤက့ၤဒၣ်ကျဲလၢနဟဲတဘိန့ၣ်ကလိနက့ၤကတုၤလီၤ”. တ
ဘျီန့ၣ်ပုၤဒီးတၢ်ဖိယိးထီၣ်ဒီးကဆိမဲတဘိဒီးက့ၤဝဲကျဲလၢကဆိဝါနဲၣ်န့ၢ်အီၤတဘိ
န့ၣ်လီၤ. ဖဲပုၤဒီးတၢ်ဖိက့ၤဝဲတုၤတဘျီစီၤပၤထံၣ်လီၤလၢအဝဲဟဲက့ၤစီၢ်ဒီးကဆိမဲတ
ဘိဒီးသ့ၣ်ခုသးခဲဒ်ဒိၣ်မးလီၤ. ဖဲပုၤဒီးတၢ်ဖိဟဲက့ၤအလီၢ်ခံန့ၣ်ကဆိဝါစီၤပၤအမဲ
ခံးထီၣ်ဒီးလီၤယံၤသံဝဲဒၣ်လီၤ. ဖဲန့ၣ်ဘၣ်အခါလၢမုၢ်ဘၣ်လီၤ, အမၤဖးဒိၣ်ဒီးက
ဆိယံၤကယၤဟဲက့ၤတုၤထံၣ်ဝဲလၢအဝဲသံတဘျီကဆိတဖၣ်ဟဲက့ၤဖျိၣ်ဟီၣ်ဝဲဒၣ်
တက့ၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်လဲၤယုသကိးဝဲသ့ၣ်မုၢ်ဒီးဟဲက့ၤမၤဂ့ၤမၤဝါကုၢ်ယိစီ
မုၢ်က့ၤဝဲကဆိဝါစီၤပၤန့ၣ်လီၤ. ကဆိဝါစီၤပၤအံၤတုၤလၢပုၤမၤဂ့ၤမၤဝါကုၢ်ယိစီ
မုၢ်အီၤဝံၤတဘျီအဝဲက့ၤကဲထီၣ်က့ၤဝဲဒၣ်လၢတမံအ့တမံပြုၢ်လၢမူခိၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်တၢ်
တဲဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တယံၣ်ဘၣ်လၢခံအမၤဖးဒိၣ်ဒီးအသကိးယံၤကယၤအိၣ်က့ၤလၢ
ခံမ့ၢ်လၢတၢ်သယုၢ်ဘၣ်က့ၤအဝဲသ့ၣ်လၢကဆိဝါအယိအဝဲသ့ၣ်တအိၣ်လၢၤအဆၣ်
နီတနုလၢၤဘၣ်. တယံၣ်ဘၣ်သံဝဲဒၣ်ခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်စ့ၢ်ကိးက့ၤ
ထီၣ်အိၣ်ဘၣ်က့ၤဝဲဒီးကဆိဝါခဲလၢၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်တမံအ့န့ၣ်ပၤဘၣ်က့ၤဝဲတၢ်
လၢတၢ်ဖးဖိန့ၣ်လၢအစုတကပၤပုၤပိၢ်မုၢ်ယံၤကယၤ, ဒီးအစုအဝဲတကပၤပုၤယံၤက
ယၤန့ၣ်လီၤ. စီၤပၤသံကွၢ်ပုၤဒီးတၢ်ဖိလၢ, “အဝဲအံၤမ့ၢ်ကဆိဝါတနုန့ၣ်အမဲနီၢ်ကီၢ်
ကီၢ်ခါ”. ပုၤဒီးတၢ်ဖိတဲဘၣ်စီၤပၤလၢအနီၢ်ကီၢ်ကီၢ်လီၤ. ဒီးတဲဘၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်

ယးအဝဲကမၤကၢ်န့ၢ်ကဆိမဲဒ်လဲၣ်အဂီၢ်, ဒီးအဟးလီၤလဲၣ်ဒီးမၤဝဲဒ်လဲၣ်လဲၣ်
န့ၢ်အဝဲတဲဘၣ်စီၤပၤလၢတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်ခဲလၢၣ်န့ၢ်လီၤ. အယိစီၤပၤန့ၢ်ဝဲသ့ၣ်
တၢ်ဒီးစီၤပၤပတြၢၤအီၤဒီးစီၤပၤသးကညီၤဘၣ်ပုၤဒီးတၢ်ဖိန့ၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. ဒီးစီၤပၤ
ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢအသးပူၤ, “မ့တမ့ၢ်လၢပုၤဒီးတၢ်ဖိတဂၤအံၤဘၣ်ဒီးဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်
ပုၤဒီးတၢ်ဖိလၢအဂၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၣ်မၤဝဲတန့ၢ်ဘၣ်” န့ၢ်လီၤ.

တဘျီန့ၢ်စီၤပၤဟံးထီၣ်ကဆိမဲဒ်လဲၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲအဖိမုၣ်ဒီးအဖိမုၣ်ဟံးန့ၢ်ကဆိမဲ
လၢတၢ်သ့ၣ်ခသးခုၤဒီးအဖိမုၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ, “ယၤအံၤယမ့ၢ်ပိၣ်မုၣ်, ယအိၣ်
ဒီးယဝၢဒီးယမၤသံယဝၢအယိတၢ်လၢယၤတဂၤအံၤမ့ၢ်ပိၣ်မုၣ်ဒ်လဲၣ်တဂၤလဲၣ်”...
အဝဲဆိကမိၣ်တၢ်အကလုာ်ကလုာ်လၢအတၢ်အိၣ်မူအပူၤဒီးလီၤသးအုးလီၤဆါသး
ဘၣ်က့ၤအသးဒိၣ်မးအယိအဝဲအိၣ်ဝံၤသံလီၤက့ၤအသးန့ၢ်လီၤ. ဖဲအဝဲသံဝံၤအ
လီၤခဲအပါစီၤပၤဒီးအဟံၣ်ဖိယိဖိသ့ၣ်တဖၣ်အသးဘၣ်ဒီးက့ၤဖးဒိၣ်န့ၢ်လီၤ. တဘျီ
န့ၢ်အဝဲကတၢထီၣ်က့ၤဝဲဒ်လၢထီၣ်လဲၣ်ဝါတဘျီဒီးဟးယုအိၣ်က့ၤအဆၣ်လၢနီၣ်
အယၤန့ၢ်လီၤ. ဘၣ်တနံၤန့ၢ်အဝၢကဆိဝါအိၣ်လၢမူခိၣ်, ဆုၣ်နီၤလၢတၢ်ဖးဖိလၢ
အလီၤဆုၣ်နီၤအလီၤဒီးထံၣ်လီၤဝဲထီၣ်လဲၣ်ဝါတဘျီဟးယုအိၣ်အဆၣ်လၢနီၣ်ပူၤ
ဒီးအဝဲသ့ၣ်ညါဝဲတဘျီယိလၢတၢ်ဟးယုအိၣ်အဆၣ်အဝဲန့ၢ်မ့ၢ်နီၤသဒါလီၤမၤ, အ
ယိအဝဲကိးပိၣ်ဝဲပုၤလၢအအိၣ်ဒီးအီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးတဲဝဲ, “လၢန့ၢ်နီၤသဒါ, သုထံၣ်
နီၤသဒါဧါ” ဒီးကွၢ်လီၤဝဲတက့ၢ်သ့ၣ်ဒီးနံၤဘၣ်သကိးဝဲန့ၢ်လီၤ. ဒီးတမံအုၤသံကွၢ်,
“မ့ၢ်နသုအဲၣ်ဒီးလၢနီၤသဒါကဟဲက့ၤထီၣ်အိၣ်ဒီးနသုစ့ၢ်ကိးဧါ”. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၢ်
တဲဘၣ်က့ၤစီၤပၤ, “နီၤသဒါမ့ၢ်ဟဲက့ၤအိၣ်သကိးဒီးပုၤန့ၢ်ပအဲၣ်ဒီးဝဲ ...ပကွၢ်အီၤပ
သးကညီၤဘၣ်အီၤဒိၣ်မး, ဘၣ်ဟးယုအိၣ်အဆၣ်ထဲတဘျီဧါ ... မ့ၢ်ဟဲက့ၤအိၣ်
ဒီးပုၤဒုပသးခုၤလီၤ”. ဒီးလၢခံသမံအုၤအံၤလိၣ်ထီၣ်အသးလၢထီၣ်လဲၣ်ဝါတဘျီဝံၤ
အဝဲလဲၣ်ယူၤလီၤဝဲဆူၣ်နီၤသဒါအအိၣ်, လဲၣ်ယူၤစီၤလီၤဝဲလၢအကပၤဘူးဘူးဖိ...နီၤ
သဒါတခီ, မ့ၢ်လၢစးထီၣ်လၢအဝဲကဲထီၣ်ထီၣ်လဲၣ်ဝါန့ၢ်အဝဲတထံၣ်ဘၣ်အသကိး
ထီၣ်လဲၣ်ဝါအဂၤနီၤတဘျီနီၤတဘျီဘၣ်. ဖဲအဝဲထံၣ်လၢထီၣ်လဲၣ်ဝါတဘျီဟဲယူၤစီၤ
လီၤလၢအကပၤ, ဒီးမ့ၢ်လၢအဝဲပျံၤတၢ်အယိအဝဲယူၤထီၣ်ဒီးလဲၣ်စီၤလီၤဝဲလၢနီၣ်ဝံၤ
ခိတကပၤန့ၢ်လီၤ. တဘျီန့ၢ်အဝၢယူၤထီၣ်လဲၣ်စီၤလီၤကဒီးလၢနီၤသဒါကပၤ, နီၤ
သဒါယူၤထီၣ်လဲၣ်ကဒီးတၢ်လီၤလၢအဂၤတတီၤဒီးအဝၢလဲၣ်ယူၤကဒီးလၢနီၤသဒါက
ပၤယံၣ်ယံၣ်တၢ်ဘျးနီၤသဒါအသးအယိယူၤဝဲတကဲလၢဘၣ်. မ့ၢ်လၢတၢ်ဘျးအသး

အယိလီၤ. အဝဲလဲၤလၢနီၣ်သဒါအယၢၤဒီးတဲဘၣ်အီၤလၢ, “ယၢအံၤမ့ၢ်နဝၢကဆိဝါ
န့ၣ်လီၤ. ယကွၢ်လီၤနၢလၢမူခိၣ်ယထံၣ်လီၤနၢဒီးသးကညီၤဘၣ်နၢအယိယဟဲကွၢ်
လီၤဆူနအိၣ်လီၤ”. တၢ်လၢနီၣ်သဒါန့ၣ်ဖဲအကဲကဆိဝါအမါအခါအဝဲဖျၢၤသနးခါကဲ
ဒီးဖဲအကဲစီၤပၤဖိသဒါအခါအဝဲဖျၢၤသနးခါကဲစ့ၢ်ကိးလီၤ. အယိတုၤလၢအဝဲသံတ
ဘျီအဝဲကဲထီၣ်ဘၣ်ဝဲလၢထီၣ်လဲၣ်ဝါန့ၣ်လီၤ. အဝၢတဲအီၤဒီးန့ၣ်တဘျီအဝဲန့ၣ်ကွၢ်ဝဲ
လီၤ. အဝၢတဲဘၣ်အမါနီၣ်သဒါ, “အခဲအံၤနပျၢ်နဝဲသ့ၣ်တဖၣ်ကွၢ်ထီၣ်အိၣ်လၢမူ
ခိၣ်ခဲလၢၣ်လံ, နကကွၢ်ထီၣ်အိၣ်ဘၣ်နသးလၢအဝဲသ့ၣ်အအိၣ်စ့ၢ်ကိးခါ. အဝဲသ့ၣ်
တဖၣ်အိၣ်လၢမူခိၣ်ခဲလၢၣ်လီၤ, မ့ၢ်ဒိၣ်မး” ဒီးအဝဲတဲကွၢ်အဝၢလၢ, “မ့ၢ်ဒီးန့ၣ်
ယကကွၢ်ထီၣ်အိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်လီၤ,” “အယိန့ၣ်အ့ၣ်ထီၣ်ယမံၢ်, ယကယုၤစီၢ်ထီၣ်
နၢလၢအဝဲသ့ၣ်အအိၣ်” ဒီးဖဲန့ၣ်အဝဲအ့ၣ်ထီၣ်ယၢအဝဲအမါဒီးအဝၢကွၢ်ယုၤစီၢ်
ထီၣ်အီၤလၢမူခိၣ်လၢထံကမါအိၣ်ဒီးဖိကရၢၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်ပၢ်လီၤဝဲအမါထီၣ်လဲၣ်ဝါဖဲ
ထံကမါဝဲအဝဲကွၢ်တဲဘၣ်ကွၢ်အဒိပုၤဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဒိပုၤဝဲဟဲလီၤထံၣ်
နီၣ်သဒါတထံၣ်န့ၣ်နံၤဘၣ်သကိးဝဲတကွၢ်သ့ၣ်ဒီးတဲဝဲလၢနီၣ်သဒါတဂၢတဘျီအံၤအ
ကိၣ်ဘိးထီၣ်အိၣ်ဒီးထီၣ်ဒီးအခိၣ်သ့တဘျီန့ၣ်တၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်နီၣ်သဒါဘၣ်. မ့ၢ်လၢပုၤ
နံၤဘၣ်အီၤလၢအဝဲတလီၤကိးဒီးအဒိပုၤဝဲအယိအဝဲမၤအဝၢကွၢ်လီၤဆုၢ်ကဒီးအီၤ
လၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝၢဆုၢ်လီၤကဒီးအီၤလၢဟီၣ်ခိၣ်ချၢလီၤ. ဖဲအဝဲ
သ့ၣ်တုၤလီၤတဘျီအဝၢတဲဘၣ်အမါ, “မ့ၢ်နအဲၣ်ဒီးကွၢ်အိၣ်ကွၢ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ခါ”.
နီၣ်သဒါစံးဆၢ, “ယအဲၣ်ဒီးကွၢ်အိၣ်ဝဲ, ယကွၢ်ယဂီၢ်တလီၤကိးဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်. ယ
မ့ၢ်ဒီးသိးအဝဲသ့ၣ်ဖုယကွၢ်အိၣ်မ့ၢ်ဝဲ” ဒီးတဘျီန့ၣ်အဝၢတဲဘၣ်ကွၢ်အီၤ, “ယကတဲ
နၢ, နမၤပိၣ်ထွဲကကဲခါ. ” ဒီးအဝဲသံကွၢ်, “ဘၣ်မၤဒ်လဲၣ်”. အဝၢတဲဘၣ်အီၤ,
“နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီးကွၢ်အိၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်ညၣ်သံသိန့ၣ်နတဘၣ်အိၣ်အီၤဘၣ်. နကဘၣ်
အိၣ်ညၣ်လၢအသံလီၤ. နန့ၣ်မ့ၢ်နီၣ်နကကွၢ်အိၣ်ဘၣ်သ့, နန့ၣ်မ့ၢ်တနီၣ်ဘၣ်နတ
ကွၢ်အိၣ်ဘၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်ဘၣ်”. အဝဲတဲဘၣ်အဝၢ, “ယန့ၣ်ကဲ”. တဘျီန့ၣ်အဝၢ
ကွၢ်ထီၣ်ကွၢ်လၢမူခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

စးထီၣ်ဖဲန့ၣ်အဝဲဟးယုအိၣ်ကွၢ်အဆၢ, ညၣ်မ့ၢ်တသံဘၣ်န့ၣ်အဝဲတအိၣ်ဝဲဘၣ်,
ညၣ်မ့ၢ်သံမးအဝဲအိၣ်ဝဲလီၤ. ဒီးညၣ်လၢအသံန့ၣ်ကလိအဝဲကအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်တနံၤမး
အိၣ်ဘၣ်ဝဲထဲတဘျီဒီးဘၣ်တနံၤနံၤအဝဲတအိၣ်ဘၣ်နီၣ်တဘျီဘၣ်. ယံၣ်ထီၣ်ယံၣ်
ထီၣ်လၢအကပၤန့ၣ်တထံၣ်အိၣ်လၢညၣ်သံဘၣ်. အဝဲစ့ၢ်ကိးအဂံၢ်အဘါလီၤစံးဒီး

ဟးက့ၤဝဲကပံၤကဟံၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲဆိကမိၣ်ထီၣ်ဝဲ, “ယမ့ၢ်လဲၤယုအိၣ်က့ၤယဆၣ်
 လၢကျိၢ်ကျါပုၤန့ၣ်ကျါန့ၣ်မ့ၢ်ယကထံၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဖိတကံၤဖိလၢကျိၢ်ပုၤသ့ၣ်ယီၢ်သံဘၣ်
 မ့ၢ်အိၣ်ဒီးယကအိၣ်ဘၣ်လီၤ”. အန့ၣ်တဘျီအဝဲလဲၤလၢကျိၢ်ကျါ, ဟးပီၤကျါပီၤ
 ကျါဒီးဖဲန့ၣ်ပုၤဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ထံၣ်အီၤဒီးတဲလိာ်အသး, “လၢန့ၣ်ထီၣ်လဲၤဝါ”
 ဒီးလဲၤလူၤသကိးဝဲန့ၣ်လီၤ. ထီၣ်လဲၤဝါတခါဟးပီၤကဲ, ယုမးတကဲလၢဘၣ်. ဖိ
 သၣ်လူၤဒီးအဝဲယုဝဲညီဝဲညီဒီးဖိသၣ်ခးဒီးချံၣ်နီၣ်ပုၤဘၣ်အီၤဒီးအဝဲသံဝဲန့ၣ်လီၤ.
 ဒီးဖိသၣ်သ့ၣ်တဖၣ်က့ၤဖိအိၣ်က့ၤဝဲအီၤန့ၣ်လီၤ. တုၤမ့ၢ်ထီၣ်လဲၤဝါလၢအမ့ၢ်နီၣ်သ
 ဒါအံၤသံဒီးအသးသမူက့ၤထီၣ်က့ၤဝဲဆူမူခိၣ်, က့ၤထီၣ်အိၣ်ဘၣ်က့ၤကဒီးဝဲဒီးအ
 ပုၤအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢမူခိၣ်ဒီးအိၣ်ဘၣ်က့ၤသကိးယုဝဲမုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်လီၤစိၤလီၤထီ
 န့ၣ်လီၤ.

စီၤကူၣ်န့ၢ်အပူ

တၢ်တဲၤဒၣ်လၢပျၢၤန့ၣ်ဖိသၣ်ပိၣ်ခါအမံၤလၢစီၤကူၣ်န့ၢ်အိၣ်တၢ်အဝဲၣ်ပှၤထူၣ်ဖိဒီးကိးန့ၢ်ဒီးအဝဲဘၣ်လဲၤလၢစံၣ်ပူၤလီၤ. အဝဲလဲၤလၢအစံၣ်ပူၤန့ၣ်အဝဲဘၣ်လဲၤဝဲစီၤပၤအန့ၢ်ပူၤန့ၣ်ကိးဘျီဒီး, ဒီးဘၣ်လဲၤဒၣ်ကျဲးန့ၣ်လီၤ. ဝဲအလဲၤတုၤစီၤပၤအနီၤအခါစီၤပၤမ့ၢ်ကွၢ်လီၤဘၣ်အီၤန့ၣ်အဝဲခးချ့ၣ်ထီၣ်ဒဲးလီၤကနီၤဒီးတဲထီၣ်ဝဲ, “စီၤကူၣ်န့ၢ်...စီၤကူၣ်န့ၢ်” ဝံၤအဝဲလဲၤက့ၤဝဲဆူအစံၣ်ပူၤန့ၣ်လီၤ. ဝဲအလဲၤဆူစံၣ်ပူၤန့ၣ်စီၤပၤမ့ၢ်ကွၢ်လီၤဘၣ်အီၤန့ၣ်မၤဝဲဒ်န့ၣ်ကိးဘျီဒီးလီၤ. အါဘျီအါဘျီစီၤပၤဆိကမိၣ်ထီၣ်, “ပှၤတၢ်အံၤယမ့ၢ်ကွၢ်လီၤဘၣ်အီၤန့ၣ်မၤဝဲဒ်န့ၣ်ကိးဘျီဒီး, လၢခံတဘျီမ့ၢ်မၤဝဲဒ်အံၤဒုယကမၤပှၤကိးန့ၢ်ယၤဒီးယကသံကွၢ်အီၤတထံၣ်” န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂီၤန့ၣ်စီၤပၤဆၣ်နီၤလၢအလီၤဆၣ်နီၤအလီၤကွၢ်လီၤဝဲတၢ်လီၤလီၤဝဲစီၤကူၣ်န့ၢ်ဟဲဝဲကျဲးန့ၣ်ဒီးတဘျီန့ၣ်စီၤကူၣ်န့ၢ်ဟဲကဒီးလံ. တၢ်တၢ်ဂီၤန့ၣ်ဟဲ...ဟဲဝဲတုၤဝဲစီၤပၤကွၢ်လီၤညီၣ်နီၤအီၤအလီၤန့ၣ်အဝဲဟဲတုၤကွၢ်ထီၣ်တၢ်ထံၣ်ဝဲစီၤပၤကွၢ်လီၤကဒီးအီၤလံဒီးအဝဲခးချ့ၣ်ထီၣ်ဒဲးလီၤအကနီၤ “တီးတီး,” ကိးလီၤကဒီးအမံၤစီၤကူၣ်န့ၢ်, အန့ၣ်တဘျီစီၤပၤမၤပှၤလဲၤကိးန့ၢ်အီၤဒီးမၤအဟဲလၢစီၤပၤအိၣ်ဒီးဝဲအဟဲတုၤဝဲဒီးစီၤပၤသံကွၢ်အီၤ, “နၤတၢ်အံၤနဟဲမ့ၢ်တုၤဝဲအံၤယမ့ၢ်ကွၢ်လီၤနၤဒီးနမ့ၢ်ထံၣ်ယကွၢ်လီၤနၤနဲဒဲးလီၤကနီၤကိးဘျီဒီးဒီးနကိးထီၣ်စီၤကူၣ်န့ၢ်ကိးဘျီဒီးန့ၣ်မ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလဲၣ်. အယံတၢ်အံၤနမၤဒ်န့ၣ်ယမၤပှၤကိးန့ၢ်နၤလၢယကသံကွၢ်နၤတၢ်ဒ်အံၤလီၤ”. စီၤကူၣ်န့ၢ်တဲဘၣ်စီၤပၤ, “ယဘၣ်သးနဖိမုၢ်တၢ်ဂီၤ, စီၤပၤဟ့ၣ်ကွၢ်ယၤလၢနဖိမုၢ်တၢ်ဂီၤ” ဒီးစီၤပၤတဲအီၤ, “မ့ၢ်ဒ်န့ၣ်ယကသံကွၢ်လၢယဖိမုၢ်တဖၣ်သၢၣ်. မ့ၢ်အကအဲၣ်နၤတၢ်ဂီၤ, မ့ၢ်အဲၣ်ဘၣ်နၤတၢ်ဂီၤယကဒုးဖျီဒီးနၤ” န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်တၢ်တဲၤဒၣ်လၢစီၤပၤကိးဖိၣ်အဖိမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ခဲလၢၣ်, မၤအတၢ်ဟဲဆူအအိၣ်ဒီးတုၤအဖိမုၢ်သ့ၣ်တဖၣ်ဟဲတုၤလၢၣ်တဘျီသံကွၢ်ဝဲအဖိမုၢ်တၢ်ဂီၤဘၣ်တၢ်ဒီးအတၢ်တသးလီၤစီၤကူၣ်န့ၢ်နီၤတၢ်ဂီၤဘၣ်. လၢခံသံကွၢ်က့ၤဝဲအဖိမုၢ်သဒါ, အဖိမုၢ်သဒါတဲဘၣ်အပၢ်စီၤပၤ, “ယကအဲၣ်စီၤကူၣ်န့ၢ်လီၤ”. တဘျီန့ၣ်စီၤပၤတဲအါတၢ်နီၤတမံၤဘၣ်, ဖျီဝဲအဖိမုၢ်သဒါဒီးစီၤကူၣ်န့ၢ်ဝံၤအဖိမုၢ်သဒါက့ၤပိၣ်အဝဲခံလၢကိးခိၣ်ထဲဒီးမိဝဲခံဂၤန့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်မၤတၢ်တဘၣ်နီၤတမံၤဘၣ်. အဝဲလဲၤကျိသ့ၣ်မုၢ်ဟဲက့ၤယံးတုၤလၢ

ဟံင်၊ အမိလဲဆါဒီးပုဂံပြည်လီၤ။ အဝဲလဲကျီသ့ၣ်မုၢ်န့ၣ်မ့ၢ်သနးခါအထူၣ်လဲ
လဲဘၣ်ဆၣ်တသ့ၣ်ညါဝဲဘၣ်။ အမိတဲဘၣ်အီၤ၊ “နသ့ၣ်မုၢ်အသ့ၣ်တခါအံၤမ့ၢ်အ
အိၣ်ဖးအါညါမ၊” “အိၣ်ဒီန့ၣ်” အဝဲတဲဘၣ်အမိဒီးအမိတဲဘၣ်အီၤ၊ “မ့ၢ်အိၣ်တခါ
ဟဲက့ၤကျီတံးတံး၊ ယလဲဆါဒီးပုဂံပြည်လီၤ” န့ၣ်လီၤ။ အမိဒုးသ့ၣ်ညါဝဲလၢမ့ၢ်ဝဲ
သနးခါအထူၣ်ဒီးမ့ၢ်စီၤကူၣ်န့ၣ်ဒုတသ့ၣ်ညါဝဲလၢသနးခါအထူၣ်ဘၣ်။

ဖဲတၢ်ဆၢကတီၢ်ယံၣ်ထီၣ်ယံၣ်ထီၣ်ဒီးအဝဲတဲဘၣ်အမိ၊ “တၢ်လီၤဘျးလီၤတီၤယၤလံး၊
ယကျီယံးသ့ၣ်မုၢ်တကဲလၢတၢ်။ က့ၤယုၤန့ၣ်ယၤနပါအစုၣ်နီၣ်၊ သၢပီၤယကလဲၤကူၣ်
တၢ်” န့ၣ်လီၤ။ အမိတခါဟူးထီၣ်က့ၤလၢအပါစီၤပၤအအိၣ်ဒီးအဝဲတဲဘၣ်အပါ၊ “ပါ၊
ယဝၤမၤနဟ့ၣ်လီၤစုၣ်နီၣ်သၢပီၤ၊ အဝဲကလဲၤကူၣ်တၢ်” ဒီးတဘျီန့ၣ်အပါထုးထီၣ်စု
သၢပီၤဟ့ၣ်လီၤဝဲအဖိမုၢ်ဒီးအဖိမုၢ်ဟံးန့ၣ်စုသၢပီၤက့ၤဟ့ၣ်လီၤအဝၤ၊ အဝၤဟံးန့ၣ်
ထီၣ်စုလၢအမိအိၣ်ဒီးမ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်တနံၤအဝဲဟံးထီၣ်ဝဲစုသၢပီၤဒီးတဲဘၣ်အမိ၊ “ယ
ကလဲၤပုၤတၢ်လီၤ”။ စီၤကူၣ်န့ၣ်ယုၤလီၤခိၣ်ဒီးလဲၤဝဲတကဲလီၤ။ အဝဲလဲပုၤတ
ပျုၣ်ဝဲကျီၣ်အ့ၣ်လၢစုသၢပီၤခဲလၢဒီးတဘျီန့ၣ်ဟဲက့ၤလၢအမိအအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်အ
မိ၊ “ခဲမ့ၢ်ဆုၣ်နက့ၤလၢနပါအအိၣ်၊ မၤအဟ့ၣ်လီၤယၤအပျီၤသၢဆံး၊ တဲဘၣ်အီၤ
လၢယလိၣ်ဘၣ်” န့ၣ်လီၤ။ မ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်စီၤပၤဖိမုၢ်သဒါက့ၤဆူအပါအအိၣ်ဒီးတဲ
ဘၣ်အပါ၊ “နမၢ်လိၣ်ဘၣ်ပုၤသၢဆံးမၤနယုၤန့ၣ်အီၤ” ဒီးစီၤပၤမၤပုၤကိးန့ၣ်အီၤပုၤအ
ဂၤသၢဆံး၊ ဒီးတုၤလၢပုၤယုၤန့ၣ်ပုၤအဂၤသၢဆံးဝံၤတဘျီအဝဲဟဲက့ၤကိးန့ၣ်ဝဲအဝၤဝံၤ
မ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်အဝၤကိးထီၣ်ပုၤအဂၤသၢဆံးလဲၤဝဲလၢကျီၣ်အ့ၣ်လၢအပူၤန့ၣ်ဝဲတပူၤအိၣ်
အလီၢ်ဒီးမၤဝဲပုၤသၢဆံးကၢကိၣ်လိၣ်ထီၣ်ကျီၣ်အ့ၣ်တလိၣ်တလိၣ်န့ၣ်လီၤ။ ပုၤသၢဆံး
တဲလိၣ်အသး၊ “မ့ၢ်စီၤပၤအမၢ်တဂၤအံၤ၊ ကူၣ်တၢ်တခါအံၤယတထံၣ်ဘၣ်နီတဘျီ
ဘၣ်။ ပုၤဝဲပုၤကူၣ်တၢ်လၢအဂၤ၊ အဝဲကူၣ်တၢ်တခါအံၤပတထံၣ်ဘၣ်နီတဘျီဘၣ်။
ကျီၣ်အ့ၣ်အိၣ်ဒီန့ၣ်နကဘၣ်ပုၤဝဲလဲၣ်။ နဟးယုၤန့ၣ်လၢပုၤအိၣ်န့ၣ်ဒီန့ၣ်၊ မၤကဒီးလၢ
ပကၢကိၣ်လိၣ်ထီၣ်န့ၣ်ကဒီးအီၤ၊ ကမၤကဒီးဝဲဒ်လဲၣ်”။ ကၢကၢဝဲတုၤကျီၣ်အ့ၣ်တပူၤ
န့ၣ်လၢဒီးန့ၣ်ထဲသးဟံၣ်သၢပျုၣ်ပူၣ်ထီၣ်တဆံးဘၣ်ဒီးကျီၣ်အ့ၣ်လၢဒ်ဒ်လီၤ။ တ
ဘျီန့ၣ်စီၤကူၣ်န့ၣ်တဲ၊ “အါတဘျီအံၤသုကၢကိၣ်လိၣ်ထီၣ်လၢလံး။ ပကက့ၤကဒီး”
ဒီးတကူၣ်သ့ၣ်က့ၤကဒီးဝဲလီၤ။ က့ၤတုၤလၢဟံၣ်အိၣ်မ့ၢ်အီၤထံၣ်ဝံၤတဲဘၣ်ပုၤသၢဆံး၊
“နသုက့ၤက့ၤသုလံး” ဒီးပုၤသၢဆံးန့ၣ်က့ၤက့ၤဝဲဒ်လၢစီၤပၤအအိၣ်ဒီးစီၤပၤသံကွၢ်
အဝဲသ့ၣ်၊ “ပုၤမၤနသုမနုၤလဲၣ်”။ ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်တဲဘၣ်စီၤပၤ၊ “မ့ၢ်နဖိမုၢ်သဒါအ

ဝၤတဂၤမၤတပျၢၣ်ပလဲၤကၤကိၣ်လိၣ်ဝဲအကျိၢ်အ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ပူၣ်ထီၣ်ဝဲနဲသီးဟံၣ်သၢ
ပျၢၣ်န့ၣ်မ့ၢ်အကမၤစ့ၢ်မနုၤလဲၣ်တတဲပုၤတာ်နီတမံၤဘၣ်. ပကၤကိၣ်လိၣ်ထီၣ်ဝဲမၤပ
ဟဲက့ၤက့ၤန့ၣ်လီၤ”. စီၤပၤနၢ်ဟူပုၤဟဲက့ၤတဲအဝဲဒ်န့ၣ်ဒီးစီၤပၤဆိကမိၣ်, “မ့ၢ်ယ
ဖိမုၣ်သဒါအဝၤတဂၤအံၤတာ်ကီလံ, ကျိၢ်အ့ၣ်ပုၤန့ၣ်တဖၣ်ကမၤဝဲဒ်လဲၣ်. ကျိၢ်အ့ၣ်
အိၣ်ပျၢၣ်အိၣ်ဂီၤ” န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်ဆုၣ်ထီၣ်ကဒီးတနံၤစီၤကူၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်အမၤ, “နီၤဒါန
က့ၤကွၢ်လၢနပၤအအိၣ်တဘျီ ...ဒီးမၤအဝဲဟ့ၣ်လီၤယၤကဘိသၢဘ့ၣ်ဒီပုၤအဂၤသၢ
ဆံ, ယုၣ်ဒီးပုၤလၢအပိၣ်ထူသ့ဒီးပိၣ်တာ်ချ့တဂၤဒီးပုၤလၢအပူၤထံယံၣ်ယံၣ်ဒီးယူၤ
ထံဆူၣ်ဆူၣ်တဂၤခဲလၢၣ်ပုၤကညိသၢဆံခံၣ်မၤအဆုၢ်ယၤလၢအချ့” န့ၣ်လီၤ. ဒီး
ဒ်အဝၤတဲအီၤအသီးအဝဲတတဲအါတာ်နီတမံၤဘၣ်. အဝဲက့ၤကဒီးလၢအပၤအအိၣ်
ဒီးတဲပုၤအပၤဒ်အဝၤတဲအီၤအသီးန့ၣ်လီၤ. အပၤတခီတတဲအါတာ်ဘၣ်. ဒ်အဖိမုၣ်
တဲအီၤအသီးအဝဲယုၣ်န့ၣ်ကဒီးဝဲပုၤလၢအလိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢစီၤကူၣ်န့ၣ်
တဂၤအံၤစးထီၣ်လၢအတကျိၢ်လၢသ့ၣ်မုၣ်န့ၣ်အဝဲကွၢ်ဝဲဒ်အလံာ်တဘ့ၣ်, ဒီးန့ၣ်
ဘၣ်ဝဲလၢအမိၢ်ပၢ်ဖဲအစီၤ, မိၢ်ပၢ်ဖဲသ့ၣ်တဖၣ်ကွၢ်ဖးဝဲလံာ်တဘ့ၣ်န့ၣ်မၤဝဲတဘၣ်
နီတဂၤဘၣ်. စီၤကူၣ်န့ၣ်တခီသ့သ့တနံၤမ့ၢ်ဆုၣ်ဆုၣ်ကွၢ်လီၤအလံာ်န့ၣ်လီၤ. တုၤလၢ
ပုၤသၢဆံခံၣ်ဒီးကဘိသၢဘ့ၣ်, လၢအမံၤပုၤကတဲာ်ကတီၤန့ၣ်အီၤဒီးတာ်အိၣ်တာ်အီ
လၢလၢသၢဘ့ၣ်လၢလၢပုၤပုၤတုၤယီၤဝဲဝဲအဝဲတဲဘၣ်အမၤ, “အခဲအံၤယကလဲၤတာ်
ကယံာ်လၢသၢဘ့ၣ်, နအိၣ်တုၤလၢခံအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ယလဲၤတာ်လၢသၢဘ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤထီၣ်
ယဟဲက့ၤတုၤဝဲဒ်လီၤ”. တဘျီန့ၣ်အဝဲကိးထီၣ်ဝဲပုၤသၢဆံခံၣ်ဒီးလဲၤယီၤဝဲဒ်
လၢကျိၢ်အ့ၣ်ကၤကိၣ်လိၣ်ထီၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်ပုၤသၢဆံခံၣ်, “ကဲ...တဘျီအံၤတီ
လူထီၣ်ကျိၢ်အ့ၣ်ကိၣ်လိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤဆူကဘိသၢဘ့ၣ်ပူၤန့ၣ်ခဲလၢာ်တက့ၢ်”. တ
ဘျီန့ၣ်စီၤပၤအပျဲၤသ့ၣ်တဖၣ်တီလူထီၣ်ကျိၢ်အ့ၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဆူကဘိပူၤဒီးတဲသကိး
လိာ်သး, “မ့ၢ်ပုၤတဂၤအံၤမၤတာ်တခါပနၢ်တပာ်ဘၣ်. ပုၤဂုၤပုၤဂၤမၤအိၣ်ပနံာ်တာ်
ကၤလၢတာ်အဂုၤအဂၤပထံၣ်ဘၣ်. မ့မ့ၢ်စီၤပၤအမၢ်စီၤကူၣ်န့ၣ်ကကူၣ်မၤဝဲလၢကျိၢ်
အ့ၣ်”..ဆိကမိၣ်ဝဲတဂၤလၢအသးပူၤတီလူထီၣ်သကိးဝဲတုၤကျိၢ်အ့ၣ်သၢပူၤန့ၣ်လၢာ်
တဘျီလဲၤထီၣ်သကိးဝဲဆူကဘိပူၤဒီးစီၤကူၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်နီကဘိလီၤ
လီၤဖဲကိးတဖျၢၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်နီဝဲလီၤလီၤဆူကိးတဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. စီၤ
ကူၣ်န့ၣ်တခီကွၢ်လီၤဒီးအလံာ်တဘ့ၣ်န့ၣ်သ့သ့နံၤလီၤ. လဲၤလဲၤဝဲဒီးဆၢထၢာ်ကွၢ်စိ
တာ်လၢအယံၤဝးဝးဒီးအဝဲတဲဘၣ်ပုၤနီကဘိသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, “နီၤယီၤကဘိလီၤလီၤဖဲ
ကိးတဖျၢၣ်န့ၣ်တထံၣ်” ဒီးအဝဲဖးကဒီးအလံာ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲကွၢ်ထီၣ်တာ်

ဆုခံတဲ့ပုဂံကတော့၊ “လဲၤထိးထီၣ်ကတိဖဲကီးတဖျါန့ၣ်တက့ၢ်” တဘျီန့ၣ်ပုၤထိးထီၣ်ကတိဖဲအဝဲလဲၤထီၣ်ကွၢ်တၢ်လၢကီးခိၣ်ဒီးလဲၤလီၤဝဲလၢလၢၢ်ဘၣ်ပုၤတဘျီအယၤ၊ အဝဲကွၢ်ဝဲလၢၢ်ဘၣ်ပုၤယၢ်ခိၣ်ဒီးလီၤဝဲပုၤသၢဆံန့ၣ်၊ မၤဝဲအတၢ်ဟဲအိးထီၣ်လၢၢ်ဘၣ်ဘၣ်တဘျီန့ၣ်ဒီးပုၤသ့ၣ်တဖျါန့ၣ်ဟဲအိးထီၣ်သကိးလၢၢ်ဘၣ်ဘၣ်တဘျီန့ၣ်တဘျီကွၢ်လီၤဝဲအိၣ်ထဲစ့ကတံၤတဘျီသ့ၣ်သးသကိးဝဲလၢကန့ၢ်ဘၣ်ဝဲအဂီၢ်လီၤ။ အဝဲတဲ့ပုၤသ့ၣ်တဖျါန့ၣ်၊ “ကးဘၢကဒါက့ၤပကလဲၤဆူညါ” ဒီးဒီးထီၣ်သကိးကတိလဲၤကဒီးဝဲဆူညါ ... လဲၤလဲၤကဒီးဆူညါတတိၤတဲကဒီးဝဲပုၤနီၣ်ကတိလၢ၊ “လဲၤထိးထီၣ်ကတိဖဲကီးတဖျါန့ၣ်တစီၢ်” ဝံၤပုၤလဲၤထိးထီၣ်ကဒီးလၢကီးတဖျါန့ၣ်ဒီးအဝဲလဲၤထီၣ်လၢကီးတဖျါန့ၣ်အဝဲကွၢ်တၢ်ယၢ်ခိၣ်ဒီးအဝဲကွၢ်ဝဲလၢလၢၢ်ဘၣ်ဘၣ်တဘျီန့ၣ်လီၤ။ အဝဲကိးယီၤကဒီးပုၤသ့ၣ်တဖျါန့ၣ်ဒီးမၤအိးထီၣ်လၢၢ်ဘၣ်ဘၣ်အိးထီၣ်သကိးဝဲလၢၢ်ဘၣ်ဘၣ်အဖီလၢ်ထံၣ်ဝဲထူကတံၤလဲၤလဲၤလီၤ။ အါ... ..ပုၤသ့ၣ်တဖျါသးသကိးဝဲဒီးအဝဲတဲ့ဘၣ်ပုၤသ့ၣ်တဖျါန့ၣ် “ကးဘၢကဒါက့ၤပတၢ်လဲၤအိၣ်ဒီးဆူညါဖးယံၤဒီး” ဒီးတဘျီန့ၣ်ကးဘၢကဒါက့ၤဝဲဝံၤဒီးထီၣ်ကဒါက့ၤကတိလဲၤကဒီးတၢ်တက့ၢ်သ့ၣ်လီၤ။ လဲၤလဲၤကဒီးဝဲတသီဘၣ်တသီတနံၤဘၣ်တနံၤလဲၤလဲၤဝဲယံၤယံၤထီၣ်ဒီးမ့ၢ်အဝဲတခီကွၢ်လီၤဒီးအလံာ်ပုၤထီၣ်တလီၤ။ လဲၤကဒီးဝဲဖးယံၤဖးထီၣ်တလၢၢ်တဘျီအဝဲဂဲၤထီၣ်ကွၢ်ကဒီးတၢ်ထံၣ်စိဝဲကိးဖးယံၤသ့ၣ်သ့ၣ်ကိးဒီးအဝဲတဲ့ပုၤနီၣ်ကတိ၊ “လဲၤနီၣ်လီၤလီၤကိးသ့ၣ်သ့ၣ်တဖျါန့ၣ်တက့ၢ်” တဘျီန့ၣ်ပုၤနီၣ်လီၤလီၤဒီးပုၤလဲၤထိးထီၣ်ဖဲကီးတဖျါန့ၣ်တဘျီအဝဲလဲၤထီၣ်ကွၢ်တၢ်ယၢ်ခိၣ်ဒီးခိၣ်လဲၤလဲၤလၢချၢၣ်တခိၣ်အခိၣ်ထံးဒီးကွၢ်ထီၣ်ဝဲချၢၣ်တထူၣ်အခံ၊ ချၢၣ်တထူၣ်န့ၣ်အလၢၣ်တအိၣ်နီၣ်တဘျီဘၣ်။ ချၢၣ်ဖးဒိၣ်တထူၣ်န့ၣ်အဒုလီၤတယၢ်အသးဂ့ၤမးဒီးတဘျီန့ၣ်အဝဲမၤအပုၤသၢဆံမၤဘၣ်စီၣ်ဝဲကျိၢ်အ့ၣ်ဒီးထံဘၣ်ဒးဘၣ်ဒးဝံၤမၤပုၤလဲၤတီလူလီၤကျိၢ်အ့ၣ်ကိၣ်လိၣ်သ့ၣ်တဖျါန့ၣ်ဝဲချၢၣ်တထူၣ်အဖီလၢ်ဝးဝးန့ၣ်ခဲလၢၢ်လီၤ။ ပုၤသၢဆံန့ၣ်တီလူလီၤဝဲကျိၢ်အ့ၣ်ကိၣ်လိၣ်သ့ၣ်တဖျါန့ၣ်စီၢ်ကူၣ်န့ၣ်တဲအဝဲသ့ၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ။ အန့ၣ်တဘျီမုၢ်ဟါလီၤအဝဲမၤပုၤသ့ၣ်တဖျါန့ၣ်က့ၤမံက့ၤလၢကတိပုၤန့ၣ်ခဲလၢၢ်ဒီးပုၤသ့ၣ်တဖျါက့ၤမံက့ၤဝဲလၢကတိပုၤကိးဂၤဒီးမ့ၢ်အဝဲတခီတက့ၤမံလၢကတိပုၤဘၣ်ခိးကွၢ်ဝဲဝဲချၢၣ်ထူၣ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်လီၤ။ တုၤလၢတၢ်ခိးလီၤတဘျီ၊ မ့ၢ်ထီၣ်ဘျီဘျီဝါတဖျါန့ၣ်တစ့ၤဘၣ်ဟဲက့ၤစီၢ်လီၤဝဲတထံၣ်န့ၣ်ပုၤဝဲချၢၣ်ဖးဒိၣ်တထူၣ်န့ၣ်အခံဝါပးန့ၣ်လီၤ။ စီၢ်ကူၣ်န့ၣ်ကွၢ်ဝဲယဲးယဲးထဲတဂၤဒီးတုၤလၢဖးဖီမုၢ်တဘျီထီၣ်ဘျီဘျီတဖျါန့ၣ်အိၣ်ဆါလီၤတထံၣ်န့ၣ်ကပြုၢ်ကဲၤကီၤပး၊ ဒီးအဝဲကွၢ်ဝဲတုၤလၢတၢ်

ကပီၤထီၣ်ထီၣ်ဘျၢၣ်ဘျီၣ်ဝါတဖၣ်ယူၤကွံာ်ခဲလၢ်ဒီးတအိၣ်တ့ၢ်နီတဘျီလၢၤဘၣ်တဘျီန့ၣ်စီၤကူၣ်န့ၣ်ဟဲက့ၤလၢပုၤသၢဆဲအအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်ပုၤသၢဆဲ, “လဲၤတၢ်ထီၣ်က့ၤကျိၢ်အ့ၣ်ကိၣ်လိၣ်တဖၣ်ကိးလိၣ်ဒီး, ဟံတ့ၢ်နီတလိၣ်တဂ့ၤ” န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ပုၤတဖၣ်ဆိကမိၣ်, “မ့ၢ်ပုၤတဂၤမၤဒီးကျိၢ်အ့ၣ်ကိၣ်လိၣ်တက့ၢ်အံၤတီထီၣ်လူလီၤ, လူလီၤဝံၤတီထီၣ်မ့ၢ်အကမၤစ့ၢ်ဝဲဒ်လဲၣ်”. တကူၢ်သ့ၣ်ဒ်ပုၤမၤအဝဲသ့ၣ်အသိးတီထီၣ်သကိးကဒါက့ၤဝဲလၢကဘီသၢဘျီအပူၤခဲလၢ်...တအိၣ်တ့ၢ်နီတလိၣ်လၢၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တဘျီန့ၣ်အဝဲတဲ, “တဘျီအံၤဒုပကက့ၤလီၤ” ဒီးနီထီၣ်ကဘီဒီးဟဲက့ၤဝဲလီၤ. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တဲလိၣ်အသး, “မ့ၢ်ပုၤတဂၤအံၤမၤဒီးကျိၢ်အ့ၣ်သၢကဘီအံၤကမၤဝဲဒ်လဲၣ်. ဘၣ်က့ၤစိၣ်ကဒါက့ၤကဒီး”, ကဘီဟဲက့ၤဘူးထီၣ်ဒီးထူကတံၤတကိးန့ၣ်အခါတဲပုၤနီကဘီလၢက့ၤထိးထီၣ်ကဘီဖဲထူကတံၤကိးတဖျၢၣ်န့ၣ်တဘျီ, ဒီးထိးထီၣ်ကဘီဖဲန့ၣ်တဘျီမၤဝဲပုၤလဲၤထီၣ်အိးထီၣ်လၢ်ဘၣ်ဘၣ်တဘျီဒီးပုၤတဖၣ်လဲၤအိးထီၣ်ဝဲထူတဖၣ်န့ၣ်ဝံၤအဝဲကိးန့ၣ်ပုၤပိာ်တၢ်ချ့တဂၤပိာ်ထူတဖၣ်န့ၣ်ခဲလၢ်ဒီးပိာ်ဝဲပသံး, ပိာ်ဖဲ, ပိာ်ထံဖုံၣ်, ပိာ်နီဒီးတဘျီန့ၣ်ပုၤပိာ်တၢ်တဂၤန့ၣ်မ့ၢ်လၢအဝဲပိာ်တၢ်ချ့အယီၤအဝဲပိာ်ဝဲတပနာ်ဖိဝံၤဝဲခဲလၢ်စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ. ပိာ်ဝဲဝံၤတဘျီနီထီၣ်ကဒီးကဘီက့ၤကဒီးဝဲက့ၤ...က့ၤဘူးထီၣ်ကဒီးဒီးစ့ကတံၤကိး, ဒီးမၤကဒီးဝဲပုၤနီကဘီထိးထီၣ်ကဒီးကဘီဖဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤထိးထီၣ်ကဒီးကဘီမၤကဒီးပုၤလဲၤအိးထီၣ်လၢ်ဘၣ်ဘၣ်, ပုၤအိးထီၣ်ဒီးဝံၤမၤကဒီးဝဲပုၤပိာ်တၢ်တဂၤပိာ်ကဒီးဝဲစ့သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ဒ်သိးဒီးအပိာ်ဝဲထူန့ၣ်လီၤ. ဒီးပုၤပိာ်တၢ်တဂၤန့ၣ်ထီၣ်ကဒီးအတၢ်ဖိတၢ်လဲၤ, ပိာ်ကဒီးဝဲတပနာ်ဖိဒီးဝံၤဝဲခဲလၢ်ကဒီးလီၤ. မၤကဒီးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်တီၣ်ထီၣ်ကဒီးစ့တဖၣ်လၢကဘီပူၤခဲလၢ်ဝံၤနီထီၣ်ကဒီးကဘီ, က့ၤကဒီးဝဲတကူၢ်သ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်ဒုစီၤကူၣ်န့ၢ်ဒီးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒုဟဲက့ၤဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ. ဟဲက့ၤဟဲက့ၤဘူးထီၣ်ဘူးထီၣ်ဒီးဝုၣ်တဝုၣ်အဝဲမၤပုၤနီကဘီသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤဆဲးထီၣ်ကဘီဖဲဝုၣ်တဝုၣ်အထံဆၣ်ပူၤ, အကဘီသန့ဒီးတဲ, “တနုၤညါအံၤပကမံသကိးဖဲအံၤလီၤ”. ဒီးဆဲးထီၣ်ဝဲအကဘီတကူၢ်သ့ၣ်ဖဲန့ၣ်ဒီးစီၤပၤအပုၤခူဖိဝုၣ်ဖိတဖၣ်ထံၣ်လၢကဘီသၢဘျီဟဲထိးထီၣ်အသးဖဲအံၤဒီးဆိကမိၣ်ဝဲလၢအမ့ၢ်ပုၤဖဲလဲၣ်, အန့ၣ်တဘျီပုၤဝုၣ်ဖိတဖၣ်က့ၤတဲဘၣ်စီၤပၤလၢပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ပုၤဖဲလဲၣ်, ဟဲထိးထီၣ်ကဘီသၢဘျီလၢနကဘီသန့န့ၣ်ဒီးစီၤပၤနီဟူတၢ်ဒ်န့ၣ်တဘျီစီၤပၤလဲၤဝဲလၢကဘီသၢဘျီအအိၣ်, သံကွၢ်သံဒီးတၢ်ဒီး

ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်တဲဘၣ်စီၤပၤလၢ, “ပဲဒၣ်ပဟဲက့ၤတၢ်ယံၤမး, ပကမံအိၣ်ဘျဲးနက
ဘီသန့အံၤတနၤ, မံစီၤပၤကဟ့ၣ်လီၤဘၣ်ပှၤအခွဲးတက့ၢ်”. စီၤပၤန့ၣ်တဲဘၣ်က့ၤ
ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, “နသုမ့ၢ်အိၣ်ဒီးမံဖဲအံၤတနၤဒီးမံ, တၢ်မ့ၢ်လီၤမၢ်တမံမံ, နသု
မ့ၢ်ဟံးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်တမံမံဒုနသုကဘၣ်အိၣ်ကဲက့ၢ်က့ၤဒီးယၤဖဲအံၤလီၤ”. စီၤကူၣ်
န့ၢ်တဲကဒါက့ၤစီၤပၤ, “ပတမၤစီၤပၤအတၢ်နီတမံဘၣ်ပကမံဂ့ၤဂ့ၤလီၤ”. အန့ၣ်တ
ဘျီစီၤပၤက့ၤကဒါက့ၤဝဲလၢအန့ၢ်ပှၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢစီၤပၤတဂၤအံၤဟးလံာ်ဟးလီၤ
အိၣ်ပှၤထံဖိကီၢ်ဖိဒီးစီၤပၤလၢအယၤသ့ၣ်တဖၣ်အတၢ်ဖိတၢ်လံာ်အိၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ.
တုၤလၢတၢ်ခံးလီၤပှၤကဘီဖိသၢဆံခံဂၢမ့ၢ်လၢဒီးကဘီယံာ်ထီၣ်ယံာ်ထီၣ်, အနံၤအ
သီအါထီၣ်ခိၣ်မူၤနီၤမူၤဒီးခံသကိးဝဲဒၣ်ကိးအဂၤဒီးလီၤ. မ့မ့ၢ်စီၤကူၣ်န့ၢ်တခိတမံ
ဘၣ်, အဝဲအိၣ်ခိးကွၢ်တၢ်ယဲးယဲးလၢမ့ၢ်နၤနီၣ်လီၤ. စီၤပၤတဂၤန့ၣ်မ့ၢ်လၢအဝဲဟး
လံာ်ဟးလီၤန့ၢ်ပှၤအဂၤအယီၤအတၢ်ထူးတၢ်တီၤအိၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. လၢမ့ၢ်နၤနီၣ်စီၤပၤ
တဂၤန့ၣ်ကိးန့ၢ်အပျီၤတဖၣ်, မၤအဝဲသ့ၣ်ယိးထီၣ်လုၣ်ပၣ်ထူတပၣ်ဒီးလုၣ်ပၣ်စုတ
ပၣ်, လဲၤယိးလီၤဝဲဆူပှၤကဘီအံၤဒီးမၤအပျီၤယူၤလီၤထံစိၣ်ယုၤဒီးလုၣ်ပၣ်ထူလုၣ်
ပၣ်စုန့ၣ်လီၤ. မၤဝဲအပျီၤစၢယာ်ဝဲလၢပှၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်အကဘီခံတပၣ်ဒီးလၢကဘီ
ခိၣ်တပၣ်ဒီးအပျီၤသ့ၣ်တဖၣ်မၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢစီၤကူၣ်န့ၢ်တခိအပှၤတဖၣ်မံမ့ၢ်
လၢာ်သနာ်က့ၤအဝဲတမံဘၣ်အယီၤတၢ်မၤသးဒ်န့ၣ်တဖၣ်အဝဲထံာ်ဝဲခဲလၢာ်လီၤ. ဒီး
တုၤစီၤပၤအပျီၤတဖၣ်မၤတၢ်ဒ်န့ၣ်ဝံၤဒီးဟဲက့ၤထီၣ်က့ၤဒီးက့ၤက့ၤဝဲဒၣ်ခဲလၢာ်လီၤ.
ဖဲပှၤက့ၤလၢာ်အခါစီၤကူၣ်န့ၢ်ကိးဂဲၤဆၢထၢၣ်ပှၤယူၤထံသ့တဂၤဒီးပှၤပိာ်တၢ်ချ့တဂၤ
ဒီးတဲဘၣ်ပှၤယူၤထံတဂၤန့ၣ်ဖဲကဘီတဘျီအံၤအခိၣ်ဒီးအခံလၢထံဖိလၢာ်န့ၣ်အိၣ်
ဒီးလုၣ်ကပၣ်ထူလုၣ်ပၣ်စုခံဘျီလဲၤလီၤယူၤဒီးယဲာ်လီၤယကမၤပှၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ
ထူးထီၣ်တဘျီန့ၣ်ပှၤယူၤထံသ့တဂၤယူၤမၤန့ၢ်ဝဲဒၣ်လုၣ်ပၣ်ထူဒီးလုၣ်ပၣ်စုခံဘျီဒီး
ပှၤသ့ၣ်တဖၣ်ထူးထီၣ်ဝဲခံဘျီလၢာ်တဘျီအဝဲမၤပှၤပိာ်တၢ်ချ့တဂၤပိာ်တၢ်အကလုာ်
ကလုာ်, ဒီးပှၤပိာ်တၢ်တဂၤမ့ၢ်လၢပိာ်တၢ်ချ့အယီၤမ့ၢ်တချုးဝါဒီးဘၣ်န့ၣ်ပိာ်ဝဲလုၣ်ပၣ်
ထူဒီးလုၣ်ပၣ်စုတဘျီန့ၣ်ကဲထီၣ်က့ၤဝဲလၢတၢ်အဂၤသ့ၣ်တဖၣ်ဒ်အမ့ၢ်ဖဲထူဖဲစုသ့ၣ်
တဖၣ်ခဲလၢာ်လီၤ. ဒီးအဝဲသ့ၣ်မံက့ၤကဒီးဝဲကိးဂၤဒီးလီၤ.

တုၤမ့ၢ်ဆုၣ်ဝါထီၣ်တဘျီ, စီၤပၤတဂၤန့ၣ်ဟဲလီၤဒီးအပျီၤသ့ၣ်တဖၣ်အါဒ်အါဂၤတုၤ
လၢစီၤကူၣ်န့ၢ်အအိၣ်တဘျီတဲဝဲ, “စီၤကူၣ်န့ၢ်, နၤဒီးနပှၤသ့ၣ်တဖၣ်တနၤညါအံၤန
သုလဲၤအိၣ်ဟ့ၣ်ယလုၣ်ပၣ်ထူဒီးယလုၣ်ပၣ်စုနသုစၢယာ်လၢသုကဘီထံဖိလၢာ်န့ၣ်

လီၤ. အဲၣ်အံၤမ့ၢ်လၢနသုမၤယၢ်အံၤအယီၤသုဝဲသ့ၣ်ခဲလၢၣ်သုကဘၣ်ကဲယကုၢ်, နသုကဘီၣ်သၢဘျၣ်အံၤဒီးတၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်ကကဲထီၣ်က့ၤလၢယတၢ်ခဲလၢၣ် လီၤ”. တဘျီန့ၣ်စီၤကူၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်က့ၤစီၤပၤ, “ယတသ့ၣ်ညါစ့ၢ်ကီးဘၣ်ကစၢ်စီၤပၤ စၢ, ယပှၢ်ဖိသ့ၣ်တဖၣ်ကီးဂၤဒီးယတဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢဟးနီၣ်တဂၤတဂ့ၤ, အဝဲသ့ၣ် မ့ၢ်မၤဘၣ်တခီၣ်စီၤပၤတဲဘၣ်အသိးန့ၣ်ပကကဲစီၤပၤအကုၢ်သပှၢ်တၢ်လီၤ. ယပျၢ်မ့ၢ်တ မၤဘၣ်ဘၣ်တခီၣ်ဘၣ်ယးဒီးစီၤပၤအဆူအဝှံဒီးစီၤပၤတၢ်ဖိတၢ်လံၤခဲလၢၣ်စီၤပၤက ဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤယၢ်န့ၣ်စီၤပၤအၢၣ်လီၤယၢ်ကကဲၣ်”. ဒ်စီၤကူၣ်န့ၣ်တဲအသိးစ့ၢ်ကီးစီၤ ပၤအၢၣ်လီၤဝဲလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ခဲဂၤအၢၣ်လီၤလိာ်အသးဝံၤတဘျီစီၤပၤမၤအပျၢ်ယူၤဝဲ ထံလၢကဘီၣ်ခိၣ်ဒီးကဘီၣ်ခဲ, စီၤပၤအပျၢ်ယူၤတထံၣ်လၢတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. တုၤလၢ ယူၤဝဲတကဲတကီၤလၢဘၣ်ဒီးတဲဘၣ်က့ၤစီၤပၤ, “ပယူၤတကဲလၢဘၣ်ပတထံၣ်တၢ် နီၣ်တမံၤဘၣ်” ဒီးတဘျီန့ၣ်စီၤပၤမၤအလဲၤယုက့ၢ်ဝဲဆူကဘီၣ်သၢဘျၣ်အပူၤတထံၣ်စ့ၢ် ကီးဝဲဘၣ်, ထံၣ်ကနဲကျိၢ်အ့ၣ်ကိၣ်လိာ်တဘျီစီၤပၤဘၣ်ဟ့ၣ်လီၤဝဲစီၤကူၣ်န့ၣ်ခူဝှံဒီး အတၢ်ဖိတၢ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တဘျီန့ၣ်စီၤကူၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်စီၤပၤ, “ခဲအံၤယကက့ၤဟံၣ်စၢၤတယံာ်ဘၣ်န့ၣ်ယကဟဲ ကဒါက့ၤလီၤ. တၢ်လၢအအိၣ်ဒီးနၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်က့ၤယတၢ်ခဲလၢၣ်လံ”. တဘျီန့ၣ်စီၤကူၣ်န့ၣ်ဒီးအပှၢ်တဖၣ်ဒီးထီၣ်ကဘီၣ်ဒီးဟဲက့ၤက့ၤဝဲဒၣ်လီၤ. ဖဲဟဲက့ၤ တုၤတဘျီအဝဲမၤပှၢ်တဖၣ်န့ၣ်တုၤထီၣ်ဘုဖိသၢပျၢၣ်ဒီးတုၤသကိးဝဲဘုဖိဝံၤမၤပှၢ်သ့ၣ် တဖၣ်န့ၣ်ထီၣ်လူလီၤန့ၣ်အီၤကျိၢ်အ့ၣ်ကိၣ်လိာ်လၢဘုဖိပူၤသ့ၣ်တဖၣ်, အဝဲသ့ၣ်တိ လူထီၣ်န့ၣ်အီၤလၢၣ်တဘျီအဝဲတဲဘၣ်ပှၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, “တဘျီအံၤနသုက့ၤသ့ၣ်လံ. က့ၤစိာ်က့ၤဒီးထူဖိစ့ဖိတဖၣ်အံၤခဲလၢၣ်”. ဒီးအမၤတဲဘၣ်အဝဲ, “တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပှၢ် ဒိၣ်ထဲထဲအံၤမၤန့ၣ်အီၤတနီၤဘၣ်လဲာ်”. အဝဲတဲဘၣ်အမၤ, “လီၤကိတဂ့ၤပှၢ်မုာ်ပှၢ်, ပှၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤကဟံးန့ၣ်ဒဲ...ဘၣ်လဲၤတၢ်တဘျးလၢဒီးလီၤဘျးလီၤတီၤဖးဒိၣ် ညါ” ဒီးအမၤတဲလၢတၢ်နီၣ်တမံၤဘၣ်. တုၤပှၢ်တဖၣ်န့ၣ်က့ၤစိာ်တဖၣ်န့ၣ်လၢၣ် တဘျီလၢခံတဂီၤစီၤကူၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်အမၤ, “ခဲမုာ်ဆ့ၣ်ပကက့ၤကလိးက့ၤနမိနပီၤ”. တဘျီန့ၣ်လၢဂီၤတနီၤကတဲာ်ကတီၤထီၣ်အသးဝံၤအဝဲလဲၤဟံးန့ၣ်ကျိၢ်အ့ၣ်သၢလိာ် ဒီးက့ၤဝဲလၢအမံၤပှၢ်အအိၣ်တုၤတဘျီမၤအမၤလၢကလဲၤမၤန့ၣ်ခွးတဘျီ, ဟံၣ်လီၤဝဲ ဒီးကျိၢ်အ့ၣ်သၢလိာ်ဒီးကလိးထီၣ်ဝဲစီၤပၤန့ၣ်လီၤ. ဒီးစီၤပၤထံၣ်ဘၣ်ပှၢ်ကလိးထီၣ် အီၤလၢကျိၢ်အ့ၣ်သၢလိာ်တဘျီအဝဲသးအုန့ထီၣ်လၢအသးပှၢ်, “ဖိသဒါဒီတဂၤညါ

ဟဲက့ကလီးထီၣ်ပုၤဒီးတဘျီဟဲက့ကလီးထီၣ်ပုၤဒီးကျိၣ်အုၣ်သၢလိၣ်” ဒီးစီပၤ အသးဒိၣ်ထီၣ်အယိထူဝဲဒၣ်ခွးဒီးကျိၣ်အုၣ်, ခွးဖျိးကွံာ်ကျိၣ်အုၣ်ကိၣ်လိၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဖျိးကွံာ်ဒီးသ့ၣ်ဖးကပြီၤထီၣ်ကပြီၤထီၣ်လၢတၢ်မျၢပလဲသ့ၣ်တဖၣ်လၢကျိၣ်အုၣ်ကျါ န့ၣ်လီၤ. စီပၤထံၣ်ဝဲလၢတၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒီးသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးစီပၤမၤပုၤထၢဖှိၣ်ထီၣ်က့ၤ လၢခွးပုၤဒီးစီပၤဆၢဂ့ၤဆၢဝါဘၣ်က့ၤအဖိမုၣ်သဒါဒီးအဝၤခံၣ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်န့ၣ် လီၤ. တုၤလၢအကလီးထီၣ်အပါဝံၤလံတဘျီဟဲက့ၤသကိးဝဲဒၣ်ခံၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢ ခံက့ၤတသိခံသိအဝဲတဲအမါ, “ယကဘၣ်လဲၤဟံးန့ၣ်ယတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢဝုၢ်တဝုၢ် န့ၣ်အိၣ်အယိယကလဲၤလီၤမၤတနွံလီၤ”. အမါတဲဘၣ်အီၤ, “နမ့ၢ်ဘၣ်လဲၤဒီးလဲၤ သၢၣ်”. တဘျီန့ၣ်စီပၤဖိမုၣ်န့ၣ်အိၣ်အဝၤလံ. ဘၣ်မနုၤလဲၣ်အဝဲထံၣ်ဘၣ်လၢကျိၣ် အုၣ်သၢလိၣ်န့ၣ်အိၣ်ထဲတၢ်ထူးတၢ်တီၤသ့ၣ်တဖၣ်အါအါဂီၢ်ဂီၢ်အယိအိၣ်ဒီးဖိသၢဖိ လၢကျိၣ်အုၣ်ကိၣ်လိၣ်အိၣ်ပုၤပုၤအံၤဒုတၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒီးသ့ၣ်တဖၣ်ကအိၣ်ဝဲဒီးန့ၣ်ဒီး လီၤ. လၢခံတနွံဘျီဘျီအဝဲတဲအမါ, “ယကလဲၤလၢဝုၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်, နအိၣ် လၢခံအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ” ဒီးတဘျီန့ၣ်အဝဲလဲၤဝဲလီၤ. လဲၤတုၤလၢဝုၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်တဘျီဒိတၢ် အၢၣ်လီၤအိၣ်ဒီးစီပၤအသိးကယဲၢ်မ့ၢ်တၢ်လၢအဝဲအိၣ်ဒီးသ့ၣ်တဖၣ်ဒီးအမ့ၢ်သုးမ့ၢ် သံၣ်ဘိ, သိလုၣ်ဒီးတၢ်လၢအလိၣ်ဒီးအီၤသ့ၣ်တဖၣ်ဟဲက့ၤစိၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဖဲအဟဲ က့ၤခါန့ၣ်သိလုၣ်ကလုၢ်, ပုၤကညီကလုၢ်သိၣ်သထြးဘးလီၤမးလီၤ. မ့ၢ်လၢသိလုၣ် အခိၣ်အါအယိတုၤလၢအတုၤလၢအအိၣ်တၢ်လီၢ်တဘျီန့ၣ်ဒီးပုၤဝုၢ်ဖိလၢအဘၣ်ဟဲ က့ၤအိၣ်ဒီးအီၤသ့ၣ်တဖၣ်တုၤထီၣ်ဝဲဒၣ်န့ၣ်ဖးဒိၣ်တဖျၢၣ်, တုၤဝဲဒၣ်ဒီးတၢ်မျၢပလဲသ့ၣ် တဖၣ်နကွၢ်ကတြၢၣ်ကတြၢၣ်ကပြီၤမးလီၤ. မ့ၢ်လၢပုၤအါပုၤဂီၢ်ဒီးတုၤတၢ်သုယၤ စိတၢ်မျၢလၢအအိၣ်ဒီးကျိၣ်အုၣ်တဖၣ်လၢထံကျိၣ်ပုၤအယိထံဒုလီၤဘၣ်လၢအမံၤပုၤ အိၣ်တၢ်အလီၢ်ဒီးပုၤလုၣ်ထံလုၣ်နိတသုလၢၤဘၣ်. အယိစီပၤတဲဘၣ်ပုၤသ့ၣ်က့ သးပုၤသ့ၣ်တဖၣ်, “နသုလဲၤထီၣ်ကွၢ်ကွၢ်တၢ်လၢထံကျိၣ်အကွၢ်ခံတက့ၢ်. ထံကျိၣ်ဒု လီၤတဘးဘးအံၤမ့ၢ်အဘၣ်မနုၤလဲၣ်”. တဘျီန့ၣ်ပုၤအိၣ်လၢအခိၣ်ထံးတဖၣ်ဒီး စီပၤမၤအဝဲသ့ၣ်အသိးပိၣ်ထီၣ်လိၣ်ခံလဲၤထီၣ်ပိၣ်ဝဲထံခံန့ၣ်လီၤ. လဲၤလဲၤတုၤဝဲလၢ ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အအိၣ်ဒီးကွၢ်ဝဲတၢ်လီၢ်တခါလၢညါတၢ်တအိၣ်နိတမံၤ, တဘျီအံၤကဲ ထီၣ်က့ၤလၢဝုၢ်အိၣ်ဒီးအနုၢ်တဖျၢၣ်ကပြီၤမးလီၤ. ဟးကွၢ်ဝဲတၢ်လၢဝုၢ်ပုၤဒီးစီပၤဖိ မုၣ်ထံၣ်စိပုၤတဖၣ်န့ၣ်ဒီးစံးဝဲ, “အါ, ပုၤတဖၣ်မ့ၢ်ယပါအပျီၣ်အိၣ်လၢယပါအခိၣ် ထံးလီၤမၢၣ်” ဒီးစီပၤဖိမုၣ်လဲၤကိးဝဲဒီးအဝဲသ့ၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီးစီပၤဖိမုၣ်သဒါ

သံကွၢ်အပါအပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, “နသုဟဲလၢအံၤမ့ၢ်တာ်လိၣ်အိၣ်တမံၤဧါ”. ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တဲဘၣ်က့ၤစီၤပၤဖိမုၢ်, “ပအိၣ်တာ်န့ၣ်လၢနအိၣ်အံၤအဖီလၢဒီးထံကျိၣ်လီၤအယိနပါမၤပဟဲထီၣ်ကွၢ်တာ်, ထံကျိၣ်အံၤလၢညါန့ၣ်တဖၣ်လီၤဒ်အံၤနီတဘျီဘၣ်. ထံကျိၣ်လီၤဒ်အံၤမ့ၢ်အဘၣ်စ့ၢ်မနုၤလဲၣ်အယိပဟဲထီၣ်ကွၢ်တာ်ဒီးပထံၣ်ဘၣ်တာ်လီၤလးလၢပဂီၢ်တခါ, လၢညါတာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤပုၤဟံၣ်တအိၣ်ယီတအိၣ်...ပဟဲထံၣ်ဘၣ်အိၣ်ဒီးဟံၣ်ဒိၣ်ကျိၣ်သ့ၣ်ကဲထီၣ်က့ၤလၢဝုၢ်အိၣ်ဒီးသိလ့ၣ်, အိၣ်ဒီးန့ၣ်ကပြီၤဒီးပတဆိမိၣ်လၢမ့ၢ်နဝုၢ်မ့ၢ်နန့ၣ်ဘၣ်ပထံၣ်ဘၣ်က့ၤနတဘျီပသ့ၣ်ညါဘၣ်က့ၤမ့ၢ်က့ၤလၢနဝုၢ်, မ့ၢ်က့ၤလၢနန့ၣ်လီၤဘီလီၤမ့ၢ်ဒိၣ်န့ၣ်ဒီးနပါအဝုၢ်ဒီးနပါအန့ၣ်န့ၣ်လီၤ”. တဘျီန့ၣ်စီၤကူၣ်န့ၣ်ကဲထီၣ်ဘၣ်က့ၤစီၤပၤဖိဝုၢ်တဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ. ဒီးအမါကဲထီၣ်ဘၣ်က့ၤနီၤပၤမုၢ်ဒီးခံၤန့ၣ်တဲဘၣ်ဝဲဒၣ်ပုၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်, “နသုက့ၤက့ၤမ့ၢ်တုၤန့ၣ်မၤယမံၤပုၤစီၤပၤဒီးအဖီအမါဟဲဟးလၢယအိၣ်သပုၤတာ်တက့ၢ်,” မၤလိာ်ဝဲဒ်န့ၣ်လီၤ.

တဘျီန့ၣ်စီၤပၤအပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်မ့ၢ်အီထံဝံၤဒီးက့ၤက့ၤဝဲတုၤလၢစီၤပၤအအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်ဒုးန့ၢ်ဟူၤစီၤပၤလၢတာ်ဂ့ၢ်တာ်ကျိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်ဒီးစီၤပၤကနၣ်တာ်ယၢ်ခီယၢ်ခီလီၤကမၤကမၢ်စီၤပၤဒိၣ်မးလီၤ. စီၤပၤနၣ်အိၣ်ကီကီ, တနၢ်ဘၣ်တခီပုၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤတလီၤအီနီတဘျီဘၣ်. တဘျီန့ၣ်စီၤပၤကိးထီၣ်အမါဒီးအပျီၤသ့ၣ်တဖၣ်လဲၤသကိးဝဲတုၤလၢစီၤပၤစီၤကူၣ်န့ၣ်အဝုၢ်ဒီးအန့ၢ်ဒီးထံၣ်ဘၣ်တာ်သ့ၣ်တဖၣ်လီၤကမၤကမၢ်ဘၣ်အီဒိၣ်မးလီၤ. တဘျီန့ၣ်လဲၤဝဲလၢအဖီမုၢ်ဒီးအမၢ်အအိၣ်, အိၣ်သကိးအိၣ်ပဟၢဝံၤအဖီမုၢ်ဒီးအမၢ်တဲဘၣ်က့ၤအပါဒီးမၤအပါဟဲအိၣ်က့ၤဒီးအဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အပါဒီးအမိက့ၤဟံးန့ၢ်က့ၤဝဲအတာ်ဖိတာ်လံၤသ့ၣ်တဖၣ်ဝံၤဟဲက့ၤအိၣ်သကိးယုာ်က့ၤဝဲဒၣ်ဒီးအဖီမုၢ်သဒါဒီးအိၣ်က့ၤဘၣ်ဝဲမုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ်ဒီးအဖီမုၢ်ဒီးထီၣ်ဖိနီလံၤကတာ်ဝဲဒၣ်လီၤ.

လူတကန့ၣ်ဘၣ်. ပလူတဲကဒါက့ၤတၢ်ထံတၢ်တီကစၢ် “ယကအိၣ်ဒီးပုၤကညီ, အဲအံၤယကအိၣ်န့ၣ်လီၤ”.

တဘျီန့ၣ်တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်တဲအီၤ, “န့ၣ်ဒီးယၤပနဲၣ်လီၤဟံၣ်ပျၢၤထီၣ်သကိးပစိကမီၤတထံၣ်, နစိကမီၤမ့ၢ်န့ၣ်ယၤတခီအိၣ်ယၤ, ယစိကမီၤမ့ၢ်န့ၣ်န့ၣ်တခီ, နဘၣ်ကန့ၣ်ယတၢ်ကတိၤ” န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဲအံၤလီၤတၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်တဲအီၤ “ဒူးနဲၣ်ဝံၤနစိကမီၤလၢညါ” ဒီးအဲတဲတၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်, “တချုးယနဲၣ်ယစိကမီၤဒီးဘၣ်န့ၣ်တၢ်တဲအိၣ်တဲအါလၢထံလဲၤမ့ၢ်သ့ညၣ်လဲၤသ့န့ၣ်မ့ၢ်ဧါ”. တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်တဲဝဲ, “ထီၣ်လၢယီၤခဲ” ဒီးတၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်ကွၢ်ထီၣ်, “အီၤပုၤအံၤကထီၣ်မၤန့ၣ်ယီၤသၣ်, ကကျိသ့ၣ်ဖးယီၤသၣ်ဒီးအထံကဟဲလီၤ, ယီၤထံကျါညၣ်မ့ၢ်တအိၣ်ယကယၣ်” န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်ဆိမိၣ်ထီၣ်ဝဲ, “ဖဲယီၤသၣ်အထံကျါန့ၣ်ညၣ်ကအိၣ်ဒုၣ်တဘျီတက့ၢ်”. ပလူတဂၤထီၣ်မၤန့ၣ်ယီၤသၣ်တဖျၢၣ်ဝံၤဟံးထီၣ်ဝဲအယဲၤဖးဒိၣ်တဘျီလၢအစုပူၤဒီးတဲဝဲတၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်တဂၤန့ၣ်, “အဲအံၤယကကျိသ့ၣ်ဖးယီၤသၣ်တဖျၢၣ်အံၤလၢယီၤထံအကျါယမ့ၢ်တထံၣ်ညၣ်ဘၣ်ဒုၣ်ယကအိၣ်န့ၣ်လီၤ”. တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်တဲဘၣ်က့ၤအီၤ, “ညၣ်မ့ၢ်တအိၣ်လၢယီၤထံအကျါဘၣ်န့ၣ်အိၣ်ယၤတခီ,” တဘျီန့ၣ်ပလူတဂၤကျိဝဲယီၤသၣ်တဘျီအထံဟဲလီၤဒီးညၣ်ဖိတဘျီစဉ်းရဲးရဲးလၢယီၤထံအကျါန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဲယၣ်လၢတၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်တဲကဒီးအီၤ, “နစိကမီၤလၢနကနဲၣ်အိၣ်ဒီးဧါ”. အဲတဲဆၢကဒါက့ၤတၢ်ထံတၢ်တီကစၢ် “အိၣ်ဝဲသၢၣ်” ဒီးတဘျီန့ၣ်ပလူအူသဖွဲထီၣ်တၢ်, တယၢ်ထီၣ်အစုတထံၣ်န့ၣ်ကလံၤဟဲတၢ်အၢၣ်ထီၣ်, သ့ၣ်လီၤလီၤဖျးကလံၤဟဲတြုၣ်သ့ၣ်ဘျုၣ်ဝၣ်ဘျုၣ်, သ့ၣ်ကၢ်ဝၣ်ကၢ်, နီၣ်ဘျုၣ်ဘျုးတၢ်ခဲးလီၤဒီးအဲဆိကမိၣ်လၢပုၤတဂၤအံၤကဖျိးဖးယံၤန့ၣ်လီၤ. အဲကွၢ်ယီၤတၢ်ဖဲလၢၢ်ဘၣ်ဘၣ်ခိၣ်အဲထံၣ်တၢ်တဂၤဆ့ၣ်နီၤအိၣ်ဒုၣ်ယိကဒိတဘၣ်တၢ်နီတမံၤဘၣ်. တဘျီန့ၣ်တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်သံကွၢ်ကဒီး, “ပလူနစိကမီၤအိၣ်ဒီးဧါ” ဒီးပလူတဲဆၢက့ၤတၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်, “အိၣ်ဝဲသၢၣ်” ဒီးတဘျီန့ၣ်ဒူးကဲထီၣ်ဝဲဂုၢ်သီဖးဒိၣ်တဘျီ ... တဆံးဆံးဘၣ်ဒီးမၤအဖျးတၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. ဂုၢ်သီတဘျီဆဲထီၣ်အနီၣ်ဒိကွၢ်, ဆၢထၢၣ်ထီၣ်ဒီးဖဲအကဖျးတၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်တဂၤန့ၣ်အခိၣ်သၣ်ယံၤက့ၤလီၤက့ၤဖဲအခိၣ်ထံးကိးထံၣ်ဒီးဒီးဖျးဝဲတန့ၢ်ဘၣ်. တဘျီတၢ်

ထံတၢ်တီၢ်ကစၢ်သံကွၢ်ကဒီးပလူ, “အိၣ်ဒံးဧါ...နစိကမိၤလၢနကဒုးန့ၣ်ယၤ” ဒီးပလူတဲကဒါက့ၤအီၤ “အိၣ်ဝဲသၢၣ်” ဝံၤပလူတဲတၢ်ထံတၢ်တီၢ်ကစၢ်, “ယကအိၣ်နၤတထံၣ်” ဒီးတၢ်ထံတၢ်တီၢ်ကစၢ်တဲ, “အိၣ်တထံၣ်” ဒီးတၢ်တဲဝဲအဝဲဘိးတၢ်ထံတၢ်တီၢ်ကစၢ်အကိၣ်, အိၣ်ဝဲဒီးအိၣ်ယုၤလီၤဝဲဒီးအတၢ်ဆၢထၢၣ်လၢအကပၤတဘၣ်ဃးတၢ်နီတမံၤဘၣ်. မၤဝဲဒ်န့ၣ်သၢၤဘျီတၢ်ထံတၢ်တီၢ်ကစၢ်ဆၢထၢၣ်လၢအယၤၤဒ်န့ၣ်သၢၤဘျီလၢၣ်ဒီးတၢ်ထံတၢ်တီၢ်ကစၢ်သံကွၢ်ကဒီးအီၤ, “အိၣ်ဒံးဧါ, နစိကမိၤလၢနကပုးလီၤ” ဒီးပလူတဲအီၤလၢအအိၣ်ဒံး, တဘျီန့ၣ်ပလူဒုးကဲထီၣ်ကဆိဖးဒိၣ်တဒုအခိၣ်သၣ်ဃံအိၣ်အပျၢၣ်တဆံးဒီးအမဲအိၣ်အဘိခံဆံန့ၣ်လီၤ. ပလူမၤအတၢ်ဆဲးတၢ်ထံတၢ်တီၢ်ကစၢ်, ဒီးကဆိတဒုန့ၣ်ဟဲယီၤသါကဆဲးတၢ်, တုၤအဘူးထီၣ်န့ၣ်ဆဲးဝဲတဘျီဘၣ်. တဘျီပလူအတၢ်ကူၣ်လၢၣ်ဝဲဒီးတၢ်ထံတၢ်တီၢ်ကစၢ်သံကွၢ်ကဒီးပလူ, “နစိကမိၤအိၣ်ဒံးဧါ” ဒီးပလူတဲဘၣ်တၢ်ထံတၢ်တီၢ်ကစၢ်လၢ, “ယစိယကမိၤတအိၣ်လၢၤဘၣ်. လၢၣ်လံ, ယတူၤယၣ်နၤလံ. ယကဒိကနၣ်က့ၤနတၢ်ကတိၤလီၤ”.

တၢ်ထံတၢ်တီၢ်ကစၢ်တဲဘၣ်ပလူ. “အအံၤယကဒုးန့ၣ်နၤလၢယစိကမိၤတခါ, အဝဲအံၤယကထီၣ်လီၤမၢ်ယသးနကဘၣ်ယုၤယၤ, နယုၤယမ့ၢ်ဘၣ်တခီနနၤလီၤ”. တဘျီန့ၣ်အဝဲထီၣ်လီၤမၢ်အသးဒီးပလူဟးယုၤအီၤ, ယုၤဝဲလၢသ့ၣ်ခံလၢၣ်ပူၤ, တၢ်ကဆူးသက့ၤကိးတဘျီန့ၣ်ဘၣ်ဆၣ်တထံၣ်ဝဲဘၣ်. ကွၢ်လီၤဝဲဆူဟီၣ်ခိၣ်လၢၣ်နွံတကထၢတထံၣ်ဝဲဘၣ်. ကွၢ်ထီၣ်ကဒီးဆူမ့ၢ်ခိၣ်နွံကဘျးတထံၣ်ဝဲဘၣ်, ယုၤကွၢ်ဝဲလၢမ့ၢ်ထီၣ်တထံၣ်, မ့ၢ်နၣ်တထံၣ်, ဆူမံခိၣ်ထးတထံၣ်, ဆူခိၣ်ထံးလၢၣ်တထံၣ်ဘၣ်. အဝဲဆိကမိၣ်တၢ်ဒီးအတၢ်ကူၣ်လၢၣ်ဝဲဒီးဆိကမိၣ်ဝဲ, “ပှၤတဂၤအံၤအနီၢ်ထဲထဲအံၤတဂၤမ့ၢ်လဲၤအိၣ်ဝဲဖဲလဲၣ်. ပှၤအဝဲအံၤတမ့ၢ်ပှၤကြိတမိၢ်ဘၣ်. ကဘၣ်မ့ၢ်ပှၤသူပှၤပှၤလီၤ”, တဘျီန့ၣ်အဝဲတဲ, “ယယုၤနၤဘျဲလံ. ယယုၤနၤတဘၣ်ဘၣ်” ဒီးတဘျီန့ၣ်တၢ်သူတၢ်ပှၤကစၢ်တဂၤန့ၣ်တဲဘၣ်က့ၤပလူ. “တဘျီအံၤနယၣ်ယၤလံ. နကဘၣ်ကနၣ်ယကလုၢ်လီၤ”. ဒီးအဝဲစံးဝဲ, “မ့ၢ်ကစၢ်ဧၢတဘျီအံၤဒုယကကနၣ်နကလုၢ်လီၤ. တၢ်လၢနၤတဂၤအံၤ, နတမ့ၢ်ဒ်ပှၤအဂၤအသိးဘၣ်. နမ့ၢ်တၢ်သူတၢ်ပှၤအိၣ်ဒီးအစိဒိၣ်ကမိၤထီၣ်လၢပှၤကဘၣ်ကနၣ်နကလုၢ်ကိးဂၤဒဲးလီၤ”.

တဘျီန့ၣ်တၢ်သူတၢ်ပှၤကစၢ်တဲအီၤ, “အအံၤဒုနကဘၣ်ကနၣ်ယကလုၢ်, နဘၣ်အိၣ်မူက့ၤဒ်ယတဲနၤအသိးလီၤ. အိၣ်လၢပှၤကညီလၢတဂ့ၤ. ယုၤက့ၤတၢ်ဂ့ၤတၢ်

■ တ်ကွဲးထီရီဒီးတံင်စံင်ယဲလၢပျၢတဖၣ်

ဝါ, မၤကွၢ်တၢ်တီတၢ်လီၤ. ဟံင်ဒိၣ်ကွၢ်တၢ်ထံတၢ်တီကစၢ်, ယုကွၢ်ထူယုကွၢ်ယွၤ, ယုကွၢ်တၢ်ဘျၣ်, ယုကွၢ်တၢ်ဘါန့ၣ်နအၢၣ်လီၤယၢတမ့ၢ်ဧါ”. ဒီးအဝဲစံးဆၢ, “မ့ၢ် ယအၢၣ်လီၤနၢလီၤ”.

တုၤလၢပလူအၢၣ်လီၤဝဲဒ်န့ၣ်တဘျီ, ပလူအကိၣ်ပူၤအမဲးဒိၣ်အမဲစွဲၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လီၤတဲာ်ကွံာ်ကျိးကျိးကျိးကျိးအိၣ်ကွၢ်ဝဲဒ်ဒ်သိးဒီးပှၤကညီအမဲန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ် အဝဲအိၣ်ကွၢ်ဝဲပလူကီးန့ၣ်တအိၣ်လၢၤတၢ်ဒ်လၢညါလၢၤဘၣ်ဒီးအဝဲမ့ၢ်ဝဲဒ်တ လၢၤတကလုာ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢတလၢၤတကလုာ်အံၤတုၤမုၢ်မဆါတနံၤအံၤအခိၣ် မိၣ်န့ၣ်အိၣ်ဒီးအပျီၣ်တဘိတီတီအခိၣ်မိၣ်လီၤန့ၣ်လီၤ.

ပူမင်း

တဘျီန့ၣ်ပှၤဒီမၤဝၤအိၣ်ခံၣ်အိၣ်ဒီးအဖိခွါတၢ်ဂၤဒီးအပုၣ်အိၣ်န့ၣ်ဖိတၢ်ဂၤန့ၣ်လီၤ. တနံၤတခိၣ်အမိတ်ဘၣ်အဖိခွါ, “ဖိခွါဧၤ, တနံၤညါအံၤမိကလဲၤယုအိၣ်တၢ်တစၢ်ဖိ, ကွၢ်နပုၤမ့ၢ်ဂ့ၤအိၣ်လၢဟံၣ်,” အမိဒုးမံၤနီၤအပုၤလၢစုၣ်ပူၤဝံၤအမိတ်ဘၣ်အီၤ, “အအံၤမိတ်တၢ်ဒီးကိၣ်အံၤ, နပုၤမ့ၢ်ဂဲၤထၢၣ်မ့ၢ်ဟီၣ်ဒုးအိၣ်ဒီးကိၣ်အံၤနီၤ. အိၣ်နီၤလိာ်နသုးဒ်သိးသိး” န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အမိလဲၤတၢ်လီၤ.

အမိလဲၤတၢ်လီၤခဲးယၢ်ဒီးအပုၤမံၤဂၤထၢ်လၢစ့ၣ်ပူၤ၊ ဒီးမ့ၢ်အဝဲဒၣ်တခီဆ့ၣ်နီၤ ကွၢ်အပုၤ၊ အပုၤဟီၣ်ဘၣ်ဆၣ်တမၤဘူးဝဲဘၣ်. အဝဲနီၣ်ထီၣ်အသး, “အါ, မိမိတဲ ဝဲယပုၤမ့ၢ်ဂၤထၢ်ဟီၣ်ဒုးအိၣ်ဒီးကိၣ်, ဘၣ်နီၤလီၤအိၣ်ဒ်သိးသိး” န့ၣ်လီၤ. အဝဲ က့ၤကွၢ်ကိၣ်အိၣ်သၢဘ့ၣ်, တအိၣ်ခံဘ့ၣ်ဘၣ်. မ့ၢ်အိၣ်လွံာ်ဘ့ၣ်အိၣ်နီၤလိာ်သးသ့ဝဲ, အဝဲအံၤအိၣ်သၢဘ့ၣ်လီၤ. ယမ့ၢ်ဟ့ၣ်အိၣ်ယပုၤခံဘ့ၣ်ယကအိၣ်ဘၣ်က့ၤတဘ့ၣ်, ယမ့ၢ်အိၣ်ခံဘ့ၣ်ယပုၤကအိၣ်ဘၣ်က့ၤတဘ့ၣ်, ယနီၤတသ့ဘၣ်. အပုၤဟီၣ်လဲးကူၣ် ဘၣ်ဆၣ်အဝဲကွၢ်အပုၤဒ်န့ၣ်လီၤ. အိၣ်တစီၤဖိအဖါတံၢ်မၤတၢ်လၢရူလၢအဖီၣ်စရိတ ဂၤဟဲက့ၤတဝဲဒ်လဲၣ်နကွၢ်နပုၤတဂၤ, နပုၤဟီၣ်နးလဲၣ်. အဝဲတဲအတံၢ်ဒီးတဝဲ, “တၢ် ယမိတဂၤဟံာ်တွံၢ်န့ၢ်ယၤကိၣ်, ယကဒုးအိၣ်ယဒုးအိၣ်တသ့ဘၣ်. မၤပနီၤအိၣ်လိာ် သးဒ်သိးသိး, အဝဲဟံာ်တွံၢ်ကိၣ်သၢဘ့ၣ်, ယနီၤတဘၣ်ဘၣ်”. အတံတဲ, “ဖဲလဲၣ် ကိၣ်ဟဲစိာ်လၢအံၤယကနီၤန့ၢ်သ့” တဘျီန့ၣ်အဝဲက့ၤမၤန့ၢ်ဝဲကိၣ်သၢဘ့ၣ်ဟ့ၣ်လီၤ ဝဲအတံစရု, ဒီးအတံမၤန့ၢ်ကိၣ်သၢဘ့ၣ်ဝံၤလၢအဝဲတဘ့ၣ်န့ၣ်မၤသ့ၣ်ဖးဝဲနီၤခၢၣ်ဒၣ် ဟ့ၣ်လီၤက့ၤဝဲတက့တဝ်, တက့တဝ်ဒီးအဝဲတဲ, “တၢ်အံၤကဘၣ်အိၣ်ဝဲဒ်အံၤ သၢၣ်”.

တဘျီန့ၣ်အတံတဂၢ်က့ၤက့ၤဒီးအဝဲသ့ၣ်ခံဂၢ်အိၣ်က့ၤဝဲကိၣ်ဒီးလၢခံအပုၤဟီၣ်, အဝဲက့ၤလီၤဝဲဒ်န့ၣ်တစိာ်ထီၣ်ဝဲဘၣ်. အပုၤလဲၤယံၤထီၣ်ယံၤထီၣ်အဝဲက့ၤဒ်န့ၣ်ဒီးလၢခံအပုၤလီၤတဲာ်ဒီးအဝဲက့ၤဒ်န့ၣ်တဘျီန့ၣ်အမိၢ်ဟဲက့ၤတုၤန့ၣ်ဟူလၢအဖိဟီၣ်န့ၣ်လီၤ. အမိဟဲက့ၤထံၣ်အဖိလီၤတဲာ်လၢတၢ်ဖိလၢအဝဲကိးအဖိခါ, “ဒ်လီၣ်... နက့ၢ်နပုၤတဂၢ်လီၤတဲာ်လၢတၢ်ဖိလၢနတစိာ်ထီၣ်က့ၤဘၣ်လဲၣ်”. ဒီးအဝဲဝဲအမိ, “ဒီးမိနဝဲ

ကွၢ်ဒီးပကွၢ်ဝဲနတတဲလၢစိာ်” တဘျီန့ၣ်အမိၣ်ကလၢအိၤအမိတၢ်အိၤန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲတဲအမိ, “ယအိၣ်ဒီးနၢတကဲလၢၤဘၣ်. ယကလဲၤအိၣ်ကွၢ်ဒီးစရဲကွံာ်လီၤ. ပှၤတဂၤန့ၣ်အခိၣ်န့ၣ်ဂ့ၤမး,” အမိတဲဘၣ်အိၤ “လဲၤလဲၤအိၣ်, နတကျိးနတကျိး” န့ၣ်လီၤ.

တဘျီန့ၣ်အဝဲလဲၤအိၣ်ကွၢ်ဝဲဒီးစရဲကွံာ်တဂၤန့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်စရဲကွံာ်တဲဝဲ, “ဘၣ်ပူးယကမၤအိၣ်နၢ, ခဲဂီၤနကဘၣ်လဲၤပိာ်ယခံၣ်လၢရူ” န့ၣ်လီၤ. တုၤလၢဂီၤ, မုၢ်ဆုၣ်ထီၣ်အိၣ်မ့ၢ်ဝံၤစရဲဒီးထီၣ်ကသ့ၣ်, စရဲဟ့ၣ်လီၤဝံၤအဝဲဒီးသဘျုၣ်ထၢၣ်တဖျၢၣ်ဒီးစရဲတဲဘၣ်အိၤ “နဘၣ်လူၤပိာ်ကသ့ၣ်အခံၣ်မ့ၢ်ချုး” ဒီးတဘျီန့ၣ်စရဲဒီးထီၣ်ကသ့ၣ်, နီၤယုၢ်ထီၣ်ကသ့ၣ်...ကသ့ၣ်ယုၢ်တထံၣ်န့ၣ်အဝဲလူၤပိာ်ချုးဘူးတၢ်န့ၣ်လီၤ. သဲးသၣ်လီၤတၢ်အဝဲဖိၣ်တချုး, တဒီးလီၤတၢ်အဝဲဖိၣ်တချုးဒီးတုၤလၢရူတဘျီစရဲအိၣ်ဘျးအိၣ်သၢတစိာ်ဖိစရဲတဲအိၤ, “ဟဲစိာ်န့ၢ်ယၤဘျုၣ်ထၢၣ်ယကအိၣ်တဘျုၣ်” ဒီးအဝဲဟ့ၣ်လီၤစရဲအထၢၣ်, အတၢ်ဟံးန့ၢ်ထၢၣ်ကွၢ်လီၤထၢၣ်ပှၤတထံၣ်လၢၤတဒီးထးတံာ်တဘျုၣ်သဲးသၣ်လၢၤဘၣ်. လီၤတၢ်တုၤဝဲခဲလၢၢ်န့ၣ်လီၤ. စရဲတဲဘၣ်အိၤ, “တၢ်တအိၣ်နီတမံၤလၢၤနတၢ်အံၤ” ဒီးအဝဲတဲဘၣ်စရဲ, “တၢ်နတဲလူၤပိာ်ကသ့ၣ်အခံၣ်မ့ၢ်ချုးအယိတၢ်လီၤတၢ်ယဖိၣ်တချုးလၢၤဘၣ်”. စရဲတဲအဝဲ, “တၢ်အံၤတၢ်ဂီၤလံ” ဒီးတုၤလၢမုၢ်ဟါလီၤကွၢ်ဝဲလၢဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢဂီၤခိစရဲတဲဘၣ်ဝဲအဖိၣ်, “ပကလဲၤကဒီးရူတဘျီညါအံၤ... လူၤကသ့ၣ်အခံၣ်မ့ၢ်ချုး, တၢ်မုၢ်လီၤတၢ်တမံၤမံၤထၢၣ်ကွၢ်ခဲလၢၢ်” န့ၣ်လီၤ. တဘျီန့ၣ်အဝဲခးချုၣ်ထီၣ်ကဒီးစရဲနီထီၣ်ကသ့ၣ်အဝဲလူၤဘူးတၢ်, ကသ့ၣ်ယုၢ်အဝဲကွၢ်ဝဲထံထံကသ့ၣ်ယုၢ်ဘိးထီၣ်အမဲၢ်ကအ့ၣ်ဆါအခါအဝဲထူးထီၣ်သဲးသၣ်တဒီး, ဒီးဖဲကသ့ၣ်အ့ၣ်ဆါလီၤန့ၣ်အဝဲဒီးန့ၢ်ဝဲကသ့ၣ်အ့ၣ်ဒီးအဝဲဆိၣ်တၢ်တဒီးဖဲကသ့ၣ်ခံပူၤဒီးကသ့ၣ်အ့ၣ်ဆါဘျဲဝံၤအဝဲပံးကွၢ်အတဒီးန့ၣ်လီၤ. တုၤလၢရူစရဲအိၣ်ဘျးအခါတဲဘၣ်အဖိၣ်, “ဟဲစိာ်န့ၢ်ယၤတဒီးယကအိၣ်တဘျုၣ်” အဝဲလဲၤဟ့ၣ်လီၤစရဲထၢၣ်, စရဲထူးထီၣ်တဒီး, အိးထီၣ်ဝဲဒီးအိၣ်ကနဲကသ့ၣ်အအ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. အယိအဝဲကိးထီၣ်ဝဲ, “အါလၢလၢနမၤဒဲလဲၣ်. ယတဒီးအပူၤအိၣ်ကနဲကသ့ၣ်အ့ၣ်, နမၤဒဲလဲၣ်”. အဝဲတဲစရဲ, “နတဲတၢ်မုၢ်လီၤတၢ်ထၢၣ်ခဲလၢၢ်, ကသ့ၣ်အ့ၣ်ဆါယဒီးန့ၢ်ဝဲနၢန့ၣ်” န့ၣ်လီၤ.

တဘျီန့ၣ်စၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်, “ပုၤအံၤမ့ၢ်အိၣ်ဒီးယၤဒုယကကီ” ဒီးတုၤလၢဟါခိဟဲ
က့ၤအဝဲတဲအဖိဒိၣ်, “ခဲမ့ၢ်ဆ့ၣ်က့ၤအိၣ်က့ၤလၢနဟံၣ်,” မ့ၢ်ဆ့ၣ်ထီၣ်အဝဲက့ၤအိၣ်
က့ၤဝဲဒီးအမိၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဒီးအံၤကအိၣ်တနီၤနီၤဒီးစ့ၢ်ကိးခါ. ပုၤအဝဲအံၤမ့ၢ်ပုၤလၢအဒိကန့ၣ်တၢ်ဒီးမၤလၢ
ပုၤတၢ်မၤလၢပုၤတဲအဝဲလီၤ. လိၣ်က့ၤလၢပတဲန့ၢ်ပၢ်အိၣ်တုၤလီၤတီၤလီၤကလိၣ်
သ့ၣ်သ့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ

ပုၤကညီအတၢ်ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်ဝဲဒၣ်အါမးန့ၣ်လီၤ. ဖဲအံၤတၢ်ထၢန့ၣ်ယုၣ်
တၢ်ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤလၢတၢ်တဲညိၣ်န့ၢ်အိၣ်ခဲလၢၣ်နွံဆံၣ်ဖျၢၣ်, ယုၣ်ဒီးအစၢလၢကဘျးပၤလီၢ်
ခဲန့ၣ်လီၤ.

၁. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ တၢ်တက့ၤတြၢအိၣ်တုၢ်ဘု
၂. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ တၢ်ဂ့ၤလုၣ်ဆွံပုၤတဆွံ
၃. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ တၢ်ဂ့ၤမိၣ်ဘိပုၤတအိ
၄. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ဖဲဒီးဖုစဲၤလီၤတဘံ
၅. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ဖဲဒီးဖုစဲၤလီၤထါဝဲၣ်
၆. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ တၢ်ဆံးစၢ်လၢနါဒုပူၤ
၇. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ တၢ်ဆံးစၢ်လၢအခိၣ်ထံ
၈. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ထိၣ်စိးအကိၣ်လၢနိၣ်နံၤ
၉. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ဘၢၣ်ဘီအိၣ်လၢသ့ၣ်ကိပူၤ
၁၀. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ နိၣ်တဖျၢၣ်ကဆိတံၢ်သၢဒု
၁၁. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ပုၤသၢဂၤကၢၢ်ခိၣ်မိၣ်ထး
၁၂. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ထွံၣ်ဖါဂီၤလုၣ်ထွံၣ်မိၢ်သူအခံ
၁၃. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ပုၤယံၣ်ဂၤဆုၢ်ကီၤလၢဝါ
၁၄. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ တၢ်လဲၤတၢ်ပၣ်တုၢ်အဖိ

(ကွၢ်တၢ်ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤအစၢတဖၣ်ဆူကဘျးပၤ ၁၁၁ ဒီး ၁၁၂)

■ တၢ်ပိုၤပိုၤပိုၤ

- ၁၅. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ လၢပခါမူၤထွံၣ်ဖါဂီၤ
- ၁၆. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ဖိလၢခိၣ်သၣ်လၢပျူၤ
- ၁၇. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ဖိလၢပျူၤသၣ်လၢခိၣ်
- ၁၈. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ယံၤန့ၢ်မူထံးယံၤနီၣ်မူထံး
- ၁၉. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ ဆိဖါဝါယူၤလီၤသ့ဟဲက့ၤထီၣ်တသ့
- ၂၀. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ ကဆိဝါဆဲးကၢၢ်ယၢ်ခိၣ်
- ၂၁. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ နီၢ်ဝါပိၣ်လိလီၤလုၣ်ထံး, ပှၤသူပှၤသၣ်ပိၣ်အခံ
- ၂၂. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ဟုအဖိတၢ်ကညီၤ
- ၂၃. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ဟုအဖိတၢ်တသဲ
- ၂၄. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ ပနၢ်သၢဆံတဝဲၣ်တဘိယီ
- ၂၅. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ ကြးဒိၣ်စံၣ်လီၤပှၤမံလၢၢ်
- ၂၆. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ သ့ၣ်ယံၣ်စဲၤလီၤပြီၤအဆံ
- ၂၇. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ နီၢ်ပၤမုၢ်ကူနီၣ်တဝး
- ၂၈. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ နီၢ်ပၤမုၢ်ကူနီၣ်လီၤလုၢ်
- ၂၉. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ထီၣ်နီၣ်လုၢ်ထီၣ်နီၣ်လု
- ၃၀. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်စုမုၢ်ဘိခိၣ်မုၢ်ဘိ
- ၃၁. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ယူၤလၢမူမ့ၢ်ကျိးစ့, စီၢ်လီၤလၢအလိၣ်လၢၣ်ဒု
- ၃၂. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ ကစၢၢ်ခိၣ်ဆဲထီၣ်အကွီၤ
- ၃၃. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ ကစၢၢ်ခိၣ်ဆဲထီၣ်အရ
- ၃၄. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တယံးခိၣ်လူၤအိၣ်ထီးဂီၢ်
- ၃၅. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ထီၣ်သ့ၣ်ဝံးဒီးလၢမိ
- ၃၆. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ထီၣ်သ့ၣ်အ့ၣ်လီၤလဲၣ်
- ၃၇. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ထီၣ်သ့ၣ်အူၤဒီးမဲပု
- ၃၈. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်တနဲကဆိအအ့ၣ်နဲကဆိ
- ၃၉. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်တံၢ်နီၣ်သိတတံၢ်လူၢ်သၣ်
- ၄၀. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်ခိၣ်လွံၢ်ခိၣ်လီၤအိၣ်မိ
- ၄၁. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ ကၢၢ်လၢၣ်ခွးခွးထံတု
- ၄၂. ပိုၤပိုၤပိုၤပိုၤ တၢ်အခိၣ်ဂီၤအခံစီၣ်

- ၁၀၉

■ တၢ်ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ

- ၇၀. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ဆဲးတံၢ်နံၤယူၤကွံၤလါဟ့
- ၇၁. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ သ့ၣ်ယံၣ်လီၤစၢၤထံကမဲၤ
- ၇၂. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ဆံကံမံၤဟီၣ်ပှၤဖိ
- ၇၃. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ တၢ်ဒဲလီၤကနါတၢ်ဖုလီၤ
- ၇၄. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ တၢ်ဆဲးကံနံၣ်လ့ဖျိ
- ၇၅. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ပှၤခံၤထိးလိာ်အခံ
- ၇၆. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ကဲၤရံကဲၤရၣ်ကဲၤနီၣ်တၢၤ, က့ၣ်ကွဲၣ်လီၤစၢၤပနၢ်နၢၤ
- ၇၇. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ တၢ်မုၢ်တအိၣ်တၢ်ကးလါလါ
- ၇၈. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ မၤတန့ၢ်အိၣ်တမုၢ်, မၤမ့ၢ်န့ၢ်တၢၤကွံၤ
- ၇၉. ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤ ဆိဖိပံၤလၢကၢၢ်ကီၤလၢ

(ကွၢ်တၢ်ပိုၤပံၤပိုၤပိုၤအစၢတဖၣ်ဆူကဘျးပၤ ၁၁၁ ဇိး ၁၁၂)

တံပိုပံပိုပိုအစာတဖန်

၁. ထးဝဲင်.
၂. ဘုဒါ.
၃. ထိးကလဲင်.
၄. သုဖိသင်.
၅. ဒီးကင်သင်.
၆. ဒီးကင်သင်ဖျိလီ.
၇. တကွဒိုင်ခိုင်သင်ဘးလီ.
၈. ဆိုးလီနီဒိုင်ကွင်လၢတကံတၢ်ပူ.
၉. ကိစံချံ.
၁၀. လၢဆီခိုင်.
၁၁. လၢဆီခိုင်ဒီးသပၢထး.
၁၂. မှ်အူဒီးသပၢ.
၁၃. ပုအီခိုင်မုၢ်စုနၢ.
၁၄. ဒံသင်.
၁၅. မၢင်ယၢင်တံ (နွံစီပၢတံ).
၁၆. သဘုဟီင်လၢ.
၁၇. တဒွံသင်.
၁၈. ကိတ်ကျိင်ခံ.
၁၉. ထူးပွဲင်ထးခိုင်ထံ.
၂၀. တံ.
၂၁. ပုင်.
၂၂. တနီ.
၂၃. ဇဲ.
၂၄. တံဖိခိုင်.
၂၅. ပုမံလးယင်.

၂၆. ယင်အနွံ.
၂၇. စုမုင်.
၂၈. ယီးဘုင်ဘိုင်.
၂၉. ထိးကလဲင်အုင်ဝံ.
၃၀. လိုင်ဒီးတံအဆူင်.
၃၁. မှ်အူဖိဒီးလီလၢသုင်လင်လီ.
၃၂. ဝင်ခီ.
၃၃. ထု.
၃၄. သံင်တံ.
၃၅. တကိသင်.
၃၆. ပုကျိပတီထိုင်သုင်.
၃၇. ထိုင်တလု.
၃၈. ပုဟၢပအံ.
၃၉. ကပီဒါ, ကပီလု.
၄၀. ပုဘီးစိုင်.
၄၁. ပုဖျးဆံမဲင်.
၄၂. ပုအီမိတ်ထူ.
၄၃. ဆံပီပြးသင်.
၄၄. ယၢမံသင်.
၄၅. ညင်ဂီမဲင်.
၄၆. တံတိတ်.
၄၇. ညင်တံသု.
၄၈. ညင်ထိုင်.
၄၉. သဒိုင်.
၅၀. ညင်ဂု, ညင်အိ.
၅၁. ချံင်အပျံ.
၅၂. စီးကပု.
၅၃. ကျဲ.

■ တ်ပိုၤပုံပိုၤပိုၤ

၅၄. ပှၤခိၣ်ဘၣ်တိၢ်.

၅၅. ကွဲၤ.

၅၆. ပှၤခိၣ်ခံခိ.

၅၇. စုၣ်.

၅၈. နွဲၣ်.

၅၉. ပျံၣ်ပျၢၤ.

၆၀. ပှၤလိလီၤဘုလၢတိၢ်ခိၣ်, ပှၤကမူၣ်လီၤဘု.

၆၁. ဆၢၣ်ကံၣ်ဘု.

၆၂. ပစီၤထံ.

၆၃. လးသၣ်.

၆၄. ယုၤမဲလၣ်.

၆၅. ပှၤမဲ.

၆၆. ဃီတၢ်.

၆၇. ကျိ.

၆၈. ကနူး.

၆၉. မုၢ်ဒီးလါလဲၤတၢ်.

၇၀. တခွဲ.

၇၁. တခွဲ.

၇၂. မိၢ်ဟဲသၣ်.

၇၃. ဖူသၣ်ယုၤလီၤတဲၣ်.

၇၄. ပှၤဆးတၢ်, ထးဆးတၢ်.

၇၅. သၣ်ကၢၢ်ကဲၣ်သၣ်.

၇၆. နီၣ်ထိးမဲၣ်အသၣ်.

၇၇. တၢ်အၢၣ်.

၇၈. တၢ်ခိၣ်စူကနၣ်ဘၣ်ဆဲးပှၤ.

၇၉. ပှၤအူၣ်နၢ.